

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת ויקרא

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת ויקרא | גליון מס' 267 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

כאשר מרן הגרא"מ שך כינס את בני התורה למעמד קידוש ה' אדיר, שנערך באולמי 'יד אליהו' שבתל אביב, התנה רבינו את נוכחותו בכך שלא יכבדוהו לשאת דברים בפני קהל הנוכחים. רבינו הובטח בכך, אולם אעפ"כ עלה בליבו החשש, שמשום "עת לעשות לה' הפרו תורתך", יסבור אי מי שיש להפר את התנאי, ולכבדו במהלך המעמד לשאת דברים בפני קהל ההמונים...

כך שיכנע מרן הגרא"מ שך זצוק"ל את הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, להנהיג את כלל ישראל

"אדם כי יקריב מכם" (ויקרא א', ב')

הנהגתו של רבינו הייתה ייחודית ומובחנת בכל קנה מידה. במשך כל שנותיו הסתגר בבתי כנסיות ובתי מדרשות, כשהוא הופך את עצמו למהות של תורה, ואף בשנים בהן הוכתר כרבן של כל בני הגולה, מיעט לחתום על מכתבים ואגרות, לא נהג לנאום בציבור ולא סחף המונים בדבריו.

אין שמץ של ספק, כי בקהלים אחרים הרחוקים משמירת תורה ומצוות, אדם המסתגר בד' אמותיו כשהוא שקוע בלימוד, ואינו מופיע בפני הציבור בכינוסים ואירועים שונים תמידים כסדרם - אינו יכול להיחשב כמנהיג. אך לקהל בני התורה היה בהיר ונהיר, כי בבית הקטן והדל שבשכונת 'מאה שערים', שוכן המצפן והמגדלור המקרין את הסמכות הרוחנית, מציב את הגדרים הברורים, מעמיד את העקרונות, ומנתב את קהל יראי ה' בדרך המסורה מדור דור. הדברים בלטו לעין וניכרו היטב, בכל הנחייה והוראה שיצאה מביתו של רבינו, הן בנושאי הנהגה, הן בנושאי חינוך והן ביחסים עם השלטונות, כאשר קהל יראי ה' סר למרותו ולא זע מדבריו ימין ושמאל.

עוד מימי קדם, עמד מרן בעל ה'אבי עזרי' על צניעותו וענוותנותו

של רבינו, ולא כפה עליו לשאת דברים ברבים. כאשר מרן הגרא"מ שך כינס את בני התורה למעמד קידוש ה' אדיר, שנערך באולמי 'יד אליהו' שבתל אביב, נראתה דמותו של רבינו במלוא יפעתה, לצד דמותו הטהורה של מרן הרב שך.

בטרם האירוע, כאשר הגרא"מ שך פנה לרבינו בבקשה להשתתף בכנס האמור, התנה רבינו את נוכחותו בכך שלא יכבדוהו לשאת דברים בפני קהל הנוכחים. רבינו הובטח נאמנה כי לא יאלצוהו

לאחד המלונות בחו"ל הגיעה קבוצת זמרים ונגנים. הזמר הראשי היה אדם מבוגר בגיל שבעים, זמר מדופלם, בקי בשפות רבות, ויודע לזמר כמעט בכל שפה שיבקשו ממנו. למלון הזה הייתה גם מחלקה יהודית, ובה בית כנסת. יום אחד, בעת ההפסקה, טייל הזמר במלון, ולפתע נשמע באזניו ניגון מתוק... "אמר ליה אביי... אמר רבא...". הוא הצטמרר והתיישב על הספסל, ממוגנט למנגינת הלימוד...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על התינוקות הטהורים

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו" (ויקרא א', א')

במדרש (ויקרא רבה ז, ג) מובא: "אמר רבי אסי: מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים, ואין מתחילין בבראשית, אלא שהתינוקות טהורין והקרבנות טהורין, יבואו טהורין ויתעסקו בטהורים."

תינוקות של בית רבן לא טעמו מעולם טעם חטא. יש להם טהרה מיוחדת. זהו הזמן להנחיל להם דברי תורה טהורים.

ביתנו של אדמו"ר קדוש ומעיין גדול, חריף מאד בפלפולו, הביאה לפניו את בנה התינוק, פעוט בן שנתיים בלבד. ישב עמו סבו הגדול והחל לומר לו פלפול עמוק מאד. תמהו הסובבים, וכי מה מבין תינוק בן שנתיים בפלפול כה עמוק? מעולם לא קרא ולא שנה, אפילו בצורת האותיות אינו בקי... מה רוצה ממנו סבו?

מאחר שידעו שהרבי גדול וענק רוח, ואינו עושה דבר ללא סיבה, שאלוהו: "תורה היא ולימוד היא צריכה. מה יכול היה הילד לקלוט מכל מה שאמר לו כבוד קדושתו?"

"דעו לכם", ענה הרבי, "ילדים קטנים מבינים הרבה יותר מבני אדם גדולים, ששכלם כבר טושטש והתכסה בשכבות של דעות כוזבות, הממלאות את הדעת, המוח והשכל. דווקא הילד הזה, שלא שמע עדיין כלום, הוא המתאים ביותר לקלוט את הדברים הללו! על אף שזה לא נראה לעין, הוא הבין וקלט את דברי התורה, והם נחקקו במוחו. ומאחר שזו הדעה הראשונה שלו, היא לא תמחק, וכל מה שיבוא אחריה לא יצליח לטשטש אותה. אלו דברי תורה שהם בגדר של 'חרות על הלוחת' (שמות לב, טז). השאלה אם הוא הבין או לא הבין פחות חשובה, מה שיותר חשוב זו העבודה שהדברים נחקקו במוחו!"

אמנם לימים, כאשר גדל הילד והפך לנער, הוא נעשה כמעין המתגבר בתורה. הפלפול שקיבל מן הסבא קדישא בהיותו בן שנתיים, אכן נחקק במוחו לעולמים!

"רבי יהושע בן חנניה אשרי יולדתו"

כעין זה שנינו במשנה (אבות ב, ח), שרבן יוחנן בן זכאי היה משבח

את רבי יהושע בן חנניה: "אשרי יולדתו". פרש רבינו עובדיה מברטנורה: "על שם שהיא [אמו] גרמה לו שיהא חכם, שהיתה מחזרת על כל בתי מדרשות שבעירה, ואומרת להם: 'בבקשה מכם בקשו רחמים על העובר הזה שבמעיי, שיהיה חכם', ומיום שנולד לא הוציאה עריסתו מבית המדרש, כדי שלא יכנסו באזניו אלא דברי תורה".

לרבי יהושע בן חנניה היתה אם צדקת, שבעודו בעריסתו, בהיותו בן פחות משנה, טרחה להביאו לבתי המדרש, כדי שיאזין וישמע את דברי החכמים.

כולם היו צוחקים - לשם מה את מביאה את התינוק הזה? מה ביכולתו להבין ולדעת?

אך לימים גדל רבי יהושע ונעשה מגדולי החכמים. אזניו הקטנטנות קלטו את התורה כבר בינקותו, ודברי החכמים נקלטו בנשמתו, ופעפעו בו גם כאשר גדל.

לפעמים יש תחושה, שילד קטן אינו מבין ואינו קולט מאומה, ולכן אנשים מרשים לעצמם לדבר לידו כל מיני דברי הבל וניבול פה. הם אינם יודעים שהדברים נחקקים ועושים רושם, ולכן צריך לנהוג איתו במשנה זהירות.

אמו של רבי יהושע בן חנניה הבינה את הסוד הזה. משום כך טרחה להביאו לבית המדרש כבר בינקותו, כדי שיקלטו אזניו את דברי

התורה הקדושה. לפיכך ראוי שיאמרו עליה "אשרי יולדתו!"

שמיעת השירים השפיעה לאחר שנים

אם יהודיה קוראת 'קריאת שמע' עם תינוקה עוד בהיותו בעריסה. היא משכיבה אותו ולוחשת איתו את המלים הקדושות: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד".

באים ואומרים לה: גברת, מה את עושה? בשביל מה? מה הוא כבר מבין?

לאמיתו של דבר, הדברים באמת ובתמים נחקקים בלבו של הילד. היא מנדנדת את העריסה ושרה: "ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו", או: "כי אשמרה שבת א-ל ישמרני, אות היא לעולמי עד בינו וביני" - והדברים מחלחלים בתוך נפשו של הפעוט.

כמה צריך להקפיד להחדיר בתינוקות את השירים הקדושים הללו, ולא שירים ממקורות זרים.

במחקר שנערך לאחרונה גילו, כי אנשים מסוימים בארצות הברית, נהנים משירה פרועה ורעשנית. השירה הזו מציתה בהם אש של התלהבות. איש לא הבין מה הקשר בינם לבין שירים בסגנון זה.

לאחר ברור יסודי התברר, כי אותם אנשים בהיותם ילדים, טופלו אצל מטפלת כושית, שהיתה מפעילה מוזיקה גויית וקצבית פרועה תוך כדי עבודה...

שנים הם כבר לא שומעים את השירים הללו, אבל עד היום, כשהם שומעים את המוזיקה הזו הם חוזרים להתלהב וליהנות מן המוכר... כמה חשוב לתת את הדעת לתכנים ולמנגינות הנשמעים באזניהם של צעירי הצאן! הדברים הללו נחרתים בלבם ובנשמתם.

הכלל הוא: "מעשה אבות סימן לבנים" - הילדים מחקים את דרך התנהגותם של הוריהם. לפעמים רואים ילד בגיל שנה או שנתיים, לוקח ספר ומתחיל להתנדנד מעליו, ולעשות את עצמו מתפלל. כולם תמהים מנין לו הנהגה זו? האם מישהו אי פעם לימד אותו דבר כזה? התשובה היא, שכך עשו אביו ואמו. המראה נקלט בנפשו (וראה עוד בענין זה באריכות, לקמן בתחילת פרשת אמור).

כבר אמר ה'חינוך' (מצוה תקס): "טבע האב צפון בבן". ישנם גנים הטבועים בילד, והטבעים הללו - גם כי יזקין לא יסור מהם!

"מפי עוללים וינקים יסדת עוז"

יש מי שסבור: מהו כבר ילד קטן? ... מה הוא כבר מבין? ...

אדם כזה, ראוי שילמד את דברי הגמרא (שבת קיט ע"ב): "אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן". עוצמה אדירה טמונה בפייהם של תינוקות של בית רבן!

הקב"ה אומר לעם ישראל: דעו לכם, כל זמן שהילדים הללו קולם מצפצף בבתי כנסיות, אין שום אומה ולשון יכולים עליכם!

ילדים קטנים בני שלוש או ארבע, מה הם כבר יכולים לומר? קצת "מוודה אני" וברכות, "אשרי יושבי ביתך", "שיר למעלות אשא עיני אל ההרים", מעט משניות בעל פה... הם רק מדקלמים, אפילו אינם מבינים מה שהם מדברים.

אבל ההבל הזה מעמיד את כלל ישראל! אין אומה ולשון יכולה

לגעת בעם ישראל, בזמן שהתינוקות הללו מצפצפים בקולם בבתי הכנסת!

זהו שאמר הכתוב (תהלים ח, ג): "מפי עוללים וינקים יסדת עוז" - אותם תינוקות עדיין יונקים, בקושי מדברים, אבל הם ה"עוז" של עם ישראל! ה"מודה אני לפניך", שהם אומרים יש בו עוצמה אדירה, וב"שמע ישראל" שהם צועקים - הם יכולים להציל את עם ישראל!

זה הכח "להשביט אויב ומתנקם" (שם). יש אויבים ויש מתנקמים, ועל ידי תינוקות של בית רבן ניתן להשביטם.

חינוך הילדים - מעל הכל!

דודי, הגאון הצדיק רבי יוסף עדס זצ"ל, מחכמי ישיבת 'פורת יוסף', עשה לו מנהג של קבע - לקום בכל לילה בשתיים וחצי לפנות בוקר, ללכת למקווה טהרה, ומיד לאחר מכן לכותל המערבי, שם היה מוסר שעור בגמרא לבעלי בתים לפני עלות השחר. בעלות השחר היו עומדים להתפלל, כשתפילת העמידה נאמרה בדיוק בהנץ החמה.

הרב עדס ייסד את התפילה הזו מיד לאחר שחרור הכותל. כל עניין תפלת ותיקין, השייכת לענווים שמחבבין את המצוות (ברכות ט ע"ב), היה קבוע אצלו.

כשילדיו הגיעו לגיל שבע-שמונה, והיה עליו לחנכם לתפילה - ראה שקשה להם לקום להנץ החמה. כיון שכך, ויתר הרב עדס על מנהגו להתפלל בהנץ החמה, והלך להתפלל עם הילדים בשעה הרגילה.

כל עוד היה הדבר תלוי רק בו - מסר את נפשו על תפילה בהנץ החמה, אך כשעומד על הפרק עניין של חינוך הילדים - שום דבר אחר אינו חשוב יותר!

זהו שאמר משה רבינו לפרעה: "בנעריו ובזקניו נלך, בבנינו ובבנותנו..." (שמות י, ט). פרעה ניסה לטעון: לכם יש תשוקה לעבוד את ה', לכו תעבדו! אבל מה ילדים מבינים בעבודה? אמר לו משה: אצלנו קודם כל הילדים! לעולם לא נוותר על חינוכם! יש להם כוח אדיר, למרות היותם קטנים בגילם ובגופם!

יושב ומלמדו תורה

על הפסוק: "בהלו נרו עלי ראשי" (איוב כט, ג), דורשת הגמרא, שתינוק במעי אמו נר דלוק לו על ראשו, והוא צופה מסוף העולם ועד סופו.

כיום כבר ברור כי ניתן לראות דרך גופים אחרים. צילומי הרנטגן מוכיחים זאת, וישנם מכשירים מסוימים שאפשר לצפות באמצעותם דרך קירות.

הקב"ה ברא את התינוק במצב רוחני גבוה מאד, עד שאותו עובר שעדיין לא פקח את עיניו, מסוגל לראות מתחילת העולם ועד סופו.

עוד אומרת הגמרא, שמלאך יושב איתו ומלמדו את כל התורה כולה: בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, דברים, ברכות, שבת, עירובין, פסחים... כל הש"ס! המלאך מוסיף לקרוא איתו את כל

הגה"ח ר' מענדל פוטערפאס זצ"ל, היה מספר סיפור זה בבכיות גדולות, באמרו: "אף אנו בדידן, רבות יש לנו להתבונן אם שאלותינו לפני הרבי ובקשתנו לפני בורא עולם, אינן בעסקי כבוד כאותו משוגענער"

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, על השטן שמזמין תקלות שונות, אשר אי אפשר לפרטן כי רבות הן...

"ויקרא אל משה" (ויקרא א', א')
"לכל דברות ולכל אמירות ולכל ציוונים קדמה קריאה לשון חיבה" (רש"י)

מעשה ידוע הוא בקרב חסידי ליובאוויטש, אשר בימי הרה"ק המהר"ש זי"ע, היה בעיר ליובאוויטש יהודי שזכה לכינוי 'דער משוגענער פון ליובאוויטש' (המשוגע של ליובאוויטש). באחד הימים פנה המשוגענער למשמשיו של הרבי, שעניין דחוף לו והוא צריך לדבר על כך עם הרבי. הללו שהכירו את טיבו - לא נתנו לו בשום פנים ואופן להיכנס ב'חידות' אל הרבי, אך הוא לא נתייאש ולא נתפעל מדחיותיהם של גבאים, וניסה בכל עת 'לתפוס' את הרבי.

עד שפעם אחת נסע הרבי מחוץ לעיר - קפץ המשוגענער על עגלתו של הרבי, ושוחח עמו כשעה שלימה, ביציאתו מאת פני הקודש, כשכולו זורח ופניו מאירים כשמש בצהריים, ביררו אצלו הגבאים אודות מה נסובה שיחתו עם הרבי, פתח המשוגענער וביאר להם רוב חשיבות, כי עד עתה היה נהנה להיות המשוגענער היחיד של ליובאוויטש - ואין לו כל משיגי גבול וכיו"ב, והנה יש לו אח ורע בעיר הגדולה ויטעפסק, הנקרא כמותו 'דער משוגענער פון וויטעפסק', והוא מתחנן אליו שיבוא לדור עמו בעיר הגדולה כי הרבה יותר מוכבד'ג להיות משוגענער של עיר גדולה ולא של עיר קטנה כליובאוויטש, על כן, נפשו בשאלתו האם 'לוותר' על הכינוי החשוב 'דער משוגענער פון ליובאוויטש' כשאין לו מי ששיגי גבול (מתחרה - קאנקארענץ), או לעבור לעיר הגדולה, כי להיות 'שני' בעיר הגדולה עדיף מלהיות יחיד בעיר קטנה...

אמרו לו הגבאים "דו משוגענער! (משוגע שכמותך!), וכי על שגינות שכאלו עכבת ובלבלת את הרבי כשעה שלימה? נענה להם מיודעינו: "משוגע, אבער שכל דארף מען האבן" - כלומר, עם כל השגעונות שלי אבל עדיין צריך 'שכל', כלומר להיות 'משוגע עם שכל, ועל כן עלי לבוא לחלות את פני הרבי ולשאלו כדת מה לעשות...

הגה"ח ר' מענדל פוטערפאס זצ"ל היה מספר סיפור זה בבכיות גדולות, באמרו: "אף אנו בדידן, רבות יש לנו להתבונן אם שאלותינו לפני הרבי, ובקשתנו לפני בורא עולם, אינן בעסקי כבוד כאותו משוגענער, שכל עסקיו היו בעסקי כבוד המדומה, לפי דמיונותיו ש'כבוד גדול' יש בכינוי 'משוגענער' היחיד. עוד

י"אמר בה, כי העולם נברא 'עולם שנה נפש' (ספר יצירה ו א), וכמו שיש משוגענער ב'נפש', כן יש ב'שנה' - לכל איש יש זמנים שהוא בבחינת 'משוגענער' - יזהרו נא לכה"פ אבער שכל דארף מען האבן לא לאבד את כל המדרגות והקניינים... וכמה שידו משגת ומגעת יישאר על עמדו ולא ייפול לעמקי שאול ל"ע"...

ולדידן י"אמר, גם ב'עולם' יש זמנם של כעין 'שגעון'... והעיתים אינם כזמנים רגילים, 'סדר היום' משובש לגמרי, אין איש יודע מה יהיו סדריו ומעשיו בזמן הקרוב, וכל שכן שאי אפשר לערוך תכניות (פלאנען) לזמן רחוק יותר... אך עדיין 'שכל דארף מען האבן', שלא לאבד את דעתו לגמרי, ושלא 'לצאת מחוץ לדעתו' ולירד לגמרי ממצבו ומעמדו, אלא מצד אחד יראה לנצל עד כמה שאפשר את הזמן, וכל ערום יעשה בדעת, ומאידך לדעת מה רצון ה' מעמו בתקופה זו.

שמעתי מת"ח מופלג שבדורנו שליט"א, לבאר בפסוק (תהילים פא ח): "בצרה קראת ואחלצך אענך בסתר רעם אבחנך על מי מריבה סלה", ותמוה, שהרי ניסיון ד'מי מריבה' לא היה אלא פעם אחת בדור המדבר, ומדוע אומר 'אבחנך על מי מריבה סלה' - שהוא ניסיון ומבחן לעולם ועד, ומבאר: שקאי על כל איש ישראל בכל הקורות אותו. פעמים נכנס האדם למצב קשה כאבן של הסתרה, קושי וייסורים, חולי או שאר צרות, או שרעהו ביזהו או היכהו, באותה שעה ישנם שני מיני אנשים, יש מי ש'מכה' את עצמו או

סובביו מתוך רוגו ועצבון רוח, ויש מי שרואה בכך כי 'מדברים' אלי מן השמים, או שהוא מדבר לשמים בדיבורי אמונה ובטחון: "אבי שבשמים! ידעתי גם ידעתי, כי שלחת לי בזה 'הודעה' מן השמים, ואף אם איני יודע מה - הנני מאמין שהכל לטובתי!", וזהו הניסיון לדורות, לראות אם הינך מכה את עצמך, או שתדבר אל ה' ותנו לא מידי.

עיקר העיקרים בליל הסדר

עיקר העיקרים בליל הסדר להיות שמח בחסדי ה' שהוציאנו ממצרים, וכלשון הזוה"ק (ח"ב מ;), הוא הזוה"ק שרבים נוהגים לאומר ובתחילת ההגדה: "כל בר נש דאשתעי ביציאת מצרים, ובההוא סיפור חדי בחדוה, זמין איהו למחדי בשכינתא לעלמא דאתי, דהוא חדו מכלא דהאי איהו בר נש דחדי במריה" - 'כל בן אדם שמספר ביציאת מצרים, ובאותו סיפור שמח בשמחה, מזומן הוא לשמוח בשכינה לעולם הבא שהוא השמחה מכל, כי אותו אדם שמח באדונו', ופוק חזי שם כמה פעמים נזכה הלשון 'חדאן בפורקני', 'חדאן בחדוה'.

ועיננו הרואות, כי השטן מזמין ומסבב כל מיני תקלות אשר אי אפשר לפרטן כי רבות הן... והכל בכדי להעכיר את שמחת היום טוב, ולהביא את האדם לידי צער ועגמת נפש, והחכם עיניו בראשו לעמוד על המשמר לדעת שאין זו אלא עצת היצר, ולברוח מן הכעס על עצמו או על אחרים כבורח מפני האש...

מעשה נפלא מסופר על הגאון הגדול רבי יצחק הוטנער זצ"ל, שהיה מטבעו מסודר ונקי להפליא. באחת השנים בליל הסדר הזיז מי מהמסובים את השולחן, ונשפך 'כוס יין מלא בברכת ה' על הקיטל הלבן הבוהק של רבי יצחק, עד ש'אזיל חיוורא ואתי סומקא'. ללא כל שהות נענה בשלוות הנפש המופלאה: "קיטל ללא יין הרי הוא כיום כיפור'דיגע מחזור (מחזור של יוהכ"פ) ללא סימני דמעות"...

ומלבד שיש ללמדנו מכאן על הזהירות בכבוד הבריות, והיאך חס עליו שלא יבוא לידי בושה וכלימה, נלמד מכאן לקבל כל 'תקלה' בניחותא ובשלווה...

סיפר הרה"ק ה'בית אהרן' מקארלין זי"ע, שאצל אביו הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע, היה איש חסיד מורם מעם ושמו היה רבי בערצ'י ז"ל. בכל ענייני חג הפסח היה ר' בערצ'י מחמיר בחומרות שונות, ובפרט באפיית המצות, שהיה הוא בעצמו שומר על החיטים משעת קצירה, וכן בהכנת היין היה משגיח על הענבים משעת בצירה, לבל ייגע בהם שום ספק ספיקא של חמץ, ואחר כל היגיעות הצליח לאפות כמה מצות שמורה כדי צורכו, ויין לארבע כוסות, וכך יצא מביתו בערב החג שמח וטוב לב, כאשר היין והמצות היו ערוכים על השולחן אשר לפני ה'.

בשעה שהיה רבי בערצ'י בבית המדרש, עברה זוגתו (שהיתה אשה קשת רוח) ליד השולחן, ונתפס השירצ'ל (סינר) שלה במפה, ומבלי משים גררה אחריה את המפה שעל השולחן, וממילא נפלו המצות ונשברו, היין נשפך, ואף הכלים נשברו. ולא ידעה האשה את נפשה

מרוב צער, ומתוך מרירות עלתה על יצועה בלב כבד על בעלה. כאשר חזר רבי בערצ'י מבית הכנסת שפכה עליו את זעמה, והתחילה לצעוק עליו בכעסה, שהוא אשם בכל התקלה הזאת, שלא הניח את המצות והיין על מקומם הנכון, ואיך עשה כדבר הזה, וברצונה שמיד לאחר החג ייתן לה גט פיטורין וישלחנה לחופשי מאיתו. כל אותו הזמן שמע החסיד חרפתו ולא השיב מאומה, ואדרבה פייסה בדברים באמרו: "מאי שנא אם האשם תלוי בי או בך, הרי הכל מאיתו יתברך", ובניחותא הרים את המצות והיין [הגם שנהג שלא לאכול בפסח ממה שנפל על הארץ, אעפ"כ לא שת לבו לזאת, בידעו שלא עת עתה להרבות בחומרות, כדי למנוע מריבה בתוך ביתו], והתחיל לערוך את הסדר בשמחה ודיצה. למחר נכנס הרה"ק מקארלין לבית המדרש, ומנה בפני התלמידים סדר של צדיק פלוני האיר ופעל בכל העולמות, ומעשיו של צדיק פלוני בעולמות אחרים: "אבל הסדר של רבי בערצ'י עלה על כולנה, כי איש לא השיג את מה שהוא השיג..."

הגאון רבי משולם איגרא זצ"ל, היה מחמיר שלא לאכול מצות, זולת הכזיתים שחייב אדם לאכול מן התורה בליל הסדר (יש 'יחידים' המקפידים על כך - בחששם לחימוץ במצות, כי אם אין משגיחין עליהן כהוגן בעת האפיה - קרובות הן מאד לבוא לידי חימוץ), והיה משגיח מאד על אותן מצות שאכל בליל הסדר למצוות היום, כשהוא עצמו עומד על גבי עושי המלאכה שיתעסקו בעבודת הקודש כתיקונה, ומשעת קצירה עד אחר אפיה, היה בוחן ובודק שיהיה הכל בתכלית השלימות בכל פרטיה ודקדוקיה.

שנה אחת בערב פסח אחר חצות היום, רעבו ילדיו לאכול, ולא מצאה משרתת מאכל כדי שביעה להשקיט בו רעבונם (כי כבר שרפו את החמץ). לפי תומה ראתה את ה'מצות' ונתנה אותן לילדים. משהבחינה בכך הרבנית נבהלה מאד, שהרי ידעה כמה יגיעות טרח הרב לאפות את המצות כהלכתן, ומהיכן ישיגו כעת מצות מהודרות כאלו?

מתוך חששה ופחדה מקפידת בעלה, החליטה לברוח מן הבית ולחזור רק לאחר שישוב מבית הכנסת, וכך עשתה, אולם כאשר חזרה הביתה קיבלה בעלה הרב במאור פנים. הבינה האשה שאינו יודע מאומה מן המאורע, לכן פרצה בבכי וסיפרה על המצות שנאכלו בטעות על ידי הילדים. מששמע כן הגאון השיב בפשטות ובניחותא: "מה לך כי תבכי? וכי אין בבית מצות אחרות?"...

הרה"ק מסאטמאר זי"ע, היה מספר מעשה זה בהתפעלות, והיה מוסיף ואומר, שעיקר החידוש הוא ה'פשטות' שהיתה בתשובתו, כי ברוב אמונתו בהש"ת בתכלית השלימות, לא עלה בדעתו כלל לכעוס ולהתרעם, לא על הילדים ולא על המשרתת ואף לא על זוגתו, שאולי לא הצניעה את המצות בשמירה מעולה, שהרי על האדם לעשות רצון קונו, ואם הרי איתרמי ליה שהאכילו את הילדים במצות אלו - בוודאי שכך היה צריך להיות, והרי כך היה רצון ה' - שיקיים מצוות הלילה במצות אחרות, וממילא לא היתה לו קפידה כלל, ולא ראה שום מקום ופתח שיגרם לו לכעס...

(לקט מתוך 'באר הפרשה' - צו תש"פ)

מפקד המחנה, ידע שיש במחנה אסירים 'אדוקים' שאינם מוכנים לאכול לחם בפסח. הוא הכריז שכל מי שלא יבוא לקחת את מנת הלחם היומית, לא יוכל כבר לקבל את מנת הלחם לעולם. נאלצו, אפוא, היהודים החרדים לקחת את הלחם ולהשמידו באין רואה. אבל, רבי אייזיק כדרכו מחמיר על עצמו, והודיע מראש שלא יבוא לקחת את מנתו. קצף עליו המפקד וחמתו בערה בו

וגם על 'הסניגור של הנעליים' | 2 סיפורים מיוחדים מאוצרותיו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

בחר כמה מאחיותינו הבהמות ונתן לו. "לאחר ימים אחדים הגיע אדם נוסף אל המרעה, והפעם היה זה אדם פשוט וגס רוח, בלתי-מכובד בעליל, הציג את עצמו כמי שמתעסק בנעליים, וביקש גם הוא לקנות כמה בהמות, כי הוא צריך לעשות מהן נעליים... בעל הבית בחר אותנו ומכרנו לאיש". הילד הקטן נמשך מאד אל סיפורו של גאב"ד קריניק והיטה אזנו אל ההמשך. "הנעלים באו אלי", סיפר הרב, "והחלו לתנות את צערן, שלמרות שהן גדלו באותו מרעה ושכנו באותה רפת, עם אחיותיהן שנמכרו למי שמתעסק עם ספרי התורה, 'ראה מה עלה בגורלנו, ומה עלה בגורלן של הבהמות ההן'..." "אנחנו, לאחר ששחטו אותנו, והפכנו לנעליים, נידונות לביזיון ולכלימה נוראה. כנעליים, אנחנו נמצאות תמיד על העפר, במקום המושפל ביותר, כולם דורכים עלינו, מלכלכים אותנו עם החול והבוץ הנמצאים על האדמה. "גם כאשר האנשים הולכים לישון, וחולצים אותנו, משליכים אותנו אל מחוץ לחדר... לא מעוניינים להשאירנו ולו רגע אחד בתוך החדר,

את הסיפור הבא סיפר אחד המפורסמים מבין גדולי דורינו שליט"א, שמזה כשבעים שנה מחנך עדרים עדרים של תלמידים לתורה וליראה. הוא עצמו סיפר את הסיפור לפני קהל רב, בשמחת אירוסין של נכדתו, ולא העלים מהציבור שמדובר בו עצמו, אבל אנחנו נביא את הדברים בלי לציין את שמו.

בתקופת ילדותו שהה הגדול ההוא בעיירה קריניק, ובהיותו בחיידר המקומי נודע כשובב גדול. המלמדים ניסו שוב ושוב להושיבו ליד הספר, אבל הוא, ברוב פקחותו ושנינותו, לא הקשיב לניסיונות השכנוע, והמשיך להשתובב. יום אחד החליטו להביאו בפני האב"ד של העיר, באומרם שאולי הוא יצליח במקום שהם נכשלו.

הגאון האב"ד הבחין מיד בחושי החדים של הילד שלפניו, והבין שהשובב הזה נועד לגדולות. הוא פנה אליו בחביבות רבה, ואמר לו: "בקשתי שיביאוך לפני, כדי שתיעץ לי בפקחותך בדין תורה קשה שהובא לבית הדין שלי"..."

הילד הקטן לא האמין למשמע אזונו, והיה בטוח שהאב"ד חומד לו לצון, אבל הגאון חזר על הדברים שנית, ולאחר ששיבח מאד את פקחותו של הילד, אמר שדין התורה ההוא נסב אודות עניין קשה, "ולכן אני נאלץ להיעזר בך ובשנינותך".

ברם, גם בעמדו לפני האב"ד לא שכח הילד לרגע את שובבותו, ואמר: "לפני שאתן את הסכמתי לייעץ בדין, אני צריך לדעת מי הם בעלי הדינים..."

"אגלה לך, אפוא, מי הם בעלי הדין", אמר הרב. "התובעים הם... הנעליים של תושבי עיירתנו, קריניק, והנתבעים הם ספרי התורה..." "משראה גאב"ד קריניק את סימני התמיהה על פניו של הילד, המשיך בתיאור הדברים:

"הנעליים באו וסיפרו לי, שעד לפני מספר חודשים הן היו בהמות גסות, ורעו במרעה, יחד עם הבהמות האחרות. לפתע הגיע אדם מכובד, שכל המראה שלו שידר מכובדות, הציג את עצמו כמי שמתעסק עם ספרי תורה, וביקש מבעל הבית שלנו שייתן לו כמה בהמות, כי הוא צריך לעשות מהן את הקלף לספרי תורה. בעל הבית

הילד שמע את הדברים ונחרד אל לבו... הוא פנה אל הגאב"ד ואמר שברצונו לשמש כסנגור על הנעליים, שכן התביעות שלהן נשמעות דווקא מאד הגיוניות...

של דבר הוא גם יקבל כבוד גדול; הכל יעמדו מפניו, ויעריכו את המאמצים שעשה".

הגאב"ד התבונן בפניו של הילד השובב, והבין שהדברים נקלטו במוחו היטב. הוא לא היה צריך להוסיף ולו מילה אחת. הילד הבין עתה בצורה היותר ברורה, מדוע נקרא לבוא לבית האב"ד! לימים הוא יספר לשומעי לקחו, שברגעים אלה של השיחה בבית האב"ד, נצרב במוחו הכלל שמי שמוכן להשקיע ולהתאמץ עבור לימוד תורה, ומוסר את נפשו על כך שהלימוד יהיה גם לימוד לשמה - יזכה בסוף לכל הטובות הגדולות המובטחות לנו בתורה עצמה. עזב את שובבותו, והחל ללמוד בשקידה רבתי. עד שצמח לאחד מגדולי התורה והיראה בדורנו, שהכל שותים בצמא את דבריו.

ללמדו, כיצד מחנכים גם ילד שובב שכזה!
אם היה האב"ד מייסר את הילד בשוטים, לא היה יוצא מכך מאומה. הוא העדיף לבוא אליו בדרכים עוקפות, ולשכנעו בצורה כזו שההשקעה משתלמת, והמאמץ הוא כדאי!

עניין המחמאות הוא אחד מיסודות החינוך הגדולים ביותר, והדבר חשוב במיוחד בדור כשלנו, כאשר הילדים זקוקים למילה טובה. צריך להביא את ילדינו למצב כזה, שילמדו את התורה מתוך חשק, מתוך אהבה ומסירות, וזאת על ידי שידעו שהאושר הגדול ביותר עלי אדמות, מתבטא רק בלימוד התורה וביגיעתה. מי שמלמד את לשונו לומר לילדיו ולחניכיו רק את המילה "אסור", ואינו יודע לפלס לליבים דברים של מחמאות, לא יצליח בחינוכו.

בהגיע מועד חודש האביב, תכננו היהודים שהיו עצורים בסיביר

בטענה שנודף מאתנו ריח לא טוב...

"ואחרי שמסיימים את השימוש בנו, כשהנעליים כבר בלות ואין אפשרות ללכת בהן יותר, זורקים אותנו אל האשפה, ושוב מביישים אותנו..."

"ואילו אחיותינו שנרכשו כדי להשתמש בהן לספרי תורה, זכו לכבוד מלכים. תראה איפה מאחסנים אותן, באיזה היכלי פאר וארונות שיש הן מונחות! הרי כל גבאי משתדל לעשות בבית הכנסת שלו את ארון הקודש המפואר ביותר!"

"והנה רק מוציאים את ספרי התורה מהארון - וכבר הכל קמים לכבודן, ניגשים אליהן ביראת כבוד מנשקים אותן בדחילו ורחימו, ולא יושבים עד שספרי התורה מונחים במקומם. איזה כבוד!"
"ולאחר כל זאת, כאשר יש בעיה כלשהי בספר התורה, וצריכים לגנוז, מה רבה היא מידת הזהירות שנוהגים בהם גם בשלב זה, עד שמביאים אותם לגניזה, וקוברים אותם בבית קברות שבו נקברים בני אדם!"

גאב"ד קריניק הוסיף וסיפר לילד השובב, שהנעליים טענו ואמרו: "ברצונו לתבוע בבית הדין את ספרי התורה, על הכבוד הגדול שעושים להם, בעוד שאותנו מפקירים בבושה ובחרפה, וכלימה מכסה את פנינו! הרי גדלנו יחד באותו מרעה, האכילו אותנו מאותו אבוס, ומדוע הם זכו לכבוד גדול שכזה, ואילו אנחנו נידונות לבושה!?"

הילד שמע את הדברים ונחרד אל לבו... הוא פנה אל הגאב"ד ואמר שברצונו לשמש כסנגור על הנעליים, שכן התביעות שלהן נשמעות דווקא מאד הגיוניות...

בשלב זה תפס הגאון את הילד בזרועו, ויאמר לו: "ענקל'ה (כך נקרא לילד לצורך הענין) - אל תמהר להחליט שהנעליים צודקות; אני אגלה באוזניך שהכבוד הרב שניתן לספרי התורה מגיע להם בצדק.

"דע לך, ששונה היתה דרכן של הבהמות שנעשו נעליים, מהבהמות שהפכו לספרי תורה. שכן כדי ליצור את העור המשמש לסוליות נעליים, לא צריך להתאמץ הרבה, וגם אין צורך להשקיע שם מחשבה גדולה. עור הסוליה צריך להיות עבה, וכדי להפוך את עור הבהמה לסוליה, לא דרוש מאמץ גדול.

"מה שאין כן, להבדיל, בעור המשמש לעשיית הקלף של ספר התורה, צריכים להשקיע מאמצים גדולים עד מאד במלאכה זו, שכן הקלף צריך להיות דק, ועושי-המלאכה השקיעו בכך זמן רב, והתאמצו עד בלי די כדי שהמשימה תעלה בידם בהצלחה. ומי שמשקיע ומתאמץ - מגיע לו שכר גדול!"

"בנוסף לכך", המשיך הגאב"ד ואמר, "בקלף של ספרי תורה צריך כוונת 'לשמה', מה שאין כן, כמובן, בעור המשמש לסוליות נעליים... 'ולכן, גם אם הבהמות ששימשו לספר תורה, ולהבדיל, לנעליים, גדלו ורעו באותו מרעה, ובאותו אבוס, הרי די בשני ההבדלים המשמעותיים הללו, כדי להעניק לספר התורה את כבודו הראוי לו! 'כי מי שמוכן להתאמץ ולהשקיע, ולמרות כל הקשיים העומדים בדרכו, מוסר את עצמו עבור המלאכה - אחת דתו להצליח, ובסופו

- ורבי יצחק אייזיק רוט בראשם - לאפות מצות. רבי אייזיק נודע במסירות הנפש שלו לקיום מצוות, וגם לקראת חג הפסח הוכיח, לכל מי שרצה לראות ולשמוע, שאין דבר העומד בפני הרצון, ואם רק רוצים - אפשר לשמור על הפסח בטהרה, גם מתחת לאפם של האויבים הארורים.

ר' אייזיק, שהיה בסיביר, קיבל משלוח של כמה ק"ג קמח שמורה מגליציה. אמנם הקומוניסטים ברוב רשעותם עכבו את המשלוחים כדי למנוע מיהודים שומרי תורה מלאכול מצות, אולם בזאת הפעם העלימו עין משום מה, והמשלוח הגיע בעתו.

הכין לו רבי אייזיק תנור מפח, הכשיר וליבן הכל כהלכה, לש ואפה מצות. לארבע כוסות השתמש בחמיצת סלק ('בורשט') הנחשבת ל"חמר מדינה", ולכרפס השתמש בתפוחי אדמה שהיו במחנה.

ברם, צרה חדשה צצה ובאה עליו. מפקד המחנה, שקיבל מידע על כל זה ממלשינים יהודים, ידע שיש במחנה אסירים 'אדוקים' שאינם מוכנים לאכול לחם בפסח.

הוא עמד והכריז, שכל מי שלא יבוא לקחת את מנת הלחם היומית שתחולק על ידי הנהלת המחנה, לא יוכל כבר לקבל את מנת הלחם לעולם.

נאלצו, אפוא, היהודים החרדים לקחת את הלחם ולהשמידו באין רואה. אבל, רבי אייזיק כדרכו מחמיר על עצמו, והודיע מראש שלא יבוא לקחת את מנתו.

קצף עליו המפקד וחמתו בערה בו, והבטיח כי מעתה לא יקבל ללחם. "אם יש באפשרותך להסתדר שמונה ימים בלא לחם, אות ברור שהנך עשיר, ואין אתה זקוק ללחם המחולק על ידי הנהלת המחנה!"

רבי אייזיק כדרכו בקודש לא דאג את דאגת המחר. שמחה גדולה הייתה בליבו על שזיכהו השי"ת לחוג את חג המצות בהידור, עד כמה שאפשר בנסיבות הזמן והמקום, ומה לו לחשב חשבונות של מה בכך, מה יהיה אחר הפסח. הרי הקב"ה הטוב והמיטיב שהביאו עד הלום, יעזור גם להבא.

ישב רבי אייזיק דרך חרות בראש השולחן, אמר את ההגדה, ופירש לבניו את הקטע "עבדים היינו לפרעה במצרים" וכו'. בעצם לא היה צריך לפרש יתר על המידה את משמעותה של ה"עבדות" ומשמעותה של הכמיהה לחרות, שהרי בתוככי 'בית עבדים' גדול הוא יושב, ורוסיה צועדת במורשתה של מצרים.

בעודם יושבים ומספרים ביציאת מצרים, נכנסו לפתע המלשין היהודי ומפקד המחנה. המלשין, כך התברר אחר כך, סיפר למפקד כי רבי אייזיק עורך בלילה 'טקס דתי' מיוחד בחג הפסח, ומן הראוי לבוא ולראות...

בואם של השניים לא הוסיף חדוה והרגשת חירות, אך רבי אייזיק, בביטחוננו בה', המשיך בסדר ההגדה בשלוח ובמנוחה, כאילו לא

אירע דבר.

המפקד מסתקרן לדעת מה הם אומרים עכשיו. והנה, אילו אחז המסובים ב"ואתא כלבא" או ב"ואתא שונרא", דומה כי היה הדבר מתאים לכבודם של האורחים הלא קרואים, אלא שרבי אייזיק אחז אז ב"יכול מראש חודש". לך וספר לגוי מה פירושן של מילים אלו...

בזה הרגע הבזיק רעיון מופלא במוחו של רבי אייזיק, וברבות השנים יאמר לצאצאיו, שרק השי"ת יכול היה להעלות לו רעיון שכזה בתוך זמן כה קצר.

הוא החל מסביר ברוסית מתובלת באידיש: "יכול מראש חודש" - הייתי חושב שמפסיקים לעבוד עבור סטאלין לכבוד החג כבר מראש חודש, תלמוד לומר "ביום ההוא" - רק ביום החג עצמו מפסיקים לעבוד...

"יכול מבעוד יום" - הייתי סובר שאפשר להפסיק לעבוד משעות הבוקר, "ת"ל ביום ההוא, לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך", הווי אומר רק בלילה אנו פטורים מעבודה, ויכולים לחוג את הפסח...

הפירוש מצא חן בעיני המפקד, ואף המלשין שהיה בבחינת 'מלאך רע' - 'ענה אמון בעל כורחו' אחר פירושו של רבי אייזיק... ידיעתו בתורה לא הגיע למידה כזו, שיוכל לסתור את הפירוש.

הם נפרדו לשלום, אך לפני שיצא הודיע המפקד שהוא עדיין דבק בדעתו, שלרבי אייזיק לא מגיעה מנת הלחם על חשבון המחנה, כי הוא עקשן ואדוק בדתו. אמר ויצא.

וכשיצא, יכול היה רבי אייזיק להמשיך באמירת ההגדה מתוך דיצה וחדוה. כך עברו עליו ימי חג המצות.

משעבר הפסח נתעורר לחשוב מה יעשה עתה בלי לחם. והנה, במטבח המחנה עבדה אשה רוסיה הממונה על חלוקת האוכל. האשה הזו ראתה את צדקותו המופלגת של רבי אייזיק, ושמעה שבחג הפסח נמנע מלבקש לחם מטעמי דת, והדבר עשה עליה רושם עז.

היא החליטה להטמין עבורו את מנת הלחם היומית, ונתקיים בו "שומר מצווה לא ידע דבר רע", כי חלקו הקצוב לו נשמר עבורו.

זאת ועוד, האשה דיברה גם עם המפקד, שירחם על רבי אייזיק כי צדיק הוא, ואין זה מן הראוי לקפחו על עקשנותו. למרבה הפלא, נכמרו רחמיו של המפקד האכזרי, והוא אף הוסיף לו מנה כפולה של לחם עבור כל הימים שלא קיבל.

כך זכה רבי אייזיק במנת לחם כפולה ומכופלת.

הבן, ר' אברהם שלמה, שח ברבות הימים: "עד אותו פסח לא אכלנו לחם לשובע, כי הקומץ לא השביע את הפיות הרעבים, ומאותו פסח, כאשר קבלנו מנות כפולות במידה גדושה, לא ידענו עוד רעב..."

(מתוך הגדה של פסח 'חשוקי חמד')

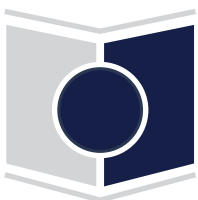
 רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

**בעזה שיי"ת
יהיה לך
גם השנה
שפע של
מצות
מהודרות**

**השאלה רק
עם כמה
דפים של
מסכת שקלים
תגיע לחג**

**ביום שלישי י' בניסן
מתחילים מסכת שקלים
במסגרת הדף היומי
הצטרף גם אתה
לרבבות לומדי הדף היומי!**

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

פעם באתי אליו בערב פסח בבוקר, הוא היה מאושר באמרו: 'כבר זכיתי לגייר היום'. היו גרים שרצו לזכות להיכנס לעם היהודי בערב החג כדי שיוכלו לקיים את מצוות החג כגרי צדק אמתיים. כשאני באתי למכירה הוא היה כבר אחרי תפילה ואחרי סיום מסכת וארוחת בוקר ואחרי גיור, למרות כל הלחץ והמתח של ערב יו"ט, היה חשוב לו להכניס תחת כנפי השכינה

הגאון רבי אברהם ישעי' קרליץ שליט"א, על מאחורי הקלעים של מכירת חמץ וערבי פסחים אצל מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל

כתלי בית משפחת קרליץ ברחוב הרב בלוי 5 בבני ברק, ספוגים בד' אמות של הלכה. כאן התגורר שנים רבות מרן פוסק הדור הגאון רבי נסים זצוק"ל - עד שעבר למעונו ברמת אהרן, כאן נפתח הבית דין צדק דבני ברק, כאן יגע בתורה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. בשלושים וחמש שנה האחרונות מתגורר כאן הבן הממשיך ברבנות ביהמ"ד 'הליגמן', מורשה היא לו מהאבא הגדול ולפניו מהסבא הגדול הגאון רבי נחום מאיר זצוק"ל - הלא הוא 'בלחט"א הגאון רבי אברהם ישעי' שליט"א. בימי ערב חודש ניסן, הבית כאן נושם כבר אווירה של 'הלכות הפסח'. אחד מבני הבית מצטט לנו את דרשת שבת הגדול בשנת תשס"ח אז אמר מרן הגר"נ זצוק"ל: 'כבר עברו הימים וכבר אין לנו כעת ל' יום עד הפסח ועל כל אחד לראות לחטוף מה שעוד אפשר בימים שנשארו'.

'מוסף שבת קודש' נועד עם בנו שליט"א, המעלה זכרונות ועובדות מהימים ההם, בהלו נרו עלי ראשם.

ריתחא דאורייתא בסלון

היום זהו דבר מפורסם 'המכירת חמץ של רבי נסים'. מתי התחיל הכל?

בשנת תשכ"ו. האמת היא שגם לפני כן האבא זצוק"ל הכ"מ היה מוכר חמץ בעיקר לבעלי בתים של 'הליגמן', אבל גם לאברכים מהכולל ולעוד בני תורה, הוא היה משתמש בטפסים של רב העיר הגר"י לנדא זצוק"ל והיה הולך בערב פסח להביא לו את הטפסים. בשנת תשכ"ו הוא החליט שראוי לעשות את החומרא של המשנה ברורה בסימן תל"ו, שמביא מחלוקת לגבי המכירה אם צריך גם מכרה ב"ג או שמספיק מכירה ב"ד, ובשביל לקיים הידור זה עשה את המהפכה הגדולה. אני זוכר את השנה הראשונה, הגיעו 300 טפסים, כילד אני הייתי הולך לדפוס בדרך לת"ת, להביא את הטפסים. משנה לשנה זה גדל והיום מדובר על עשרות אלפים טפסים מטעם הבית דין, מלבד המצטרפים בשכונותיהם ובאים למכור כאן.

כאן בחדר שאנחנו יושבים החלה המכירת חמץ. כאן גם נוסד הבית

דין, אבל בתשכ"ו, עוד לא היה ב"ד מסודר, מפעם לפעם היה דין תורה. היו ויכוחים על המכירה, כי היו צריכים לשלב בקניינים י"ג וי"ד. אני זוכר שלמדתי בשיבת פוניבז', ראש הישיבה הגאון הגדול רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א הזכיר בשיעור על ויכוח הלכתי שהיה לו עם להבחל"ח אבא זצוק"ל על מכירת החמץ. למעשה לוקחים פרוטה לכל אחד, והגר"ב שליט"א טען למה לא נעשה קנין סודר לכל אחד, שהגוי יתן סודר. האבא שאלו איך נבצע זאת למעשה, והוא הציע שיקנו חבילת מסמרים וכל מסמר נקרא כלי ויהיה קנין לכל אחד.

"אני זוכר כילד" הוא נזכר בערגה, "שהיו כאן ויכוחים סוערים על דיונים בנוסח. היו מגיעים בעלי תריסין כמו הגאון ר"ש קוסובסקי זצ"ל, הגאון האדיר רבי יחזקאל ברטלר זצ"ל ולהבחל"ח הגאון רבי יהודה בויאר שליט"א, ומי שהיה מרגיע את הרוחות, היה הגאון הגדול רבי חיים גריינימן זצוק"ל... כל שנה הנוסח השתכלל". הגראי"ש שליט"א פותח מחברת ישנה ומראה את השטר הראשון בכתב ידו של אביו הגדול משנת תשכ"ו.

איך הציבור קיבל את המכירה החדשה?

ציבור בני התורה קיבל בהתלהבות. בעיקר מבני ברק אבל אני זוכר באותם שנים למשל את הגאון הגדול רבי יששכר מאיר זצוק"ל

הלכתי לשם, דפקתי ולא פתחו התברר שהסתכסך עם מישהו וברח. סיפרתי לאבא הוא אמר: 'אשר פיהם דיבר שווא', אני הייתי מאד מתוח מכך שאין גוי ושעת המכירה קרבה, והוא היה רגוע ושלו, יהיה בסדר

שניקה את בית הכנסת מחול והלכלוך, והוא אמר שיביא אותו. אבא אמר לנו איך להסביר לו בדרך את משמעות המכירה. נסענו להביא אותו ובדרך הסברנו לו, והלוותי לו את הכסף, היו גם שתרגמו לו לשפות.

אח"כ היו צריכים 'לשמור אותו' לבוקר למכירה של י"ד ניסן. הגאון הגדול רבי יצחק שליט"א הכניסו לביתו, היו לו עוד ילדים קטנים אז, הוא דאג לו לארוחת ערב ושמר עליז כל הלילה, ובבוקר הביא אותו. מאז הוא דאג לגוי, והביא את הגוי של 'עזר מציון' כבר עשרות שנים. הוא גוי 'ותיק' אצלנו שכבר יודע לומר את הקניינים.

עם זקני ארץ

אלו סיפורים מעניינים זכורים מהמכירה?

הייתי הולך שנים למרן הסטייפלר זצוק"ל להביא לו את שטר המכירה. שנה אחת הייתי נער צעיר כשבאתי, ואמרו לי שהוא אצל בנו יבלחט"א מרן שר התורה שליט"א. אמרו לי או שאלך לשם או להמתין לו בבית.

החלטתי לצאת לביתו של רבי חיים בסוף הרחוב. מרחוק ראיתי שמרן הסטייפלר כבר ירד והיה ליד לדרמן, ניגשתי אליו והוא התחיל לחשבן מה יותר קרוב לחזור לבית בנו, או ללכת לביתו הוא. הוא כבר בקושי הלך. אמרתי לו שישוב לביתו הוא. והוא אומר לי: 'הזמן שלך יקר. אתה צריך או ללמוד או לעזור, אני זקן, כבר לא לומד כמו שצריך ולא עוזר...' מקורבים שבדיוק עברו ברחוב עזרו לי לשכנע אותו שיותר קרוב לו לבית, וככה כל הדרך הוא רוטן 'אני זקן וריחמו עלי'... הוא מתנצל כל הדרך ואני מרגיש את הזכות שלי ללוות את מרן הסטייפלר.

הגענו לביתו והוא ישב וכתב את השטר ואחר כך ליווה אותי לדלת ובירך אותי בברכות ושוב התנצל על הטרחה שכביכול גרם לי, ואז

שהיה מגיע מנתיבות למכור את החמץ כאן, או את כ"ק האדמו"ר מסלונים הנתיבות שלום זצוק"ל ששלח שליח. גם יבלחט"א הגאון הגדול רבי דוד סולוביצ'יק (שליט"א) זצ"ל, שלח שליח למכור כאן. אני זוכר שנה אחת שרשכבה"ג מרן הגרא"ל זצוק"ל הגיע לחדר כאן, החדר היה מלא באנשים, והוא נעמד כאן ליד הקיר ומילא את שטר ההרשאה.

מי שהיה מוכר ממרחקים היה הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א בימי שבתו ביוהנסבורג. אני זוכר שנה אחת שהאבא עורר שאולי יש הבדלי שעות בין כאן ליוהנסבורג. ישבו כאן הגאון האדיר רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל ולהבחל"ח הגאון רבי אליהו בן שלמה שליט"א ובקשו שאבא 'אטלס'. ספרי הילדים כבר היו סגורים בארונות של מכורים לנכרי, וכהוראתם פתחתי והוצאתי. ישבו וחשבנו והגיעו למסקנה שאין הבדלי שעות.

היתה שנה אחת שהאבא החליט שאולי משהו ירצה למכור מהמזרח הרחוק ועשה 'מכירה גמורה' גם ב"ג בשביל המזרח הרחוק. באותה שנה, הגיע רב קהילה מהונג קונג למכור חמץ, והאבא ראה בזה סיעתא דשמיא.

אגב, כשהוקם בד"צ 'שארית ישראל', בשנה הראשונה הגיע הגאון רבי חיים שאול קרליץ זצוק"ל לבקש רשות מהאבא זצוק"ל לעשות מכירת חמץ ע"י 'שארית ישראל' כשהמכירה בפועל בשנים הראשונות נעשתה אצל האבא.

גוי כהלכה

פעם באתי אליו בערב פסח בבוקר, הוא היה מאושר באמרו: 'כבר זכיתי לגייר היום'. היו גרים שרצו לזכות להיכנס לעם היהודי בערב החג כדי שיוכלו לקיים את מצוות החג כגרי צדק אמתיים. כשאני באתי למכירה הוא היה כבר אחרי תפילה ואחרי סיום מסכת וארוחת בוקר ואחרי גיור, למרות כל הלחץ והמתח של ערב יו"ט היה חשוב לו להכניס תחת כנפי השכינה.

מי היה הגוי שקנה את החמץ?

היו שנים שאני ארגנתי גוי שעבד בפרדס ברמן. והיה שנה שהגוי הגיע אחרי פסח באיחור והאבא הנחה אותי לגמור את העסקא איתו. הוא הודיע אותי לשאול אותו אם רוצה לשלם, כשהוא הגיע, אמרתי לו את הנוסח שהאבא אמר לי, הגוי, שלא התאים לו שבחור צעיר מנהל איתו 'עסקים' אמר לי, 'אבא שלך לא אמר לך שאני מבין בכסף...'.

אח"כ כמה שנים סיכמתי עם גוי של שבת בב"ב, שהיה גר ברח' הרצל פינת השלושה, שנה אחת סיכמתי מראש. כשהתקשרתי ב"ג ניסן בבקר הוא לא ענה. הלכתי לשם, דפקתי ולא פתחו התברר שהסתכסך עם מישהו וברח. סיפרתי לאבא הוא אמר: 'אשר פיהם דיבר שווא', אני הייתי מאד מתוח מכך שאין גוי ושעת המכירה קרבה, והוא היה רגוע ושלו, יהיה בסדר.

לפתע הגיע הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שמאז היותו רבה של רמת אלחנן מכר כאן את החמץ של כל השכונה, אמרתי לו שאין גוי. באותה שנה בנו את רמת אלחנן, והיה ערבי

לחש לי באוזן: 'אפילו שזמנך יקר, בני רבי חיים הוא מתמיד. אליו תעלה במיוחד!'

בשנים מאוחרות גיסי הגאב"ד הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א היה הולך למרן הסטייפלר זצוק"ל. הוא מספר ששנה אחת אמר לו מרן זצוק"ל שהוא רוצה דווקא בשטר שכתוב בו לשון שליחות במפורש ושיהא ע"ז קבלת קנין, והביא את דעת הנימוקי יוסף שהקנין הוא לחיזוק הדבר. כשחשש שמא אין בשטר מספיק לשון שליחות, הוא ביקש להקנות את כל החמץ שלו למוכר בקנין סודר. הגרא"ש שליט"א נזכר בעוד עובדה עם מוסר השכל בצידה המראה את גדלותם של מאורי דורינו שליט"א: "אחרי שהאבא זצוק"ל עבר לרמת אהרן לפני 35 שנה, המשכתי למכור כאן, וגם ב'הליגמן' כמובן. בשנים הראשונות היו לי עוד ילדים קטנים בבית, אז שמתי פתק על הדלת שהמכירה רק בהליגמן. כמובן שהיו כאלו שדפקו ואמרו באנו ממרחק, כי היו רגילים לבא לכאן כל שנה ולא ידעו שהאבא עבר לרמת אהרן.

לפתע הבחנתי מחלון הבית שרבינו מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א חוצה את הכביש בדרך לפה. עד שפתחתי את הדלת אני רואה שהוא כבר פונה למדרגות לרדת חזרה, אחרי שראה את הפתק. הוא אומר לי כמשיח לפי תומו, ראיתי פתק שזה מפריע... אמרתי לו: לא התכוונתי לראש ישיבה חלילה, והוא בפשטותו אומר לי: אז למי התכוונתי?... כמובן ש'הכרחתי' אותו להיכנס למכור, ומיד אח"כ הורדתי את הפתק מהדלת. מאז, הוא כבר לא הגיע והיה שולח את בנו רבי בצלאל שליט"א כשלוחו. כנראה אחז שזה מפריע.

ובאמת היו ת"ח נכבדים שהמשיכו להגיע לכאן כל שנה מלבד אלו שהלכו לרמת אהרן, כמו למשל הגאון המקובל רבי שריה דבליצקי זצוק"ל שהיה אומר 'מעריבין בבית ישן'. אגב, האבא זצוק"ל הכ"מ היה מתעניין אצלי כל שנה אם רבי שריה כבר הגיע למכור.

רשות הרבים

שמענו על הנהגת משפחת קרליץ שמורידים את כלי הפסח מהבידעם באור ל"ד דוקא. האמנם?

אכן כן. לא היה שייך קודם, בגלל מכירת חמץ כל היום של י"ג, וגם היו צריכים לבדוק חמץ. היו משועבדים לציבור. דודי הגאון רבי נתן קופשיץ שליט"א כבחור היה מגיע לעזור למכירת חמץ כאן בבית. פעם הוא מצא שטר כסף ושאל את אבא על כך. האבא אמר לו: בערב בדיקת חמץ הבית כאן זה רשות הרבים. לגבי הכלים, פשוט לא היה זמן קודם.

הגרא"ש שליט"א מציין כי הרוגע והשלווה שהיו נסוכים על פני האבא הגדול כל השנה, נשמרו גם בערב פסח. ב"ג האבא היה מתוח בגלל האחריות. למרות ששאלות שנגעו למעשה הוא ענה. היה כאן אברך שבא לראות כל שנה את המכירה, ואמר לי: 'זה משפיע עלי יראת שמים'. ברגע שנגמרה המכירה, הוא היה נראה שונה לגמרי, עם שמחה שניכרה על פניו. לשריפת חמץ הגיע גם בכזו שמחה. "באור ל"ד התפלל ברמת אהרן במנין מוקדם יותר בביהכנ"ס

דחסידי ביליץ" מעיד הגרא"ש, "להשערת, כי הזדרזו לבדיקת חמץ, כי מיד לאחר שאנשים סיימו בביתם בדיקת חמץ הם באו למכור עד שעה מאוחרת בלילה והרב רצה להיות מוכן לקראתם".

והוא נזכר: "באחת השנים הגיעה אלמנה בערב פסח אחת"צ (!) ששכחה למכור את החמץ. היא אמרה שיש לה הרבה אטריות ופתיתים שצריך לשרוף ואין לה כח. אבא שלח אותי לטפל בזה... הבאתי לכאן ועמדתי לשרוף עד כניסת יו"ט.

האחיין, ונאמן דודו הגדול הרה"ג ראי"ש קרליץ שליט"א מציין עובדה שהיתה קורה כל שנה בערב הפסח בבית מרן פוסק הדור: "יש הרבה שלא סומכים על המכירה לחמץ בעין, כל השנים הביאו חמץ לבית הרב, הרי הבית הפקר לכלל, הגיעו עם ויסקי ועוד חמץ גמור בעין והשאירו בבית, והגוי שכר את החדר. בהתחלה היו יחידים ובאו עוד ועוד והעבירו למרפסת הבית או חדר קטן, כמויות אדירות הביאו, והיום מביאים לבי"ד".

הגרא"ש שליט"א נזכר ששנה אחת מישהו מבני הבית שבר בקבוק מהבקבוקים הללו, והאבא אחז שצריך לשלם כי לפני המכירה אנחנו שומרים וזה פשיעה. שנה אחת נשבר בקבוק ויסקי על הספה: "נתבונן מה אדם רגיל בערב פסח יעשה בכזה מקרה, אם יכנס לסלון הנקי ויסקי ועוד נשפך על הספה... האבא הסתכל ואמר ברוע, 'לשים בשמש. עד זמן איסור זה יתייבש'..."

ראי"ש קרליץ מוסיף ומתאר: "הרי בכל בית רגיל, ב"ג ניסן הבית כבר מצוחצח, יש בתים ששולחן הסדר כבר ערוך, ובבית הרב שהמונים עוד באים למכור חמץ, בכזה רוע. אנשים באים עם חבילות אטריות ופלים ובייגאלך, ולא כועסים על אף אחד. מראים להם היכן להניח... באחת השנים, שקדי מרק התפזרו על השולחן בערב פסח, והרב בכזה רועג ושלווה דאג שינקו את החדר. בלי לחץ ובשלווה.

שנה אחת הגיע יהודי אמריקאי תמהוני בערב פסח בזמן המכירה, ואמר רוצה להישאר כאן בליל הסדר. בדקנו מיהו, והגענו עד הגר"ש פינקוס זצוק"ל מאופקים שסיפר לי בטלפון שהוא מכיר ונבהל לשמוע שהוא הגיע לכאן הביתה... נסינו לרמוז לו שזה לא מתאים, אבל הכל היה עד שהרב שמע מהבקשה. כשהרב שמע כמובן שהסכים והוא ישב בליל הסדר וגם היה לו מה לומר... הוא היה צריך תשומת לב מיוחדת. כשגמרו את ה'סדר', הוא ביקש בהיותו בן חו"ל שרוצה גם ליל סדר יו"ט שני ושהרב ישב איתו, והרב ישב כמה שעות כל ליל הסדר במוצאי יו"ט!"

והזכרונות ממשיכים צפים: "שנה אחת הוא עשה מכירת חמץ מאוחר בערב פסח שחל בשבת, ושנה אח"כ הגיע יהודי ואמר 'שנה שעברה ראיתי שמכרו יותר מאוחר'... ולא השתכנע שאמרו לו שכבר נמכר החמץ. לא היה כאן בבית טלפון - מספר הבן הגרא"ש - הבאתי לשכן כאן, הגר"צ צביאלי שליט"א, שם היה טלפון והוא התקשר לכל הרבנים לשאול אם עדיין לא מכרו... עד שהגיע לגר"ש אונגר זצ"ל שצעק עליו: יהודי לא יודע שבערב פסח לא מחכים מאוחר... ואז התעורר הלה ונזכר שיש לו ארגז בירה בבית ואין לו כוח לבער. הלכתי עמו לביתו בקצה העיר וב'ה הספקתי עוד לפני חצות לשפוך את כל הבירות. מאז, גם בשנים שערב פסח היה

בשבת, האבא עשה כמעט בזמן של כל שנה את המכירה".

כאילו הוא יצא ממצרים

עד איזה שנה מרן זצוק"ל בפועל מכר את החמץ?

ראי"ש קרליץ: עד תשע"ג. באותה שנה, במוצאי שבת היה צריך לומר דרשת שבת הגדול ובשבת קיבל חום גבוה ובמוצש"ק לקחו אותו לבית חולים. הייתי שם עמו והתעורר באמצע הלילה ומתוך חום גבוה ושאל אם יש 'המוציא' למלווה מלכה, זה הטריד אותו למרות שהיה מאד חלש אך עדין לא אכל 'מלווה מלכה'. מראש הבאתי איתי פרוסת חלה כי חשבתי שאולי ירצה. הוא ישב על המיטה ואכל ושתה, אפילו כוח שאשים לו כובע על הראש לברכת המזון לא היה לו מרוב חולשה אבל על המלווה מלכה לא ויתר. (סיפורי זאת לגאון הגדול רבי דב לנדו שליט"א השבוע, הוא התרגש וקרא: 'אשרי איש ירא את ד' במצוותיו חפץ מאד'!)

בבוקר לא ידע מה מצבו הבריאותי ומה יהיה אתו בהמשך היום, ומיד ביטל את החמץ, וביקש שאקרא לחתנו הגאון רבי שריאל שליט"א שיהיה שליח למכור חמץ במקומו. אחה"צ החליטו לשחררו וחזר הביתה ממש לקראת המכירה. הוא היה מאד חלש ועזרתי לו לעלות במדרגות. אבל בראותו שיש אנשים בחוץ. נעצר ולא הסכים לעלות ומיד הוא שאל אותי למה יש אנשים בחוץ, הוא חשב שבגלל שהוא לא נמצא לכן לא מכניסים הביתה, אמרתי לו הבית מלא ואין מקום ואז נחה דעתו. ועלה והשתתף במכירה וחדב"נ הגאון רבי שריאל שליט"א עזר לו.

המכירה בפועל היתה בפנים בחדר, ואני חשבתי להוציא את המכירה לסלון, והוא לא הסכים. הוא לא אמר למה, אבל לדעת רצה שיהיה מקום לאנשים, באו הרבה לראות, הוא לא דאג לעצמו, אלא לכך שצריך מקום לאנשים.

מה היתה הנהגתו בליל הסדר עצמו?

הוא אמר את ההגדה בנעימות ובהטעמה. באחת השנים האחרונות דיבר בדרשת שבת הגדול איך צריכה להיראות המצוה של סיפור יציאת מצרים, ואני מצטט את דבריו: 'יש לנו עבודה גדולה עם מצות הסיפור יציאת מצרים, עבודה של הרגשה להביא את עצמי לכך שאני ארגיש, שאני עצמי הייתי בתוך מצרים במצב של עבדות,

"הרי בכל בית רגיל, בי"ג ניסן
הבית כבר מצוחצח, יש בתים
ששולחן הסדר כבר ערוך, ובבית
הרב שהמונים עוד באים למכור
חמץ, בכזה רוגע. אנשים באים
עם חבילות אטריות ופלים
ובייגאלך, ולא כועסים על אף
אחד. מראים להם היכן להניח..."

ואני בעצמי יצאתי משם'.

עד היכן ניתן להגיע בלילה הגדול הזה היה אומר האבא, צריך להרגיש בשעה שאומר את ההלל שזהו ההלל שתיקנו לנו הנביאים הקדמונים, לאומרו על כל נס. שירה מתוך שמחה של מצוה יכולה להביא השראת השכינה, וכאמור יש חיוב מחודש בלילה הזה מדינא דגמרא שירגיש כל אחד אני יצאתי ממצרים! ועם הרגשה כזו יאמר את השירה וההלל וכמו שמבואר במשנה בפסחים אחרי שהביאו את הדין של אמירת פסח מצה ומרור, פסח על שם שפסח וכוי, מסיימת המשנה: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים, לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל למי שעשה לאבותינו ולנו הוציאנו מעבדות לחירות". הביאור הוא שלא יאמר אמירה בעלמא, אלא יאמר פסח מצה ומרור בהרגשה שהוא עצמו ממש יצא ממצרים! ובהרגשה זו יאמר אחר כך את ההלל!

(הרב א. הכהן יתד נאמן - מוסף שבת קודש ויקרא תש"פ)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

ידוע שמרן החזון איש היה מחמיר בשיעורים, שיעור כזית, כביצה, אמה וטפח וכו' וכו'. אך ב'שיעור' אחד היה מקל ביותר, והוא ב'שיעור ההשתדלות לפרנסה'. וכתב 'אני מן הממעטים בהשתדלות'. כשאדם ממעט בהשתדלות יוכל לומר 'עשיתי השתדלות בשיעור חזון איש...'

הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמאן על גדלותו של מרן ה'חזון איש' זיע"א

"אדם כי יקריב מכם" (ויקרא א', ב')

מרן החזון איש זצוק"ל. מרבותינו הגדולים בדור האחרון, העמיד את הדת על תילה לאחר המלחמה. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל. הוא היה אומר: 'איך משערים מעלת יהודי, לפי ה'סברות' שהוא אמר? לא. אלא לפי מה שעשה והתאמץ לעזור ליהודי אחר...'

מעשה באברך צעיר שבבחרותו היה עוזר הרבה לבחורים אחרים בישיבה, בלב טוב ובטוב עין. לאחר החתונה ביקש שיקבלו אותו כאחד מתלמידי כולל חזון איש, ומנהל הכולל טען שאין מקום בשבילו בכולל. כשנודע הדבר לחזון איש שלח לקרוא למנהל וביקש ממנו להכניס את האברך לכולל. אמר לו המנהל, רבינו, והלא הכולל מיוסד לאברכים גדולי תורה 'לייבן' - 'אריות', איך יש מקום כזה לאברך בכולל חזון איש? השיב לו החזון איש: 'בכולל צריכים אברך שהוא יהיה ה'דמות' של 'מתמיד בתורה', ובכולל צריכים גם אברך שהוא יהיה ה'דמות' של עשיית חסד. אם לאו, אין זה 'כולל' שצריך לכלול תורה וגמילות חסדים.

ה'אתרוג' עצמו אין לו זכות לומר דעות

החזון איש עצמו היה שילוב נפלא מיגיעת התורה ומלהחיות אנשים ולשמחם. הג"מ רבי חיים ברים היה בן בית אצלו, וסיפר שהוא זכה לראות את חביבות של החזון איש בשעת קיום מצווה.

פעם אחת נשאר בבני ברק בלילה ולא היה אוטובוס וחזר לירושלים ונאלץ להישאר בבית החזון"א בלילה, מי עסק באכסניה של רבי חיים ברים? החזון איש בעצמו, הסטייפלער ואשתו של הסטייפלער שהייתה אחותו של החזון"א. הסטייפלער ואשתו סחבו את המזרון עם כל המיטה, והחזון איש הלך לפנייהם להראות לאיזה מקום יניחו את המזרון, והחזון איש עצמו הביא לו קערה עם נטלה לניטלת ידיים בבוקר, והוא עצמו היה בחור צעיר, ולא היה יכול לסבול את הכבוד הגדול הזה, והתנגד ורצה להתערב במעשיהם. אמר לו החזון איש: 'היכן שמענו שהאתרוג יאמר דעות מה לעשות איתו... עכשיו אתה 'חפצא דמצוה', אל תתערב, אנו מקיימים בך מצוה.

בבוקר, הכין לו החזון איש פת שחרית, כשישב וסעד, שכב החזון איש כדרכו על הספסל ולמד מסכת מקוואות ביגיעה. רבי חיים ברים מספר שבאותה סעודה הרגיש התרוממות עילאית כזו, שכמעט טעה ואמר 'יעלה ויבוא' בברכת המזון... כך ידע לתת טעם

של 'יום טוב' לכל יהודי, יהיה מי שיהיה.

החזון איש היה בבני ברק לאחר שנות המלחמה הקשה, אנשים שבורי לב באו לשפוך לבם הכואב והדואב, והיה יושב ושומע כל אחד ונותן לו את כל לבו. גם חולי נפש ר"ל מצאו מקום בלב גדול זה. ויש בזה סיפורים רבים שאין לשער.

גאונותו של החזון איש בהרגשת לב יהודי הייתה דק מן הדק עד אין נבדק. הראש ישיבה רבי דב לנדא שליט"א מספר שפעם אחת יצא החזון איש מביתו ונסע להשתתף בברית, ולאחר הברית המתינו אנשים רבים, וכל אחד המתין לדבר משהו עם החזון איש, רבי דב היה נוכח שם, וראה איך החזון איש עונה לכל אחד כרצונו. ואח"כ כשנכנס למכונת ביקש מהנהג שבחמשים (או מאה) מטרים הראשונים ייסע לאט לאט, שלא תהיה הרגשה לאותם אנשים שדיברו איתו כעת, כאילו הוא נכנס לאוטו ובורח במהירות מהצרות שלהם, לכן יסע לאט לאט, שליהודי אחד לא תהיה אפילו הרגשה דקה כאילו החזון איש מבקש לברוח ממנו. זוהי גאונותו של החזון איש בהרגשת לב יהודי, דק מן הדק עד אין נבדק.

זכה למעלותיו המופלגות בזכות היגיעה בתפילה, יותר מזכות ההתמדה

החזון איש היה חולה מסוכן, כאשר כתב באגרותיו, וכנודע. ומרוב חולשה היה מוכרח לשכב במיטתו רוב היום. ובנים לא היו לו, ואעפ"כ

היה שמח וצוהל בשמחת חיים. ואמר רבי חיים ברים שזאת הייתה לו ע"י יגיעתו ודביקותו בתורה"ק, וכמ"ש חז"ל 'כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, משמח את המקום משמח את הבריות'. הוא היה אומר שזכה בתורה ויראת שמים בעיקר ע"י התפילות יותר מההתמדה שלו. אע"פ שההתמדה שלו בתורה"ק הייתה באופן מופלג מבהיל על הרעיון, היה מייחס הצלחתו בתורה"ק ע"י התפילה ולא ע"י ההתמדה. ורבים העידו על יגיעתו בתפילה למעלה מכוחות אנוש.

לאחר ששומע צרות ישראל ר"ל מתרומם לאמונה הק' וצולל לסוגיה עמוקה

ראיתי בספר 'מעשה איש' ח"ז שאחד שאל אותי, לאחר שאתם שומעים כ"כ הרבה צרות ישראל, איך אתם יכולים תיכף אח"כ לצלול בסוגיה בסדר טהרות או זרעים, ביגיעה וצמצום כזה שלם? והשיב החזון איש 'כך עושים, שומעים ושומעים, אח"כ מתרוממים מעל הכל ונכנסים לתורה'.

וכדי להבין דבריו נזכיר מדברי הרה"ק רבי מנדל'ע ויטבסקער ז"ע בספרו פרי הארץ פרשת שמות. כי משה רבינו כשראה צרות ישאל בגלות מצרים, נצטער בצער גדול מאוד, עד שבא לפני הקב"ה ואמר למה הרעתה לעם הזה (שמות ה, כב). וחז"ל אמרו שנענש על כך. ואמר לו הקב"ה 'ארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב' (שמות ו, ג) ועי"ש מה שפירש"י בזה. כי הקב"ה אמר למשה רבינו, עוד תשמע הרבה צרות והרפתקאות מבני ישראל, אחרי ככלות הכל, עליך לדעת שיש בורא בעולם שברא את הכל רק למען הטובה, ומדרך הטוב להיטיב, ובוודאי יש לו חשבון ומטרת הטובה גם בצער עצמו. וכך כשמחזירים את הכל לאמונה הק', יכולים תיכף לשבת ללמוד, כי מתרומם מהכל. אילו היו כל הצרות רק מקרים, היו יכולים להשתגע, אך כשחוזרים לאמונה, יכולים אח"כ להתרכז ללמוד תורה. כמו שאמר החזו"א בקצרה 'מתרוממים מעל הכל והולכים ללמוד'.

גם משלחנו של הקב"ה צריך לברר על כשרות המאכלים

שמעתי מהמגיד מישירים רבי יעקב גלינסקי זצ"ל שפעם אחת נכנס לבית החזון איש, ויצא מביתו יהודי חשוב, גדול בתורה. וסיפר לו החזו"א שזה הגדול בתורה הקשה לו קושיא (כפי הנראה היה יהודי חסידי) דבגמרא בחולין סז: הוכיחו כמה ראיות מפסוקים שהלויתן הוא דג טהור. וקשה שהרי אמרו חז"ל בגמ' (ב"ב דף עה) שעתידים אנו לשבת בסוכת עורו של לויתן, ונאכל משור הבר ומהלויתן, איזה ראייה צריכים עוד שהדג הוא כשר, וכי מי חושד את הרבנו של עולם שיאכיל את בניו הצדיקים מדג טמא? אתמהא (בחידושי חת"ס שם בחולין דף סז, וכן במהר"ץ חיות שם).

ושתק החזון איש ולא אמר לרבי יענקלע מה הייתה תשובתו. אך רבי יענקלע הפציר ולא הרפה, ושאל: 'נו, ומהי התשובה?' והשיב החזון

איש: 'אמרת' לו, שכאן כתוב, שאפילו אצל הקב"ה לא אוכלים כל זמן שאין פסוק בתורה שזה כשר...'

כמובן שאין זה עוזת פנים כנגד השי"ת ח"ו, אלא אדרבה שזהו רצונו לאחר שנתן לנו את התורה, שלא לאכול דבר שאינו כשר ע"פ תורה, ואם נותנים לנו דגים, צריך לברר אם יש להם סנפיר וקשקשת. ואדרבה אם נאכל מבלי לשאול על כשרות הדג, יהיה לו צער כביכול, וכי מה אמר לכם שהדג כשר... לכן הוכיחו חז"ל מפסוק שהדג לויתן כשר לאכילה, שנוכל לאכול בראש רגוע בסעודת עורו של לויתן.

ונודע המעשה שהיה באברך שזכה להיות אצל הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע ונתן לו פרי, וכשפתח הפרי ראה שיש בו תולעת. והחל להרהר היתכן שהרבי הקדוש שרואה וחוזר מסוף העולם ועד סופו, לא ראה שיש תולעת בזו הפרי?

תיכף שהרהר כן, פנה אליו הרה"ק מלובלין 'לאחד נותנים (תולעת), ולאחד לא נותנים...'

כל ההתחלות קשות כדי שיהיה חביב עליו הדבר

עוד שמעתי מהג"מ רבי יעקב גלינסקי שביאר החזון איש טעם מדוע 'כל ההתחלות קשות', וכי לא היה יותר טוב שכל ההתחלות יהיו קלות? אלא שדבר שבא לפני האדם בלי טרחה, אינו מחשיבו ואין לזה שום רושם עליו. לכן עשה הקב"ה שכל סוגיה שרוצים להבינה, בהתחלה קשה מאוד, וכן כל הנהגה טובה בקדושה וטהרה, בתחילה נדמה שזה קשה מאוד. ועשה כך הקב"ה כדי שזה יהיה חשוב בעיני האדם. וכלשון הגמ' "אידי דאתא מדרשא חביבא ליה", דבר יגע ודרש בו. חביב עליו.

וכל ששה סדרי משנה פותחים דווקא בנושא שאינו פשוט לפתוח בו. וכל זה, כי בדין זה היה יגע ומתאמץ ביותר, ולכן חביב עליו דין זה ופתח בו.

עשיתי השתדלות לפרנסה כ'שיעור חזון איש'

ידוע שמרן החזון איש היה מחמיר בשיעורים, שיעור כזית, כביצה, אמה וטפח וכו' וכו'. אך ב'שיעור' אחד היה מקל ביותר, והוא ב'שיעור' ההשתדלות לפרנסה'.

וכתב 'אני מן הממעטים בהשתדלות'. כשאדם ממעט בהשתדלות יוכל לומר 'עשיתי השתדלות בשיעור חזון איש...'

אתה רוצה לקפוא בגהינם?

פעם אחת בא לפניו בחור צעיר שסבל מעצבים בחומרות והקפדות (שמעתי מבעל המעשה עצמו) ושאל את החזון איש שכשהוא קם בבוקר יש בתוך שערותיו כמה מהנוצות שנפלו מהחור שבכרית. האם אין זה משום חציצה בתפילין (למקוה לא הלך) לאחר שהשיב לו הלכה למעשה, הוסיף החזו"א ושאל אותו: 'אמור לי בחור'ל, מדוע רק אצלך מתעוררות השאלות הללו?...' בכך ביקש לחנוכו ששאלה כזו אין מקורה בהלכות התורה אלא בעצבים רחמנא לשזבן.

עוד סיפר האיש, שבצעירותו היה חוזר כה פעמים ק"ש, מרוב עצבים שמא לא אמר תיבה אחת כראוי. ושאל אותו החזו"א מדוע

רבי ישראל יעקב פולק הי"ו, סיפר על ילד אחד בכתתו, שבאמצע השיעור זרק לחברו חפץ מסוים, אך החטיא את המטרה, והצעצוע קפץ לעבר ספל הקפה המלא של הרבי, שהיה מונח על השולחן בדיוק על יד 'דפי העבודה', שזה עתה הודפסו בשביל ילדי הכתה. הכוס נהפכה על הדפים, כולם נרטבו מהקפה שנשפך...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, על מידות טובות

"נפש כי תחטא בשגגה" (ויקרא ד', א')

הרב הצדיק רבי זלמן בריזל זצ"ל, מזקני וחשובי אנשי ירושלים של מעלה, היה נוהג להדר בחומרות רבות בחג הפסח כמנהג יראים ושלמים.

בעיקר היה מסלסל בחומרותיו בסדר אפיית המצות, מתחילת קצר החיטים ועד האפיה. הכל נעשה בדחילו ורחימו ובהידור רב, ובשמירה קפדנית על הרבה חומרות ודקדוקים שהנהיג בעצמו.

קל וחומר באפיית 'מצות מצוה' שבערב החג - אז היה בוער כולו באש להבת שלהבת, ועוסק בחרדת קודש בעסק המצה הקדושה בהידורים ובחומרות רבות, מתוך יראת שמים מרוממת ושמחה של מצוה עצומה.

לאחר סיום המלאכה המפרכת, כשהביא את המצות לביתו - ייחד להן מקום מיוחד בביתו הקטן שבשכונת גאולה בירושלים ת"ו, לא לפני שצוחצח המקום בזיכור אחר זיכור...

והנה כמה שעות לפני כניסת ליל התקדש חג, הגיעו נכדיו הזאטוטים לכבוד החג לבית זקנם הגדול. בשמחת פגישתם יחדיו בבית סבא ושמחת החג, החלו משחקים יחדיו ומתרוצצים כדרכם של ילדים.

תוך כדי ריצתם ברחבי הבית הקטן לא השגחו כראוי בפנית המצות, ולפתע נפל סל המצות על הרצפה... ונשברו רוב המצות המיוחדות והמהודרות!

הכל פחדו והתייראו מקפידתו של הסבא, שבוודאי יכעס מאד כשיראה מה עוללו כאן הילדים, ושלאחר כל טרחו ועמלו נשברו המצות ונפסלו בנפילתן לארץ [כמנהג הרבה קהילות בישראל].

ברם, כשנכנס רבי זלמן הביתה וראה את המצות כך שבורות ונפולות, לא כעס ולא הקפיד כלום, רק הרים ידו כלפי מעלה, כמראה שהכל מכוון מן השמים, ותכף פתח את פיו בשבח והודאת המקום באמרו:

"ריבוננו של עולם, מודה אני לפניך על שנתת לי נכדים יקרים ואהובים כאלה! כמה אנשים בעולם אין להם כלל ילדים, לא עלינו... ואף אלו שזכו לילדים, רבים לא הצליחו לחתן אותם... ואף אלו שזכו לחתן הילדים, לא כולם זכו לנכדים... גם אם נפלו המצות ונשברו, אין בלבי שום טענה וטינה חלילה וחלילה!"

בחכמתו הבין תכף ומיד כשראה מה שקרה, שזהו 'ניסיון' ומבחן מן

השמים, לנסותו דווקא בהאי יומא רבא של ליל הסדר, ודווקא בדבר שהוא כל כך מוסר את נפשו עליו, לראות אם יצא מכליו ויכעס ויתרגז, או שיעביר על מידותיו.

והוא אכן עמד בניסיון בעוז ובגבורה!

שח לי איש נאמן מן העיר ניו יורק רבתי, הלא הוא רבי ישראל יעקב פולק הי"ו, מלמד דרדקי (כתה ד') רבות בשנים בבורו פארק, כמה עניינים בטיב החינוך.

בין הדברים סיפר על ילד אחד בכתתו, שבאמצע השיעור חמד לו לצון וזרק לחברו חפץ מסוים, אך להוותו ברגע האחרון החטיא את המטרה, והצעצוע זינק לעבר שולחנו של הרב עצמו... ואם לא די בעסק ביש זה, 'קפץ' לו אותו צעצוע לעבר ספל הקפה המלא של הרבי, שהיה מונח על השולחן בדיוק על יד 'דפי העבודה', שזה עתה הודפסו בשביל ילדי הכתה... כחץ מקשת נהפכה הכוס על הדפים, כולם נרטבו ונספגו מן הקפה שנשפך, ויצאו מכלל שימוש.

הילד ישב על מקומו המום ונסער, הוא החוויר והסמיק חליפות בראותו את אשר חולל כאן על שולחן הרבי... הכתה כולה נעצרה בהפתעה, ועיני כל הילדים נשואות היו אל הרבי, לבחון כיצד יגיב על מקרה חמור שכזה.

איך מכשירים את השיש? ומה עושים עם מתקני מים חמים?

כל מה שחשוב לדעת על הכשרת המטבח לפסח, על פי פסקי מרנא השבט-הלוי צוק"ל

ההלכות נלקטו מתוך 'אוצר הלכות ערב פסח', שנאמרו בבית המדרש 'שבט הלוי' אחוזת ברכפלד - מודיעין עילית, ע"י הג"ר אלטר אליהו מרמורשטיין שליט"א, ראש כולל 'ישועות יעקב' ומח"ס 'המינים המהודרים'

שמעתי ממרן רבינו השבט הלוי זיע"א, שאמר באחת מדרשות שבת הגדול, שאינו מקדיש את דבריו בדרשה לעניין של הגעלת כלים, כי בזמננו ניתן לקנות בקלות כלים חדשים לפסח, ולצאת מכל חשש. עם זאת, ישנם כלים שעדיין קשה, ואפילו אי אפשר לקנות אחרים תחתיהם ולהחליפם, ולכן נכתוב בס"ד את הדינים הנוגעים למעשה.

הכשרת המטבח לפסח

א. **הכשרת השיש לפסח:** קודם הכשרת השיש יש להימנע מלהשתמש עליו בחמץ. ולאחר מכן לוקחים כלי חמץ שלא השתמשו בו ב-24 שעות אחרונות, ושופכים ממנו מים רותחים, בעירוי על השיש. אח"כ יש לכסות את השיש בנייר אלומיניום או ב'פי וי סי' וכדומה.

ב. הקרמיקה שבקיר מעל השיש, כדאי לשפוך עליה מים חמים מכלי ראשון, ולכסות אחר כך (ברדיד אלומיניום וכדומה) עד גובה הסירים (מבית לוי).

ג. כיוורים העשויים מחרסיה דינם ככלי חרס, וכלי חרס אי אפשר להכשירו. לכן לא ישתמש בחמץ 24 שעות קודם לכן, ולאחר מכן ישפוך על הכיור מכלי שבו מים שרתחו על גבי האש, ויכסה בכיור פלסטיק. ראוי שכיוור הפלסטיק יהיה גבוה מן הכיור החמץ, כדי שלא יהיה מגע בין כיוור הפסח לחמץ במים חמים (מבית לוי).

ד. כיוורים העשויים מחרסיה, יש להכשיר על ידי שפיכת מים רותחים מכלי שבו המים רתחו על גבי האש. ונוהגים לתת קערה בתוכו לאחר הכשרה (מבית לוי).

ה. **מכסה מסננת,** שמסנן את המים שיוצאים מכיור הפלסטיק יש להגעיל, ורצוי לקנות מיוחד לפסח.

ו. לגבי מקום יציאת המים בכיור, טוב לשפוך חומר חריף כגון אקונומיקה, לפגום את החמץ שנמצא שם (מבית לוי).

ז. **ברזי המטבח:** מצוי בברז שמקבל אדים חמים מחמץ, כגון בבישול מיני פסטות וכדומה, או שנפל חמץ חם על הברז - לכן טוב להכשירו. צורת ההכשרה היא, שיש לפתוח את הברז עד שיצאו מים חמים מאד [אם המים בברז לא חמים מאד, רצוי מאוד להדליק את דוד מים החשמלי, כדי שרתחת המים תגיע לחום הגבוה שאפשר שאנו יכולים], ובאותו זמן יש לערות על הברז מבחוץ מים רותחים מכלי ראשון על צינור יציאת המים. ונהגו לכסות את פתח הברז בחתיכת בד לסינון נוסף. אבל במים לנטילת ידים וכן לרחיצה לא נהגו (מבית לוי).

ח. וכן ידית של ברז המים החמים והקרים, טוב לערות עליהם מים רותחים מכלי ראשון, מפני שלפעמים נוגעים בהם עם חמץ חם שבידיו, או נופל עליהם חמץ חם.

ט. **המסננת** שבצינור המים שבברז יש לפתוח ולנקותה, או להחליפה (מבית לוי).

י. **מתקן מים חמים (תמי 4 'מיני בר' וכדומה):** אם שפך ממנו מים חמים לתוך חמץ (כגון 'מנה חמה' או 'קוסקוס' וכדו'), כיון שיש חלקי פלסטיק סביב מקום מזיגת המים נהגו להחמיר שלא להכשירו. אבל אם הכשרה היא רק חומר, דהיינו שידע שהשתמשו בו רק לקפה או תה וכדומה, שאין בהם חשש חמץ, אפשר להכשירו ע"י ניקוי היטב. דהיינו שישפוך מים חמים על כל מקום אליו מגיעים האדים בעת השימוש בו (דופן הסמוכה לכוס וסביבותיה), וגם להוציא ממנו מים חמים עד שתתחמם הפיה (ק' הכשרת הכלים).

יא. **פלטה חשמלית:** ינקה היטב מכל לכלוך וידליקה, וכאשר התחממה היטב [יוציא מהשקע] ישפוך מים רותחים, ויכסה אח"כ ברדיד אלומיניום עבה שלא יקרע ע"י הקדרות (מבית לוי).

יב. **פח לכיסויי הלהבות בשבת ('בלעך')**: יש ליחד לפסח בנפרד [מכיון שלרוב נשאר דבוק בו חמץ וקשה לנקותו כראוי].

יג. **מקרר:** יש לנקותו היטב במים וסבון או אקונומיקה. ונוהגים לצפות אחר כך בנייר וכדומה (מבית לוי) את המדפים, המגרות ודפנות המקרר שנוגע בהם האוכל.

יד. **הגומי שבדלת** יש לנקות במברשת עם מים וסבון, בצדו החיצוני ובצדו הפנימי (בין הגומי למקרר) (ק' הרב משה ויא).

טו. **פריזר** [או מקפיא] יש להפשיר את הקרח, לנקותם היטב מחמץ [במים וסבון או אקונומיקה ונוהגים לצפות בנייר אח"כ (מבית לוי)]. במקרר שיש בו תאי הקפאה של הקפאה יבשה [נו פרוסט'] - ישנם פתחים אחוריים שלתוכם עלולים ליפול פרוורים. פירוורים אלו בטלים וא"צ להסירם, ויש מורים להתיז מעט חומר פוגם.

שנים רבות לאחר מכן, כאשר גדל הנער ונעשה לאיש, זכה להימנות בין חשובי מרביצי התורה; הלוא הוא הגאון רבי מיכל שלפוברסקי זצ"ל. כל ימיו זכר רבי מיכל את תוכן אותה שיחה מיוחדת ששמע מרבי אליהו לופיאן זצ"ל, ובכל שנה ושנה בהגיע פרשת ויקרא, הידד באוזני תלמידיו את המסר הנוקב העולה מן הדברים

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

אחת לעצמה את גבולותיה מחדש. אז גברו החששות אצל חלק גדול מהבחורים, כי בקרוב ימצאו את עצמם כנתינים זרים בעיירות מוצאם, ומיהרו לשוב לביתם, קודם שימנעו זאת מהם השלטונות. אולם לא איש כרבי אליהו יאמר נואש וירפה ידיים. תקופה קצרה לאחר מכן, כשהבחין כי ניתן לפעול בעניין הקמת הישיבה מחדש, שם לדרך פעמיו, ויצא לדרך רחוקה. הוא הסתובב בכל רחבי ליטא, ובירר פרטים אודות בני נוער צעירים מקומיים, שאינם מצויים במסגרות תורניות, ובפרט על אלו שלמדו בישיבתו לפני המלחמה. הוא נפגש איתם, עורר אותם על גודל הזכות להסתפח בנחלת בית השם, וניסה לשכנעם לבוא עימו לקלם, להקים מחדש את הישיבה. כוחות רבים, תפילות ודמעות לוו למשימה הכבירה והקדושה הזאת. רבי אליהו ניצל את המסע גם כדי לנסוך טללי אמונה, תקווה ושאיפה אצל אותם אנשים רצוצים, פליטי חרב, ובכל כוחותיו ניסה לאסוף את השברים ולאחות את הקרעים. הוא זירזם להתנער מההריסות, להשיל מעליהם את כאבם ויגונם, ובמקום לעסוק בחורבן האישי הנורא שחוו, להתמקד בהחזרת עטרת התורה ליושנה; להקים ישיבות, לייסד קהילות ולהשיב את חיי התורה והיהדות על כנם. בכל עיירה הוא התעכב יומיים - שלושה, ובכוחו הגדול כובש הלבבות, פעל גדולות ונצורות לחיזוק הדת והרמת קרנה וכבודה של תורה. במסגרת מסעו נקלע לעיירת שְׁקוֹדְוִיל בליטא, עיירה הממוקמת

כהקדמה לעניין הקרבנות, הנושא המרכזי בפרשתנו, וכדי להסביר היטב את מהותן ושיוכותן של הקרבנות הלכה למעשה גם בזמננו, ברצוני לפתוח בסיפור נפלא, אשר טמון בו מוסר השכל אקטואלי לעובדי השם בכל עת וזמן:

התקופה, ימי הרת עולם, שלהי שנת תרע"ד. עמודי תבל התרופפו, מלחמת העולם הראשונה שפרצה בליל תשעה באב באותה שנה, היתה בעיצומה. הרוסים והגרמנים התכתשו זה עם זה על סיפוח שטחי ליטא תחת ריבונותם, והמלחמה העקובה מדם שהתחילה בסכסוך מקומי, התרחבה באופן מפלצתי לרחבי אירופה כולה. עוד ועוד מדינות הצטרפו למעגל הלחימה, ובמשך חמש שנים גבתה המלחמה את חייהם של מיליוני בני אדם.

גל עכור של הרס גדול וחורבן שטף את אירופה כולה, מתח רב שרר בכל מקום. כל נתין זר נחשד מיד כמרגל, ונחקר בעינויים קשים על ידי השלטונות. אך כמו תמיד, מי שבעיקר סבלו מכך היו היהודים. שנאת עשו ליעקב מעולם לא שקטה ונעלמה. הם ספגו את מירב ההתעללויות, העינויים, ההשפלות וההצקות. דמם הותר בפני כל מי שחפץ להרע להם.

כאשר המלחמה ניטשה באיזור העיירה קְלָם, המשיך מרן הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, יחד עם עמיתו הגאון הצדיק רבי יוסף ליב ננדיק זצ"ל, לנהל בחירוף נפש את ישיבתם, הישיבה לצעירים המקומית. הפגזים התנפצו מעל לראשם, הדף היריות הרעידו את חלונות בית המדרש, והחשש מפני הבאות הורגש באוויר ועמד להם לרועץ. אך למרות הכל, תחת השראתם המקודשת; הסדרים, השיעורים והשיחות התקיימו כרגיל, כבימי שגרה.

רבי אליהו חיזק את התלמידים, לא לאפשר לשטן להחליש, ולו במעט, את חשקת התורה שבערה בישיבה, לא לאבד את יישוב הדעת ולא לתת למורך הלב להשתלט על השיח: "אין מה לחשוש, תורה מגנא ומצלא! כי הם חיינו ואורך ימינו! אדרבה, רק בזכות התורה ניצל מכל פגע ונזק!" - חזר והשמיע באוזנם כל העת.

אך לצערו הגדול, דווקא כאשר תמו הדי הקרבנות, נאלצה הישיבה להיסגר. היה זה בעקבות כך ששטחי פולין וליטא, שהיו עד המלחמה תחת השלטון הרוסי, ונכבשו במהלכה על ידי הגרמנים, הפכו עם תבוסתם של האחרונים למדינות עצמאיות, ושרטטו כל

כפשוטו. הוא היה מתאר, כי בזמן שלמד בישיבה פזרו מעט קש על הריצפה, וכך ישנו, "ומי שהיתה לו חזקה לישון על הספסל - שפרה נחלתו, והתייחסו אליו כאל המאושר באדם..."

באהבת תורה ויראת שמים, נגעו ללב הנער הצעיר, הציתו בו אש וקדחת של מסירות נפש, ומיד החל להתכונן נפשית ופיזית לקראת היציאה לדרך.

הוא הגיע לקלם, יחד עם עוד עשרות בחורים מובחרים שחשקה נפשם בתורה, וזכה ליטול חלק בהקמת הישיבה המתחדשת. לימים יצאו ממנה מאורות גדולים שהאירו את שמי ליטא; אחד הבולטים שבהם, היה העילוי הנודע הגאון רבי מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל, שהרעיש את עולם התורה בגדלותו התורנית ובגאונותו המיוחדת. שנים רבות לאחר מכן, כאשר גדל הנער ונעשה לאיש, זכה להימנות בין חשובי מרביצי התורה; הלוא הוא הגאון רבי מיכל שלפוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת 'תפארת צבי', מחבר הספרים הנפלאים 'תפארת אדם'.

כל ימיו זכר רבי מיכל את את תוכן אותה שיחה מיוחדת, ששמע מרבי אליהו בימי חורפו, ובכל שנה ושנה בהגיע פרשת ויקרא, חידד באוזני תלמידיו את המסר הנוקב העולה מן הדברים כפרט, ומפרשת הקרבנות ככלל:

בעוונותנו הרבים, כיום אין לנו עדיין בית המקדש, לא מזבח ולא קרבנות, אך חז"ל בכמה מקומות קשרו קשר אמיץ בין התורה ובין הקרבנות, ומעלותיהן זהות בעיני הקדוש ברוך הוא; אדם שמוסר את נפשו על התורה וזוכה למענה את כוחותיו ויכולותיו, אחד המרבה ואחד הממעיט, כיון שהדבר עולה לו בקושי והתאמצות, נגרם בכך נחת רוח עצומה להשם יתברך.

הקדוש ברוך הוא חפץ בהקרבה שלנו לתורה, במסירת החושים ושיעבוד הרצונות למענו יתברך, וזה חביב עליו כקרבנות וכאישים, ונחשב הדבר מבחינתו 'כאילו הקריב את נפשו'!

נמצא כי תכלית הקרבנות, שהיא עשיית נחת רוח לפניו יתברך, קיימת גם כיום באותה מידה, אלא רק באופנים אחרים.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

במרחק של כשלושים וחמישה ק"מ מקלם, ונודעה כעיר מלאה חכמים וסופרים, תחת הנהגת האב"ד, הגאון רבי אברהם יצחק פרלמן זצ"ל הי"ד, בעל ה'פני אברהם'.

שם, נכנס לדרוש בשלומו, תלמידו בן העיירה, העלם הצעיר מיכל שלפוברסקי, שלמד בישיבתו קודם המלחמה, בהיותו כבן שתיים עשרה בלבד. רבי אליהו אמנם קיבלו בחביבות ובחום, אך הישר פנה אל המטרה שלשמה בא: "מיכל יקירי! שמא תסכים לשוב איתנו לקלם, לפתוח מחדש את שערי ישיבתנו הקדושה?"

"מה?" - תמה מיכל על עצם הרעיון. "כיצד מסוגל אני במצב קשה שכזה, לנטוש את משפחתי ולנדוד למרחקים? הרי איש אינו יודע מה ילד יום והדרכים בחזקת סכנה הן?"

רבי אליהו לא נרתע למשמע הדברים, והיה נראה כי התכוון מראש לשמוע תגובה מעין זו. אולם במקום להעלים את הקושי, לייפות את המצב ולעגל פינות, בניסיון לשכנע את הבחור שכביכול אין לו ממה לחשוש, העמיד את האמת על השולחן כמות שהיא, ובחותם האמת שינק מבית קלם, פתח ואמר:

"רש"י הקדוש בפרשת ויקרא כותב על הפסוק: 'ונפש כי תקריב קרבן מנחה להשם', כך: 'לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה? - עני. אמר הקדוש ברוך הוא: מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו!'.

"כך גם בזמנינו", אמר רבי אליהו לעלם הצעיר, "אנו בבחינת עניים. מעטים הם לומדי התורה בזמנינו. סערות התקופה השביתו כליל את עולם התורה המפואר שהיה בליטא. אך בטוחני, כי מי שמוסר את נפשו כדי ללמוד תורה מתוך קושי ונסיון, הרי זה נחשב אצל הקדוש ברוך הוא כאילו הקריב את נפשו. כי הדבר הגדול והחשוב ביותר אצל הקדוש ברוך הוא, הוא לימוד התורה מתוך מסירות נפש, ומתוך מאמץ והקרבה".

רבי אליהו עצמו לא היה רק בבחינת 'נאה דורש' בדרישתו זו אלא גם 'נאה מקיים'. הוא סיפר לא אחת על חיי הדחק שחווה הוא עצמו בצעירותו, כיצד קיים את דברי התנא באבות: "פת במלח תאכל מים במשורה תשתה ועל הארץ תישן", כפשוטו. הוא היה מתאר, כי בזמן שלמד בישיבה פזרו מעט קש על הריצפה, וכך ישנו, "ומי שהיתה לו חזקה לישון על הספסל - שפרה נחלתו, והתייחסו אליו כאל המאושר באדם..."

אך למרות המצב הדל והקשה עימו התמודד, לא נמנע רבי אליהו מלשבר עצמותיו בעמלה של תורה, ולהתמסר בכל נפשו ומאודו לרכוש קנייניה.

הוא הכיר וידע, כי אם התנא אומר - "כך היא דרכה של תורה" - הרי שרק כך יזכה שתתקיים בידו התורה, ואם הקדוש ברוך הוא העמידו בנסיונות כאלו, הרי אין זה אלא כי רצונו יתברך הוא שיקריב את נפשו לתורה, וחפץ לזכותו במעלה של 'כאילו הקריב את נפשו'!

את ההכרה הזאת של התמסרות והקרבה למען התורה, תבע רבי אליהו מחניכיו, וביקש לסלול בפניהם את הדרך לעליה וצמיחה רוחנית.

הדברים שיצאו מליבו הטהור של רבי אליהו, לב חם ואוהב, גדוש

"כל חיי שאפתי להיות משהו, אולי להמציא משהו... והנה עד כה ההצלחה ממני והלאה, לכן פני נפולות כי נשארתי אפס ואין". ענה לו החסיד: "אוי ויי כמה אני מקנא בך, אני, אדרבה, 'כל חיי שאפתי להיות 'אפס ואין' והנה גם אני ההצלחה ממני והלאה, כי מרגיש אני את אותו 'משהו' עדיין

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א

בעניין זבחי אלוקים - רוח נשברה. מידת הענווה שנחשבת כקרבן

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' וגו' (א-ב).

במדרש תנחומא (א אות ח) מקשה למה כתיב 'אדם' כי יקריב, מאי טעמא לא אמר 'איש' כי יקריב. אנו נוסף ונקשה דהנה מפורסמים וידועים לכל דברי ה'בעל הטורים' בריש פרשתן שמבאר טעם כתיבת א' זעירא בתיבת ויקרא, שמשו רבינו מחמת גודל ענוותנותו כתב 'ויקר אליו ה' בלשון מקרה, כלהבדיל אצל בלעם הרשע, אמר לו הקב"ה להוסיף א' וברוב ענוותנותו הוסיף א' זעירא, ע"כ. אך כבר תמחו המפרשים וכן הקשה מרן רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (יערות דבש ח"ב דרשות אה"ו דדוש ו'), דאי משום הכי, א"כ מדוע איפוא רק כאן בפרשת הקרבנות הוזכר ענוותנותו של משרע"ה ולא בשאר מקומות שנכתב בהם ויקרא.

הענווה המצווה השלמה...

גלוי וידוע היה העניויות בביתו של הרה"ק רבי זושא זי"ע שזעקה מכל פינה ועבר, מצבו הכלכלי היה בכי רע בכל עת, אך אם אמנם בימים כתיקונם רגילים היו בני ביתו לחיות עם אמונה וביטחון, ורגילים היו על לשונם פסוקי אמונה ונחמה, אך משהגיע הר"ר זושא לפרק בתולה נישאת - נישואי בתו הבכירה, הגיעו מים עד נפש.

הרחק משם, בעיר מעזריטש. דלת חדרו של הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע נפתחת לפתע, המגיד פונה למשמשו ומבקש הימנו להודיע לתלמידו רבי זושא שיבוא אליו. משנודע הדבר לרבי ר' זושא ארז ללא שהות את צקלוננו הדל ויצא מעזריטשה, משרק נכנס אל הקודש פנימה פנה אליו מיד המגיד מסר בידו צרור מעות ואמר לו 'הא לך חמש מאות רובל ומן השמיים יסייעו בידך למצוא חתן ראוי לבתך, מזל טוב'.

בדרכו חזרה הגיע לעיירה והנה ברחוב בוקה מבוקה ומבלוקה, רעש ומהומה, קול זעקה גדולה ומרה, בחזית המהומה עומדת אלמנה בוכייה תחת חופת בתה כלה אומללה, כשזעקות שבר בוקעות מגרונם על כספי הנדוניה שנאבדו להם בסך חמש מאות רובל עליהם עמלו וטרחו ביגעה עצומה כל השנים. העיר נחרשה, אך האבידה לא נמצאה, משכך הודיע החתן על פרישתו מן העסק,

'ותרב בבת יהודיה תאניה ואניה'.

הרבי ר' זושא ידע את אשר עליו לעשות, הן באמתחתו סכום זהה אותו נתן לו רבו, ללא שהות זעק: 'חמש מאות רובל? אני מצאתיה! חכו כמעט רגע עד שאלך לחדרי בפונדק ואשיב אבידה לבעליה'. שמחת הנאספים הרקיעה שחקים, צלילי נגינת החופה שבו להריע בעוז והכל המתנינו לשובו של הרבי ר' זושא. רבי זושא שב במרוצה הוציא את הצרור וספר את הרובלים, חמש מאות במספר, טבין ותקילין עוברים לסוחר. אך, לתדהמת כולם, מותר ר' זושא חמישים אצלו ואילו לאלמנה נותן אך ורק ארבע מאות וחמישים רובל, בנימוקו כי כשכר טירחה על העסק בהשבת הגזילה מגיעים לו חמישים רובל אלו. בבת אחת התהפכה הקערה והשמחה על פיה... האלמנה והשושבינין התמלאו חימה, הקהל מסביב גערו בו באימה... הראיתם הלך עני זה הגונב לאור יום חמישים רובל מאלמנה על לא מעשה בכפו...

משראו כי ההלך בשלו, ניגשו אל רב העיר, סיפרו דברים כהווייתן, ומשפסק הרב לטובת האלמנה החליטו הם להוציא ממנו את מעות "שכר טירחה" בכח, כמה דחיפות ומעידות ומלקות כדבעי, עשו את שלהם והנה מצאו המעות את עצמם בידי האלמנה, הרבי ר' זושא נגרר בבושת פנים וגורש מן העיר, ואילו בני העיר שבו לעריכת החתונה לקול מצהלות כלי השיר.

עברו ימים מספר והמגיד הגדול ממעזריטש עבר גם הוא בעיירה

קיבל במידה גדושה, בעת שגורש מן העיר בחרפה ובושה.

הקרבת מביא לענווה

ב'עדות ביהוסף' מביא מקדמונים דמדת הגאווה המאוסה, היא גם נתינת טעם לאיסור הקרבת חיה לקרבן, וכמו שדרשו חז"ל (זבחים לד) 'מן הבהמה' - ולא מן החיה, והיינו טעמא, שהחיות ראשם למעלה כבעלי גאה 'כמנהג בעלי בתים חשובים...' ומשכך לא ירצו לקרבן אשה לה'. מאידך הבהמה ראשה למטה בענווה ובשפלות היא הראויה והרצויה שתעלה ניחוחה לה'. ע"כ.

גם אנו איננו רצויים לאשה לד' כאשר ראשינו למעלה, אלא אם כן נתונה היא בענווה ושפלות כלפי מטה. וכדאיתא ב'ארון עדות' (מאת הרה"ק רבי שרגא יאיר מביאליברז'יק בהרה"ק רבי נתן דוד משידלאווצא ז"ע) אשר תכלית כל הקרבנות הוא קיום הפסוק 'ומלק את ראשו' שהוא שבירת הגאווה והכנעת הראש והגרונ. כך גם ה'סמיכה והווידוי' לפני שחיטת הקרבנות שהם שפלות וענווה,

גם זו היתה עבודת שירי הלויים בדוכנם לעורר תשובה והכנעה. נוראים הם דברי הספורנו בעניין זה, וז"ל: אדם כי יקריב מכם. היינו כי יקריב מכם - מעצמכם, בוידוי דברים והכנעה, וכאמרו זבחי אלוקים רוח נשברה, כי אין חפץ ה' בכסילים המקריבים בלתי הכנעה קודמת. ע"כ. הרי שהקרבת הוא הטפל, העיקר הוא האדם שיתעורר לענווה ע"י הקרבת הבהמה השפילה.

ומאחר שיצא לנו שהענווה היא קרבן רצוי, יתורצו בהכי הקושיות דלעיל, דהלוא נמצא שתכלית כל הקרבת הקרבנות היא עבור הענווה, לכן 'דבר בעתו מה טוב' לכתוב הא' זעירא דייקא כאן בפרשות הקרבנות ולא במקום אחר, להורות לאדם אשר מובחר הקרבן הוא הענווה ולא הקרבן. ולהכי נאמר 'אדם כי יקריב' ולא איש, שהוא נמי להורות כנ"ל שהרי 'אדם' מורה על ענווה ושפלות מלשון 'אדמה' וכמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה ז' ד) שאמר אדם הראשון לקוב"ה 'אני נאה להיקרא אדם שנבראתי מן האדמה', והוא לשון פחות מ'איש' שבו כתיב (מלאכים א', ב ב) וחזק"ת והיית לאיש, ללמדנו כי הקרבן הנכון הוא הענווה - זבחי א' רוח נשברה - הוא תכלית הקרבן, להחזיק עצמו בדרגת אדם ולא איש.

סיפורי ענווה של גדולי ישראל

אחז"ל (מגילה לא). 'כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו', וללמדנו אשר עיקר הגדולה הוא הענווה, ולעומתו הגאווה הוא היפך הגדולה.

אך דרשה זו יפה נדרשת גם לנו כלפי עצמינו, כי ככל שהאדם מוצא ומשיג יותר ויותר את גדלותו של הקב"ה הריהו מתמלא ענווה בראותו כמה קטן הוא לעומת גדלות הבורא, וכל חד כפום דגרא דיליה ככל ששיג יותר גדלות הבורא, שם ימצא בו יותר ענוותנותו. ולהכי מן הנכון להביא כמה מסיפורי הענווה של הצדיקים הקדמונים בני העלייה שע"י ראייתם האיתנה בגדולת הבורא זכו המה לענווה אמתית, ומהם נלמד אנו.

פעם אחת שאל אחד מתלמידי הגר"ח מבריסק זצ"ל את רבו, שהנה

זו, רב העיר בא לבקרו ותוך הדברים סיפר לו על מעשהו הנבזה של אחד מחסידיו ואת כל פרשת הכסף אשר חשב להחזיק לעצמו כשכר טירחה על מצוותו, וכדי ביזיון וקצף... וכי כך היא דרכם של חסידים ללסטם את הבריות ולבקש עליהם שכר כפנחס. המגיד הבין לאלתר במי מדובר והסיק שזה לא אחר מאשר תלמידו חביבו רבי זושא, שוויתר על ממונו אותו נתן לו עבור הוצאות חתונת בתו, אך נתנן עבור שמחתה של האלמנה.

בהזדמנות ראשונה שאל המגיד את תלמידו הרבי ר' זושא לפשר התנהגותו זו, הרי עבור בתך הכלה נתונות היו המעות, ומדוע נתת אותן לזולת. ימחול לי רבינו, השיב, אך לא יכולתי להתאפק, האיך אוכל וראיתי באובדן כספי הנדונה של אותה כלה יתומה ואמה האלמנה, משכך שקלתי כי אם אמנם הכסף מיועד עבורי, אך להכנסת כלה הוקדשו, וא"כ מה לי הכא מה לי התם, מאי נפק"מ בין כלה זו לזו, הלוא 'מצווה הבא לידך אל תחמיצנה', משכך, מיהרת יתיך להעביר להן המעות שקיבלתי.

גדולה ורבה היא מצוותיך, אמר לו המגיד, אשריך, אך אותם חמישים רובל שחפצת לעכב בידך, מה פשרן, הרי העכירו את המצווה שלא נעשתה בשלימות.

אדרבה, השיב רבי זושא לרבו, אותם הרובלים הם שעשו את המצווה מושלמת, כי הנה בעת שהלכתי להביא את המעות מחדרי, התגנב היצר אל ליבי ובטענת כסיל התפאר בי: אה, זושא, איזו גדלות! איזו מסירות נפש! איזה צדקה וחסד - גדול אתה מאברהם אבינו עמוד החסד, אשריך! לכן טיכסתי עצה בליבי האיך לעשות את המצווה בשלימות מבלי ליפול לזרעותיו של הלזה, משכך עניתו בעזות 'שוטה שבעולם, לא רק שלא אתגאה עם מצוה רבה זו, אלא אגרום כי אך ורק ביזי בזיונות אנחל ממצווה רבה זו'. על כן עשיתי תכסיס זאת, ברצותי שיוציאו ממנו את המעות בבושת פנים וביזיונות.

הגאווה - מאוסה היא עד מאוד

תועבת ה' כל גבה לב. הגאווה מידה מאוסה ומגונה היא, ההופכת את האדם לרשע ולחוטא וכמו ששינו (אבות ד ז) והגס לבו וכו' שוטה ורשע. והחוטא הרי צריך קרבן וכפרה. לעומת הגאווה היא ה'ענווה' שהיא מידה טובה מכל מידות טובות (- אגרת הרמב"ן) והיא נחשבת כקרבן גופא, וכמפורש בהדיא במשנתו של רבי עקיבא (אותיות דרבי עקיבא אות ח) 'כל מי שלבו שבור ורוחו נמוכה וכו' מעלה עליו הכתוב כאילו מזבח בנוי בלבו ומעלה עולות וזבחים עליו לפני הקב"ה בכל יום, שנא' זבחי אלוקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה' ע"כ. וכך אמר רבי יהושע בן לוי (סוטה ה:): בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני המקום, שבזמן שביט המקדש היה קיים אדם שהקריב עולה - שכר עולה בידו, מנחה - שכר מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות.

לפי דברים הללו יש ליתן 'טעם לשבח' במעשהו של רבי זושא. סבור היה כי על מחשבת הגאווה שכמעט ונכנסה בו כבר הוצרך כפרה וקרבן, על כן חיפש ותר אחר קרבן - היא הענווה והשברון לב אותה

בזה יומתקו מימי הדעת בפרשתן שהרי קרבן עולה האמורה באה נגד הרהורי הלב וגאוה, א"כ נכון הדבר שהעולה כליל תקטר עד שנעשית עפר ואפר.

ונוסיף לספר עוד זאת. בשכונתו של חסיד אחד התגורר משכיל מלומד, פעם פגש בו החסיד וראה שפניו נפולות, שאל החסיד לשלומו ולשלום ביתו וילדיו ולפרנסתו והכל היה אצל הלה בכי טוב. א"כ למה פניך נפולות, תמה החסיד. ענה לו המשכיל, 'כל חיי שאפתי להיות משהו, להתמנות לרופא, לבנקאי, למתמקיא, להמציא משהו... והנה עד כה ההצלחה טרם האירה לי פנים, והיא ממני והלאה, לכן פני נפולות כי נשארתי אפס ואין'.

ענה לו החסיד, אוי ויי כמה אני מקנא בך, אני, אדרבה, 'כל חיי שאפתי להיות 'אפס ואין' והנה גם אני ההצלחה ממני והלאה כי מרגיש אני את אותו 'משהו' עדיין, ולצערי טרם השגתי את מידת 'האין'...

ובזה אמרתי לפרש מה שאנו אומרים לפני פרשת הקרבנות בתפילת הבוקר 'ומותר האדם מן הבהמה אי"ן' היינו שזה כמוסר לאדם שיגיע לדרגת 'אין' מותר ופחות מן הבהמה, ולכן אומרים זאת לפני 'פרשת הקרבנות' לומר אשר תכלית כל הקרבנות הוא בעבור אי"ן - לבוא אל הענוה עד להיותו אפס ואין'.

ודבר בעתו נכון וטוב לסיים בדברי תחינה ובקשה, שע"י מצוות אכילת לחם עוני" - נתעטר במידת הענוה. וע"י אכילת 'מיכלא דאתוותא' נתרפא מכל נגעי בתי גוף ונפש. ונזכה שיהא חדו השתא עוד בהאי שעתא להקריב את קרבן הפסח במועדו ככל משפטו וחוקתו... בקרוב נהל נטעי כנה פדויים לציון ברינה ובמהרה ישמע קולו של מלך המשיח שמכריז ואומר 'ענווי"ם הגיע זמן גאולתכם'.

(מתוך שיחת גאב"ד חרדים)

בעת שלומדים בתוך ספריו המרובים של החפץ חיים נגלה לעין כל כי הוא היה גאון עצום, סיני ועוקר הרים בכל מקצועות התורה. ומשכך, תמה התלמיד באוזני רבו, מדוע מפורסם החפץ חיים כצדיק וירא שמים ותו לא. ענה לו הגר"ח, זאת כיוון שנוהג היה החפץ חיים להתפלל לקוב"ה בכל יום שיסתיר מבני אנוש את גאונותו, וכיוון שרצון יראיו יעשה לכן לא ידעו מגאונותו. סבר התלמיד וקיבל את דברי הגר"ח ויצא מלפניו. משאך יצא התעוררה לו הקושיא המתבקשת ושב אל רבו ושטחה בפניו: אי הכי, מדוע לא התפלל הח"ח גם על הסתרת צידקותו. השיב לו הגר"ח מיניה וביה, הא ודאי לא קשיא, הרי החפץ חיים בעצמו לא ידע שהוא צדיק, הוא סבר לתומו שהוא הפשוט ביותר, נו, 'עצט זאג די אליין' וכי איך יתפלל על כך אם הוא בעצמו לא חשב כך... ומשום הכי כיוון שלא ביקש על דבר זה, אכן נודעה צידקותו ברבים.

מסופר על הגה"ק רבי חיים ראפאפורט זצ"ל שמתחילה היה מגדולי המתנגדים על הבעש"ט הקדוש, מבלי שהכירו וראו זה את זה. פעם בעת שישב רבי חיים בביהמ"ד נכנס אף הבעש"ט הקדוש לביהמ"ד, הביט בו רבי חיים ושאל את הבעש"ט לאמר מי כבודו, 'עפר ואפר' השיב הבעש"ט. ומי כבודו, שאל הבעש"ט את ר' חיים, ענה לו רבי חיים לעומתו 'גם אנוכי עפר ואפר'. אמר לו הבעש"ט: אם כך הם פני הדברים, קשיא לי טובא א שטארקע קשיא, 'וכי ראית מימיך שעפר ואפר יריבו זה עם זה...'. ר' חיים הבין לאלתר כי העומד מולו הוא לא אחר מה'בר פלוגתא' שלו הבעש"ט הק' בעצמו, ולא זו משם עד שנעשו אוהבים גדולים, ע"כ.

ומן הראוי לצייין את דברי התפארת שלמה (בראשית כח יד), שזהו מה שבירך ה' לאברהם אבינו 'והיה זרעך כעפר הארץ' שיזכו בניו להיות ענוים ושפלים כעפר הארץ. כהבעש"ט ורבי חיים.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטנים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

בליל הסדר הם התיישבו לקיים מצות היום באכילת מצה קטנטונת זו בהתרגשות רבה, וכשהגיע זמן אכילת המצה כולם היו בטוחים כי הרבי יזכה באכילתה שכן הוא זה שמסר נפשו עליה, ואולם הרבי סרק את הצריף כמחפש מישהו....

מסירות הגוף קודמת למסירות הנפש!

הרב בנימין בירנצווייג

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'.... ונפש כי תחטא והביא" (ויקרא א', ב')

בקרבנות נדבה כתבה התורה "אדם כי יקריב...", ובקרבנות הבאות לכפרה כתבה התורה "ונפש כי תחטא והביא...", מהו שינוי הלשון שבנדבה כתבה התורה לשון 'אדם' ובכפרה כתבה התורה לשון 'נפש'!

אלא, כשאדם חוטא, נפשו חוטאת, ובשביל להביא קרבן לכפר על חטאו, די במה שהנפש שחטאה במה שלא התגברה על תאוותיה היא תביא הקרבן, אבל כשאדם מביא קרבן נדבה להקב"ה, שמביא מרצונו ומאהבתו לה' יתברך, בזה לא די שהנפש והיינו שיש בו רצון להביא קרבן, אלא בשביל להראות באמת רצונו להתקרב להקב"ה, אדם צריך להקריב מעצמו מהחומריות שלו, מהאדם שבו.

וזה הכוונה "אדם כי יקריב" - אדם הוא עצמיותו, האדמה שיש בו, החומריות והגשמיות שיש בו, ובשביל להראות אהבתו ורצונו לקרבת ה', זה רק אם מקריב מהאדם שבו, אם יקריב וימעט קצת מתאוות גופו.

זה תנאי להקרבת קרבן נדבה! שהאדם יקריב את הקרבן, שיקריב גם מהאדם שמו למען שמו יתברך! בזה מראה רצון אמיתי לקרבת ה'!

לו: 'לפני שאתה מדבר על הנפש, תגיד לי מה עם ה'גוף'?! את ה'גוף' הוא כבר מסר? על ה'גוף' הוא כבר ויתר?! והמשיך: 'אני יודע, שהרבה לפני שמגיעים אל הנפש - צריך למסור את ה'גוף'! ורק כך אפשר להכיר את הנפש....!'

זה גם מה שגילתה לנו התורה בפרשה זו, בשביל לאהוב את הקב"ה צריך התחילה למסור את הגוף - את האדם שבכל אחד! רק כך אפשר להגיע אחרי כן לדרגה של 'מסירות הנפש'!

היה זה בערב פסח תש"ד, במחנה ברגן בלאזן, האדמו"ר מבלוז'ב רבי ישראל שפירא זצוק"ל, ניגש למפקד המחנה, ובבקשה נועזת שטומנת בחובה סכנת חיים בעצם בקשתה, עזר אומץ וביקש מהמפקד ימ"ש בשם ארבעים יושבי הצריף שאיתו, לתת להם רשות לאפות מצות, ולספק להם חיטים לשם כך, ובמקום זה הם מוותרים שמונה ימים על מנת הלחם המגיעה להם.

באופן לא טבעי, ענה לו המפקד שיש לבקש רשות המפקדה הראשית בברלין, ולמרבה הפלא הגיעה אחרי שבוע הודעה מהמפקדה בברלין, כי יש להם רשות לכך.

הם נגשו למלאכת הקודש של בניית תנור מאבנים שאספו, ולאחר יום עבודה מפרך, נאספו כולם בשארית כוחם לטחון את החיטים ברחיים מאולתרים, לאחר מכן הציתו את התנור בעצים, והחלו במלאכה הקדושה של אפיית המצות, מחזה מרגש בתוך התופת

ראש ישיבת פוניבו הגאון רבי דוד פוברסקי זצוק"ל, היה ידוע בעולמו הרוחני בלתי לה' לבדו, משעות הלילה המאוחרות, ועד הלילה למחרת, היה כולו קודש לה' באופן בלתי מצוי!

סיפר אחד מעסקני הציבור שהיה נוהג לפקוד את מעונו בכל יום שבת בבוקר, שאז היה קצת פנוי ונמצא בביתו, והיה מעלה אז בפניו את כל שאלותיו וספקותיו.

הוא מספר שפעם אחת הגישו בני הבית 'פיצוחים' לשולחן, והוא טעם מהם, והגר"ד זצוק"ל ראה שהוא אוהב את המאכל הזה, ומיני אז בכל יום שישו היה מבקש מבני הבית ללכת לקנות את 'הדבר הזה' שהאורח אוהב [הוא כלל לא ידע איך קוראים לזה]... עד כדי כך היה מופרש לחלוטין מתענוגי העולם הזה].

מספר אותו עסקן, שפעם התבטא בפני הגר"ד זצוק"ל על אחד שהוא 'מוסר את נפשו' עבור דבר מסויים, מיד עצרו הגר"ד ואמר

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

לפתע, צעק עליו רבי אברהם: "מדוע אתה מרמה אותי...? הלא התנית עמך שלא תעבור שם...?!" התבייש העגלון, ושאל: "מניך לך רבינו שאני מרמה אותך...?"

הרב ישראל ליוש

ביום ז' בניסן חל היא"צ של הגאון רבי אברהם ב"ר שלמה זלמן זצ"ל אחי מרנא הגר"א מוילנא זי"ע, בעל ה'מעלות התורה'. רבי אברהם נולד בשנת תפ"ב לאביו רבי שלמה זלמן, כשנתיים לאחר לידת אחיו, הגאון מוילנא. כבר בצעירותו נודע לגאון וצדיק, ופיו הפיק מרגליות בדרשותיו המלהיבות לחיזוק בתורה ויראה. בתחילה כיהן כאב"ד בעיר 'קרוז', ולאחר מכן שימש כמגיד מישרים בעיר 'שקלאוו'. לימים עבר ל'ראגלע', ונודע כ'רבי אברהם רעגולער'.

רבי אברהם כתב חיבורים רבים, בהם פירוש למסכת מגילה על דרך הקבלה, פירוש על התורה, פירוש על סדר התפילה ועל הגדה של פסח, אולם כולם נשארו בכתב יד, מלבד פירוש למסכת אבות, 'פרקי דאברהם' וספרו המפורסם 'מעלות התורה' שהודפס לראשונה בשנת תקפ"ד. נלב"ע בשנת תקס"ז.

תורה תבלין', ובוה מקיים מצות עשה של 'ובערת הרע מקרבך' שהוכפל בתורה שש פעמים. הפסוק הנ"ל רומז על ענין זה, 'ושחט אותו על ירך המזבח צפונה' - הוא זביחת היצר הרע, הנקרא 'צפוני', כדאי' בגמ' (סוכה נב א) עה"פ: (יואל ב כ) 'ואת הצפוני ארחיק מעליכם' - זהו היצר הרע. וזביחת היצר הוא ע"י התבוננות במחשבתו ובהנהגותיו, להרגיז עליו יצר טוב!

ואי' בגמ' (ברכות סא ב) תניא רבי יוסי הגלילי אומר: 'צדיקים יצר טוב שופטן... רשעים יצר רע שופטן... בינונים זה וזה שופטן...', וקשה, הלא המשפט לאלוקים הוא, ואיך ישפטום היצר טוב או היצר הרע?

וביאר אחי הגאון ז"ל: שמשפט הוא לשון הנהגה, ולכן נקרא הדיין, השופט: 'אלוהים', כי הוא מנהיג ומשגיח על בני דורו. והכי פירושו: צדיקים יצר טוב מנהיגן, כי כל התנהגותם על פי יצר טוב, והרשעים יצר הרע מנהיגן, והבינונים זה וזה מנהיגן. ועל כן, כל מה שיחפוץ לעשות, ישקול בדעתו אם הוא מצד יצר טוב או מצד יצר הרע, ואם יבין שהוא מצד יצר הרע, ירגיז עמו ויעשה כנגד עצתו.

אם הפהן המשיח יחטא לאשמת העם... (ויקרא ד, ג.)

איתא בגמ' (עבודה זרה ד ב) "א"ר יהושע בן לוי: לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה... והיינו דא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי: לא דוד ראוי לאותו מעשה [דבת שבע] ולא ישראל ראוי לאותו מעשה... אלא למה עשו לומר לך...', וברש"י ביאר שזו היתה גזירת מלך כדי ליתן פתחון פה לשבים. הגאון רבי אברהם אחי הגר"א אומר שדברי הגמ' נרמזים בפסוק הנ"ל: 'אם הכהן' - זה אהרן הכהן בחטא העגל, 'המשיח' - זהו דוד שהוא משיח ה', 'יחטא' - איך באו לידי חטאים גדולים כאלו? 'לאשמת העם' - להורות תשובה לרבים וליחיד.

ושחט אתו על ירך המזבח צפונה לפני ה'... (ויקרא א, י"א)

"קשה מאוד לכתוב אחרי עידן ועידנים על אדם שהשתדל בכל מאמצי כוחותיו להסתיר את מציאותו אף בחיים חיותו" - במשפט זה, פותח הגאון רבי ניסן וקסמן זצ"ל, מרבני ארה"ב, את קורות

עיקר שבירת היצר הוא על ידי התורה, אומר הגאון רבי אברהם אחי הגר"א, כמו שאמרו חז"ל: (קידושין ל ב) 'בראתי יצר הרע בראתי

**בזמן שמחה אמר פעם רבי
אברהם לנכדו הג"ר שלמה
זלמן: "אלו חי אני אלף אלפי
שנים, לא הייתי מספיק להודות
לו על כל רגע שנותן לי היות
שאוכל להדבק בתורתו..."**

חתנו של מרנא החפץ חיים זי"ע, הגאון רבי מנחם מנדל זקס זצ"ל, אמר שחונתנו אמר שרבי אברהם אחי הגר"א, התאבק עם המלאך הממונה על הכסף, ויכול לו..."

שני הסיפורים הבאים כבר התפרסמו בטורינו בעלון זה, אך משום חשיבותם, ומיעוט הסיפורים על רבי אברהם, העתקנו אותם שוב: הימים ימי מלחמת צרפת עם רוסיה, חיילי נפוליון הצרפתי וחיילי אלכסנדר, קיסר רוסיה, מתכתשים זה עם זה, והגאון רבי אברהם אחי הגר"א מוילנא זי"ע יושב בבית אחד ועוסק בתורה כאוות נפשו. בדיוק באותה עת עבר שם גדוד רוסי, וראש הגדוד סר אל אותו בית כדי ללון שם. בעל הבית קיבלו בכבוד והפנה אותו לחדר הסמוך לחדר בו ישב רבי אברהם, וכיון שרק מחיצת נסרים דקה הבדילה בין החדרים, הזהיר בעל הבית את משרתי השר לבל יפריעו לאיש שבחדר הסמוך, כי איש אלוקים קדוש הוא. אחר שהבטיחו לו כי כך יהיה, נתן להם יי"ש ולחם לבן ונפרדו לשלום.

רבי אברהם הגה בתורה כל הלילה, ובבוקר נעמד לתפילת שחרית. באותה עת קם השר ממשכבו וביקש מאחד משריו שיילך לחדר הסמוך ויבקש מהאדם המתאכסן שם שינמיך את קולו, כי לא היתה לו מנוחה כל הלילה מדיבוריו ללא הפסקה. המשרת אמר לשר את ששמע מבעל הבית כי איש קדוש הוא, ובכל אופן ביקש ממנו השר כי יילך ויאמר לו את הדברים בכבוד...

ויהי כאשר נכנס המשרת אל חדרו של רבי אברהם ומצאו כשהוא עטור בטלית ותפילין, נפל עליו אימה ופחד, רעדה אחזה בכל גופו ולא יכול היה לפתוח את פיו ובהתאמצות גדולה סיבב את פניו לאחור ויצא מהחדר.

כאשר סיפר זאת לאדונו השר, זלזל ואמר: "איש פתי ושוטה אתה!... אמרו לך שהוא איש קדוש, לכן אתה מדמה פחד ומורא..." ומיד קרא למשרת אחר וציוה אותו שיאזור אומץ ולא יבהל מהאיש

חי הגאון רבי אברהם אחי הגר"א בפתיחת ספרו 'מעלות התורה', שהוציא לאור יחד עם הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל. אגב, פעם שח הגאון רבי מיכל, כי הוציא לאור את הספר 'מעלות התורה' לרבי אברהם אחי הגר"א, כדי להבעיר את חשקת התורה בעולם...

"ובפרט" - ממשיך רבי ניסן וקסמן את הקדמתו - "שעמדה לו חכמתו ושחקה לו השעה למלאות את מבוקשו זה, בהמצאו בצל נשרי הדורות וארזי קל, כהגר"א וחבורתא קדישא דיליה. אמנם גם אורם המבהיק לא האפיל לגמרי על אישיותו המזהירה, ומבין חרכי ואשנבי זמנו מתנוצצים לפנינו קרני זיו תארו והדרו, ומבין המית גלי הדור דעה ההוא, מגיע אלינו הד קול דממת קודש של נשמת המחבר רבי אברהם ז"ל..."

בזמן שמחה אמר פעם רבי אברהם לנכדו הג"ר שלמה זלמן: "אלו חי אני אלף אלפי שנים, לא הייתי מספיק להודות לו על כל רגע שנותן לי חיות שאוכל להדבק בתורתו..." ועוד היה אומר: "מגודל חלישות כוחי איני יודע מאין נמשך החיות שלי, רק שאני יודע שרוב השמחה וגודל התענוג שמעמל התורה, היא המקיימת אותי בחיים..."

לעת זקנותו, הוצרך פעם רבי אברהם לנסוע למקום מסוים, והדרך הרגילה עברה במרחק מה מגבול ארץ אשכנז (גרמניה), ואפשר היה לקצר אותה ע"י כניסה אל תוך ארץ אשכנז.

רבי אברהם, התנה עם בעל העגלה שלא יאריך את הדרך ולא יכנס אל תוך ארץ אשכנז. הנסיעה היתה בלילה, ומשראה העגלון שרבי אברהם מתנמנם, רצה לקצר את הדרך ונכנס אל תוך ארץ אשכנז. לפתע, צעק עליו רבי אברהם: "מדוע אתה מרמה אותי...? הלא התניתי עמך שלא תעבור שם...?!"

התבייש העגלון, ושאל: "מנין לך רבינו שאני מרמה אותך...?", "מה אתה שח?" - ענה לו רבי אברהם - "הלא מכיר אני באוויר המחניק שהננו בארץ אשכנז..."

אמר הכותב: יש לומר שהתנגדותו של רבי אברהם להיכנס לגרמניה, הגם שאחיו הגר"א זי"ע היה בגלותו אף בגרמניה, משום שבין השנים שהגר"א היה שם, עד זקנותו של רבי אברהם, פרצה שם ההשכלה, וכנראה שמחמתה הרגיש את המחנק...

אחיו, מרנא הגאון מוילנא זי"ע, העריכו עד מאוד. נכד רבי אברהם הג"ר שלמה זלמן מספר שהגר"א אמר עליו שהוא נשמה בלי גוף... פעם שמע הגר"א שקראו אותו בשם 'חסיד', מיד אמר: "איני חסיד, שהרי איני מקיים אלא מה שכתוב בשולחן ערוך, והלא זה מוטל על כל אחד ואחד מישראל, אבל אחי רבי אברהם ראוי והגון לשם זה..."

שבת אחת הוזמנו ההורים - רבי אברהם ורעייתו לזילנא לשמחת בר מצוה של אחד הנכדים. ילדיהם ביקשו מהרב של זילנא שינסה לשכנע את אמם לבוא לגור בקביעות בזילנא, ובכך יוקל עליהם ועל הוריהם. קרא הרב לרעיית רבי אברהם וניסה להפציר בה לעשות כבקשת ילדיה, ענתה לו הרבנית: 'יהיה מה שיהיה, אני לא אעבור לזילנא, אך משום כבודו של הרב אספר לו מדוע רוצה אני בכל מאודי להמשיך ולהתגורר בקידן.

וכה ספרה לו הרבנית: יום אחד ערב סוכות היה, בעלי חוזר מבית הכנסת כשארשת של עצבות על פניו, שאלתי אותו לפרש הדבר, והוא סיפר לי כי סוחר האתרוגים היה בבית הכנסת והציע לבני הקהילה אתרוג יפה ומהודר, אך המחיר אותו ביקש עבור האתרוג היה גבוה מידי מכדי שנוכל כל בני הקהילה לרכשו בשותפות, גם הסכומים הרבים שכל אחד הסכים לתת עבור האתרוג לא הגיעו למחיר אותו דרש הסוחר, והוא כנראה ימכור את האתרוג לקהילה אחרת, ועל כך אני מצטער, שבחג סוכות הקרב ובא לא יהיה לנו אתרוג ולא נוכל לקיים את מצות החג.

בראותי את צערו של בעלי - המשיכה הרבנית בספורה - הצעתי לו שכיון שאנחנו כבר מבוגרים וילדינו כבר אינם גרים אתנו, הרי איננו צריכים בית כה גדול, הבה נמכור את הבית ונקנה לנו בית קטן יותר, ובכסף שישאר נקנה את האתרוג עבורך ועבור כל בני הקהילה. בעלי הסכים להצעתי, אך כדי שהוא יהיה בטוח כי גם אני מסכימה ואינני אומרת כך מהשפה ולחוץ, ביקש כי אני יטפל בענייני המכירה והקניה של הבית. חיש מהר שלחתי להודיע לסוחר האתרוגים שלא ימכור את האתרוג לקהילה אחרת ומחר אביא לו את דמי האתרוג, מתווך הדירות מצא עבורנו בית חדש מול הבית הישן, ובכך זכינו כי יהיה לקהילתנו אתרוג נאה ומהודר, שמחתו של בעלי לא ידעה גבולות, הנה הוא זוכה לקיים מצוות לולב ואתרוג בהידור.

זקנה אני וחלשה, חיי באמת לא קלים - ממשיכה הרבנית לספר לרבה של זילנא - אינני בריאה וקשה לי מאוד, אך מה שמחזיק אותי היא העובדה שכל בוקר כאשר אני קמה, אני זוכה לראות את הבית שמכרנו עבור קיום מצוה, אינני מתארת לעצמי איך יראה יומי אם לא אראה בבוקר את הבית שמכרנו עבור האתרוג, אכן בזילנא יש לי הרבה נחת, וכמו"כ לא קל לי להטריח את ילדי לבוא לקידן לתמוך בנו, אך אינני מסוגלת לוותר על המראה המשמח הזה מיד יום ביומו - לראות את הבית שמכרנו עבור אתרוג, בלי זה ודאי לא אשרוד.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש,
כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

ההוא, כי ככל האדם הוא, "אל תשעה לדמיונות חברך, לך ובקש מהאיש שינמיך את קולו עד שנעזוב את המקום..."

אך כפי שקרה לראשון, קרה לשני, רק ראה את רבי אברהם מעוטר בטלית ותפילין, נתקף בפחד נורא, ובקושי רב הצליח להזיז את אבריו ולשוב אל חדר השר.

הישנות המקרה לא השפיעה על השר, להיפך, הוא התרגו על משרתיו ואמר להם: "טפשים ופתיים אתם, עד כמה גדול כח הדמיון להטיל אימה בלא כל סיבה...? אגש אני אל האיש ההוא..."

וכפי שאתם מתארים לעצמכם, מה שקרה למשרתים קרה לאדונם, מייד כאשר פתח השר את הדלת וראה את פני רבי אברהם עטורים בתפילין, נפל עליו פחד איום וגם הוא החל רועד בכל גופו, וינס החוצה כל עוד נפשו בו...

בחיל וברעדה נגש השר אל בעל הבית וסיפר לו את כל אשר ארע לו ולמשרתיו, כאשר ראו את פני איש האלוקים, כהגדרתו, וביקש ממנו כי ישאל אותו מדוע הוא עשה להם ככה?

"לא עשיתי להם כלום" - אמר לו רבי אברהם - "אלא כאשר הם באו אלי, הייתי עטור בתפילין, והלא ידוע שכאשר הם מונחים על ראש זך וטהור, אימה נופלת על עמי הארץ, כדכתיב 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך'".

'קידן', עיר קטנה ליד 'זילנא', בה התגוררו רבי אברהם אחי הגר"א ואשתו הרבנית, יותר מעשרה ילדים היו להם וכאשר הם נישאו הם עברו לגור בזילנא, העיר הגדולה אשר היתה מטרופולין של מלך, תלמידי חכמים, רבנים ודיינים גרו בה, ועולם התורה פרח ושגשג בזילנא. לעומתה 'קידן' היתה עיירה קטנה ממנה לאין ערוך, הן בכמות והן באיכות.

לעת זקנותם של רבי אברהם ורעייתו, היו ילדיהם מגיעים אליהם מזילנא כל אחד בתורו, כדי לתמכם ולסעדם, טרחה גדולה היתה זו עבורם, אך הם עשו זאת בשמחה ובאהבה, הרי כיבוד אב ואם מצוה רבה היא. מידי פעם היו הילדים מציעים להוריהם שיעברו לגור לידם בזילנא, 'יש לכם בזילנא משפחה גדולה, נכדים ונינים לרוב, מה לכם לחפש בקידן, בואו וגורו ליד הנחת שלכם' היו מפצירים בהם הילדים. אך רבי אברהם ובעיקר אשתו הרבנית התעקשו להמשיך ולהתגורר בקידן, ולמרות כל הפצרותיהם של הילדים, ועם כל הקושי שלהם לבוא לכבדם בקידן, המשיכו ההורים להתעקש ולא לעבור לגור בזילנא.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 29

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 25/26

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 21

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 22

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 23/24

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 131

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 28

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

לכהן כרבה של העיר בריסק, הוא סירב להצעה בכל תוקף. כל ההשתדלויות שעשו בכדי לשכנעו לקבל על עצמו את הרבנות - עלו בתוהו, עד שהעלו בפניו את הטענה כי עשרים וחמישה אלף יהודי בריסק עומדים וממתנינים לבואו. לשמע הדברים קם רבי יוסף בער ממקומו, וללא שהיות נסע לבריסק, שהרי כאשר כל כך הרבה יהודים מחכים - אי אפשר לסרב!..."

כאשר אחד ממקורבי רבינו הביע בפניו את התמיהה, מפני מה בחר לצאת מתוך ד' אמות של הלכה וליטול על שכמו את עול הציבור, השיבו מרן כהאי לישנא:

"כל אחד מבין את כוונותיו של רבי אלעזר מנחם באופן אחר, זה אומר שהרב שך מתכוון לכך וזה סבור כי הוא מתכוון אחרת. אולם אני סובר כי הרב שך הוא אדם נקי בתכלית הנקיית, וכל כולו קודש לשם שמים, ועל כן החלטתי לחבור אליו בכל אשר יפנה!"

באחת המערכות שהוכוונו על ידי מרן הגרא"מ שך ומרן הגרי"ש אלישיב גם יחד, נשאל רבינו על ידי אחד מצאצאיו, מפני מה נעתר לעסוק בענייני הנהגת הציבור, לאחר עשרות שנים בהן הרחיק עצמו מכל עניין פומבי.

מרן השיב על אתר כהאי לישנא: "כאשר רבי אלעזר מנחם מבקש - אינני יכול לסרב לו, מפני שהוא אדם נטול כל נגיעות אישיות, וכל מעשיו מרישא ועד סיפא הינם לשם שמים בלבד. ועל כן מה שמבקש הוא ממני מוכרח אני לעשות!"

נכד רבינו, הרב אברהם צבי ישראלזון, מספר: "באחת ממערכות הבחירות, שנוטטה בעוז ובגאון על ידי מרן הגרא"מ שך זצ"ל, נכנסתי לחדרו של סבי, וסיפרתי לו כי ישנם תלמידי חכמים המבקשים לחלוק על דרכו של מרן ראש הישיבה, ולבקש את המהלכים שנקט באותה מערכה ציבורית.

"רבינו השיב לי כהאי לישנא: 'שאל את אותם אישים, האם אירע להם אי פעם מעשה כזה, שבעת שהתקשו בעצם ליל בקטע רמב"ם מוקשה, הם רצו לישיבה כשחולצת פיג'מה לגופם, בכדי לברר את ביאור דברי הרמב"ם. אם לא אירע להם מעולם מקרה שכזה, הרי שאין להם כל זכות לחלוק על רבי אלעזר מנחם, מכיוון שעדיין חסר להם באהבת התורה!'..."

(מתוך הספר 'עמודו של עולם')

לנאום בציבור, אולם אף על פי כן עלה בליבו החשש, שמשום "עת לעשות לה' הפרו תורתך", יסבור אי מי שיש להפר את התנאי, ולכבדו במהלך המעמד לשאת דברים בפני קהל ההמונים. ועל כן עמד והעלה עיקרי דברים על הכתב, כדי שבעת הצורך לא יהיה עליו לסרב לשאת מדברותיו בפני המוני בית ישראל.

בסופו של דבר התקיים התנאי, ודמותו של רבינו היושב על בימת האולם, אפוף דומיה, הקרינה מהודה וזיווה על קהל האלפים, שזכה לחזות בקלסתר פניו ההדור כמלך ביופיו.

ברבות השנים, הנהגתו המרוממת של רבינו, שנעשתה בקול דממה דקה, החלה לתת את רישומה על כל הגולה ובכללם הרחוקים מתורה ויראה, ואף על אומות העולם. הכל רחשו כבוד ויראה לדעתו, וידעו, כי כל הוראה היוצאת מפיו שקולה ומדודה בפלס, ומנופה ומבוררת באינספור כברות.

בשנות קדם, נהג מרן הגרא"מ שך להטריח את עצמו מעת לעת למעונות של רבינו, כדי להיוועץ בו בנושאים שונים שעמדו על הפרק, ולשתפו בענייני הנהגת כלל ישראל. רעיית רבינו, שכל משאת נפשה היתה שבעלה הגדול יוכל לשקוד על תלמודו בהשקט ושלווה ובלא כל הפרעה, הצרה על שענייני הציבור טורדים את מנוחתו ומפריעים אותו מתלמודו.

באחת הפעמיים בהן פקד הגרא"מ שך את מעונו, פנתה הרבנית אל מלווה ושאלה האם היא רשאית לשאול שאלה. כשנענתה בחיוב פנתה הרבנית אל הגרא"מ, ושאלה מפני מה בעלה נאלץ להפסיק מתלמודו לצורך ענייני חולין.

הגרא"מ שמע את שאלה של הרבנית, ותיכף השיב מיניה וביה: "וכי את מי רוצה את שאשאל, את מי שלא לומד!?"

לאחר מכן ביקשה הרבנית שיברך את בעלה, שיוכל ללמוד ללא טרדות, ואכן הגרא"מ שך נענה לבקשתה, ובירך את רבינו שיזכה לשקוד על תלמודו בשלווה ובלא כל הפרעה.

בעניין זה הוסיף וסיפר רבי יהודה צארום: כאשר שאלנו את מרן הגרא"מ שך, כיצד זה עלה בידו לשדל את מרן הגרי"ש לצאת מד' אמותיו ולהנהיג את כלל ישראל, הוא השיב כהאי לישנא:

"אחת הטענות שהעליתי בפניו, היתה ראייה ממעשה אודות מרן בעל ה'בית הלוי'. בתחילה, כשהציעו לרבי יוסף בער סלוביצ'יק

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

זכרונות ילדות בגיל שבעים

חיבור זה בין הנשמה לתורה - קיים אצל כל אחד, גם אצל היהודי הרחוק ביותר, ואי אפשר לדעת מתי יצוץ הזיכרון ויטלטל אותו.

לאחד המלונות בחו"ל הגיעה קבוצת זמרים ונגנים. הזמר הראשי היה אדם מבוגר בגיל שבעים, זמר מדופלם, בקי בשפות רבות, ויודע לזמר כמעט בכל שפה שיבקשו ממנו.

למלון הזה היתה גם מחלקה יהודית, ובה בית כנסת. יום אחד, בעת ההפסקה, טייל הזמר במלון, ולפתע נשמע באזניו ניגון מתוק... "אמר ליה אבי... אמר רבא..." הוא הצטמרר והתיישב על הספסל, ממוגנט למנגינת הלימוד.

מה פשר הדבר? האם מתארחים כאן, במלון, זמרים נוספים? - הרהר. אני חייב לראות מהיו הזמר הזה!

פתח את הדלת ונכנס. הוא ראה אברך יהודי יושב ולומד גמרא בקול מתנגן, התיישב, ועשה עצמו מעלעל בספר, ובאמת אזנו כרויה לקול ניגון הלימוד: "אז לדעת שמואל...", לומד ומנגן את מילות הגמרא הקדושות.

אותו זמר זקן, שהתנהג כגוי לכל דבר, לא יכול היה לעמוד בכך. נגש אל האברך ושאל: "מה אתה לומד? אולי אוכל גם אני להצטרף ללימוד?"

"מי אתה?", שאל האברך.

"אני פלוני, הזמר המפורסם ממקהלת הזמרים המתארכת כאן במלון".

"ואתה יהודי?"

"כן, בודאי, אני יהודי, ואני מבקש ממך, תעשה לי טובה, תביא מסכת בבא קמא ונלמד ביחד את המשנה: ארבעה אבות נזיקין: השור הבור המבעה וההבער... אני כה משתוקק לכך!"

"דע לך", המשיך הזקן וספר בהתרגשות, "עד גיל אחת עשרה הייתי לומד חומש, משנה, גמרא ופוסקים. כשהייתי בגיל אחת עשרה אבי הוציאני מהתלמוד תורה, הכניסני לגימנסיה, ואחר כך לקונסרבטוריום. כשגדלתי הפכתי להיות זמר מדופלם, ושכחתי לגמרי מהתורה, מהדת ומהיהדות בכלל. והנה עתה, כששמעתי אותך לומד בנעימה, המנגינה המופלאה הזו שבתה את לבי, והזכירה לי נשכחות. אני מבקש ממך, אנא, למד אתי גמרא!"

האברך נענה לבקשתו, ישב עמו שעה שלמה והם למדו יחד. בסיום הלימוד ביקש הזקן שהלימוד המשותף שלהם ימשך.

הבחור הביע את נכונותו לבוא לביתו של הזקן מדי יום. הם קבעו זמן, וכך התחילה ביניהם חברותא מיוחדת במינה. הלימוד הביא את אותו זקן, לקבל על עצמו על מלכות שמים בגיל שבעים!

ללמדנו מה גדול כוחם של געגועים, ומה עצומים הם הזיכרונות הקבועים בנפש האדם, והקשר שהיה לו בילדותו אל התורה הקדושה.

(מתוך הספר 'משכני אחריו')

ספר הזוהר הקדוש, שער הכוונות ותשובות הרשב"א, מאירי, ערוך לנר, ערוך השולחן והפרי מגדים... המלאך קורא במהירות הבזק, והילד קולט וזוכר את הכל!

כאשר יוצא התינוק לעולם ועומד לפתוח את פיו, בא המלאך וסוטר על פיו. מיד הוא שוכח את כל הלימוד שלמד עם המלאך בבטן אמו, ויודע רק לשחק במשחקי פעוטות ולשיר שירי ילדים. "ונשכח כל השבע" - כל התורה כולה נשכחת ממנו.

אמנם, הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל סיפר, שארע מקרה שבו המלאך לא הצליח לסטור על פיו של הילד, והנה פלא פלאות: בהיותו בן שנה, כשפתח הילד את פיו, והחל לדבר, הוא התחיל לומר את כל התורה כולה. על יד השולחן אמרו חידוש על הפסוק הראשון בתורה, והילד החל לצעוק את כל הפסוקים. הזכירו את מסכת ברכות - והילד מצטט: "מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן...". עברו למסכת שבת - והילד ממשיך את הכל. פתחו שולחן ערוך, התחילו את הסעיף הראשון, והילד מצטט מילה במילה. הביאו את הספר 'בן איש חי' - והנה גם אותו הוא זוכר מילה במילה.

המחזה הדהים את כל מי שנכח בו. איש לא הבין מה קרה, אולי רוח נכנסה בילד?

נבוכים הם הביאו את התינוק לאדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל, שהיה ענק רוח ובעל רוח הקודש. הרבי קבע שהמלאך לא השכיח ממנו את התורה שלימד אותו, ואמר כי הילד עלול לשבש את העולם כלו, שכן היו ספרים שפתחו לפניו והוא לא הכירם, וכך ידעו שהספרים הללו אינם מתקבלים בשמים, כי מחבריהם לא חברום לשם שמים. עוד אמר, כי הילד עלול, חלילה, למות בגלל עין הרע של בני אדם. מיד סטר לו על פיו, ומני אז לא ידע אף מילה, והכל היה כלא היה.

מקשים כל המפרשים על הגמרא: לשם מה יושב המלאך עם התינוק, ומקריא לו את כל התורה כולה, אם לאחר מכן הוא שוכח הכל?

בארו, שהתורה עמוקה ביותר, ואדם רגיל אינו יכול לקלוט אותה כלל ועיקר. היא אינה ברת הבנה! כדי שתהיה לאדם אפשרות לקלוט דברים נשגבים כאלו, חייב הוא לקבל את הבסיס לדברים הללו, כשהוא חקוק בתוך נשמתו ומוחו. כך יוצא, שכאשר הוא ילמד, הוא יחזור למעשה על דברים שהוא כבר יודע, ונשמתו כבר קלטה ולמדה.

זו הסיבה לכך, שלפעמים תוך כדי לימוד יש לנו תחושה שנוכרים במשהו מוכר. כשמנסים אנו להיזכר מתי למדנו דבר כזה, לא מצליחים. אין זאת אלא שברגעים אלו נזכרים אנו באותו חידוש ששמעה נשמתנו בהיותנו במעי אמונו...

אלמלא הייתה הנשמה קולטת את דברי התורה בתקופת העיבור, לא היה לנו את החיבור עם התורה הקדושה.

זה, וכבר הקדימם הגר"ח קנייבסקי ושאל את החזו"א עצמו, והשיב שב'לאו' הזה של חילול ה' בלשון הרע, שייך רק לח"ח בעצמו שלא טעם טעם לשון הרע... וגם לו אין זה שייך.

אילו היית ב'קוסובה' לא היה נפצע עינך

כתוב בספר 'מעשה איש' מעשה שהיה ברבי יוסף ספרוני שעסק במלאכתו בעיר וילנא, ונפצע בעינו תוך כדי עיסוקו במלאכתו, ושוב לא היה יכול להמשיך בעסק מלאכתו, והיה מסתובב הרבה בבית הג"מ רבי שמואל גריינמן, שם היה מקומו הקבוע של החזו"א איש, ישב ויגע שם בתוה"ק. החזו"א שאל את רבי יוסף, מה קרה לך שאתה מסתובב כאן? וסיפר לו כל המעשה שנפצע בעינו, והוסיף שהיה לו מזל שזה קרה בוילנא והיה שם רופא מומחה מיד, והציל לו את העין, שאילו היה בעיר מגוריו בקוסובה, כבר לא היה נשאר מהעין כלום... החזו"א איש לא נתן לו לגמור את המשפט, וסיים 'תכן שאילו הייתה בקוסובה לא הייתה קורית כל הפציעה כלל'. כך הם החיים של יהודי מאמין בהשי"ת, ואע"פ שחז"ל אמרו שצריך לגור בעיר שיש בה רופא, זאת משום שצריך לתקן את האדם ע"י כמה מיני מקרים שונים, אילו גור במקום שאין שם רופא, לא יוכלו להביא עליו כל מיני דברים קטנים לתקן את נפשו...

אך כשיגור במקום שיש רופא, אילו צריך לנקות אצבעו, יהיה לו תיכף רופא להתרפא. אך אילו היה במקום שאין רופא, לא היה נוקף אצבעו כלל. וכהרה"ק רבי פנחס קאריצער ז"ע שהיה מתענה אם היו עוברים אצלו ארבעים יום בלי איזה צער ועוגמת נפש.

(מתוך גליון ממשקה ישראל גליון צ"א תש"פ)

הנך נוהג כך? השיב הבחור, הלא אמרו חז"ל שכל הקורא ק"ש ומדקדק באותיותיה מצננין לו גהינום. אמר לו החזו"א, 'אתה רוצה לקפוא שם בגהנום?'

הח"ח לא טעם את ההנאה מלשון הרע, לכן כתב שהוא עובר על 'חילול השם'

בהשגחה פרטית למדנו בשיעורי הרמב"ם, שאם אדם עושה עבירה בלי שום הנאה ותענוג, עובר על חילול ה' בסתר. שאין שום הסבר למעשיו, רק פורק עול בלי שום סיבה.

והקשינו שהח"ח כשמונה מספר הלאוין על איסור לשון הרע, כתב שהלאו הט"ז הוא שהיות שעוון לשון הרע אין בו שום הנאה ותאוה, לכן כשמדבר לשון הרע עובר על חילול ה'.

וכתב הגר"ח קנייבסקי שליט"א ששאל את החזו"א איש, איך אומר הח"ח שאין שום הנאה ותאוה בלשון הרע, והרי אנשים מתענגים בלשון הרע יותר מכל תענוג? וענה לו החזו"א איש: 'כפי הנראה שמרן החפץ חיים לא טעם בימי חייו טעם של לשון הרע... כל דבר בעולם לפני שאדם טועם אותו, אין לו בו שום הנאה ושום תאוה. כמו שתספר ליהודי הונגרי על כובה וחווהג' תימני, ותאמר לו שזה טעים, יאמר לך שאין בזה שום הנאה ותאוה... כך לא ידע הח"ח את התאוה שיש בלשון הרע, לכן כתב בספרו שכשמדבר לשון הרע עובר על חילול השם, היות ואין בזה שום תאוה כלל. אך מי שנכשל ונפל, ויש לו כבר הנאה בכך, שוב אינו עובר על חילול ה', רחמנא ליצילן.

ובקובץ 'אור ישראל' דנו כמה חודשים במדור 'מילי דתמיהה' בעניין

ההכשרה עד אחר זמן ביעור חמץ (הגעלת כלים - כהן).

כב. **שולחן** שאוכלים עליו בלא מפה, צריך להכשירו. לשפוך מים מכלי שמימיו רתחו כדי להגעלה כדין בשפיכה על השולחן. אם חושש שיתקלקל, ינקה השולחן היטב ויכסה בכיסוי אטום שאינו מעביר רטיבות, כגון ניר אלומיניום (מבית לוי).

כג. **כסא תינוק** צריך לנקות היטב בכל המקומות, ועל מגש האוכל יערה מים רותחים, ויכסה בכיסוי אטום וחזק שלא יקרע בימי הפסח (נטעי גבריאל).

כד. **השוכר חדר** או רכב באמצע ימי הפסח, צריך לוודא שנבדק המקום מחמץ, ואם לא נבדק יבדוק בפסח. אם ביטל החמץ קודם חג הפסח - אינו מברך על הבדיקה, ואם לא ביטל החמץ יברך על הבדיקה. בבדוק ביום אין צריך נר, ובליילה צריך נר או פנס ברכב (שו"ע תל"ה משנ"ב ס"ק ג').

כה. **אדם שיש לו נכס** להשקעה ואינו מושכר, או דירה שעדיין לא גר בה, צריך לזכור למוכרם במכירת חמץ.

טז. **שיניים תותבות** יזהר שלא יאכל בהן מאכל חמץ חם - 24 שעות קודם לסוף זמן אכילת חמץ.

יז. **הכשרתן** - אם יכול להגעילן בעירוי מכלי ראשון מה טוב, אבל אם יש חשש קלקול יכשירן בכלי שני וינקן היטב כמה פעמים. יח. **מי שיש בפיו סתימות שיניים**, כתרים, גשרים וכדומה, יש להיזהר שלא לאכול חמץ חם בתוך 24 שעות לפני סוף זמן אכילת חמץ.

יט. **קוביות ליישור שיניים**: ייזהר שלא יאכל בהן 24 שעות קודם לסוף זמן אכילת חמץ, מאכל חמץ חם. יש לדעת שמלבד ענין ההכשרה, יש חשש חמץ בעין, שקשה מאד להוציא לגמרי ע"י מברשת וקסמי שיניים (מבית לוי), לכן ישטוף וינקה עם מברשת עד כמה שידו מגעת.

כ. **כלי כסף** כגון גביע, יש להכשירם [אף שעיקר תשמישן בצונן]. ואם יש בהם חריץ בקפל שבסמוך לשפת הכוס או ברגל - ינקה שם היטב. (מבית לוי)

כא. **טבעות הנשים**: מצוי מאד שנגעו בחמץ חם ממש, לכן ינקן היטב בכל חריציהן, ויגעילן (הגרי"מ שטרן). ולא יחזרו לענדן לאחר

שלו נערכה בעת לימודיו בישיבה קטנה. בימים שלפני חגיגת בר המצוה, כשעסקו בחלוקת ההזמנות, הגיע יום אחד במיוחד אל החיידר ונכנס בהפסקה לכתה ד'.

הרבי זכר אותו היטב ושמו לקראתו. לאחר ששאלו לשלומו ולחוק לימודיו, הגיש הנער בהתרגשות את ההזמנה המהודרת, תוך שהוא מוסיף, ש"על אף שלא נהוג כל כך להזמין לבר מצוה את כל המלמדים משנים קדמוניות... אבל מוכרח אני להודות שדמותו של הרבי הנערץ מלווה אותי כל השנים, ואיני יכול לשכוח את אותו מקרה קשה, כאשר בתוכי כבר התכוננתי לגרוע מכל... והנה הרבי לא כעס ולא התרגש על כלום! אדרבה, עוד פייסני והרגיע את רוחי. ההתנהגות הנאצלת הזו היא תמיד נר לרגלי, ולפיכך באתי במיוחד להזמין את הרבי לבר מצוה!"...

(מתוך 'טיב המעשיות' - שמיני)

לאחר כמה רגעים של הפתעה ושל שקט מתוח, התעשת הילד וקם ממקומו בבושה גדולה. בפיק ברכים ניגש אל שולחנו של הרבי, הוא התנצל מעומק לב וביקש סליחה ומחילה.

להפתעתו ולהפתעת כל ילדי הכתה, הרבי נשאר שקט ושלם, ובמקום לכעוס ולהתרגז החל להרגיע את הילד ולנחמו: "לא קרה כלום", אמר, "הנה מנקה אני את השולחן כאן, ותכף ידפיסו שוב את דפי העבודה! יכול הנך לחזור למקומך, והכל על מקומו בא בשלום". הסביר לי ר' ישראל יעקב טעמו ונימוקו שבהנהגה זו, כאשר ראה גודל צערו וחרטתו של הילד, שניגש ברעד ובמורא לבקש סליחה, במצב כזה לא היה צורך עוד להוסיף ולכעוס עליו. "ובלבי פנימה לימדתי עליו זכות, שסוף סוף ילד הוא ילד... ועושה לעיתים טעויות גם קשות יותר..."

חלפו כמה שנים מאותו מקרה, הילד גדל והתבגר, ומכתה ד' הגיע עד מהרה לגיל בר מצוה, הוא כבר עזב את החיידר וחגיגת בר המצוה

המשך מעמוד 23 | הרב בנימין בירנצווייג

היא נעמדה ואמרה: כיון שהלילה הוא הלילה בו מעבירים את המסורת לדור הבא, אני מציעה כי בני הקט יאכל את המצה. הרבי הנהן בראשו 'בודאי', זוהי מטרת ליל הסדר למען ידעו דורותיכם'. אחרי השחרור, לימים הציעו לרבי את האלמנה הזו, והם השתדכו, אותו בן קט שזכה במצה הקטנה במחנה, הפך להיות בנו וממשיך דרכו.

וכששאלו את הרבי מה ראה לגשת להצעת נישואין זו? אמר: בימים ההם בהם האופק לא היה יותר מכמה דקות ספורות ובכל מקרה לא יותר מיום, והיתה אשה כזו גדולה שהאמינה שעם ישראל חי לנצח ויש לדאוג לדור הבא, היא הראויה להמשיך עמו את השושלת. זוהי מסירות הגוף למסירות הנפש למען המצוות, להקריב את המעט של הגוף, בשביל מצוות ה' זה השיא של 'מסירות הנפש'!!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

שחיממה את לבבות היהודים השבורים. ולפתע באמצע האפיה התפרץ המפקד הרשע לצריף, ובחמת זעם ניפץ ברגליו את התנור ורמס את כל המצות שנאפו בטורח רב, ולאחר מכן אף שפך את שארית הקמח שנשארה. המפקד הסביר כי ראה מכתב שנכתב מהמחנה ונשלח החוצה על התנאים הרעים שיש להם, והנה אני בא לקראתכם ואתם כפויי טובה...

אין לתאר את עוגמת הנפש שהייתה לרבי מבלוזב ושאר היהודים... הם אספו מבין הריסות התנור את מה שנשאר, ומצאו פיסת מצה קטנה בגודל של מטבע!! בליל הסדר הם התיישבו לקיים מצות היום באכילת מצה קטנטונת זו בהתרגשות רבה, וכשהגיע זמן אכילת המצה כולם היו בטוחים כי הרבי יזכה באכילתה שכן הוא המבוגר החכם הצדיק וזה שמסר נפשו עליה, ואולם הרבי סרק את הצריף כמחפש מישהו... ואז התרוממה אשה מפאתי הצריף, זו היתה האלמנה קאצינסקי,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

שואלין ודורשיין בהלכות הפסח

- ◆ האם יש איסור חמץ 'עבר עליו הפסח' בפחות מ'כזית'?
- ◆ מי שניקה את ביתו מחמץ, ובדקו כדין - האם צריך לערוך מכירת חמץ?
- ◆ באיזה קנין מקנים לגוי את החמץ?

מחמץ, וכדומה - יש אומרים שצריך להטבילם לאחר הפסח, כדין כלים שנקנו מגוי.

אופן הקנין במכירת חמץ

- במכירת חמץ - חובה להקנות לגוי את החמץ הן בקנין 'כסף' והן בקנין 'משיכה'; ולכל הפחות, במשיכה. ואם הקנה בכסף בלבד, או בקנין 'חצר', וכדומה - החמץ מותר לאחר הפסח באכילה ובהנאה.
- במכירת חמץ לגוי, כשלא ניתן למשוך את כל החמץ - ניתן להקנות את החמץ בקנין 'אגב', אלא יש להוסיף 'קנין סודר', או קנין של 'מנהג הסוחרים'.
- כאשר מקנים לגוי את החמץ בקנין כסף - מקנים אותו בסכום הקרוב לשוויו, ומקבלים מהגוי חלק מהתשלום בתור 'דמי קדימה' ותחילת פרעון, ויתרת התשלום נחשבת כהלוואה.
- כאשר הרב מוכר חמץ בשליחותם של מוכרים רבים, יזכה בכסף שמקבל מהגוי לעצמו, ולא עבור המוכרים. וראוי שהמוכרים יציינו בכתב ההרשאה שהכסף ינתן לרב.
- בשטר ההרשאה למכירת חמץ, צריך כל אחד מהמוכרים לרשום את כתובת המקום שבו נמצא החמץ, ואת המקומות המדויקים בכתובת זו, שבהם מונח החמץ הנמכר.
- מטלטלין, ניתן לקנות בקנין 'הגבהה'. וחפץ שאין הדרך להגביהו, ניתן לקנותו גם בקנין 'משיכה'. ובחפץ שהדרך להגביהו, משיכה אינה מועילה.
- לכל מצוה או פעולה שבקיומה על ידי אדם אחר נדרשת 'שליחות', גוי אינו יכול לשמש כשליח עבור ישראל, ואינו יכול לשלוח שליח, הן גוי והן ישראל.

מהלכות חמץ ש'עבר עליו הפסח'

- איסור 'חמץ שעבר עליו הפסח', חל גם במקרה שהחמץ נותר ברשות ישראל בשגגה או באונס. ואף על חמץ שכמותו פחותה מ'כזית'.
- ישראל שהיה בבעלותו דגן שלא החמץ, והגוי טחן את הדגן בפסח ללא ידיעתו, ואפה ממנו לחם - יש אומרים שהישראל רשאי לדרוש מהגוי את דמי הדגן, ויש אומרים שהחמץ מותר אף באכילה.
- ישראל שגזל חמץ מישראל, ועבר עליו הפסח ברשות הגזלן - הריהו אסור לאחר הפסח; אולם, גוי שגזל חמץ מישראל - יש מהאחרונים שציידו להתירו לאחר הפסח.

מהלכות מכירת חמץ

- מי שניקה את ביתו מחמץ, ובדקו כדין - יש אומרים שלמרות זאת מוטל עליו לערוך את סדר מכירת חמץ הנהוג; ויש חולקים.
- יש מהפוסקים שכתבו כי את מכירת החמץ יש לערוך באופן התקף גם לפי חוקי המדינה, אך בארץ ישראל בזמננו - יש אומרים שאין צורך לערוך את המכירה באופן התקף לפי חוקיהם.
- המוכר חמץ לגוי באופן שהחמץ נותר ברשות ישראל, עליו לתת לגוי את מפתח המקום שבו נמצא החמץ, ולפחות להודיע לו כי הוא רשאי ליטול את המפתח בכל עת שירצה.
- המנהג מקדמת דנא, שתושבי העיר כותבים שטר 'הרשאה' לרב למכירת החמץ, והרב מוכר את החמץ בשליחותם. והמנהג לעשות קנין לחיזוק השליחות.
- ישראל שמכר לגוי לפני הפסח כלים שלא ניתן לנקותם

גליון 457
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

רצון יראיו יעשה

מעשה בר' חנינא בן דוסא שראה את בני עירו מעלים נדרים ונדבות לירושלים. אמר, הכל מעלים לירושלים נדרים ונדבות ואני איני מעלה כלום? מה עשה, יצא למדבר של עירו וראה שם אבן אחת, שיבבה, סיתתה ומרקה ואמר, הרי עלי להעלותה לירושלים. בקש לשכור לו פועלים, נודמנו לו חמשה בני אדם, אמר להם, מעלים לי אתם אבן זאת לירושלים? אמרו לו, תן לנו חמישים סלעים ואנו מעלים אותה לירושלים. ביקש ליתן להם ולא נמצא בידו דבר, הניחיהו והלכו להם. מיד זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמר להם, מעלים אתם לי אבן זאת? אמרו לו תן לנו חמשה סלעים ואנו מעלים לך אבן זאת לירושלים, ובלבד שתיתן ירך עמנו. נתן ידו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים. ביקש ליתן להם שכרם ולא מצאם, נכנס ללשכת הגזית ושאל עליהם, אמרו לו דומה שמלאכי השרת העלו אבן שלך לירושלים. קראו עליו המקרא הזה חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב (משלי כ"ב כ"ט) אל תקרי מלכים אלא מלאכים.

(לפי קודלת רבה א' שיר השירים רבה א')

פרשת השבוע

העיר עלול להסתאב עוד יותר ח"ו, ומשום זה צריכים להכניס אותו לפנינו, לתוך אויר של קדושה וטהרה, כדי שיקבל גם הוא שפע של קדושה, ויטהר את עצמו ואת נפשו מטומאתו וחסאתו. ואולם מי שנפשו זכה ונקיה מכל כתם ופגם, ולבו הטהור נדב להביא "קרבן נדבה לה'", הוא איננו זקוק דווקא למקום הקודש, והוא יכול להימצא ולאכול את קרבנו בכל מקום בלי כל חשש, שנשמתו בהירה תמה וטהורה.

יקריב אותו לרצונו (א' - ג')

איתא בשם ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א: פעם בליל חורף קר, היה הקיסר נפוליון לן באהל שמיכות. לפתע תקף אותו צימאון גדול למים, אבל התעצל לצאת מתחת שמיכותיו, אחרי כמה רגעים אמר בלבו, א"כ עצלן אתה נפוליון, ומה בינך לאחרים? ומיד קפץ ממשכבו והלך לקצה השדה שם עמדה חבית מים. כשהגיע לשם חזר ונמלך, בשביל מעט מים טרחתי כל כך ולא יכולתי להתגבר על הצימאון? א"כ מה ביני לבין שאר בני אדם? ולא שתה. וחזר על יצועו. לרצון כזה, סיים ה"חווה" הקדוש את סיפורו, אני קורא שבירת רצון.

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (א-ב') מסופר על הרה"ק רבי ישראל המגיד מקוניץ זיע"א, שעוד בימי ילדותו כבר נתגלו בו סימני גדלות יחד עם ניצוצי קדושה וטהרה. יום אחד בקראו את הפרק "איזהו מקומן של זבחים" קודם התפלה, פנה למלמד ושאלהו, למה הקרבנות שבאו לשם כפרת עוונות חטאים ופשעים, נאכלים רק לפני מן הקלעים בתוך כותלי ביהמ"ק עצמו, ואילו הקרבנות הבאים בתור נדבה, נאכלים בכל העיר, ולא דווקא במקום הקודש, והלא לפי ההגיון צריה להיות להיפך, קרבנות נדבה שבעליהם מביאים מתוך רצון טוב ורוח נדיבה, צריכים היו לאכול אותם במקום טהרה בתוך בית המקדש, מכיון שבאו ממקור טהור ומתוך לב טהור, אבל קרבנות כפרה שבאים מאת חוטאים, לא היו צריכים להביאם אל הקודש, אלא לאכול אותם ברחובה של עיר?

המלמד לא מצא תשובה, וביקש מהילד שיענה, והילד פנה בשמחה ואמר, כמדומני שמצאתי תשובה, מי שחטא ואשם בעבירות שבין אדם למקום או בין אדם לחברו, דווקא אותו ואת קרבנו צריכים להכניס אל הקודש, הוא אשר טומאה רצוצה בתוך גופו, נפשו לקויה ונשמתו נפגעה ונפגמה, הרי ברחובות

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:27 ת"א: 6:29 ר"ת: 7:05

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:14 ת"א: 5:29

פרשת ויקרא

הצדיק לא טועה

לכבוד יומא דהילולא (י"ג ניסן) של הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א, נביא סיפור שסיפר זקן מופלג לפני שנים רבות: ליד עיירת מולדתי היה בית מרוח אותו חבר יהודי מהפריץ המקומי. פעם קרה שהפריץ התרגו על החוכר והודיע לו על הפסקת החכירה, פירוש הדבר היה כי היהודי נשאר ללא פרנסה, קשה לדעת אם סיבת כעסו של הפריץ היתה נעוצה בפיגור שהיהודי פיגר בתשלומי דמי החכירה, או שסתם שם עליו עין, כללו של דבר, היהודי נותר ללא פת לחם והיה נתון בצרה גדולה.

בימים ההם היה בליובאוויטש רבי גדול הלא הוא הרה"ק רבי מנחם מענדל שניאורסון בעל ה"צמח צדק" זיע"א, אל הרבי הזה בא עתה בבהלה בעל המרוח המיואש, שהרגיש כי עלולו חרב לו בחייו בהישבר מטה לחמו, שפך היהודי את מר שיחו בפני הצדיק, והרבי נתן בידו מכתב אל ר' משה ראטנר, שהיה מתגורר בעיירתנו. תקוה מחודשת מלאה עתה את לבו של החוכר, אם כי לא היה ברור לו מה יעזור לו במצוקתו ר' משה ראטנר. בצאתו מהרבי, המשיך הזקן לספר, הביט היהודי על המעטפה של המכתב ושוב נפלו פניו, הוא חשב כי הרבי טעה והחליף משה במשה, כי אצלנו בעיירה היו שני ר' משה, אחד מהם היה גבוה ונקרא בפי הבריות משה הגדול, ואילו השני שהיה נמוך קומה נקרא משה הקטן, משה הקטן היה יהודי אמיד מבעלי הבתים החשובים והמבוססים של העיירה, הוא גם היה ביחסים מצוינים עם כל הפריצים שבסביבה, ולעתים קרובות עלה בידו לעשות טובות שונות לאחיו היהודים, למשה קטן זה היה עוד כינוי, קראו לו משה של שמשון על שם אביו ר' שמשון, שהיה בעל בעמיו למדן גדול ועסקן מסור.

לאחר אתנחתא קלה נענה הזקן והמשיך בסיפורו. אני מוכרח לסטות כאן במקצת מסיפור המעשה ולספר לכם כיצד ניצל ר' שמשון זה מתליה הודות למסירות נפשו של יהודי אחר מעיירתנו, אני מספר זאת כדי שתראו איזה יהודים היו לנו פעם. זה קרה לפני שנים רבות הפולנים התמרדו נגד השלטון הרוסי ורצו לעשות שבת לעצמם, כשכנופיה של כשלושת אלפים פולנים נתלכדה ביער שליד העיירה, הגיחה משם וכבשה את המקום בסערה, הם החלו להלך אימים על היהודים, לשדוד ולהחרים סחורות, ואם כל זה לא מספיק, החליטו הפולנים לעשות מעשה למען ישמעו וייראו, הם גמרו אומר לתלות את העסקן היהודי החשוב של העיירה את ר' שמשון. כדי לשוות לרצח המתוכנן אופי חוקי, הם העלילו עלילה לפיה היה ר' שמשון מרגל רוסי, ומסר לאדוניו על תנועות המתקוממים הפולניים. בהישמע הבשורה המרה היתה העיירה כמרקחה. אולם שום השתדלות, לא של יהודים ולא של גויים לא הועילה מאומה, הפולנים העמידו עץ תליה בכיכר השוק וניגשו לבצע את מוזמתם.

דוק של עצב מהול בהרגשת אין אונים ירד על העיירה, איש לא

העלה על הדעת תכנית הצלה כלשהי, וכי מה ניתן לעשות נוכח תאוות רצח של גויים שאין להם מה להפסיד? ברגע המכריע התפרץ נחום המלמד לבית המדרש ובפיו זעקה גדולה: יהודים מה אתם מחשים? הפולנים מתכוננים לבצע את וממם ולתלות את ר' שמשון, אתם שומעים יהודים, הם רוצים לתלות את ר' שמשון, כיצד אתם מרשים, וכיצד מרשים תושבי העיירה כולה לתלות יהודי כמו ר' שמשון? אם היו רוצים לתלות יהודי כמו נחום המלמד מילא, יש הרבה כמו נחום המלמד, אבל ר' שמשון יש לנו רק אחד, העיירה לא יכולה להסתדר בלעדיו, יהודים מה אתם מחשים? דברים של נחום המלמד עשו רושם חזק על היהודים, אולם קולות מיושבים של בעלי ניסיון חיים מר ניסו להרגיעו, וכי מה אנחנו יכולים לעשות? אפשר לצעוק חי וקיים הכל נסנינו כבר עם הפולנים, ודבר לא עזר.

נחום המלמד אינו מאבד זמן, הוא יוצא בחפוזה מבית המדרש ורץ לכיכר השוק, שם הוא רואה כיצד שמים את חבל התליה על צווארו של ר' שמשון, הוא ניגש בריצה אל התליינים וצועק במלוא גרונו: עצרו! עצרו! חכו, מה אתם רוצים לתלות אדם חף מפשע? הנה אני מסרתי את סודותיכם לרוסים, אני הוא המרגל הרוסי ולא ר' שמשון, תלוי אותי, את המרגל האמיתי. אולם הפולנים ידעו כי לא זה ריגל ולא האחר, הם רצו לתלות דווקא את ר' שמשון, וצחקו למלמד נחום ישר לתוך פניו, אולם נחום לא קורץ מחומר קל לדחיה, הוא מתעקש, נדחף, ניגש, נופל וקם, מוריד את החבל מצווארי המועמד לתליה, סופג מכות ושוב מנסה את מזלו, כך עבר זמן מה קשה לדעת כמה בדיוק, בעיני הנידון למות היה זמן זה נראה כנצח, עד ש... "הרוסים באים" נשמעה לפתע הצעקה מרחוק, מיד קמה מהומה בין הפולנים והם פתחו במרוצה, כעבור רגעים אחדים לא נשאר מהם זכר. בכיכר השוק הריקה מאדם, עמדו עתה רק שני יהודים, האחד ר' שמשון חיזור כסיד ואינו מאמין שעודנו בחיים, והשני ר' נחום המלמד מיווע, המום ומאושר בעת ובעונה אחת, והם נופלים איש על צווארי רעהו.

ר' שמשון זה היה אביו של משה הקטן, הוא הותיר לבנו ירושה נכבדת לא רק בכסף, כי אם גם במובן הרוחני. לעומתו משה הגדול היה חנווני בעל בית מכובד, אך לא עסקן ולא שתדלן, כינו אותו יהודי פשוט של כל ימות השנה, הוא היה ר' משה ראטנר אשר אליו כתב ה"צמח צדק" את מכתבו, ובו בקשה שישתדל לטובת החוכר אשר הפריץ נשלו מבית המרוח. עכשיו אתם כבר מבינים שאל הזקן מדוע חשב החוכר כי כוונת ה"צמח צדק" היתה למשה השני, ומדוע נפל פניו בהיוודע לו הטעות? הוא עמד לרגע ליד הדלת של הרבי ושקל מה לעשות, להיכנס שוב ולשאול לא היה לו העזו לעשות זאת, אלא מה, הוא החליט לשאול את בני ביתו של הרבי והחליט לנהוג לפי מה שיעצו לו. כאשר החוכר סיפר את ספיקותיו לאחר מבני הרבי, הוא נענה: "אבא אינו טועה, סע הביתה ועשה כפי שאמר לך לעשות." הוא עשה כדבריהם, נסע הביתה, ניגש אל ר' משה הגדול ונתן לו את המכתב של הרבי, הלה התפלל מאד כי הרבי פונה אליו במכתב זה, אולם חשב אם הרבי כותב לו אזי אין מה לדבר ואין מה לחשוב.

צַיִן וְנִמְשָׁל

אֵין לָךְ אָדָם שֶׁאֵין הַקֶּבֶ"ה מְנַסֶּה אוֹתוֹ

אֵיתָא בְּשֵׁם הַגֵּה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א: אִם יִרְצֶה אָדָם לְהַשִּׁיג אֶת הַמִּידָה שֶׁל "אִיזוּה עֲשִׂיר הַשְּׁמַח בַּחֲלָקוֹ" גַּם אִם אֵין לוֹ אֵלֶּא פֶת בְּמִלַּח וּמִים בְּמִשׁוּרָה, יִמְחִישׁ לְעַצְמוֹ אֶת מִצְבּוֹ מִמֶּשֶׁל וְדוּגְמָה: נִגַּר צִרִיךְ שִׁיחִיו לוֹ כְּלֵי עֲבוּדָתוֹ, וּבִלְעֲדֵיהֶם אֵינוֹ יִכּוֹל לְעִבּוֹד בְּאוֹמְנוֹתוֹ. כְּלֵי מִלְּאכְתּוֹ כּוֹלְלִים פְּטִישׁ וְצַבֵּת, מְסוּר, מְקַדָּח וּמְבֵרֵג וּמְקַצּוֹעַ, בְּעִזְרַת מְקַצּוֹעַ זֶה הוּא מְקַצּוֹעַ אֶת הַעֵץ וּמְחַלֵּיקוֹ, יִבּוֹא אָדָם וּיִפְקִיעַ אֶת הַמְקַצּוֹעַ – וְהִנֵּגֵר יִשְׁבּוֹת מִמִּלְּאכְתּוֹ וְלֹא יִכּוֹל לְהַרְוִיחַ אֶת לַחְמוֹ. מַעֲשֵׂה בְּנֵגֵר שְׁלוּוָה כְּסָפִים לְמַחִייתוֹ וְהַתְּחִיב לְפְרוֹעַ אוֹתָם לְזִמְן קָצוֹב, עֵבֶר הַזִּמְן וְלֹא פֶרַע, בֹּא בַעַל הַחֹב וְיִרְדַּ לְנִכְסָיו וְנִטַּל אֶת הַמְקַצּוֹעַ בְּמִשְׁכּוֹן. בֹּא לְפָנָיו הִנֵּגֵר, וְדַמְעָתוֹ עַל לַחִיו, אִמַּר לוֹ: רֵאָה נָא, לוֹוִיתִי בְּתַקּוּוֹה שֶׁאֲרוּוִיחַ וְאֶפְרַע אֶת הַחֹב, הַדְּבַר לֹא עָלָה בְּיָדִי עַד כֹּה, אֵךְ עָתָה קִיבַלְתִּי עֲבוּדָה לְבִצֵּעַ, וּבְרוּוִיחָה אֲשִׁיב אֶת חֹבִי, בְּרַם אִם עִיקַלְתָּ אֶת כְּלֵי עֲבוּדָתִי לֹא אוֹכַל לְבִצֵּעַ אֶת הַעֲבוּדָה וְיִיבְצַר מִמֶּנִּי לְהַשִּׁיב אֶת הַחֹב. הַסְּכִים הַמְלוּוָה וְיִרְדַּ לְמִרְתֵּף הַכְּלִים לְחַפֵּשׁ אֶת הַמְקַצּוֹעַ הַמְעוֹקָל. חִיפֵשׁ וְלֹא מִצָּא, לְפַתַּע הוֹדֵקָף וְאִמַּר לְנֵגֵר: רֵאָה, אֵינִי מוֹצֵא אֶת הַמְקַצּוֹעַ שְׁלָךְ, אֲבָל מִצְאָתִי כֹאן מִצִּיאָה הַשוּוָה פִּי מֵאָה, מְכּוֹנָה עֲדִינָה לְלִיטוּשׁ יֵהְלוּמִים. הַתְּחַנֵּן הִנֵּגֵר: הַמְשִׁיךְ בְּחִיפּוּשׁךְ וּמִצָּא אֶת הַמְקַצּוֹעַ שְׁלִי, אִמַּר הַמְלוּוָה, כְּמָה מְגוּחָךְ, הַמְקַצּוֹעַ שְׁלָךְ שׁוּוָה כְּמָה פְרוּטוֹת, וּמְכּוֹנָה זֶו שׁוּוָה הוֹן, וּבְעִיקְרוֹן, שְׁתִּיחֵן עֲשׂוֹת מִלְּאכָה זֶהָ, מְחַלֵּיקוֹת וּמְשִׁיפּוֹת. "אִמַּת וְיִצִּיב", הוֹדָה הִנֵּגֵר, אֵךְ מָה אַעֲשֶׂה וּמְכּוֹנַת לִיטוּשׁ הֵיחְלוּמִים יִקְרָה וְחֲשׁוּבָה כְּכֹל שְׁתִּהִי לֹא תִתְּאִים לְמִלְּאכְתִּי, לְשִׁיּוֹף נִסְרִים.

וְהַנְּמִשָּׁל: הַקֶּבֶ"ה "אֲלוֹקֵי הַרוּחּוֹת לְכֹל בָּשָׂר" הוּא לְבַדּוֹ יוֹדַע מָה מְטַרְתָּה שֶׁל כָּל נֶפֶשׁ בְּעוֹלָם, מָה יִיעוּדָה וְנִסְיוֹנוּתִיהָ, וּבְמָה תְרוּוִיחַ אֶת שְׁכָרָה הַנְּצַחִי, הַמְדַרֵּשׁ אוֹמֵר: "אֵין לָךְ אָדָם שֶׁאֵין הַקֶּבֶ"ה מְנַסֶּה אוֹתוֹ", יֵשׁ שְׁנִסְיוֹנוֹ בְּעוֹנֵי וְיֵשׁ שְׁנִסְיוֹנוֹ בְּעוֹשֵׁר, יֵשׁ שְׁנִסְיוֹנוֹ בִּיסוּרִים וְיֵשׁ שְׁנִסְיוֹנוֹ אִם יִבְעֵט חֲלִילָה מִתּוֹךְ חַיִּי שְׁלוּוָה, כָּל אֶחָד כְּפִי שׁוֹרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ וּלְפִי הַתִּיקוֹן הַנְּצַרְךְ לוֹ, וְאִם הֵיוּ נוֹתְנִים לוֹ אֶת שְׁדָה נִסְיוֹנוֹ שֶׁל הוֹזְלָת, אֵף שֶׁנִּרְאָה הוּא כְּטוֹב וּמְשׁוּבָח, יֵהָא עֲבוּרוֹ כְּמִלְּטָשָׁה הִיקְרָה בְּיָדֵי הִנֵּגֵר.

הוּא מִשְׁךְ בְּכַתְּפָיו אִמַּר לְחוֹכֵר שִׁישָׁאֵר אֲצִלוֹ, אוֹלֵי תְבוּא הַיִּשׁוּעָה בְּאִמְצַעוֹת, יֵשׁ לִי לְמַעֲלָה עַל הַגַּג חֲדָר קֶטָן, אִמַּר לוֹ, שֶׁב שֵׁם וְקֵרָא בְּסִפְר תְּהִילִים וְאִנְחֵנוּ נִחְכָה לְיִשׁוּעָה שֶׁתְּבוּא, אַתָּה יוֹדַע אֵיךְ הָעוֹלָם אוֹמֵר, הוֹסִיף בְּחִיוֹךְ, אִם הַשֵּׁם רוֹצֵה אֵף הַמְטָאטָא יוֹרָה, מִי יוֹדַע אוֹלֵי תְבוּא הַיִּשׁוּעָה בְּאִמְצַעוֹתֵי. הַחוֹכֵר עֲשֵׂה כְּדַבְּרֵיו יֵשׁ בְּחֲדָרוֹן הַקֶּטָן וְאִמַּר תְּהִילִים כְּשַׁעֲיָנוֹ וּזְלוּגוֹת דַּמְעוֹת, הוּא יֵשׁב עַד הַשְּׁעוֹת הַקֶּטְנוֹת, שְׁעָה שֶׁהַחֲשִׁיבָה פֶּרְשָׁה אֶת כְּנַפְיָה עַל הַעֵינָיִה, יֵשׁב לִיד נֵר קֶטָן וְאִמַּר תְּהִילִים.

כֵּךְ עֲבָרוּ יוֹמִיִים, בְּלִילָה הַשְּׁלִישִׁי קָרָה שְׁכַרְכְּרָה הַדּוּרָה רְתוּמָה לְסוֹסִים אֲבִירִים עֲבָרָה לִיד הַבַּיִת שֶׁל ר' מִשָּׁה, וְשִׁקְעָה בְּבוֹךְ הַסְּמִיךְ שְׁכִיסָה אֶת הַרְחוּבוֹת, וְנִשְׁבֵּר אֶחָד מִצִּירִיָּה, וְהִיא נַעֲמָדָה קְרוֹב לְבַיִת בּוֹ יֵשׁב הַחוֹכֵר שְׁלָנוּ וְאִמַּר תְּהִילִים. בְּכַרְכְּרָה יֵשׁב פְּרִיץ וּבְתוֹ, בַּחוּץ הִיָּה קוֹר, גֶּשֶׁם וְרוּחַ, הַרְטִיבוֹת חוֹדְרַת לְעַצְמוֹת, הַכְּרַכְרָה שְׁבוּרָה אֵין מָה לְעֲשׂוֹת אֵין לֹאן לְזוּוֹ, הַפְּרִיץ רוֹאָה בְּעַד חֲלוֹן הַכְּרַכְרָה, אוֹר קֶטָן מְהַבֵּב בַּחֲדָר שֶׁל עֲלִיית גַּג, הוּא יוֹרֵד נִיגֵשׁ וְדוֹפֵק בְּדַלְת, הַחוֹכֵר שׁוֹמַע אֶת הַדְּפִיקוֹת בְּדַלְת יוֹרֵד וּפּוֹתַח, בְּדַלְת הוּא רוֹאָה אֶת הַפְּרִיץ שְׁלוֹ, אוֹלָם הֵלָה אֵינוֹ מְכִיר אוֹתוֹ אִם בְּגַלְל הַחֲשִׁיבָה וְאִם בְּגַלְל שְׁבַעֲיָנוֹ, כָּל הַיְּהוּדִים שׁוּוִים וְזֵהִים, הַחוֹכֵר הוֹלֵךְ וּמַעִיר מִשְׁנָתוֹ אֶת בַּעַל הַבַּיִת אֶת ר' מִשָּׁה "הַגְּדוֹל", בֵּין כֹּה וְכֹה הוּא מְסַפֵּר לוֹ בְּקַצְרָה מִיָּהוּ הָאוֹרַח הַבְּלָתִי קְרוּא, מִשָּׁה הַגְּדוֹל אֵינוֹ מִשְׁתוּמֵם כָּלֵל וְכִלְלֵל, נִטַּל יָדָיו נִיגֵשׁ אֶל הָאוֹרַח וּמְזַמְּיָנוּ לְהִיכַנֵּס, הוּא יוֹצֵא מֵהַמִּיטָה, הַפְּרִיץ וּבְתוֹ נִכְנָסִים, שׁוֹתִים כּוֹס תֵּה חָם וְאוֹכְלִים לְשׁוּבַע, כְּמוֹבֵן שֶׁהֵם נִשְׁאָרוּ עַד לְמַחֲרַת בְּבוֹקֵר שְׁעָה שֶׁתִּיקְנוּ אֶת הַצִּיר הַשְּׁבוּר, וְהַכְּרַכְרָה הִיתָה מוֹכְנָה לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכָּה, לְפָנָי לְכַתּוֹ קוֹרָא הַפְּרִיץ לְמִשָּׁה וְאוֹמֵר לוֹ, אַתָּה הֵלָא הַחִייתֶם אוֹתָנוּ אִמַּשׁ, לוֹלֵא בֵיתְךָ אֵינִי יוֹדַע מָה הֵינִי עוֹשִׂים, נִקְבָה שְׁכַרְךְ וְאִשְׁלֵם לָךְ בְּעֵין יָפָה, הַגֵּד נָא לִי כְּמָה אַתָּה רוֹצֵה? חָס וְשְׁלוֹם, מְשִׁיב מִשָּׁה הַגְּדוֹל, יְהוּדִי אֵינוֹ לֹקַח כֶּסֶף בְּעַד מִצְוֹת הַכְּנַסַּת אוֹרְחִים, אוֹלָם אִם אַתָּה דוּוֹקָא רוֹצֵה לְעֲשׂוֹת לִי טוֹבָה, הֵנָּה יָדִיד שְׁלִי הִיָּה חוֹכֵר אֲצִלְךָ אֶת בֵּית הַמְרוּז, וְאַתָּה מִשׁוּם מָה פִּיטַרְתָּ אוֹתוֹ, וְהוּא נוֹתֵר לְלֹא פֶּרְנִסָּה, הוּא זְקוֹק מְאֹד לְכֵךְ כִּי יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וְיִלְדִים. עַל כֵּן אֲבַקֶּשׁךָ אִם אַתָּה רוֹצֵה לְעֲשׂוֹת לִי טוֹבָה, הַחֲזוּר נָא לוֹ אֶת בֵּית הַמְרוּז בְּחִכְרִיהָ כְּמִקּוּדָם. "לֹא זֶו בְּלָבַד שְׁאֵנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בֵּית הַמְרוּז בְּחִכְרִיהָ, אֵלֶּא שְׁאֵנִי נוֹתֵן לוֹ אוֹתוֹ בְּמִתְנָה גְּמוּרָה" קְרוּא הַפְּרִיץ בְּאוֹנֵי מִשָּׁה הַמְשַׁתָּאָה, הֵב לִי עֵט וְנִיר וּמִיד אֲנִי מַעֲבִיר אֶת הַמְרוּז עַל שְׁמוֹ שֶׁל יָדִידְךָ, וְאִכְּן הוּא אִמַּר וְעֲשֵׂה, וְנִסַּע הַבַּיִתָּה שְׁמַח יַחַד עִם בְּתוֹ. נִקַּל לְהַבִּין אֶת הַשְּׁמַחָה שֶׁהִיתָה מִנֵּת חֲלָקוֹ שֶׁל הַחוֹכֵר הָעֵנִי, שֶׁמִּצְבּוֹ הַשְּׁתַנָּה פֶּתְאוּם מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה, עָתָה הוּא כְּבָר הַבִּין כִּי ה"צִּמְצַם צִדְקָ" לֹא טַעָה כָּלֵל וְכִלְלֵל, וְשִׁלַּח אוֹתוֹ לְאָדָם הַנְּכוּן וּבּוֹמֵן הַנְּכוּן. זְכוּתוֹ תִּגַּן עֲלֵינוּ וְעַכְ"א.

צ'ין אדם לחברו

כשצריך לעשות חסד, רואים

כל ימיו של הגה"ק המהר"ל דיסקין זיע"א היו קודש לה', לא הסיח דעתו מעיון בתורה ומדבקותו בבוראו אף לא לרגע קט, בעת הארוחות הסבו אורחים רבים לשולחנו, אך הוא עצמו לא נטל ידיו. אכל אכילת ארעי וישב בראש השולחן כשהוא שקוע בתלמודו, יום אחד בשעת הארוחה, נגער לפתע וקם ממקומו, פסע לסוף השולחן והתיישב שם, הכל הפנו אליו מבטם. התברר שהבחין בקשיש חסר שיניים שהתקשה בלעיסת הלחם, בצע לו הצדיק את הפרוסה, הסיר את הקרום הקשה, והגיש את החלק הרך במאור פנים. שאל אותו אחד ממקורביו: הרי היה שקוע בלימודו וכיצד הבחין שהישיש מתקשה באכילה? השיב הגאון הקדוש: הרי מסופר בתורה שהקב"ה התגלה לאברהם אבינו, היש לנו מושג בנועם הנבואה וברוממותה, היש לנו מושג בדבקות אברהם אבינו בבורא בעת הנבואה, עד ביטול כל חושיו, והנה בעיצומה של ההתגלות, ראה שלושה אנשים עוברי אורח, ורץ להכניסם בצל קורתו, למה שם לא נשאלת השאלה כיצד הבחין אברהם אבינו וכיצד ראה? אלא מאי, המשיך הגאון: שם וכאן התשובה אחת: כשצריך לעשות חסד, רואים...

חסד עם בני משפחתו

סיפר הגה"צ ר' שלום שבדרון זיע"א בתקופה שלאחר נישואיו, אירע פעם שאחד מילדיו חלה ולקח אותו לרופא, ובדרך לרופא נפגש עם הגרי"א שר זצ"ל ראש ישיבת סלבודקה ב"ב, וראש הישיבה שאלהו להיכן הוא הולך? והוא ענה לו שהוא לוקח את הילד לרופא. ראש הישיבה חזר ושאל אם כן לאן אתה הולך? ושוב חזר על אותה תשובה

ובך חזר ושאל כמה פעמים, עד שלבסוף אמר לו ראש הישיבה בטון של תוכחה: אתה צריך לומר שהנך הולך לעשות מצות גמילות חסד עם הילד, וכי מפני שהוא ילד שלך אין בו מצות גמילות חסדים? והוסיף ראש הישיבה ואמר, שרוב בני אדם טועים בזה לאורך כל הדרך, וחושבים שגמילות חסדים הוא רק לפתוח גמ"ח או לפתוח מוסד וכו'. והאמת היא שכל הפעולות שאדם עושה בביתו בקרב משפחתו וילדיו, הכל הם מצוות של גמילות חסדים. וכאשר הוא מכווין לשם המצוה ירוויח בכך שני דברים, א' בזה הוא מקדש את כל פעולותיו והופך אותם ממעשים פשוטים למעשי מצוה וגמילות חסד. ב' עי"ז יהיה לו יותר קל לטפל במשפחתו, שבוה שהוא יודע שכאשר הוא קם לילד בלידה או טורח בטיפולו במשך היום, הרי הוא מקיים בכך מצות גמ"ח, אם כן יקל עליו כל זה, שהרי הוא טורח במצוה. וכמו כן אדם שהולך לעבודה, אם יחשוב שהוא הולך לעבוד כדי לקיים מצוה לפרנס את בני משפחתו, נמצא שהרי הוא מקיים מצוה של גמ"ח במשך כל השעות שהוא עמל בהם במלאכתו.

לעשות חסד בגופו

הרה"ג ר' יונה יוסף ארנטרוי זצ"ל רב קהל עדת ישורון בני ברק, מלבד התמדתו בתורה, היה גם איש החסד. סיפר אחד משומעי שיעורו, שפעם התקשר אל הרב בערב שבת ושאל עצה כיצד לתקן את המצבר החשמלי שבביתו? שלא פעל. הרב ענה לו עצה דרך הטלפון. כעבור זמן קצר מופיע הרב בביתו עם מברג ביד ואמר לו, חשבתי אולי לא תסתדר לבד ובאתי לעזור לך.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' ניסן

הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט - תק"ד)

הרה"ק רבי ישכר דוב מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

יום ראשון ח' ניסן

רבי ר' אליה שפירא ב"ר בנימין וואלף (אליהו רבה - תע"ב)

הרה"ק רבי מרדכי מנעשחזו ב"ר דוב בער (תק"ס) **יום שני ט' ניסן**

הרה"ק רבי יעקב צבי יאלעס מדינוב ב"ר נפתלי (תלמיד החוזה - מלא הרועים - תקפ"ה)

הרה"ק רבי חיים מאיר (אמרי חיים) ב"ר ישראל מוויזניצא (תשל"ב)

יום שלישי י"ג ניסן

מרים הנביאה בת עמרם (ב"א תפ"ז)

יום רביעי י"ד ניסן

רבינו משה בן נחמן רמב"ן (ה"א כ"ט)

הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ (של"ה - ש"צ)

יום שישי י"ג ניסן

רבינו יוסף קארו ב"ר אפרים (בית יוסף-של"ה)

רבינו משה אלשיך ב"ר חיים (אלשיך-שנ"ז)

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא (ה"צמח צדק" מליובאוויטש - תרכ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נמלאיל הכהן רבינוביץ שליט"א
פחים י"ג א"י אוד"ר ר' יוסף חיים" על המערים.

השארת ספר פתוח (ד')

א) מותר להשאיר ספר פתוח אם עושה כן לצורך הספר, כגון לאוררו כדי שלא יתעפש. (פתחי תשובה על שו"ע יור"ד, סימן רע"ז, ס"ק א'; ערוך השלחן, שם, סעיף ג')

ב) דף בודד שיש בו דברי תורה, אין צריך לכסותו. (גנוי הקודש, פרק ב', סעיף ל"א)

ג) אם אינו יוצא מבית המדרש, אפשר להקל להשאיר הספר פתוח, אע"פ שאינו נמצא ליד הספר. (נקיות וכבוד בתפילה, עמוד קפ"ח, סימן קמ"א)

לע"נ הרה"צ

ר' אלחנן יוסף הערצמאן זצ"ל
ב"ר שמואל וציפורה ע"ה
נלב"ע י"א ניסן תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת וַיִּקְרָא - עֲבֹדַת הַקְּרָבָנוֹת - עֲנוּה

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמָּקוֹם קָרְבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קְרָבָנְכֶם" (ויקרא א, ב)

אֱלֹקִים רוּחַ נְשָׁבָרָה, לֵב נְשָׁבָר וְנִדְכָה אֱלֹקִים לֹא תִבְזֶה" (תהילים נא, יט).

כלומר: מכיוון שמטרתם של הקרבנות היא להביא את האדם לידי ענווה- הרי שמי שליבו שבור ונדכה, הוא רצוי לפני הקב"ה כאילו הביא קרבן!

ומניין שמטרת הקרבנות באמת היא להביא את האדם לידי ענווה, ולא כדי לבטא את אפסיותם של האילילים, כפי שיש הסוברים כן?

דוד המלך מוכיח זאת בהמשך דבריו: "הִיטִיבָה בְּרָצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. אֲזַ תַּחֲפֹץ זִבְחֵי צֶדֶק עֹלָה וְכִלְיִל, אֲזַ יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פְּרִים" (תהילים נא, כא).

כלומר: מכיוון שלעתיד לבוא, כאשר יבנו את חומות ירושלים, העבודה הזרה תיעקר מהעולם והאילילים כרות יכרתו, ה' יחפוץ בעולה ובפרים- הרי יש כאן הוכחה ברורה שמטרת הקרבנות היא להביא את המקריב לידי ענווה ותשובה. אילו המטרה היתה לבטא את איבוד האילילים- לא היתה בה כל תועלת לעתיד לבוא כאשר האילילים כבר יחלפו מן העולם בלאו הכי.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צמני לבת

ע"י	כנסת לבת	צאת לבת	ריבון חסן
י"ג	17: 15	18: 27	19: 10
ת"א	17: 32	18: 25	19: 07
מיוסף	17: 33	18: 26	19: 08
ב"ל	17: 34	18: 26	19: 09

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רוני מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

על מהותם של הקרבנות, ועל הפעולה אשר הם אמורים לפעול בלב האדם- כבר האריכו רבותינו. יש הסוברים כי הקרבת הקרבנות נועדה כדי להפגין את כפירתנו באילי העמים, הצאן והבקר להם סגדו עמי קדם.

אולם יש הסוברים כי מטרת הקרבנות היא כדי ללמדנו ענווה ולהביאנו לתשובה. עלינו להבין ולהפנים כי כל מה שנעשה לקרבן שהקרבנו- ראוי היה שיעשה לנו בשל העוונות שלנו, אלא שהיושב בשמיים ריחם עלינו.

אנחנו יכולים למצוא הוכחה לדעה השניה בדברי דוד המלך ע"ה שאמר: "ה' שִׁפְתֵי תִפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ. כִּי לֹא תַחֲפֹץ זִבְח וְאֶתְנֶה עֹלָה לֹא תִרְצֶה. זִבְחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשָׁבָרָה, לֵב נְשָׁבָר וְנִדְכָה אֱלֹקִים לֹא תִבְזֶה. הִיטִיבָה בְּרָצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. אֲזַ תַּחֲפֹץ זִבְחֵי צֶדֶק עֹלָה וְכִלְיִל, אֲזַ יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פְּרִים" (תהילים נא, יז-כא).

נראה לבאר את דבריו: דוד המלך מקדים לתפילתו את הפסוק: "ה' שִׁפְתֵי תִפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ" (תהילים נא, יז). הוא מבקש מבורא עולם שיפתח את שפתיו ויאפשר לו להגיד תהילתו בפיו.

"כִּי לֹא תַחֲפֹץ זִבְח וְאֶתְנֶה עֹלָה לֹא תִרְצֶה" (תהילים נא, יח). כלומר: מכיוון שאנחנו לא יכולים כיום להביא קרבנות לפני ה' יתברך- על כן דוד המלך מבקש שתפילתו תתקבל במקום קרבן ומנחה.

ועוד מוסיף דוד המלך ומבהיר, כי כיום "זִבְחֵי

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה – הכשרת כלים לפסח

אלו כלים ניתן להכשיר אותם לפסח? **Ice** ?

תשובה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':
סכו"ם מטבח- יש אפשרות להשתמש בסכו"ם על ידי הגעלה. כלומר, עליו לשים סיר עם מים ע"ג האש, ובשעה שהמים מבעבעים, יתן לתוכם את הסכו"ם. לאחר מכן מיד ישטוף במים קרים

פלטה חשמלית- די שיגירה עליה מים רותחים ישר מהקומקום. לאחר מכן יש לנקות היטב את הפלטה מכל חשש חמץ.

מחבת- די בהגעלה, שמכניס אותה לתוך מים רותחים. במחבת מסוג 'טפלון' לא מועילה הגעלה וחייב לקנות חדשה לפסח.

סירים - מכיוון שמבשלים בהם גם חמץ, חייב להכשירם ע"י הגעלה במים רותחים. קודם לכן ירחץ וינקה אותם היטב מכל לכלוך.

כלי זכוכית - לשיטת הספרדים, אינם בולעים חמץ - ולכן אינם צריכים שום הכשר לפסח. אפילו הכניסו לתוכם חמץ גמור, כגון בירה, יש להתיר על ידי שטיפה בלבד. כלי זכוכית הנקראים פיירקס, שמבשלים בהם על האש וכן דורלקס מותרים בשטיפה והדחה בלבד. אולם לשיטת האשכנזים, אין להם תקנה, ואסור להשתמש בהם בפסח.

כלי חרס - (ספלי קפה) לא ניתן להכשירם לפסח. אם השתמשו בהם בחום, אין הגעלה מועילה להם כלל. מכל מקום הכיור שרוחצים בו את הסירים והצלחות, אפילו אם הוא עשוי מחרסינה - יגירה עליו מים רותחים, ויוכל להשתמש בו בפסח.

תנור- חייב לשפשף היטב את דפנות התנור בחומר ניקוי (עם צמר פלדה) מכל שמנונית, שנספגה שם. לאחר שהבריק את התנור מדליק אותו על ריק למשך שעה, בטמפרטורה הגבוהה ביותר. ידאג שעד כניסת החג יעברו 24 שעות, שלא ישתמשו בו כלל.

מיקרוגל - יש להוציא את כלי הזכוכית שבו (ניתן לשליפה) ולהדיחו במים רותחים. לאחר מכן יש לנקות היטב את הדפנות עם חומר פוגם. ואף לשים כוס מים, ובתוכו חומר ניקוי ולהדליק למשך רבע שעה. וכן לא להשתמש 24 שעות במכשיר.

עֲנוּה מְפֻלָּא

צדיקים נסתרים מהלכים בעולמנו זה, ומקרבים עצמם לבוראם, וגורמים לה' יתברך נחת רוח גדולה, אחד מהם היה הרב י. פלאם זצ"ל, שנפטר בשנת ה'תשס"ח בבני ברק. הרב פלאם היה ערירי, שעבר את מאורעות השואה. הוא זכה לעלות לארץ, ונותר בודד עד סוף ימיו. למרות שהיה עשיר גדול, ידע מה לעשות עם הכסף הרב שחנן אותו הקב"ה.

הוא לכשעצמו לא היה זקוק למאומה. עד כדי כך שאת מעט הירקות שהיה צריך, היה קונה בשעות אחר הצהריים, אז נמכרו הירקות שנשארו מהבוקר במחירים מוזלים. אבל כאשר היו מגיעים להתרים אותו למוסדות תורה וצדקה, היה פותח את ידו וליבו ללא גבול, ומחלק סכומי כסף גדולים במיוחד.

אחד מראשי הישיבה, שהספיד אותו בהלוויה, סיפר, שכאשר יסד את ישיבתו, היה זקוק באופן דחוף לתרומה של ספר תורה. הוא ניגש לרב פלאם ושאל, האם הוא מוכן לתרום ספר תורה לישיבה. הרב פלאם התעניין, מה הוא המחיר המשוער. כששמע, שמדובר בכארבעים אלף דולר! אמר, שהוא מוכן לתת מחצית ממחיר זה, "ואת המחצית השנייה תיקח מתורם אחר", כך אמר לראש הישיבה (שסיפר, כי הבין מתוך דבריו, שאם לא ימצא תורם נוסף, הוא יתרום את הכל).

"והנה", מספר ראש הישיבה, "לאחר מאמצים גדולים, הצלחתי להשיג גביר נוסף, שהיה מוכן לתרום את העשרים אלף דולר הדולרים הנותרים, אבל התנה את תרומתו בכך, שעל מעילו של הספר יהיה רקום רק השם שלו, כאילו שהוא תרום את כל ספר התורה". ראש הישיבה לא ידע מה לעשות. הרי גם הרב פלאם תרום חצי מהספר, ואיך אפשר לכתוב רק את שמו של התורם השני.

בלב כבוד, ניגש ראש הישיבה אל הרב י. פלאם, וסיפר לו כי הצליח להשיג תורם, וסיפר במה התנה את תרומתו והמתין לתגובתו של התורם. להפתעתו המרובה, הרב פלאם, נותר ממקומו מרוב שמחה והתלהבות, ובעיניים בורקות אמר לראש הישיבה: "כזה תורם חיפשתי, שיכתבו רק את השם שלו על הספר. וכי זקוק אני לכבוד ולפרסום שמי על הספר תורה?!" (מעובד מתוך 'ברכי נפשי')

חדש! יצא ספר הכשרות למעשה בהלכות הפסח

כל ההלכות האקטואליות הנצרכות לחג

ניתן להשיג אצל הגאון הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

ביכולתכם להצטרף בלימוד קצר בספר הזוהר הקדוש ולהיות שותפים לסיומי 1000 ספרי זוהר לעצירת המגפה ולגאולת עם ישראל ברחמים. למעוניינים נא להתקשר ל-053-4162582

מינויים

לקבלת העלון חייב במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה)

אם ראשונים כמלאכים – המקבל הרב אברהם חביב זצ"ל

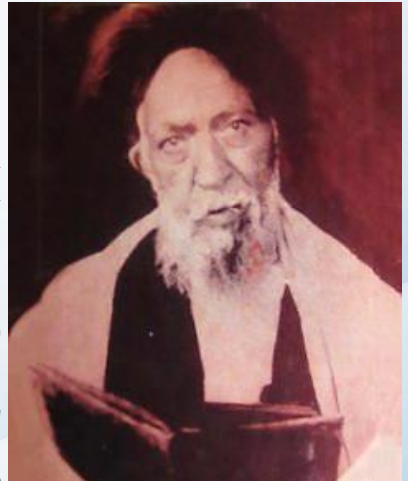
הגאון הרב אברהם חביב זצ"ל - נולד בשנת ה'תקצ"ג (1833) בטריפולי (לוב). מצאצאי מגורשי ספרד. כבר מגיל צעיר ניכר כי לגדולות נועד. שקד על לימוד תורת הנסתר. בתחילה שימש כדיין בבית הדין בבנגאזי במשך כחמש שנים. בשנת ה'תרמ"ו (1886) לאחר פטירתו של הגאון ר' חי מימון, התמנה רבינו כדיין בבית הדין בטריפולי (שירת בקודש יחד עם ראשי אב בית הדין, הגאונים ר' חיים הכהן, ולאחריו ר' כמוס אג'רבי, ועם הדיינים הגאונים ר' יוסף רובין, ר' רחמים חביב, ר' שלום תשובה ור' חיים רבה).

בשנת ה'תרס"ח (1908), בנוסף למשרתו כדיין, התמנה כממלא מקום החכם באשי, עד שנת ה'תר"ע (1909). בשנת ה'תרע"ב (1912) התמנה לראש אב בית הדין, יחד עם הדיינים הגאונים ר' רפאל דאבוש, ר' יוסף ג'יעאן ור' יוסף יונה. צנוע ועניו בכל רמ"ח איבריו. הסתפק במועט ופעל רבות למען קהילת יהודי לוב. הקדיש את כל חייו ללימוד התורה התלמוד והפוסקים.

חוכמתו ולמדנותו המופלגת זכו להערכה רבה גם ברבנות טריפולי, קירינאיקה, תוניסיה וארץ ישראל. פעל רבות להרים את קרן הישיבות שבטריפולי אשר מהן יצאו תלמידי חכמים רבים מפורסמים בתורה וביראת שמיים. תלמידים רבים למדו אצל רבינו. נודע בצניעותו והתפרסם כבעל מופת. ביום הלוייתו, למרות שנפטר בערב פסח כל החנויות ומוסדות הקהילה סגרו את עסקיהם למשך כל היום. אלפים ליוו את מיטתו. נפטר בי"ג ניסן ה'תרפ"ג (1923). חי כ-90 שנים. ציונו בלוב.

מסופר על רבינו, שביום רביעי אחד, באותם ימים של מרד ערבי, התהלך לאיטו באחד מרחובות הערבים. בדרכו פגש בבריון ערבי מגושם וגס רוח בשם גריסיעה שעמד ברחוב עם חבריו והתפאר בכוחו הרב. כשראה את רבינו, עלתה בראשו מחשבת זדון. הוא לא נרתע מהדרת פניו של הצדיק וגילו והחל מגחך ומזלזל בו ואומר לחבריו: "רואים אתם את רב היהודים ההולך מולי? הנה אראה לכם כיצד אעשה אותו לצחוק. כל האנשים טוענים, שאסור להתגרות בחכם יהודי הלומד תורה, פן מרה תהי אחריתו, אך אני אוכיח לכם, שאינני מפחד כלל. חכו ותראו."

חבריו של המוסלמי חששו לפגוע ברב, שהיה ידוע ביכולותיו לעשות מופתים והזהירו את חברם, לבל יוציא תוכניותיו אל הפועל מחשש, שיאונה לו רע. אך המוסלמי בשלו – הוא רוצה להוכיח את גבורתו כדי להראות לכולם, שאיננו ירא מאיש. רבינו המשיך בדרכו באיטיות, בוטח בבורא עולם, שלא יפקיר אותו לידי המוסלמי, כשהוא ממשיך להגות בתורה הקדושה.

כשהתקרב לפינת הרחוב, יצא הבריון קדימה ובצחוק פרוע ולעג משך בזקנו ובגלימתו של הרב. חבריו, שחיכו בפינת הרחוב, מפחד, ברחו והתפזרו לכל עבר מפחדם מפני העונש הצפוי להם מידי שמיים. כך נותר גריסיעה לבדו, הוא והרב, מצפה לתשואות חבריו על מעשה הגבורה שעשה. הרב המשיך בדרכו, כאילו דבר לא קרה.

יהודי שהזדמן באותם רגעים לרחוב, ראה את שהתרחש, ולזעמו וצערו לא היה גבול. "כיצד העז הפושע המוסלמי להרים יד ולהתנקל לקדוש ישראל?". האיש מיהר לרחוב היהודים וסיפר את שראה. מיד התארגנה קבוצת בחורים בעלי זרוע והחליטו ללכת ולעשות שפטים במוסלמי. בעודם מתכוננים לצאת לדרכם, ראו את ר' אברהם חביב בא מולם. הם סיפרו לו מה הם מתכננים לעשות, אולם הרב היסה אותם ואמר: "אין צורך לפגוע באיש, אינכם צריכים לדאוג". הם שמעו את דברי הרב והתפזרו לדרכם.

כאמור המקרה אירע ביום רביעי. ביום ראשון שלאחר השבת, בשעת בוקר מוקדמת, בטרם הגיעו קרני השמש לכל פינה של הרובע המוסלמי, נשמעה צעקה מחרשת אזניים ומבהילה. האנשים מיהרו לצאת מבתיהם כדי לראות מיהו הצועק, אולם לא הבחינו בדבר. כשהתקרב לפינת הרחוב, ראו עיניהם מחזה מחריד - גופת גבר הייתה שרועה על הכביש, חבולה ומוכה בצורה אכזרית ביותר.

היה זה המוסלמי הרברבן. המשטרה כמובן הבהלה מיד, ולמרות החקירה המאומצת לא נמצא הרוצח וסיבת המוות נשארה בלתי פתורה. אך היהודים, שעל אף שגם הם לא ידעו, מי רצח את האיש, ידעו גם ידעו כי יד ה' במקרה, וכי זהו סופו של כל מי שמעיז להתחצף או לשים ללעג קדוש מקדושי ישראל.

רבינו היה מקבל בסוף כל חודש את משכורתו במעטפה סגורה בסך ארבעה מחבוב, מגזבר הקהילה. לאור ההתייקרויות, שחלו בכמה מצרכים, החליטה הקהילה להוסיף למשכורתו, עוד מחבוב אחד. ר' חביב בסוף החודש, ניגש כדרכו לגזבר. הרב נטל את המעטפה והלך לדרכו. כשהגיע לבית, מנה את המטבעות. והנה ראה כי יש חמישה מחבוב במקום ארבעה.

למחרת, ניגש הרבי לגזבר עם המעטפה ותכולתה ואמר: "טעות היא בידך, אדוני, לא ארבעה מחבוב היו במעטפה, אלא חמישה" - "ידעתי גם ידעתי, כבוד הרב", ענה הגזבר, "הקהילה הוסיפה לך עוד מחבוב כפיצוי על ההתייקרויות שחלו לאחרונה". "אבל אני לא ביקשתי תוספת", ענה הרב, "מסתפק אני בארבעת המחבובים, והנה אני מבקש להחזיר את התוספת. יתכן וישנם כאלה, שהם באמת זקוקים לכך. אלו הם כספי ציבור, ואסור לנהוג בהם, כפי שעולה על דעתו של כל אחד".

פעם אחת כשעבר רבינו באחד הימים ברובע הגדול (חארה לכבירה) בדרכו הביתה, נעצר רבינו על ידי חנווני אחד, שביקש מהרב, שיואל לקבל מידו כוסית ערק, וכי ברצונו לשמוע את הברכה ולזכות בעניית: 'אמן'. הרב נענה לבקשתו מטעמי מצווה בלבד, אולם בטרם קיבל הרב את הכוסית, התחיל לספר החנווני על דין ודברים שיש בינו לבין שכנו. הרב במקום להתכבד בכוסית המוגשת לו, ענה ואמר: "מעתה אסור לי ליהנות מכוסות אלו, כי שוחד היא בעיניי. ואם יש לך דין ודברים, הואל נא לפנות לבית הדין, אתה ושכנך. ושם יהיה ניתן לשמוע מה יש לכל אחד מכם לומר ולפסוק פסק דין".

כְּחָה שֶׁל הוֹדָאָה

לבתי-חולים. שם הוא ראה אנשים מאושפזים רבים, הסובלים מבעיות חמורות יותר משלו.

נכון, יש לו בעיה בשמיעה באוזן שמאל. אבל ב"ה, הוא מהלך על שתי רגליו. **ישנם אנשים, שצריכים כיסא גלגלים וסיוע למשך כל חייהם.** ב"ה, יש לו שתי ידיים שמתפקדות היטב. לב שפועל כראוי. עיניו רואות, כפי שצריך. והנה הוא מוצא את עצמו מודה לבורא עולם על כל הטוב, שחנן אותו.

הוא חזר להרצות, ובהקדמה לכל הרצאה היה מספר את סיפורו האישי, וכיצד ניתן מתוך השבר לראות ולהודות לבורא עולם ולהתמודד עם הניסיונות שפוקדים את האדם.

חלפו מספר חודשים, הקיץ הגיע, והנה יש פה ושם קולות, שהרב מצליח לשמוע גם באוזנו השמאלית. הוא לא ידע, אם יש טעם, כיוון שיתכן מאוד שהוא רק מדמיין את הקולות.

הבעת פניו של מנהל המחלקה, שהייתה סקפטית לגמרי לשמע סיפורו, השתנתה עם קבלת תוצאות הבדיקות. מעולם לא נתקל בהיסטוריה הרפואית העשירה שלו כאן במחלקה. מקרים של פגיעה עצבית מהסוג הזה הם בלתי הפיכים. הרופא הביע את התפעלותו וסיפר, כי הוא המקרה הראשון בחייו בו נתקל בתופעה מעין זו.

מצב השמיעה החל להשתפר מיום ליום עד שחזר לשמוע כבתחילה. מעתה החל בכל אחת מהרצאותיו היה מספר גם על הכרת הטוב כלפי הבורא וגם על הישועה לה זכה.

ביום מן הימים קיבל שיחת טלפון מאדם שהזדהה בשמו ורצה להכיר תודה ל"שדכן" הנפלא, שבזכותו הוביל בתקופה קצרה את שלושת ילדיו לחופה. הרב אמר, כי מדובר בטעות, אולם הלה סיפר, כי שלושה ילדים היו לו בבית, שהגיעו מזמן לגיל השידוכים. חבריהם כבר הובילו מזמן ילדים לחיידר, אולם אצלם הישועה לא נראית בפתח. הוא ביכה על מר גורלו.

ואז הוא שמע את הדרשה של הרב. הוא התרגש מאוד, ועיניו נפקחו לראות את כל הטוב של בורא עולם. על חמשת ילדיו הנוספים, שהקימו את בתיהם. על נכדיו הרבים. על בריאותו!

מאותו היום החל להודות לבורא עולם על הכול ובסיום הוסיף בקשה קטנה: "אנא בורא עולם, כשם שעזרת לנו והשפעת מברכותיך, עזור לנו להמשיך ולהודות גם על שלושת הילדים, שנצליח להשיא גם אותם!"

לאחר שלושה שבועות בהם, התמיד להודות לבורא עולם, הבשורה הראשונה הגיעה. תוך תקופה קצרה זכה לארס את שלושת הילדים שלו בזכות ההודאה לבורא העולם. מעובד מתוך קונטרס 'פירות הילולים'

להלן סיפור מופלא שסיפר הרב ס. המשמש כמרצה מבוקש וידוע מאוד בארה"ב. הכול התחיל, כאשר חלה הידרדרות בשמיעתו באוזן שמאל. ההידרדרות הייתה איטית והדרגתית, כך שהוא התעלם ולא פנה לרופא.

ביום מן הימים כבר אי אפשר היה להתעלם מהמצב. הוא קבע תור אצל רופא אף אוזן גרון בקופת החולים. הלה בדק את הרב, ובסיום שלח אותו לבדיקה מקיפה אצל אחד המכונים, כדי שיבדקו את השמיעה שלו.

הוא פינה את זמנו בסדר יומו העמוס וקבע תור במכון. תוצאות הבדיקה הראו, כי אכן יש ירידה משמעותית בשמיעה באוזן שמאל. בעקבות התוצאות הוא קבע תור, הפעם אצל פרופסור בעל שם עולמי, בתקווה שהוא ימצא מהו מקור הבעיה ואת הפתרון המיוחל.

הפרופסור בדק את שתי אוזניו של הרב ס. אולם הוא לא הצליח להסביר, מדוע באוזן ימין הוא שומע היטב, בשעה שבאוזן שמאל הוא כמעט לא שומע דבר. ההמלצה הייתה על ביצוע מספר בדיקות מקיפות, בהן ינסו לאבחן את מקור הבעיה, וכן המליץ על מעקב בעוד שלושה חודשים. הפעם הוא הופנה למנהל המכון. הוא בעצמו יבדוק את הרב. רבינו הגיע ביום המיוחל לחדרו של הפרופסור.

הפרופסור קיבל מידיו את כל סיכומי הבדיקות של הרופאים הקודמים ושל מכון השמיעה ואת תוצאות הבדיקות שעבר. באותה השעה נשא הרב תפילה לבורא עולם, שהישועה תהיה על ידי הרופא.

הפרופסור בדק את אוזנו השמאלית ולאחר דקות אחדות אמר: **"לצערי הרב יש פגיעה עצבית, שמקורה במוח, והיא שגורמת להידרדרות השמיעה באוזן. כיום, אין שום טיפול. מדובר רק בעניין של זמן, עד שתאבד את היכולת לשמיעה כליל באוזן שמאל"**.

לשמע הדברים חשך עליו עולמו. הוא בדרך עוד ציפה, יחל, התפלל כי בורא עולם ישלח לו את הישועה על ידי אותו פרופסור. אולם, לצערו, גם לו לא היה מה להציע, ואף חתם את הגולל.

האכזבה הייתה עצומה. הן הוא צעיר לימים ובמיטב שנותיו. בימים הבאים הוא מצא את עצמו סגור בחדרו, מנסה להתמודד עם השבר הגדול, שפקד אותו.

הוא גם ביטל את כל ההרצאות לתקופה הקרובה. המחשבות השונות טרדו את מנוחתו, הן הוא עוסק כל הזמן בזיכוי הרבים ומחזק אנשים רבים. איך יתכן שדווקא הוא יאלץ להיות חירש באוזן אחת? הימים חלפו, כשהוא מפנים את מצבו ומקבל את גזירת בורא עולם.

הוא חשב ונזכר, כי בבדיקות הרבות שערך, היה עליו להגיע

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל	הרב יחיא בן יוסף ז"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברק דב ז"ל
אביבה בת איירון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותון ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

לע"נ

תנצב"ה

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל
הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
נעימה בת גורג'ה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	חוה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחת ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
גורג'ה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

ויקרא

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת ויקרא

- א. ויקרא - כל 'מקרה' שבעולם אינו אלא מאלופו של עולם.....
- ד. למעלה מן הכליות היועצות - אמונה תמימה בלא חשבונות רבים.....
- ה. יקריב אותו לרצונו - עיקר הקרבנות בזביחת הרצונות והתאוות.....
- ה. א' זעירא - השפל עצמך וינשאך המקום.....
- ט. אל תחמיצנה - להיות זריז לעשות רצון אבינו שבשמים.....
- יא. קריאה של חיבה - הכנה לקראת החג.....
- יד. החודש הזה לכם - מעלת חודש ניסן.....
- טז. ועבדת את העבודה הזאת - מעלת עבודת 'ביעור' החמץ.....
- כ. שאור שבעיסה - עקירת היצר הנרמז בחמץ.....
- כא. מחיצה עשרה - לעשות מחיצה גדר וסייג.....
- כב. בודק עד מקום שידו מגעת - אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו.....
- כג. שהכסיפו פניו - הכנה ותיקון ענייני בין אדם לחברו.....
- כד. כבד את אביו ואת אמך - מצות כיבוד אב ואם.....

פרשת ויקרא

ויקרא – כל 'מקרה' שבעולם אינו אלא מאלופו של עולם בפרשתו (א א), 'ויקרא אל משה', הנה, תיבת ויקרא כתובה בא' זעירא, וביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ר"ה ויקרא בא' זעירא), בהקדמת ביאור סמיכות מקרא זה להא דכתיב בסיום פרשה קודמת (בסוף חומש שמות) 'לעיני בית ישראל בכל מסעיהם', כי הנה כל יהודי באשר הוא 'נוסע' בימי חייו מסעות שונות, זה נוסע ממקום למקום בחיזור אחרי הפרנסה וזה לצורך

זיווג או רפואה, ואף מי שבגופו נשאר על מקומו על פי רוב נפשו נוסעת ומיטלטלת הנה והנה בנסיבות החיים, לזה אמרה תורה 'לעיני כל ישראל' - דבר זה יעמוד לעיני כל יהודי 'בכל מסעיהם' - ש'ויקרא', כל אותם 'ויקר' אלו המקרים באים לו מ'אל"ף' - מהקב"ה שהוא אלופו של עולם, והכל בהשגחה פרטית מדוקדקת על כל צעד ושעל". ומהאי טעמא נכתב א' זעירא, שלא תאמר שרק המקרים הגדולים הם בהשגחת הבורא,

א. עוד כתב הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע כי הנה רש"י פירש ש'ויקרא' הוא לשון חיבה, וזהו הרמז בא' זעירא, שבא הכתוב לחזק כל מי שאלופו של עולם מתראה אליו בבחי' זעירא, ב'קטנות' ונראה כדין ל"ע, שידע כי הוא לשון חיבה, שדייקא לעת הזאת הקב"ה מתקרב אליו ביותר לתמוך בו ולהחזיקו לבל יפול, וחיבה רבה יש כאן כי גם מה שנראה כרעה אינו אלא לטובה.

סיפר המגיד הנודע פמ"מ הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמאן שליט"א, לפני כשנה, לאחר תחילת ה'מגפה', נערכה בארה"ב שמחת נישואין באופן מצומצם מאוד ובמתי מעט, והצטערה הכלה מאוד על השבתת שמחתה הגדולה ולא היתה יכולה להירגע בשום אופן, וככל שניסו לדבר אל ליבה - לא הועיל מאומה, עד שפנתה אם הכלה אל הגה"ח רבי פישל שעכטער שליט"א מגיד מישרים בעי"ת ניו יארק, וביקשה ממנו שיואיל לחזק את הכלה בדברים המתיישבים על הלב, אמר לה כי עתה עומד הוא לשאת שיעור, ולאחר מכן יתקשר וידבר עימה. ככלות השיעור חשב הגר"פ שעכטער במה יכול לחזק אותה ולא הצליח למצוא דברים ראויים המתיישבים על הלב, והתפלל לה' שיעזור לו ויכניס למוחו את המחשבות הנכונות שבהם יוכל להמציא מזור לבת ישראל כשרה שבורה ורצוצה, תוך כדי דיבור נכנס אליו בנו, ושאל אותו מה היו פרטי המעשה שסיפרת לאחרונה אודות ה'צוקערל' (סוכריה), אורו עיניו של הגאון רבי פישל שליט"א כי זכרון המעשה עלה כנגד עיניו ואכן הוא השייך לענייננו.

ומיד התקשר ופתח וסיפר, כי בשעה שהחל הגה"צ רבי שרגא פייבל מענדלאוויטש זצ"ל להקים עולה של תורה באמעריקא בפתיחת מוסדות תורה ודעת קיבץ ילדים אל ה'תלמוד תורה', והנה בסמיכות לר' שרגא פייבל דרו משפחה יהודית אשר בעבר היו יראים ושלמים, אך כאשר היגרו לאמעריקא פרקו מעליהם עול תורה ומצוות ה"י, בין צאצאיהם היה ילד אשר היה רגיל לשחק עם בני גילו שומרי תורה, 'בין השורות' מצא ר' שרגא פייבל הזדמנויות לדבר על לב הנער שכדאי לו ללמוד ב'חיידר' ויהיה לו טוב בזה ובבא, עד שנתרצה הילד והודיע להוריו שרוצה לעבור ללמוד בת"ת, כמובן שניסו למנוע את 'רוע הגזירה' והסבירו לו כי לא ימצא שם מנוח ולא ייטב לו, אך הילד עמד על שלו ולא היה ברירה ביד ההורים אלא להסכים ל'דרישתו'...

מנהג נהג ר' שרגא פייבל לבוא בכל חודש לבחון את התלמידים על לימודם, והיה מעניק לכל אחד צוקערל (סוכריה) שבאותם הימים (לפני כמעט מאה שנה) היה יקר המציאות, פעם אחת בחן את הילדים וחילק כדרכו, אך בהגיע תורו של אותו הילד תמו הסוכריות מכיסו... התנצל בפני הילד ה'מאוכזב' ואמר לו שיכנס מחר ל'האפיס' (משרד) שלו ויתן לו את המגיע לו, אך הילד התבייש לדרוש את ה'מתנה' ואילו רש"פ שהיה טרוד בעסקי מוסדותיו שכח את הבטחתו ונשאר הילד בלא כלום... אחר כשבועיים ימים סיפר הילד להוריו כל אשר (לא) קרהו, מיד אמרו לו, הלוא זה הדבר אשר דברנו אליך כי לא ייטב לך בחיידר, אך הילד ביטל את דבריהם והמשיך ללמוד, וגדל לתפארת, כשברבות הימים הקים דורות ישרים מבורכים.

בהיותו כבן נ"ב שנים לקה בליבו באופן חמור והחישוהו לבית החולים, ובדקוהו הרופאים 'והרימו את ידיהם' בייאוש כשהם מודיעים לבניו שנשארו לו רק כמה שעות חיים רח"ל... לא עבר זמן הרבה ופתח את עיניו ואף התיישב במיטה כאילו לא אירע דבר והרי הוא בריא ושלם, לתדהמת בנו שעמד על יד מיטתו, וסיפר לו כי זה עתה נגלה אליו הגה"צ ר' שרגא פייבל ואמר לו כי קיבל רשות מב"ד של מעלה לפרוע לו את ה'חוב' של אותה

אלא אפילו מה שהוא דבר זעיר וקטן אף הוא נעשה רק על ידי אלופו של עולם.

וז"ל, יש לומר הסמיכות, כי כל המקרים שבעולם הכל הוא בהשגחה פרטית מן השמים, כנודע בשם צדיקים אפילו קש שהרוח מפוזר ממקום למקום, הרוח סערה עושה דברו, והוא בהשגחה מן השמים שמקורם

היה צריך להיות במקום זה ועכשיו במקום אחר, וכמו שאמר א"ז זצוק"ל, העור התלוי בקיר אצל הקירושנער (הקצב) הוא בהשגחה מן השמים אשר עור של החיה זו יתלה על היתד הקיר זו אצל הקירושנער הזה, וכמבואר בשמו הקדוש שאפילו צעדי רגליו של אדם ספורים בהשגחה מן השמים, ואפילו עשרת אלפים צעדיו והלכו של אדם, כל פסיעה ופסיעה ספורים בהשגחה

סוכריה, אלא, שאיזה ערך יש לסוכריה לאיש בן חמישים, ואין זה 'כאשר גזל'... על כן 'מחזיר' לו חמש עשרה שנות חיים.

סיים הגאון רבי פישל שליט"א ואמר לכלה, הרי לנו שכל דבר ש'נאבד' ונפסד לאדם חוזר אליו לבסוף, וכמה טובה גדולה היתה לאותו אדם שלא זכר רש"פ לתת לו את הסוכריה... כך אף שאין אנו יודעים כיצד הקב"ה 'יחזיר' את שמחת החתונה אך הרבה דרכים למקום, ואנו מאמינים בני מאמינים כי הכל לטובה, ועוד יבוא זמן בו נאמר בפה מלא אודך כי אנפת בי... וללמד על הכלל כולו יצא, כל חד וחד ב'סוכריות' שלו, בעת שכולם 'מקבלים סוכריות' ורק הוא לא מקבל... אל ישאל 'מה נשתנה' אלא ידע כי עוד יקבל את ה'סוכריה' באופן אחר השווה פי כמה וכמה. סיפר מרא דעובדא מיקירי קרתא דירושלים המחזיק חנות לממכר בגדים, שלפני כשלוש חדשים נכנסה אשה אל החנות וקנתה 'סחורה' בשווי 1300 שקלים ונתנה את ה'קערדיט כארד' (כרטיס אשראי) לחייב את ה'חשבון' שלה, כעבור כמה ימים התקשרו אליו מ'חברת האשראי' והודיעו כי אותה קונה אמרה להם שהיא מבטלת את ה'עיסקה' מאחר שלא קיבלה את ה'סחורה' לידיה (כמובן שהיה זה שקר גמור), ניסה ליצור קשר עימה לדעת מה זה ועל מה זה ולתבוע אותה שתשלם את חובה, ובתחילה אמרה כי בעלה הוא זה שביטל את התשלום כי לא ידע שהיא קנתה שם, ומחר תבוא לשלם, אלא שיש מחר לאחר זמן... והיא מתחמקת ב'לך ושוב'...

לאחרונה קיבל 'מענק' מהשלטון כהשתתפות בהפסדים שיש לו מחמת ה'ווירוס' בסך 5,500 שקלים, ואמר לו ה'רואה חשבון' כי אם היה לו במחזור העסקים עוד 1300 ש' אזי לא היה זוכה לקבל את המענק... והראו לו בחוש מן השמים, הנה הפסדת 1300 שקל, לקחו לך... גנבו אותך לאור היום... אל תתלונן ואל תאכל את הלב (שלך ושל כל הסובבים), אין זה הפסד אלא גלגלו זאת מן השמים להביא לך 'תשלומי ארבעה'...

ב. מעשה בשני חסידים שבאו לקבל מרותו של הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ז"ע, שאל אותם הרה"ק, האם הם מאמינים שהקב"ה משגיח על עולמו וכל אשר בו - בהשגחה פרטית, השיבו, בוודאי שאנחנו מאמינים בהשגחה פרטית. קראם לחלון והראה להם עגלה מלאה עמיר קש ותבן העוברת לפני החלון, ושאל אותם אם הם מאמינים באמונה שלימה שכל חתיכת קש ותבן שמסודרים על העגלה זה למעלה מזה - הכל נגזר מהקב"ה עוד מששת ימי בראשית שחתיכת קש זה יהיה למעלה וזה למטה, זה לימין וזה לשמאל, ועוד נגזר מהקב"ה בששת ימי בראשית שבאמצע נסיעת העגלה על אם הדרך יפלו חתיכות קטנות מן הקש זה בכה וזה בכה, והכל הוא על תכלית הנרצה שחתיכה זאת תהיה כאן דווקא באותו מקום שנפל, ולא במקום אחר ואפילו כמלוא נימה, ואם בוא יבוא הרוח ויפזר הקש מכאן לכאן גם זה הוא הכל בהשגחה פרטית.

שני החסידים התבוננו בעצמם באמיתת לבבם ויענו ויאמרו, רבינו, איננו במדרגה כזאת - להאמין כל כך, כי מה 'נפקא מינה' אצל הקב"ה אם חתיכה קטנטנה של קש מונחת כאן או כאן. כשמוע רבינו את דבריהם צעק עליהם ואמר, אפיקורסים צאו מביתי מהר כי איני יכול לראות פניכם כי היא כפירה ממש במציאות הבורא ברוך הוא הממלא כל עלמין ולית אתר פנוי מיניה, וגירש אותם מחדרו.

השנים יצאו בצער גדול מאוד, ובכו בכיה עצומה מאין הפוגות בתפילה שהשי"ת יאיר עיניהם, ויסיר מהם לב טיפש ונשחף. והנה, הכניס הקב"ה בלב אחד מהם הבנה עצומה, כי רק אצל בן אדם שהוא בעל גבול ובעל תכלית יש חילוק בין דבר גדול לדבר קטן, ולמשל, על חתיכת זהב ישמור היטב היטב, על ה'כסף' ישמור פחות, פחות מהם ישמור על נחושת... וכן הלאה עד שעל חתיכת קש קטנה אינו משגיח מפני קטנות שוייה. וכל זה שייך אצל בן אדם שיש אצלו הפרש וחילוק בין דבר גדול לדבר קטן.

מקרה, אל"ף היינו אלופו של עולם, זעירת האל"ף מורה על דבר קטן וזעיר, ר"ל שכל מה אשר יארע ויקרה בעולם, הכל הוא מבחינת אל"ף בהשגחה פרטית מאלופו של עולם, אפילו דבר זעיר והפחות שבפחות, ועיי"ש עוד.^ג

פרטית מן השמים, כמו שמברכין בשם ומלכות 'המכין מצעדי גבר', ומי שאינו מאמין בזה נמצא מברך בכל יום ברכה לבטלה, ומכל שכן מצעדי גבר הנוסע מעיר לעיר וכו'. וזהו שמרומו בסמיכת הפרשיות, 'לעיני בית ישראל לכל מסעיהם, ויקרא' באל"ף זעירא, ויקרא לשון

אבל הבורא ב"ה הרי הכל כלא' נחשב לפניו, ועכ"ז הוא משגיח על העולם, מעתה, מה חילוק יש בין כל העולם - תבל ויושבי בה לבין חתיכת קש קטנה, שהרי לפי גדולתו גם 'כל העולם' כולו ל'קטן' ייחשב, ועם כל זאת הוא משגיח עליו, א"כ בוודאי הנו משגיח גם על כל פרט שבפרטים. ואכן, לפי"ז ייאמר, כי מי שאינו מאמין שהקב"ה משגיח על חתיכת קש הנ"ל הריהו כמי שנותן ח"ו קצבה לגדולתו יתברך רח"ל, ואם כן, באמת אפיקורס יחשב [כמעשהו כך מעשה רעהו, ונתברר ששניהם זכו כאחד ל'אור' האמונה, בזכות תפילת הרה"ק עליהם] (אמרי קדוש, השגחה פרטית כה).

ג. ומעין הדברים ביאר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע בלשון הכתוב 'ויקרא אל משה וידבר ה' אליו, וצ"ב, כי עפ"י דקדוק לשון היה לו לומר 'ויקרא ה' אל משה וידבר אליו', כדי להודיענו מיד בתחילת דבריו מיהו ה'קורא' ומדוע איחר מלכתוב תיבת ה' עד אחר וידבר. אלא, כי תיבת ויקרא נכתבה בא' זעירא ונחשב הא' כמי שאינו, וכמו שנכתב 'ויקר' מלשון 'מקרה', וכלומר, ויקר אל משה - בכל מה שאירע וקרה למשה רבינו, הבין שוידבר ה' אליו, שהקב"ה מדבר אליו בזה ולא פלוני עשהו לו, ואף הוא לא גרם לעצמו כל רע, אלא הכל בשליחות ובדבר ה' הוא. כי זה כלל גדול מעיקרי ומיסודי האמונה הטהורה, שאין 'מקרה' בעולם כלל ח"ו, אלא כל דבר ומאורע המתרחש ובא לעולם הרי הוא בהשגחה העליונה, והרי הוא 'קריאה' מן הקב"ה ה'מדבר' אלינו מתוך מאורעות הזמן.

וכבר פירשו צדיקים בלשון הכתוב (בראשית מט א) 'ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים', שלכאורה על פי דקדוק הלשון היה צריך לומר את אשר יקרה אתכם בה' בסוף התיבה ולא יקרא בא', אלא יסוד גדול לימד יעקב לבניו כי אין מקרה בעולם כלל, וכל הנעשה בעולם הוא בהשגחה פרטית מדוקדקת בתכלית, וכל 'מקרה' שבא לו לעולם אינו אלא קריאה מן השמים, וזהו אשר אמר להם את אשר יקרא אתכם, אין זה 'יקרה' לשון מקרה ח"ו אלא 'יקרא' מלשון קריאה...

כדברים הללו דייק הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בלשון הפסוק (בראשית מב לח) שאמר יעקב 'לא ירד בני עמכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר וקראהו אסון בדרך', ולכאורה היה צריך לומר 'וקרהו' בלא א', וכלומר ש'יקרה' לו אסון, והקושיא תגדל ביותר שאכן מצינו בהמשך כשהרצה יהודה את דברי אביו יעקב לפני ה'משנה למלך מצרים (ה"ה אחיו יוסף) אזי אמר לו 'ולקחתם גם את זה מעם פני וקרהו אסון' בלא א'. אלא ביאורו, כי בני ישראל מאמינים שכל 'מקרה' אינו אלא 'קריאה' מן השמים, ועל כן אמר יעקב 'וקראהו' אסון, מלשון קריאה, אמנם 'גוי' אינו בר הכי להאמין בדבר, ואינו רואה לנגד עיניו אלא מקרים בעלמא, על כן כשדבר יהודה עם יוסף וסבר שהוא מצרי אמר לו 'וקרהו' לשון מקרה.

ויסוד זה 'משולש בכתובים', שהנה נאמר בתורה (י טז-טז) שביום חנוכת המשכן שרפו את שעיר החטאת, ויקצוף משה מדוע לא אכלוה במקום הקודש, והשיב לו אהרן שביום זה מתו שני בניו נדב ואביהוא 'וַתִּקְרָא אֹתִי כְּאֵלֶּה וְאֶכְלָתִי חֲטָאת הַיּוֹם' (שם יט), והנה לכאורה היה צריך לומר 'ותקרנה אותי כאלה', מלשון 'מקרה', ומדוע הוסיף אות א', אלא כי אכן לא היה זה 'מקרה'... אלא 'קריאה'...

פעם נענה הגאון הצדיק רבי נחום יאס'ער זצ"ל מזקני וחשובי חסידי שטפנשט-באיאן (נולד והתגורר שנים רבות על אדמת רוסיה, ולאחר מכן עלה לעיה"ק ירושלים) להגה"צ רבי נטע ציינווירט זצ"ל בבקרו של יום, היום בבוקר שמעתי 'בת קול' מן השמים, הסובבים חששו שמא אירע משהו לבריאיותו... אך ר' נחום הסביר מיד את כוונתו - קמתי בבוקר ולא מצאתי את מנעלי (אחד מבאי הבית שלא היה כ"כ... הטמינם) וראיתי בזה כמי שנשמע בת קול בביתי ומודיעים לי בזה מן השמים שהוטל עלי תפקיד נכבד - לחפש את הנעליים... לאחר כמה דקות שוב נשמע בת קול בביתי - כי מצאתי את הנעלים, וראיתי בזה הכרזה מן השמים כי מלאתי אחר התפקיד בשלמות ונגמרה שליחותי...

ו'נצייר' את הדברים, במי שהיה צריך לכמה מנות 'בשר ודגים' לקראת שבת קודש המשמשת ובאה, ולא מצאם בחנות הסמוכה לביתו, וגם לא בחנויות הרחוקות קמעא, רק בפאתי העיר מצא, ובעזה"ש"ת קנה כמות גדולה של

באר הפרשה - פרשת ויקרא

למעלה מן הכליות היועצות - אמונה תמימה בלא השבונות רבים

בפרשתן (ג ט), 'והקריב מזבח השלמים וכו' חלבו האליה תמימה לעומת העצה, ופירש רש"י, לעומת העצה - למעלה מן הכליות היועצות. ולכאורה צריך ביאור, וכי יש דעת ועצה לבעלי חיים. אלא רמו בה הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע לענין האמונה התמימה בה', וזהו אומרו מזבח השלמים - מהו שלימותן של ברואי מטה, תמימה - בקנותם את מדת התמימות, כמו שנאמר (דברים יח יג) 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' ובתרגום שלים תהי. [כיו"ב אמרו בזה"ק בפרשה זו (ח"ג יב): שלמים - רוא דמלה דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם - גבר שלים].

וזהו שנאמר תמימה לעומת העצה ופירש רש"י למעלה מן הכליות היועצות, פי' מדת התמימות היא למעלה מכל העצות אשר יועצות לו כליותיו. וכן הוא לכל דבר ישועה הנצרך לאדם, המובחר שבעצות הוא להשליך כל העצות והחקירות, רק להסתכל לשמים בתמימות ואמונה ובטחון, וכמו שנאמר (משלי י ט) 'הולך בתום ילך בטח', ודי למבין, עכ"ל.

ואשרי האיש הרואה את ה' בכל עת ובכל 'מקרה', אשריו בעולם הזה וטוב לו בעולם הבא, וכמו שאמרו צדיקים (כע"ז איתא מהרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע) לרמוז בלשון הזמר (י-ה ריבון) 'לו יחיה גבר שנין אלפין לא יעול גבורתך בחושבניא', לו יחיה גבר - אם יחיה האדם ויראה בכל עת את אלפין - את הקב"ה האלוף של העולם, להאמין ולבטוח בו, הרי הוא ניצול מכל מיני דינים, ולא יעול - לא יחשיבו בשמים את הגבורתך - כלומר את ענייני הדינים והגבורות שיש עליו מחמת פנמים בחושבניא - בחשבון עוונותיו, אלא יבקש את עונו ואיננו כי הכל ירד מחשבוננו למעלה.

גם חייו מלאי אושר ושמחה, וכמו שכתב עוד הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (בשלח ד"ה וירא) וז"ל. 'וכשהאדם מאמין שאין מקרה בעולם, רק הכל בהשגחה פרטית מן השמים וכו', אזי על ידי אמונה זו ניצול ממרה שחורה ועגמת נפש וכו', כי על ידי שמאמין ששום דבר בעולם אינו נעשה על ידי רצונו של אדם רק הכל בהשגחה מן השמים, ממילא לא יבעוס ולא יתקצף ולא ירהר, עכ"ל.

'בשר ודגים' לכבוד שבת קודש, ואך בקושי שירך רגליו כשמשאו בידו בחום היום, ובבואו לביתו הוברר בידו ש'חבילה' זאת איננה שלו, כי את שלו שכח בחנות, ועתה עליו לחזור את כל הדרך בחום היום להחזיר את אשר בידו ולקחת את שלו, וכולו נרגז ומאבד עשתונותיו... אוי לו למי שמעז להתקרב בשעה זו לד' אמותיו... עתה בן אדם, עמוד וחשוב נא, אילו היה אליהו הנביא נגלה אליך, ומבקשך גש לחנות פלונית תן להם חבילה זו וקח משם חבילה פלונית הרי היה מתמלא שמחה, כמה היה מודה ומשבח ועל כל פסיעה ופסיעה שהוא זוכה לקיים הוראתו של אליהו הנביא, מעתה ק"ו שצריך לשמוח שמקיים את רצון הבורא ית"ש בכבודו ובעצמו ששילחו בשנית אל החנות המרוחקת, ודייקא בחום היום, כי בזה הוא יותר מהדר בקיום שליחותו של הקב"ה.

ד. וכן ביאר הרה"ק ה'אמרי יהודה' מבערז'אן זי"ע (כי תשא ד"ה א"ל) כי הנה מניין 'סנגור' (319) עולה באחד על מניין 'קטגור' (318), כי הרואה תמיד את ה'אחד' יחיד ומיוחד ומדבק עצמו אליו ית' - הרי הוא מכניס את ה'אחד' למניין 'קטגור' [שבכל מצב של 'קטרוגים' ודינים ח"ו מכניס לתוך החשבון את ה' אחד] עד שקטגור נעשה סנגור, וזהו שאומרים (פיוט לליל יוה"כ) 'הס קטגור וקח סנגור מקומו', שהדרך להשתיק כל מקטרגים וליקח סנגור, הוא על ידי 'מקומו' - שיזכור ויחיה בכל מצב שהוא בא על ידי הקב"ה שהוא מקומו של עולם, ונמצא בכל מקום ובכל מצב. ה. וכמו שאומרים משם הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע 'מי שחי באמונה ולבו בטוח באלוקיו, אז הקב"ה מושיעו באופן שלא יעלה על הדעת'.

ומיסודי האמונה, שעל האדם לדעת ש'הרבה דרכים למקום' להוציאו ולחלצו ממיצר, ואינו זקוק ל'עצותיו' של האדם, עד שייאמר ח"ו אבדה כל תקווה, כי פעמים הרבה מצמיח הקב"ה ישועה ממקום שלא חשב עליו כלל. כמעשה (לא) היה, בהיא 'אשה קשת רוח' שהוצרכה ל'ישועה רבתי' באיזה ענין, ומידי יום ביומו הייתה באה אל ה'רבי' בבקשה שיברכה הרבי בישועה בדרך פלונית, ולמחרת ביקשה שישועתה תבוא על זה הדרך, וכן הלאה... עד שביום אחד באה הישועה לפתחה - אז מיהרה אל הרבי, באומרה, רבי קדוש... אוהו... אוהו... עצה כזאת כלל לא העליתי בדעתי להציע' להקב"ה שיושיעני בה... ולדידן, הבה נא נזהר שלא נהיה ללעג וקלס כאותה 'חכמה', כל חד בדידיה.

הכתוב 'אדם כי יקריב מכם', שלכאורה היה צריך לומר 'אדם מכם כי יקריב', אלא שבא הכתוב ללמדנו בריש פרשת הקרבנות, כי בראש וראשונה על האדם להקריב את עצמו לפני בוראו, וזהו שאמר 'אדם כי יקריב', ומהו הקרבן 'מכם', שיקריב את נפשו היחידה כקרבן עולה ותמיד, כי בזה יגרום רוב נחת רוח לאביו שבשמים - בזביחת יצרו".

זבאמת 'קרבן' זה עולה עשרת מונים מקרבנות של בקר וצאן, וכדברי הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (מטות ד"ה עבדיך נשאו) בביאור הכתוב, אדם כי יקריב 'מכם' באם האדם מקריב מעצמו ומרצונותיו להקב"ה, הרי הוא קרבן לה' - הקב"ה קורא את שמו על קרבן זה. וקרבן זה גדלה מעלתו הרבה יותר משאר קרבנות,

והזמן גרמא להוסיף ולהתחזק באמונה בה' כמו שאמר הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן טשערנאוויץ זי"ע (תפארת מנחם ר"ח ניסן תרצ"ה), שכשם שאמרו חז"ל (תענית כט.) משנכנס אדר מרבין בשמחה, כך משנכנס ניסן מרבין באמונה, (וטעם הדבר) כי 'בניסן נגאלו' - בזכות האמונה, ו'בניסן עתידין להגאל' בזכות האמונה (ילק"ש ח"ב רמז תקי"ט), וכמו שנאמר 'כימי צאתכם מארץ מצרים אראנו נפלאות' (מיכה ז טו).

יקריב אותו לרצונו - עיקר הקרבנות בזביחת הרצונות והתאוות בפרשתן (א ב), 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם', והקשה הרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע על לשון

1. בעניין זה מיישבים את הסתירה בפסוק (תהילים ט יט) 'כי לא לנצח ישכח אביון, תקוות עניים תאבד לעד', ולכאורה אם לא לנצח ישכח אביון, הרי לא תאבד תקוותו, ומדוע אומר הכתוב 'תקוות עניים תאבד לעד', אלא, שתקוות עניים קאי על שום שדרכו של עני - לקוות ולבטוח שפלוני יתן לו 'בשר' לשב"ק, ואלמוני יתן לו חלב למשך ג' השבועות הבאים, 'קרן' זאת תתן לו 'קמחא דפסחא', ו'חלוקה' זו תספק לו תפוחי אדמה ושאר ירקות, וכו' וכו', זה יתן לו 'תלושים' (vouchers) בחנות פלונית ומשנהו יסדר לו הנחה של 43% בבית מסחר אשר בקצה העיר... לזה אמרין, דע לך כי אין כל מקום לדאגה כי לא לנצח ישכח אביון - הבורא יספק לך כל צרכיך, ולגבי תקוותך הנ"ל, היא תאבד - לא משם תבוא ישועתך, אלא הקב"ה ימלא מחסורו ממקום אחר לגמרי.

וכך אמר אחד מן החכמים שליט"א לבאר בלשון הכתוב (תהילים קמו ג-ד) 'אל תבטחו בנדיבים בן אדם שאין לו תשועה, תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתונותיו', ולכאורה קצת קשה אומרו 'ביום ההוא' שנראה כשפת יתר, שהלא פשיטא שכשתצא רוחו וישוב לאדמתו אזי אבדו עשתונותיו, ומה צורך להזכיר שיהא זה 'ביום ההוא', אלא רמז יש כאן, שבשעה שתצא רוחו של אותו 'נדיב' יתברר לו למפרע כי מעיקרא היה מבטחו במשענת קנה רצוף, וכבר 'ביום ההוא' שבטח בו ובהבטחתו לא היה זה מרוב חכמה אלא כי אבדו עשתונותיו של זה הבוטח... ומעתה מה לנו להיות 'חכמים לאחר מעשה', ורק לאחר שתאבד תוחלתו מתקוה ובטחון בבני אדם וכיו"ב נשוב לבטוח באלוקים חיים, מוטב לנו לנהוג בחכמה כבר בתחילה...

2. הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע אמר לבאר את עניין הא' זעירא שבתיתב 'ויקרא', כי הנה בפרשה זו בה מצווה אותנו הקב"ה על עניין הקרבנות, נחשב כביכול שהקב"ה שהוא אלופו של עולם (מרומז באות א') הקטין את עצמו, ונעשה כביכול מ'משפיע' ל'מקבל', בכדי לקבל מעמו בני ישראל את קרבנותיהם בין מן הבקר ומן הצאן, ובעיקר קרבנם של שבירת הלב או המידות, בשמירת העיניים והמחשבה, כל אלו 'מקבל' הקב"ה לריח ניחוח אשה לה'.

3. פעם ישב הגה"ח רבי עזריאל טויבער זצ"ל עם קבוצת בחורים במשך כל ליל השבת, כשהוא מחדיר בהם דברי חיזוק ויראת שמים, והנה אחר גמרם ראה ר' עזריאל מחזה נורא - שאחד מהבחורים מוציא מכיסו סיגריה ועומד הוא להדליקה באור, להעלות עשן בעצם יום השבת קודש רח"ל. פנה אליו ר' עזריאל ואמר לו, הגד נא יקירי, אם היה הקב"ה מתגלה אליך בכבודו ובעצמו, ואומר לך, בני אהובי וחביבי, אנא ממך אולי תוכל להעניק לי סיגרי' אחת, האם היית נותן לו. ויען הבחור ויאמר - וודאי שהייתי נותן לו, ואפילו אם היתה זאת הסיגרי' האחרונה שברשותי.

אמר לו ר' עזריאל, דע נא, כי בורא כל עולמים ביקש לך זה עתה סיגרי' זאת אשר בידך - ובאם תעצור בנפשך זה עתה ולא תעשן את הסיגרי' שבידך, הרי הנך כנותן אותה במתנה גמורה לריבון כל העולמים, נתרגש הבחור מדבריו אלו ומיהר להשליך את הסיגרי' מידיו, ומ'קרבן' זה בא לבסוף להיות בעל תשובה שלימה.

באר הפרשה - פרשת ויקרא

שמוסר את רצונותיו ותאוותיו ומשעבדם לבורא יתברך שמו'.

והאריך בדבר הרה"ק ה'באר מים חיים' זי"ע לבאר עניין הקרבנות ששייך בכל הדורות [וגם בזמן שאין בית המקדש], ותוכן דבריו, כי הנה אמרו חז"ל (הניגה סו.) 'ששה דברים נאמרו בבני אדם שלשה כמלאכי השרת שלשה כבהמה', וכנגד זה אמר הכתוב 'מן הבהמה תקריבו את קרבנם', שצריך האדם להביא קרבן לה' את חלק ה'בהמי' שבו".*

ונביא בזאת מקצת מלשונו 'וכל בחינת עבודת האדם אשר על פני האדמה, אינו כי אם לכבוש ולכפות את כל תאוותיו הבהמיות שבו לכבוד בוראו יתברך שמו, כי לא נתן הקב"ה וברוך שמו את חלקי הבהמה באדם כי אם לנסות בו בני אדם גם בני איש, לראות אם ישנם אוהבים את ה' אלוהיהם בכל לבבם ובכל נפשם, לכבוש ולמעט תאות נפשו לאהבת ה' אלוהיו, שבראו רק בשביל זה לכבוש תאוותיו בשבילו, להגביר

כי מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן - הקרבנות שהאדם מקריב מבהמותיו, תקריבו את קרבנכם - קרבן זה נקרא על שם האדם שזוהו קרבנו שלו. כי הקב"ה חפץ יותר בקרבן שהאדם מקריב מעצמו והיינו שמתגבר על טבעיו והרגליו למען שמו באהבה".

בעין זה מתאמרא משמיה דהרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע במה שנאמר (פסוק ג) 'אם עולה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצונו לפני ה'', דהכי קאמר, אם עולה קרבנו מן הבקר - אם מקריב האדם קרבן של בקר וצאן, אזי יקריבנו אל פתח אהל מועד' - קרבן זה אינו קרב כי אם עד 'פתח אהל מועד', ואינו נכנס לפני ולפנים. אך באם יקריב אותו לרצונו באם האדם מקריב ב'קרבן' את רצונותיו הנשמיים שלא לילך אחר מה שלבו מתאוה, אלא הוא מתגבר לעשות רצון קונו וחפץ צורו. הרי לפני ה' - קרבן זה יגיע לפני ולפנים, עד לפני ה'. כי אין לך דבר חביב לפני הקב"ה כמו

וללמד על הכלל כולו יצא, דלאו דווקא על חילול שבת קודש, אלא בכל פעולה קטנה - והתאפקות אחת הרי אנו כמגישי 'מנחה' בצדקה לצור כל העולמים, והרי הוא שש ושמח כביכול בהקרבה פורתא של בניו רחומיו, והיא השער להיכנס בו ולהתקרב אל ה'.

ט. ויזכה בעד זה לרוב ברכה לו ולזרעו ולדורותיו, וכן כתב הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ד"ה אדם כי יקריב מכם), וז"ל, הכתוב אומר שיקריבו קרבן כמו אדם הראשון שהוטב כמו שנאמר (תהילים סט לב) 'ותיטב לה' משור פר', וזה ק"ו - אם עבירות (חטא של אדם הראשון) גורמין כך ח"ו לדורי דורות מכל שכן שמעשים טובים נותנים כח לדורי דורות עכ"ל.

י. איתא בגמ' (פסחים קיג.) 'אמר רבי יוחנן שלשה הקב"ה מכריז עליהן בכל יום, על רווק הדר בכרך ואינו חוטא, ועל עני המחזיר אבידה לבעליה, ועל עשיר המעשר פירותיו בצנעה', הרי שהקב"ה משתעשע ביציר כפיו שכבש יצרו כנגד טבעו לעשות רצונו ית'. עד שהוא מכריז עליהם בכל העולמות, פלוני נזהר מפגום בעיניו והתגבר על יצרו, אלמוני שמר על מחשבתו.

במתק לשונו אמר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל להמחיש את הדבר, כי הנה נוהג שבעולם להכריז ולהודיע על ה'חדשות', פלוני מת ועבר מן העולם, ולזה נולד בן במז"ט וכיו"ב, אכן בעולם העליון אין בדברים אלו חידוש כלל, שהרי יודעים הם את העתיד לבוא, וכבר ידעו מעיקרא מה שעומד לקרות, ומה הם ה'חדשות' שם, כשבשר ודם קרוץ מחומר מתגבר על יצרו, שהרי 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים' (ברכות לג.), וה'בחירה' מסורה ביד האדם אם לעשות רצון קונו או לשמוע ח"ו לקול יצרו, על כן צריכים לבשר להם את הידיעה החדשה שפלוני התגבר על יצרו. ובדרך צחות ומליצה יאמר, כי מכריזים בשמים שפלוני עשה 'הפגנה' נגד היצר הרע. והנה כשיש ידיעה חשובה ונכבדה הרי מכבדים איש נכבד שהוא 'יודיע' אותה לכל הקהל, ועל כן בבוא העת להכריז ידיעה משמחת כל כך, אזי כביכול הקב"ה בכבודו ובעצמו הוא המכריז עליה לספר לכל דרי מעלה, צאו וראו כיצד כפה איש פלוני את יצרו והקיז דם מעצמו למעני.

יא. הוסיף הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע (ד"ה אדם) לרמוז זאת בדברי רש"י 'הבהמה - יכול אף חיה בכלל, תלמוד לומר בקר וצאן', שעל ידי שמעלה את חלק הבהמי שבו הרי הוא נותן בו חיות דקדושה, וזהו 'בקר' ר"ת ביראה רצון קונם, שניתן לעשות ביראה רצון קונו גם בחלק ה'בקר'...

- גופו קרבן לה', הנה זה הוא קרבנו מן הבהמה - שיקריב לה' מן הבהמה שלו (שבקרבנו), להמעיט מתאות הבהמיות שבו, בכל יום ויום באכילה ושתיה או כבוד או קנאה ושנאה או תאוות, זה הוא קרבן עצמו שעולה על כל הקרבנות שמקריב נפשו לה' וכו', ועל כן מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם, כלומר, מכל קרבנות בקר וצאן יותר טוב שתקריבו את קרבן עצמכם בי זה עולה על כולנה².

ודע, כי ככל שיגבר הקושי כך יהא הקרבן 'מהודר' יותר ויעלה לריח ניחוח אשה לה'³, וכדכתיב בפרשתן (ב א) 'נפש כי תקריב קרבן מנחה לה' וברש"י

כה נפש השכלית וחלק הקדושה שיש בו כמלאכי מעלה על כח ונפש הבהמית, ומוזה מקבל תענוג ונחת רוח, ובוזה הוא מקריב נפשו לה' ממש כיון שהוא מקריב אליו נפשו ותאוותו וממעט כוחו אשר בקרבו בכבוש התאוה⁴.

ובסיום דבריו כתב בזה"ל, נחזור לענין, כי זה עבודת האדם הנבחר לכבוש תאוותו לה' בצנעה להיות זה נופל וזה קם, להיות רוח הבהמה יורדת למטה לארץ ורוח בני אדם יעלה למעלה למעלה. ולזה יאמר הכתוב 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה'', פירוש אם ירצה אדם להקריב מכם קרבן לה', כלומר מעצמכם

יב. בספר 'תפארת למשה' (להגה"ח מוהר"י כ"ץ שליט"א) הביא דבריו, והוסיף דברי חיזוק נפלאים, כי רבים מדמים בנפשם שערך החשיבות של הקרבנות הוא לפי גודל עשרם דהיינו שמי שהיה עשיר יותר הרי הוא מקורב יותר אצל הקב"ה שהרי הוא יכול להביא כל שבוע פר גדול לקרבן, ומה עוד שכאשר העשיר הזה הביא 'בהמה גסה' כזו לבית המקדש, שרו לכבודו כמה מאות לויים בכלי זמרה לכבוד הקרבן שהביא, והנה כדוגמת אותם הקרבנות יש כהיום מצוות 'צדקה' ומדמים בנפשן שכמו דמיונם בקרבנות הבהמה כך גם בצדקה - ויחשיבו רק את העשיר שבא עם כספו וזהבו ומנדב צדקה בריש גלי, והכל שרים בכלי זמר ונופלים אפיים ארצה לכבודו - זהו 'קרבן עשיר' הנוהג בזמן הזה, לעומתו עומד העני ורואה את כל אשר נעשה, ולבו יוצא מצער וחושב לעצמו למה לא זכיתי אני לעשירות כזו, אז גם אני הייתי מנדב קרבנות כמו העשיר והיו כולם מזמרים לכבודי, למה לא זכיתי להתקרבות כזה. לזה ביאר הבאמ"ח, כי עיקר הקרבן הוא מה שהאדם מקריב מעצמו, כשמקריב את הרצונות שלו וכופה את תאוותיו לכבוד השי"ת. וזה שייך בכל דור ודור, אף במי שלא נתברך בעשירות... בכל יום ובכל שעה יש בידי להביא קרבן עשיר להקב"ה וכל הפמליא של מעלה יזמרו כנגדו... וישאלו מי הוא זה ואיזה הוא אשר המלך חפץ ביקרו, אשר הקב"ה משתעשע עמו, על זה יענו ויאמרו - זה האיש אשר זכה לזה ע"י שכבש הרצונות שלו למען אביו שבשמים.

ואל יאמר, איך אעלה אל אבי, ואין בידי למסור כל תאוות לבי כדורון להשי"ת, טעות בידו, כי בכל כבישה קטנה נקרא 'כובש תאוות', וכגון, המשכים בבוקר משנתו ובעצלות הגוף הוא רוצה לחזור לישון עוד עשר דקות, אבל הוא מתגבר על יצרו וקם, בזה כבר קיים 'כבישת היצר', והקריב 'קרבן' מיד בקומו ממיטתו, כשאין איש יודע מזה. נזדמן לו לדבר על חברו ונזכר שיש בזה איסור לשון הרע, אבל אם לא יגיד הרי כל סיפורו לא יהא לו אותו הטעם... ואעפ"כ כובש את יצרו, זהו כבישת היצר, וזה נקרא שהקריב עצמו. הולך ברחוב וכובש את יצרו שלא להביט במה שאין צריך לראות זהו כבישת היצר. יהודי כזה הרי הוא מקריב את כל עצמותו כקרבן לקוב"ה באמצע הרחוב ואיש בעולם אינו יודע מזה, רק הוא ואביו שבשמים, זהו נקרא 'קרבן עשיר' - אדם כזה הרי הוא מביא במשך כל היום כמה וכמה קרבנות כאלו לכבוד השי"ת. וחשיבותו היא עוד יותר חשובה מהקרבן שהביא בשעתו העשיר שבעוד שההוא הביא בהמה לקרבן הוא הקריב את נפשו לכבוד השי"ת.

זאת ועוד, אדם כזה חשיבותו היא פי אלף, שהרי כבש את יצרו מבלי שידע איש מזה, רק הקב"ה לבדו הבוחן חקרי לב יודע כמה היה קשה עליו לכבוש תאוות יצרו על רגע זה, וקרבן כזה הוא נקי לגמרי מפניות, גם אין אף אחד מי ש'יזמר לכבודו', רק בשמים יודעים אשר הוא האיש 'אשר המלך חפץ ביקרו', ואכן, 'קרבן עשיר' כזה יש ביד כל יחיד ויחיד להביא בכל יום בכל עת ובכל שעה. מכאן תלמד עד היכן הדברים מגיעים, שכל אדם פשוט יכול להשיג ע"י מעשיו, גם בתוך גשמיות, ליתן מעצמו כמו קרבן עשיר.

יג. מעשה בבחור שנפל ל"ע עד לשאול תחתית ממש רח"ל, ומתחזק בכל כוחו לבל ישוב לכסלה עוד, ולעלות שוב 'על דרך המלך', לאחר חג השבועות שפך מר ליבו בפני 'מורה דרכו', הנה חבריי היקרים התעלו בחג השבועות למעלה ראש, התרוממו ב'אהבה רבה', עלזו ושמחו בקבלת התורה, ואילו אני התגברתי בכל כוחותיי שלא

באר הפרשה - פרשת ויקרא

א' זעירא - השפל עצמך וינשאך המקום

בפרשתן (א א), 'ויקרא אל משה, ופירש רש"י, לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה, לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה, אבל לנביאי אמות העולם נגלה עליהן בלשון עראי, שנאמר (במדבר כג ד) ויקר אלוקים אל בלעם. והביא ה'בעל הטורים' (מדרש אותיות קטנות), כי משה רבינו ע"ה לגודל ענוותנותו לא רצה לכתוב בתורה 'ויקרא' - אותו לשון חיבה, אלא רק 'ויקר' לשון מקרה 'כאילו לא נראה אליו הקב"ה אלא בדרך מקרה, וכמו (להבדיל א"ה) שהיה אצל בלעם הרשע, אכן הקב"ה ציוה עליו לכתוב 'ויקרא', אך עדיין אמר משה בענווה יתירה שבוי"ו שלא יכתוב אלא א' זעירא, קמנה יותר משאר האותיות, כדי שיהא נראה כאילו כתיב 'ויקר'.

הוסיף על כך ב'ילקוט ראובני', שהנה כתיב (שמות לד כג-לד) שמושה רבינו זכה לקרני הוד שמהם קרן עור פניו, ואיתא במדרש (שמו"ר מז ו) 'ומהיכן נטל משה קרני ההוד, רבי יהודה בר נחמן בשם רבי שמעון בן לקיש אומר, עד שהיה כותב בקולמוס נשתייר קמעא והעבירו על ראשו וממנו נעשו לו קרני ההוד'. והדברים סתומים וחתומים (כלשון האוה"ח שם), היאך השתייר מעט דיו בקולמוס בכתיבת התורה, והלא הקב"ה יודע כמה דיו נצרך בדיוק נמרץ, ומדוע הכין מלכתחילה מעט

'ונפש כי תקריב - לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה - עני, אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו. וידועה התמיהה, שאין המנחה מעוטה בדמיה יותר מן העוף, ואדרבה המנחה צריכה לסולת לשמן וללבונה וכל זה עולים יותר מעולת העוף, וא"כ היה לו לרמוז ענין זה שהעני בקרבנו כאילו מקריב נפשו בעולת העוף ולא במנחה. [ומוסיף ה'שפת אמת' (ליקוטים פר' ויקרא) שאולי היה העוף יקר ביחס למנחה, אך עדיין קשה, דהרי מנחה אינה באה בשותפות, ואילו עוף אפשר להביא בשותפות, נמצא שיותר ממון יש לו להוציא במנחה מבעוף (שבה אפשר לו לחסוך בדמים כשישתף עמו עוד מקריבים), ומדוע כתבה התורה דבר זה במנחה ולא בעולת העוף].

ומבאר הרה"ק ה'חת"ם סופר' זי"ע (תו"מ ד"ה ונפש כי תקריב) כי אף שעולת העוף מעוטה דמים היא, מכל מקום 'עני' זה אין לו אפילו את הפרוטות המועטות הנצרכות לקניית עוף, מה יעשה העני ויביא מנחה - מכיוון שהוא ניוון מ'לקט שכחה ופאה' הריהו מקמין ממאכלו ומרעיב את נפשו בקושי רב"י, עד שעולה בידו כשיעור 'מנחה', נמצא שבאמת הקריב לפני ה' את עצמו - תמצית דמו וחלבו, ועל כגון דא אומר הקב"ה מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו על גבי המזבח.

לשקוע באותם חטאים, אבל לעלות ולהתעלות ב'עשה טוב' מאן דכר שמייה... ואני אנה אני בא. נענה לו רבו בדבר חיזוק נפלא להשיב את נפשו, הנה בהיות בית המקדש על מכונו ותפארתו עמדו הלוויים על דוכנם וכינורות ושאר כלי שיר בידם, וניגנו בשיר וזמר מנגינות ערבות המביאות את האדם עד לכלות הנפש אל האלוקים ולתשוקה עצומה לקירבת אלוקים לי טוב, גם היו 'כהנים בעבודתם', שוחטים בהמות וטובלים אצבעם בדם ומזים על המזבח, ועתה נחזי אנן, איזו עבודה חשובה יותר לפני המקום ב"ה, האם עבודת הלוויים ברוממות הנפש וב'עולם האצילות'... או שמא עבודת הכהנים המתעסקים בבהמות ומתלכלכים בדם, פשיטא שעבודת הכהנים, ש'אין כפרה אלא בדם', ורק בקרבנות כתיב 'ריח ניחוח', ולא בעבודת השירה של אותם בני עלייה. כי עיקר הנחת רוח שיש לו להקב"ה הוא בעת שיהודי מתבוסס בדמו בשעת נסיון ו'מקריב מעצמו', ואם לעיני בשר נראה שהוא 'מלוכלך' הרי באמת באותה שעה עולה ממנו 'ריח ניחוח' לפני המקום ב"ה.

יד. וכך ביאר מרן הבעש"ט הק' זי"ע את דברי הגמרא (ב"מ נט.) 'אוקירו לנשייכו כי היכי דתיעתרו' [תוקירו ותכבדו את נשותיכם, כי על ידי כן תזכו לעשירות], כי הנה 'נשייכו' הוא מלשון נשייה ונעזב, כי על האדם להוקיר את זמני הנשייה - זמני הקושי והייסורים, כשהוא מרגיש נעזב מכל וכל. כי היכי דתיעתרו - כי דייקא על ידי זמנים אלו מתעשר האדם עושר רב ברוחניות, כי עיקר השפע מקבל אז.

טו. הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע ביאר ענין א' זעירא, שבא הכתוב לשבח את משה רבינו, שגם אחרי שדיבר עמו ה' פנים אל פנים 'ויקרא' אליו עדיין נשאר בענוותנותו ובבחי' 'זעירא', לא גבהו עיניו ולא רמה ליבו.

להכנעה ולענווה כדרך המצה שהיא נמוכה, ועלינו לבער אותו שאור שבעיסה. ונמצא כן בדברי החינוך (מצוה ק"ז) בביאור הטעם שנאסר להביא 'שאור' בקרבן לה' בזה"ל, לפי שהשאור מגביה עצמו לכך נתרחק לרמוז כי 'תועבת ה' כל גבה לב' (משלי טו ה).

וזכר אמר הרה"ק מהרשד"י זי"ע הי"ד שחמץ ומצה אותיותיהן שווין הן, וגם ההבדל בין האות ח' שבחמץ לאות ה' במצה אינו אלא שהאות ה' שבורה למעלה, ואילו האות ח' שלימה היא, ללמדנו כי המרגיש שלמות בעצמו הרי הוא 'חמץ', ואילו מי שליבו נשבר אין לך 'מצה' גדולה הימנו"ח...

אל תחמיצנה - להיות זריז לעשות רצון אבינו שבשמים בפרשתן (ב י"א), 'כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה', וכתב בספר 'החינוך' (מצוה

יותר שישתייר ממנו לחינם. אלא ביאור הדברים הוא, שאכן הקב"ה הכין את הכמות הנצרכת בחשבון מדוקדק כחוט השערה לא פחות ולא יותר, אך נשתייר 'טיפת דיו' כיון שמשנה רבינו כתב ויקרא בא' זעירא ולא כשאר האותיות"ו.

עפי"ז ביאר הרה"ק רבי צבי הירש מקאמינקא זי"ע (מתלמידי הבעש"ט הק') בלשון הפסוק (תהילים ח ו) 'ותחסרהו מעט מאלוקים וכבוד והדר תעטרהו', שעל ידי אותו חסרון ב'אלף' זכה לכבוד והדר תעטרהו. וכלל הדברים ללמדנו כי המכניע את עצמו הקב"ה מגביהו ומרוממו, וכדברי הרמב"ן הנודעים באגרתו 'השפל עצמך וינשאך המקום'".

והזמן גרמא לעסוק בביעור מידת הגאווה, וכמו שהגידו צדיקי הדורות ש'חמץ' מרמז על התנשאות (כטבעו של ה'שאור שבעיסה' שגורם לבצק להתנפח), ואילו 'מצה' רומז

טז. כעין זה ביאר ה'אור החיים' הק' (שם) שבשעה שאמר לו הקב"ה למשה לכתוב בתורה 'והאיש משה עניו מאוד' (במדבר יב ג) לא כתב משה 'עניו' מלא (עם י"ד) אלא 'ענו' חסר, ואף זה מדרך ענווה, ואות חסירה זו היא היא ה'טיפת דיו' שנשתיירה בקולמוס וממנה נעשו לו קרני הוד. ובדבריהם מתבאר עוד כיצד נעשים קרני הוד מטיפת דיו, כי אכן ה'ענווה' האירה פניו בקרני הוד, וכלשונו של האור החיים 'ובשכר זה זכה לקרני הוד כי הפליא ברצונו יתברך, גם ה' הפליא חסדו לו בשנותו מכל האדם'.

יז. כתב ה'כלי יקר' וז"ל, דבר אחר, 'אלף' לשון לימוד, כמו 'ואאלפך חכמה' (איוב לג לג), רמז שאין הלימוד מתקיים כי אם במי שמקטין את עצמו. וכן רמז, שמשנה זכה לקריאה זו לפי שהקטין את עצמו וברח מן השררה ואמר 'לא איש דברים אנכי' (שמות ד י) כדמסיק בילקוט (רמז תכז).

יח. בביתו של הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע שררה דלות ודחקות נוראה, העוני והמחסור זעקו מכל פינה ופינה שבבית. אפילו מנעלים ראויים לשמם לא היה בידו לקנות לבני הבית, עד שבמשך כל ימות החורף הוליק הרבי את בנו הרה"ק מהרשד"י הי"ד לבית תלמודו על כתפיו - מחמת קלקול הדרכים ורוב הביצות שהיו ברחובות העיר.

לקראת חג הפסח נכנס ובא הרה"ח רש"ז לידער לבית הרבי (בחזרו ממסע אסיפת כספים שערך כל החורף אצל נדיבי עם), בשהותו בבית הרבי שמע שהרבנית נאנחת אנחה עמוקה, משנשאלה לפרש האנחה, ענתה לו על ה'לחץ' זו הדחק' בו הם שרויים, ועל המחסור שהוא תושב קבע בביתם, גם סיפרה על המשא שנשא הרבי את בנו על כתפיו לתלמודו... כשמוע הרש"ז את דבריה, נטל את צרור כספו שעמל עליו כל החורף, העניק לבית הרבי בשמחה ובלב שלם (במחשבה, שהוא כבר ימצא עוד מעות, ואילו את בית הרבי חייבים עתה להציל). ויהי אור - ברגע אחד הייתה הרווחה בבית הרבי, וניגשה הרבנית לקנות מצות ויין, בשר ודגים וכל מטעמים, ואף לבנם מהרשד"י תפרו בעקיטשע (בגד לשבת) חדש... אין לשער ואין לתאר את השמחה העצומה ששררו בבית הרבי.

אבל, דאגתו של הרבי לא שקטה. שכן מה תועיל ההרווחה בביתו בשעה שקהל אנשי שלומו עדיין נתונים תחת מחסור ומצוקה ואין לאל ידו להושיעם, משהגיע ערב החג פנה הרבי לבנו וכה אמר לו, שלמה'לע שלמה'לע, הנה נכנסים אנו לקראת החג הקדוש, בליל זה נעמוד אני ואתה ב'מזרח' של בית המדרש, על עצמי אלבש את ה'טשארטקעווער קאפטן' (בגד שהיה לו מהרה"ק מטשארטקוב זי"ע) ואתה עם הבעקיטשע החדשה אשר לך. ואז נפתח באמירת ה'הלל', מ'קען מיינען... (כאומר, אפשר לחשוב שאנו המשמחים את הבורא כביכול). שם מרחוק - 'בכותל מערבי של הביהמ"ד' יעמוד פלוני (שהיה ידוע כעני מרוד וחסר כל באופן נורא) ש'בשר' על יו"ט אין לו, אולי כזית מצה... יין מעורב עם מים על חד תלת (1/4 יין 3/4 מים), אך כאשר תתאנח נפשו אנחה אחת אמיתית איזה פנים יהא לנו אצל הבורא...

קיו) בביאור שורשי המצוה, וז"ל, על כן בהרחיק החמין שאמרו זכרונם לברכה (אבות פ"ה מ"ב) 'הוי קל כנשר שהוא נעשה בשהיה גדולה, יקה דמיון לקנות מדת הזריזות והקלות והמהירות במעשה ה' ברוך הוא, וכמו

יט. הנה ה'טור' (סי' א) מסמיך משנה זו לעניין השכמת הבוקר, וז"ל, לכן צריך האדם להתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו, ואף אם ישיאנו יצרו בחורף לאמור איך תעמוד בבוקר והקור גדול, או ישיאנו בקיץ לאמור איך תעמוד ממיתתך ועדיין לא שבעת משנתך, התגבר עליו לקום וכו'. והיות שהוא מהדברים הצריכים חיזוק בימים אלו... על כן נאריך בעניין זה קצת.

הגה"צ רבי אליהו לאפייאן זצ"ל השקיע כוחות מרובים בתלמידיו שישכימו בבוקר לעבודת הבורא, והיה מרגלא בפומיה כי ה'מחבר' החל את השולחן ערוך בהלכה זו - 'יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו' (או"ח א א), והנה, לאחר אריכות ימים ושנים בעת אשר יעמוד האדם בבית דין של מעלה, יפתחו שו"ע לפניו, ויבדקו האם קיים כראוי את כל השו"ע, ומה ירבו הביזיונות אם מיד בסעיף הראשון ב'שולחן ערוך' יתברר שלא קיימו כהוגן... ולאידך גיסא, אין לתאר מעלת השכמת הבוקר, וזאת למדנו ממה שאמר הרה"ק רבי פישל מסטריקוב זי"ע, שלפעמים ידאג השטן להוריד שלגים על מדינה שלימה כדי שיהודי אחד יתעצל עי"ז להתגבר כארי לעבודת הבורא יתב"ש בקומו משנתו, וממה שהוא הופך עולמות כפשוטו לבטל את 'ההשכמה' - יש לנו להבין עד כמה הדבר חשוב בעיני המקום ב"ה.

ואומרים משם הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע, שמטעם זה למדו חז"ל (פסחים ד.) את הדין ש'זריזין מקדימין למצוות' מהכתוב 'וישכם אברהם בבוקר', כי עיקר עניין הזריזות היא בבוקר בקומו משינתו.

והדרך הנכונה היא כמו שאמרו לבאר בדברי יהודה בן תימא הוי עז כנמר וכו', שלכאורה צ"ב, מדוע המשיל מידות אלו לחיות השדה, ולא אמר 'הוי עז וקל רץ וגיבור'. אלא, שבא ללמדנו שנהיה כדוגמת האריה שאינו מחשב חשבונות כאשר בא להשתמש בגבורתו, אלא הוא 'דורס ואוכל', בלא פחד ומחשבות הטורדות את שלוות נפשו, באופן זה ממש יש לנו להיות 'גיבורים' לעבודתו ית"ש, כגון המתעורר בעלות השחר יקום מיד ממיתתו, בלא לחשב חשבונות, יש בי כח לקום, אין בי כח לקום, ולא יעשה 'לומדות' על מיטתו 'קודם ברכות התורה'..., אלא יתגבר כארי ללא כל מחשבה, ויקפוץ ממיתתו לעבודת בוראו.

שמעתי מעד נאמן שפעם אמר לו הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל בערוב ימיו, היום לפנות בוקר כאשר הקצתי משנתי, ורציתי לקום לעבודתו ית"ש, טען בפני היצר, זלמן, זלמן, קור גדול שורר כעת בראש חוצות, והרי אתה כבר זקן בא בימים, על כן, עצה טובה קמ"ל שתשאר עוד מעט במיטה מכוסה תחת הכסת, על חוצפה שכזאת נעניתי לו - אכן, אף אני אענה כדברייך, מכיוון שכל כך קר היום בחוץ, הישאר נא כאן מתחת הכסת למשך כל היום כולו, אל תהיך להוציא ראשך מכאן, הנח לי לנפשי, תן לי לעבוד את בוראי במנוחה נכונה ממך ומבלבולך, וכך הלכתי בשמחה בדרכי לבית המדרש.

פעם נכנס יהודי לבית הגה"ח רבי ברוך יצחק פריינד זצוק"ל, ומצאו שוכב על הארץ, ולפליאת הרואה ענה, הנה 'הוא' (היצר) היה אצלי היום, כאשר התעוררתי משנתי, ודיבר אל ליבי שהלוא הנני זקן וחולה ואין מחובתי לקום, והיו בפיו דברי טעם, עד שהיה לי צד ומקום לקיים עצתו, אך תיכף אמרתי לו - הנני מוכן לשמוע דברייך ולהתדיין עמך, אמנם, לא כאן במיטה, ומכיוון שלא היה בי כח לקום על כן הפלתי עצמי על רצפת הבית...

הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל ראש ישיבת פוניב'ז היה נוהג להשכים בבוקר ולילך אל הישיבה ללמוד שם קודם התפילה. בוקר אחד אמר למי שנלווה אליו (לעת זקנתו) דער אלטער איז געווקמען צו מיר אונדפריי - ה'זקן' היה אצלי בבוקר... נרעש הבחור על שזכה לשמוע מראש הישיבה על גילוי נשגב שהיה לו... ושאל בהתרגשות האם הכוונה ל'אלטער' (הסבא) מקעלעם (קלם) או ל'אלטער' מסלבודקה... נענה לו רבי דוד, כוונתי לאותו מלך זקן וכסיל... חזר הבחור ושאל, לשם מה הוא הגיע ומה היה רצונו, השיב לו הרה"י, הוא רצה עוד חמש דקות... והוסיף לומר, כל המלחמה שלי היא על חמש דקות אלו, אם אכנע לו בהם ואוותר עליהם אזי למחר הוא מבקש ממני עשר דק', וכן על זה הדרך עד שיכניע אותי לגמרי...

פעם אמר המשגיח דליעקוואד הגה"צ רבי נתן וואכטפויגל זצ"ל שהיום בבוקר ראה 'שבוים' וניסה להתעסק ב'פדיון שבוים' אך לא עלתה בידו... לא הבינו השומעים את דבריו, כי היכן ראה 'שבוים' ולמה ירמזון מיליו, הסביר

הזריות, וכלשונו 'ודבר זה ידוע כי נקרא איש כאשר הוא זריו', והיינו שמי שאינו זריו אינו בגדר 'איש'... וכתב עוד (שם פ"ב, ע"י"ש) שהמתעצל נחשב כמי שאינו בעולם כלל... ויסוד נאמן לדבריו מצינו בדברי רבותינו הראשונים, וכמו שכתב רש"י (ד"ה א' יא כב) 'בן איש חי - כי בן מנהג בני האדם כשרואים אדם זריו אומרים זה בולו חי, וכן כתב עוד על הפסוק (שמואל א' כה ו) 'ואמרתם כה לחי - בן ראוי לאיש חי, לאיש זריו וחשוב', וכיו"ב כתבו גם התוס' (ע"ז ו. ד"ה אלא) על האמור לנח שיכניס לתיבה 'מכל החי' - 'שיהא בולו בריא וזריו', והרי ש"חי' היינו 'זריו'.

בא וראה מתן שכרם של בעלי הזריות, שהנה אמרו חז"ל (ב"ב עח:): לפרש הא דכתיב (במדבר כא כז) 'על בן יאמרו המושלים בואו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון' - המושלים אלו המושלים ביצרם, בואו חשבון בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה, תבנה ותכונן אם אתה עושה בן, תבנה בעולם הזה ותכונן לעולם הבא'. ומבאר המהרש"ם מבערו'אן ז"ע (תכלת מרדכי אות טז) מה שאמרו חז"ל אם אתה עושה בן תבנה בעולם הזה, שהרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אלא, שזה רק על עצם המצווה, אבל על הזריות - שממחר את עצמו לקיים המצווה, על זה ישולם שכרו בעולם הזה, והנה במנהג המלחמות - המקדים עצמו כנגד השונא הוא החוק. ומי שאינו מתחיל אלא ממתין עד שיקומו אליו למלחמה, הוא החלש (וכן מצינו בשמואל א' יד, ע"י"ש), והנה סיחון לרוב חזקו החל הוא את המלחמות, וכמו שנאמר (פסוק כג) 'ויבא יהצד וילחם'... וכן 'והוא נלחם במלך מואב הראשון' (פסוק כז), ולכן ניצח במלחמותיו, וזהו שאמר הכתוב על בן יאמרו המושלים בואו - פי' אלו שמזדרזים לבוא כנגד היצר - על זה הזריות אם אתה עושה בן תבנה בעולם הזה, שיקבלו שכר טוב בהאי עלמא על הזריות בקיום המצוות.

קריאה של חיבה - הכנה לקראת החג

בפרשתן (א א), 'ויקרא אל משה, ופירש רש"י, לכל דברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה

(שמות יב יז) 'ושמרתם את המצות - רבי יאשיה אומר, אל תהי קורא את המצות, אלא את המצות, בדרך שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצוה אלא אם באה לידך עשה אותה מיד' (כלשון רש"י שם).

וכתב ה'ארחות צדיקים' (פ"י) מידת הזריות היא תחילה לכל המידות. והיינו טעמא, כי מלבד שנצרך האדם לקנות את מידת הזריות כדי להתגבר על טבע העצלות והכבדות שמיסוד העפר שבו, הרי הזריות היא הראיה וההוכחה על רצונו לעשות מצוות ה', וכדרך כל דבר שחביב על האדם שהוא מודרו לעשותו. וכמו שכתב ב'מסילת ישרים' (פ"ז) וז"ל, ותראה שהאדם אשר תלהט נפשו בעבודת בוראו, ודאי שלא יתעצל בעשיית מצותיו, אלא תהיה תנועתו בתנועת האש המהירה, כי לא ינוח ולא ישקוט עד אם כלה הדבר להשלימו.

הוסיף ה'מסילת ישרים' שהזריות עצמה תעורר את חפץ ותשוקת הלב, שהיא העיקר בקיום המצוות, וכלשונו, ואמנם התבונן עוד, שכמו שהזריות הוא תולדת ההתלהטות הפנימי, בן מן הזריות יולד ההתלהטות. והיינו, כי מי שמרגיש עצמו במעשה המצוה כמו שהוא ממחר תנועתו החיצונית בן הנה הוא גורם שתבער בו תנועתו הפנימית כמו בן, והחשק והחפץ יתגבר בו וילך. אך אם יתנהג בכבדות בתנועת איבריו, גם תנועת רוחו תשקע ותכבה. וזה דבר שהנסיון יעידהו. ואמנם כבר ידעת, שהנרצה יותר בעבודת הבורא, יתברך שמו, הוא חפץ הלב ותשוקת הנשמה וכו', ואולם האדם אשר אין החמדה הזאת לזהמת בו כראוי עצה טובה היא לו שיזדרז ברצונו, כדי שימשך מזה שתיוולד בו החמדה בטבע, כי התנועה החיצונית מעוררת הפנימית, ובודאי שיותר מסורה בידו היא החיצונית מהפנימית. אך אם ישתמש ממה שבידו, יקנה גם מה שאינו בידו בהמשך, כי תולד בו השמחה הפנימית והחפץ והחמדה מבח מה שהוא מתלהט בתנועתו ברצון. עכ"ל.

ואכן כבר איתא במדרש (במ"ד י ה) 'שכל מעשיהם של צדיקים בזריות', הפליג בדבר המהר"ל מפראג ז"ע (נתיב הזריות פ"א) לבאר מה שנאמר (מלכים א' ב ב) 'חזקת והיית לאיש', שהכוונה שירגיל את עצמו במידת

ב) 'ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו' לפסוק שבירוש פרשתן 'ויקרא אל משה, כי צריך האדם להיות 'גבורי כח' לקבל על עצמו עול מלכות שמים ולהיות מוכן לעשיית המצות, להיות מ'עושי דברו לשמוע בקול דברו', וזאת למדנו ממה שנאמר 'ויקרא', שקדמה קריאה לציווי.

והזמן גרמא בעמדנו לקראת חג הפסח הבעל"ט לעסוק בהכנה רבה לקראת היו"ט הקדוש הקרב ובא²¹. וכך ביאר הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (שבה"ג ד"ה מצות, ובש"ט) בלישנא דקרא (ו ט) 'מצות תאכל במקום קדוש בחצר אהל מועד יאכלוה', כי בא הכתוב להזהיר את האדם לטהר עצמו ולהכשיר את פיו²² ואת גופו להיות ראוי שיבנם לתוכו המצה ושהיא תאכל במקום קדוש, ועי"ז יתקדש מקומו להיות בחצר אהל מועד. ובדרך זה ביאר מאמר ההגדה 'יכול מראש חודש תלמוד לומר ביום ההוא', שנרמז בזה כי כבר מראש חודש יתחיל בהכנה וילמד עצמו 'לומר' את המצות הנוהגות ביום ההוא - בליל התקדש חג²³.

ביו"ב כתב הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (ויקרא תרע"א בסופו), וז"ל, יש להבין למה הקדים לאמור להם מצות הפסח בר"ח מאחר שמקחו בעשור, ובמכילתא שדוקא בעשור ולא קודם, והביקור הי' אחר הלקיחה

קריאה, לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה, אבל לנביאי אמות העולם נגלה עליהן בלשון עראי, שנאמר (במדבר גג ד) ויקר אלוקים אל בלעם. וביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע משמעות ה'קריאה' שעניינו הוא 'הכנה', כלומר שלא נתגלה הקב"ה בפתע פתאום, אלא משה רבינו הבין והזמין עצמו, לעומת זאת אצל בלעם הרשע היתה התגלות בלא הכנה מקודם, ועל כן אינה אלא כדבר 'ארעי' - שלא נשאר אצלו רישומא דקדושה מאותה התעלות, כי בלא שיכין האדם את עצמו להיות מוכשר וראוי לקלוט בקרבו אותה השפעת הקדושה הרי חסר ה'כלי' שיחזיק את הברכה. ורמז לדבר מה'תרגום' על הפסוק 'וקרא זה אל זה' - ומקבלין דין מן דין, והרי ש'קרא' הוא מלשון מקבלין, כי על ידי ה'קריאה' וההכנה זוכים לקבל את הארות הקדושה לאורך ימים.

וכך הוא לעניין כל דבר שבקדושה וכל עשיית מצוה שצריך להקדים את עסק ההכנה לקראתה, וכמו שמצינו בגמ' (תענית יב.) 'כל תענית שלא קיבל עליו מבעוד יום לאו שמיה תענית', והרי שאין ערוך למצוה בלא שיזמין עצמו ויתכונן לקראת עשייתה, ובוה מבאר מה שמסמיך המדרש (רבה א א) את הפסוק (תהלים קג

כ. וכבר פירשו במה שכתב הרמ"א בריש הלכות פסח (סי' תכ"ט ס"ב) 'ונוהגין להרבות קצת באכילה ושתיה ביום אחר החג והוא אסרו חג', ולכאורה מה מקום למנהגי 'אסרו חג' עוד בטרם התקדש חג, ומן הראוי היה לכתבו רק בסיום הלכות הפסח, אלא שרצה הרמ"א להזכירנו כבר בתחילת ההכנות לחג תזכור כי עוד מעט מגיע אסרו חג וכבר יעבור החג... על כן החכם עיניו בראשו לדעת להתכונן לקראת החג ולנצל את הימים הקדושים כפי יכולתו. כא. והנה מי שנבלע בפיו טעם דיבורים אסורים עליו לקיים בעצמו 'הגעלת כלים' - להגעיל ולהכשיר את פיו כדי שיפלוט את טעם האיסור. ועל כך בכה פעם הרה"ק רבי בעריש מביאלא זי"ע בדרשת 'שבת הגדול', שרבים שואלים אותו כיצד מכשירים כלים שונים, ואין דורש ואין מבקש להכשיר את הפה כדי שיוכל לאכול בו את המצה בקדושה ובטהרה.

כב. מסופר על בן אחיו של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע שהיה מקורב אליו ביותר, שנה אחת קודם הפסח שלח אגרת אל דודו הרה"ק בה כתב שב"ה יש לו בשר ודגים מצות ויין לפסח, ולא חסר לו אלא 'פסח' לפסח, ע"כ מבקש שישלח לו 'פסח אויף פסח' ('פסח' לפסח), החזיר לו הרה"ק כיצד אוכל להכניס את ה'פסח' בתוכני שק של חמץ... ודי לחכימא ברמיזא שצריך להכשיר עצמו כדת וכדין ורק אז יוכל להיכנס בו אור היו"ט.

וכך אומרים משם הרה"ק מסאטמאר זי"ע שנהוג עלמא לומר בכל ימי השנה כשרוצים לזלזל במאן דהו 'אוי הנך 'חכם' של מה נשתנה', ומדוע אין גוערין בו שהוא 'רשע' של מה נשתנה או לכה"פ 'תם', הוא מותיב לה והוא מפרק לה, כי הנה 'חכם' זה בא בליל ט"ו בניסן ומתחיל לשאול מה העדות והחוקים אשר ציוה ה'... היכן היית עד היום... זה כבר עידן ועדנים הכל עסוקים בבירור 'מה העדות והחוקים', וזה בא עתה כמי שנפל בזה הרגע מן השמים והכוכבים... ושואל, אמור נא, מה העדות והחוקים... לזה ה'חולם' מדמים את מי שרוצים לגעור במשך השנה ומכנים אותו 'חכם' של מה נשתנה.

הכנה יוכל לזכות בהם. ועל כך עונים לו 'אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן', ומלשון 'אפיקו מן' (פסחים ק"ט:), ונרמז בזה על עניין ה'כלים' ('מאן בלשון הגמ' היינו כלי), ור"ל, שבפסח עצמו ניתן להוציא מבחי' כלי - שאין צריך להכין את ה'כלי' לקבל את האורות העליונים, אך לאחר הפסח אין 'מפטירין' ואומרים הוציאו כלים, כי אם לא יבין עצמו קודם הפסח לא ישאר אצלו ההארות הנשגבות שזוכים להם כליל הסדר, ורק אם יתבונן על ידי העדות והחוקים יזכה שיחא להם קיום וישארו בקרבנו לאורך ימים, ואז יזכה כי יהיה 'סדר' לכל השנה...

גם צריך להתפלל אל הקב"ה שיוכחו להיכנס ליו"ט כדבעי²¹, וכמו שאמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (ויקרא) וז"ל, 'שואלין ודורשין בהלכות החג לפני החג שלושים יום', ואיכא מאן דאמר ב' שבתות (פסחים ו.), שואלין היינו מבקשין מהשי"ת, ודורשין הוא כמו דכתיב (ירמיה ל יז) 'ציון היא דורש אין לה', מכלל דבעי דרישה (ר"ה ל.), שיוכה אריין גיין אין יו"ט (להיכנס ליו"ט)²².

דוקא ולמה הקדים כ"כ. אך י"ל דעשרה ימים אלו הם בנגד עשרת ימי תשובה וכו', כמו"כ עשרה ימים אלו, שהרי נאמר 'משכו ידיכם מע"ז', ובכלל ע"ז הם כל הרצונות שלא לה' המה... זה היה עבודתם בעשרה ימים אלו, וכן נשאר זה לדורות, ולפי טהרת הלב ויחוד המעשה שבימים אלו זוכין אח"כ להארה אלוקית בימי הפסח²³.

הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (פסח ד"ה חכם) מבאר בהאמור בהגדה של פסח 'חכם מה הוא אומר, מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלוקינו אתכם, ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן', שהנה איתא מהאר"י הק' (פע"ה שער חג המצות פ"א) שהארות ליל הסדר יורדים מן השמים באיתערותא דלעילא ובבחי' 'דילוג', וכל אחד מישראל יכול לזכות להשגות גדולות ונפלאות למעלה מכפי מדרגתו, וממילא שואל ה'בן החכם' מה העדות והחוקים - מה צורך יש בהכנה בתורה ובמצוות ולעשות את עצמו 'כלי קיבול' לכל אותם הארות, והרי אף בלא

כג. מסופר על הרה"ק רבי יואל מסאטמאר זי"ע, שפעם נכנסו אליו עסקנים בחודש ניסן ורצו לדבר עמו בעניני ממונות של מוסדותיו הקדושים, אך הוא סירב לקבלם ונימוקו עמו, כי אמר הרה"ק רבי יהושע מקראלי זי"ע מי שאינו זוכה לרוח הקודש כליל הסדר אינו בגדר אנושי [והגה"צ רבי משה אריה פריינד זצ"ל גאב"ד ירושלים ת"ו שהיה מצאצאי הרה"ק מקראלי, מסר בשם זקיני בנוסחא חריפה הרבה יותר 'מי שאינו זוכה לגילוי אליהו כליל הסדר וביום הכיפורים סימן מובהק הוא שלא עמדו רגליו על הר סיני', ובוודאי התכוון בזה לעורר את עדת מרעיתו להתכונן כראוי לקראת ליל הסדר], ובכך אמר לאלו שביקשו לדבר עמו בעניני ממונות שיבואו אליו אחרי החג. כד. הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל היה אומר שהוא הכיר יהודי בעיה"ק ירושלים שהיה מתפלל ומתחנן אל ה', רבש"ע נתת לי חלות ללחם משנה, יין לקידוש והבדלה, ושאר צרכי שבת, אנא ה', הב לי 'שבת' ליום השבת, כלומר שלא אסתפק באכילת חלות ושתיית יין, אלא ארגיש את עצם נעימות וקדושת יום השבת. אף אנן נעני ונאמר, רבש"ע אתה נותן לנו צרכי החג, אנא ה' תן לנו גם 'פסח' לפסח...

כה. ובכלל 'שואלין ודורשין' הוא לשאול ולבקש ולהתחנן שיזכה להיות נזהר ממהו חמץ, ויהיה לו סייעתא דשמיא לקיים את מצוות החג כדבעי. וכמו שסיפר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע על אחד מהצדיקים שמצא גרגיר חיטה בתוך תבשיל המרק בעצם חג הפסח, נחרד הצדיק ותמה על מה עשה לו ה' ככה, כלילה הוא שאל הצדיק שאלת חלום מדוע אירע לו כך, וגילו לו מן השמים שלא היה כאן כל חסרון מצד עבודת הבית בבדיקת וביעור החמץ, אלא שמן השמים סיבבו שעוף יעבור עם חיטה בפיו מעל ארובת הבית ויפול הגרגיר אל תוך הקדירה, ואירע לו כזאת על ששכח להתפלל אל ה' שישמור אותו מאיסור חמץ.

ומפורסמת עובדא כיוצא בזו שסיפר הרה"ק רבי יצחק מנעשכ"ז זי"ע (נדפס בהקדמה לספח"ק בעש"ט עה"ת אות מ), אשר פעם אחת ביקש מרנא הבעש"ט הק' זי"ע מתלמידו הרה"ק רבי דוד ממיקלאיוב זי"ע שיביא לו יין ממדינת 'בסרביא' לחג הפסח, והזהירו מאד שישתדל להשגיח ולשמור את היין מכל חשש איסור ובתכלית ההידור. נסע התלמיד במסירות ושהה בעיר 'טילנעשט' אשר ב'בסרביא' ונתעכב בבית הגתות בחודשי אלול ותשרי (במקום שהיה רגיל לשהות בצל רבו בימים הנוראים והמועדים) להשגיח בכל עת יצירת היין, מבצירת הענבים ועד דריכתם. מתסיסת היין ועד שפיכתו לתוך כדים בלי שום היסח הדעת, והרבה טרחות ויגיעות השקיע בעינא פקיאח על כל פעולה ופעולה שיעשו בכשרות הראויה למהדרין מן המהדרין, ואף לאחר חג הסוכות נתעכב שם עוד כמה שבועות עד אחר גמר תסיסת היין כדי שיוכלו להכניסו לחביות.

באר הפרשה - פרשת ויקרא

צא ולמד עוד ממה שהובא ב'אגרא דכלה' (פקודי ד"ה ביום החודש) וז"ל. 'קבלנו, דאותן י"ב ימים הראשונים דניסן, ימי הקרבת הנשיאים, הנה כח כללי ל"ב חדשי השנה, כל יום רומז לחודש שלם, כן שמענו מאדמו"ר הרמ"מ [מרמנוב] זצ"ל. וזפי הראות יכולין להתבונן בכל יום איזה מאורעות יהיה בחודש אשר הוא נגד היום ההוא, וכבוד אדמו"ר הרה"ק רבי יעקב יצחק [ה'חווה' מלובלין זי"ע] היה כותב ברוח קדשו בכל יום

החודש הזה לכם - מעלת חודש ניסן
 רבות הפליגו בספרים במעלת חודש ניסן, וכמו שכתב השל"ה הקדוש (מסכת פסחים פרק נר מצוה אות ז) על הכתוב (שמות יב ב) 'החודש הזה לכם ראש חדשים', שבחודש ניסן יש לכל ימי החודש קדושת 'ראש חודש'.
 בה אמר ה'מגיד' לה'בית יוסף' (פרשת אמור), וז"ל, 'והנה עתך עת דודים' (יחזקאל פ"ח), אלו הימים הקדושים של חודש ניסן יי.

ויהי ככלותו עבודתו הקשה והמייגעת זכה להטעין על עגלתו כמה חביות יין מהודרות שמורות וכשרות לפסח. בשמחה רבה יצא לדרך אך היו לו טלטולי דרך קשים ביותר מחמת קלקול הדרכים בימות הגשמים, וממש היה לו 'מסירות נפש' בכל פרסה ופרסה שנסע, בפרט שלא הסיח דעתו משמירת היין אפילו לרגע כמימרא - ביום ובלילה. לאחר כל העמל והיגיעה עלה בידו להביא היין למעזיבוז' עד לפני פתח בית רבו. תיכף ומיד נכנס אל הבעש"ט כדי לבשר לו בשורה טובה שהשיג לו יין כשר בשמירה מעולה כחפצו, באותו רגע שעמדה העגלה לפני בית הבעש"ט לבדה עבר שם 'קאזאק' (קוק) - גוי משומרי העיר, שהיה מפקח על מבריחי יי"ש מבלי לשלם מכס לאדון העיר, ומשראה את החביות חשש אולי יש יי"ש בתוכן וע"כ צוה לפתוח תיכף ומיד את החביות לבדוק אם אינן יי"ש, ולא זז משם עד שפתחו החבית והכניס הגוי את חרבבו, ומשנוכח לראות שזהו יין הלך לו לשלום, אך 'הזיקו בידו' שהרי היין נאסר בזה משום יין נסך.

אין לשער צערו הגדול של רבי דוד, שאחר כל היגיעות והטרחות נתקל בגוי ערל שברגע כמימרא הולך את כל עמלו לטמיון, ונכנס בבכיה ונפש עגומה אל הבעש"ט, ואמר לו יודיעני רבינו על מה נעשתי כך, בשעה שמסרתי נפשי לדבר מצוה. ענה לו הרבי, אכן מסרת נפשך בשמירת היין, אבל שכחת את 'עיקר השמירה' והיא 'אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר' (תהלים קכז א), ומכיוון שכן לא התפללת לפני הקב"ה שיעזרך לשמור היין היטב אירע מה שאירע.

ולדידן, אין לנו כל השגה בצדיק הנ"ל, אבל ללמדנו בא שלא להסיח דעת בכל עת וענין מהבורא יתב"ש, לבוא אליו ולהתחנן לפניו שיצליח אותנו בכל דרכינו.

מידי שנה בשנה אחר אפיית מצות היה הגרי"ז סאלאוויצ'יק מבריסק זי"ע עולה לביהמ"ד דחסידי קארלין, פעם גש שם את החסיד המפורסם רבי יהושע העשיל הלטובסקי זצ"ל, מזקני חסידי קארלין ומנקיי הדעת שבירושלים, וסיפר לו החסיד על אחד הצדיקים, שהיה מהדר מאד באפיית מצות בחומרות ודקדוקים שונים, שנה אחת בצאתו מאפיית המצות אחר שעות רבות של יגיעה ועמל, החזיק את מצותיו בחביבות מתוך שבח והודאה להקב"ה על שזכה לאפות מצות כשרות ומהודרות, עודו צועד בדרכו פגע ביהודי פשוט המהלך כנגדו ומצות בידו, משראהו הצדיק ביקש אותו להחליף עמו מצותיו. שמח האיש על ה'עסק' הלז כמוצא שלל רב, וכך עשו, והיו תלמידי הצדיק תמהים מאד על הדבר הזה, איך הסכים לוותר על המצות המהודרות בכל פרטי ודקדוקי הדינים ולקבל תמורתן מצות פשוטות, עד שנתברר להם שאותו איש פשוט סיים את כל ספר תהלים באותו יום והתפלל להקב"ה שלא יכשל בחשש חמץ במצות, על כן החשיבם הרבי כל כך.

משסיים החסיד לספר עובדא זו, שאלו הרב מבריסק מה מלמדנו מעשה זה, השיב החסיד ואמר בפשטות, לימוד גדול שנינו כאן - שהצדיק העדיף מצות שנאפו בכח התפלה יותר מן המצות שנאפו בעמל ויגיעה של בני אדם, אף שהיו בתכלית ההשתדלות שיצאו כשרות ומהודרות ללא פקפוק.

נענה הרב מבריסק ואמר שלדעתו יש ללמוד, כי על ידי אמירת התהלים בתמימות ובלב שלם סיבב הקב"ה שיקבל את המצות שהרבי עמל עליהן ודאג שיהיו בתכלית ההידור, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים, ללמדנו כוחה של תפלה. כו. הנה אמרו חז"ל (תענית י.) כי רק בז' במר חשוון מתחילים לשאול על הגשמים 'ט"ו יום אחר החג כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת', והיינו שלא יצטערו עולי רגלים בדרכם לשוב לביתם כשיזלפו גשמים על ראשם. ומעתה יש להקשות שלפי זה היו צריכים להפסיק לשאול גשמים מא' בניסן שהוא ט"ו יום קודם חג הפסח, כדי שלא יצטרכו עולי רגלים לכתת רגלם בדרך הליכתם לירושלים לקראת חג הפסח בתוך הגשמים. ויש שתירצו,

המעותדים לבוא, ויש ביד האדם לזכות או לעוון ותעצומות הנפש שיוכל תמיד להתחזק ולהתחיל את עבודתו מחדש, ולא להתפתות מיצרו המרמהו שכבר אין לו תקנה ח"ו.

ובך איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם פר' החודש) וז"ל. וענין חודש הוא מה שנותנים כח לכל איש ישראל בשמניע ראש חודש לעורר עצמו מחדש לעבודת ה'. ואף שכן הוא בכל חודש, אמנם נוסף עליהם החודש הזה שהארתו נותן כח להתעוררות על כל חדשי השנה. וזה ענין 'ראשון הוא לכם' (שמות יב ב) - שראשון הוא הכולל כל כוחותיו של אדם. והנה הכח שיהא ביכולת לאיש להתעורר הוא עצמו עם כל הראשית שלו (היינו עם כל כוחותיו) מושג בכח יציאת מצרים (וכן איתא באמת ליעקב לאדמוה"ו מסאדיגורא, ועוד).

עוד איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם פר' בא) וז"ל. 'החודש הזה לכם' - המדרש כאן (שמו"ר טו ב) מפרש הרבה שהכל מסור בידינו עיי"ש. ואם היה אדם יודע מזה, מה שהוא, ומה שיש בידו לעשות, בוודאי לא היה מבטל אף רגע אחד, עכ"ל.

וזה לשון הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם ניסן) החודש הזה שמו הוא למעלה מהטבע (ניסן

מה יהיה בכל החודש, כנודע הדבר בפרסום לחבורתינו קודש, ובאותו השנה שנתבקש בישיבה של מעלה בחודש מנחם, לא כתב אלא עד מנחם, והענין הוא בפרסום, עכ"ל.

בדברים הללו כתב גם הרה"ק ה'הדגל מחנה אפרים' זי"ע (בא ד"ה החודש) לבאר הטעם שנקרא חודש ניסן בתורה בשם 'חודש האביב' (שמות יג ד) כי 'אביב' הוא אותיות 'אב י"ב', שהוא אב לכל הי"ב חדשים (עיי"ש עוד מה שמאריך בדברים נשגבים), ועוד בזה כי 'אביב' אותיות 'בי אב' - שהוא אב וראשון לכולם.

ומ'סגולת' הזמן להתחזקות באמונה, וכדברי הנצי"ב ב'העמק דבר' (שמות יג ד) על הפסוק 'היום אתם יוצאים בחודש האביב' - שאין צריך להרבות בחודש ניסן בפעולות להשרשת האמונה, אלא די בהכנה מועטת, ובזה מבאר הטעם שנזכר כאן 'חודש האביב', שכשם שזמן זה מסוגל לזריעה הרבה יותר מבשאר חדשים, כך גם האמונה נקלמת בלב ביותר עתה בימים אלו.

גם הם ימי הבושר להתחדש בעבודתו ית"ש, וכדאיתא מהרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע (בארות המים פר' החודש ד"ה ראש) 'החודש הזה לכם ראש חדשים' - 'החודש הזה' (חודש ניסן) הוא הראש לכל מיני התחדשות

שחשש זה שייך רק כאשר אדם חוזר לביתו שאז הגשמים היורדים עליו טורדים את שלוות נפשו, אמנם בשעה שהוא הולך לעלות ברגל, הרי כל דעתו ומחשבתו נתונים ברגשי קודש, הנני עומד לעלות ולראות בבית הגדול והקדוש שנקרא שמו ית' עליו, הנני עומד אני להקריב קרבן פסח... וממילא אף אם יפתחו ארובות השמים אינו חושב על 'זוטות' כגון דא... ועל כן ניתן בשופי להמשיך להתפלל 'ותן טל ומטר לברכה', ואין לחשוש לאותם שכבר יצאו מביתם לעבר עיר הקודש והמקדש.

כענין הזה נענה ונאמר, עומדים אנו 'סמוך ונראה' לחג הפסח הקדוש, והימים כה נעלים ומרוממים, ולאידך רבו הטירדות וה'בלבולים', אך אל ניתן לדברים חסרי ערך לאבד את ה'ראש'... אלא נרומם את עצמנו בדברים העומדים ברומם של עולם עד ששוב לא יפריעו לנו 'רוחות וגשמים'...

כז. הנה על זה החודש נאמר (בפייט לשבת החודש) שהוא 'חודש אשר ישועות בו מקיפות', וביאר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (פר' החודש ב) וז"ל, מאמר רבינו הקדוש מווארק זצלה"ה זי"ע, פי' הפיוט 'החודש אשר ישועות בו מקיפות' - מלשון החנווני מקיף, שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו שואל ומלווה לנו בחודש הזה ישועות על סמך הזכות שיזכו אחר כך [כלומר, שבעתיד יתקנו דרכיהם ויהיו זכאים לקבל את הטובה והברכה], ומראשית כזאת הודיע אז במצרים 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה', וכדרשת חז"ל באיזה זכות, בזכות קבלת התורה שיקבלו אח"כ, ודבר זכות הזה מתעורר בכל שנה בחודש ניסן, שהקב"ה פועל ישועות על סמך הזכות שנהיה אח"כ זכאים, עכ"ל. נמצינו למדים כי המתחדש עתה בזמן המוכשר להתחדשות ומקבל על עצמו להיטיב דרכיו - הרי הקב"ה 'מלווה' לו כבר עתה את הישועות הנצרכות לו על סמך הבטחתו...

כח. מאד הפליג הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע (בתשובותיו או"ח סי' שלו) את קדושת הימים, וכפי שכתב לאחד משואליו כי ימים אלו יקרי הערך - שעה ליום יחשב.

באר הפרשה - פרשת ויקרא

יום ביומו, ולכן נקרא החודש - 'ניסן' ולא 'נס', להורות שיש בו ריבוי ניסים, והתנהגה ניסית שולטת, לכן בקל יכול כל אחד להיושע בכל משאלותיו.

מלשון ניסים) ובודאי פועל שיוכל כל אחד לפעול בעצמו להוציא עצמו מזה שטובע בטבע.

הוסיפו בה צדיקי בית רו"ן שלא זו בלבד ששם החודש 'ניסן' מורה שהימים הללו הם ימי ניסים לישראל, אלא שיש כאן בכדי להורות על ריבוי הניסים, כמו שדרשו (ב"מ לג.) על הכתוב (שמות כג ה) 'רובץ - ולא רבצן' ופירוש רש"י, 'רובץ - מקרה הוא לו שרובץ תחת משאו בפעם הזאת, ולא רבצן - הרגיל בכך, והיינו שהאות 'ן' מורה על רגילות וריבוי מידי

ועבדת את העבודה הזאת - מעלת עבודת 'ביעור' החמץ הנה 'עבודת הימים' כפשוטו היא בעסק הכנת הבתים, לקראת פסח, בביעור החמץ והכשרתו לחג המצות, ואל יחשוב כי 'ביטול תורה' יש כאן ואולי עדיף לעסוק בתורה כהכנה דרבה לקראת ליל התקדש החג, כי

ב'אביר הרועים' (אות רסד) הובא עוד מה שהעיד עליו בנו הרה"ק בעל ה'שם משמואל' זי"ע, שבימי חודש ניסן היה אביו ה'אבני נזר' מסבב והולך בעולמות העליונים, ושמחמת גדול בהירות קדושת הימים אינו צריך לישון כלל (שם אות רצט).

כט. וכך הוא לשון הפייט (מוסף לשבת החודש) הינם ימים המבורכים, גם הזכרנו לשונו 'החודש אשר ישועות בו מקיפות', וביארו (עיי' 'ארץ צבי' להגה"ק מקווי'גלוב, פסח מועדים עמוד סג), מקיפות היינו 'הקפה' סביב הדבר, וכלומר שאף הדרך הסובבת את הישועה הנצרכת תבוא על מקומה בנקל ובניחותא, בשלום ובשלווה, כל הסובבים והמקיפים הנצרכים לדבר הישועה יבואו לו בנקל... כי רבים הם המתייסרים מרה בבואם לזכות בזש"ק, גם פעמים שהאדם נצרך לטרוח טירחא מרובה סביב פרנסתו, או קושי רב עד שהוא זוכה לראות קורטוב נחת דקדושה מיו"ח, ובחודש זה הישועות מקיפות - כל אלו ה'מקיפין' ג"כ יבואו לידי ישועתם וטובתם בתכלית.

באחד השנים בחול המועד פסח כשעברו החסידים לפני הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע להתברך בברכת החג, עבר שם אחד החסידים שמצבו היה קשה עד מאד, בהיותו שקוע בין הררי צרות וקשיים, מכמה וכמה הרפתקאי דערו עליה, אבל, לא היה יכול להאריך בפירוט הבקשה עקב ריבוי הקהל הממתניים אף הם לגשת מול פני הקודש, על כן הזכיר עצמו בקצרה, ואמר 'איך דארף א' ישועה ארום און ארום' [ביטוי השגור בפייהם של חסידי פולין, כשהיו רוצים להזכיר גם את 'סביבות' האדם ובני ביתו, וכלשון הכתוב (שמואל א' יז יח, וכפי שאומרים בסליחות לערב ר"ה) 'ואת אחיך תפקוד לשלום ואת ערובתם'], ענה לו הרבי, הרי על ימים אלו נאמר 'החודש אשר ישועות בו מקיפות'... (מלשון סביב והיקף).

ל. דבר שפתיים אך למותר ש'עבודה' זו היא מצוה שבגופו..., ובל יטריח את בני ביתו בעוד שהוא עצמו עושה 'והתעלמת', וד"ל. וכמסופר על הגה"צ רבי שמשון אהרן פאלאנסקי גאב"ד טעפליק זצ"ל, שפעם ראה בביהמ"ד אברכים השוקדים על תלמודם בהתמדה גדולה בערבי פסחים, והבין שבבית כמה מהם נצרכים לעזרתם בהכנות החג, עלה הרב על הבימה והכריז, בידי רשימת אלמנות המשוועות לעזרה בדחיפות למען צרכי החג, מי מוכן לעזור ולסייע להן. כאיש אחד ובלב אחד התאספו כולם לעזור ולסייע לאותן אלמנות. ביקש מהם הרב להתייצב לפניו בשורה ונתן בידי כל אחד פיתקא בו נכתב אדרעס (כתובת) של אחת מהמשפחות הזקוקות לעזרה, ויהי כאשר פתחו את הפתקים מצאו כל אחד כתוב בפיתקא שלו מקום מגוריו - שנשלח לסייע לבני ביתו. והייתה כוונתו להוכיח להם, שלא טוב הוא המעשה שהם מוכנים ומזומנים לסייע לאחרים יותר מבני ביתם, ולא באלה חפץ לה' שהרי כתיב (ישעיה נח ז) 'ומבשרך לא תתעלם'.

וכאותו 'מעשה' באברך שהלך ברחובה של עיר, ומרחוק הבחין בבריה מבריותיו של הקב"ה 'נופל תחת משאו' כשבידיו ועל גבו נישאים חבילי חבילין של מאכל ומשתה וכלי בית, וכבר הכין את עצמו לקיים מצות פריקה, וטעינה על גבו - עכ"פ חלק מהמשאוי, אך מכיוון שנתקרב הבחין שה'נושא' הוא אחד מבני ביתו, מיד ביקש ממנו 'טובה' והעמיס עליו גם את תיק הטלית-תפילין שלו... כמי שאומר, שמצוות עשיית חסד נאמרה רק בחברים וידידים ולא אצל הקרובים אליו.

ובאמת, כמה רעה וחולה היא הנהגה זאת, להיות אכזרי כעורב על בני ביתו, לרחק את הקרובים ולקרב את הרחוקים. וכזאת מצינו באחשוורוש אשר נראה כ'בעל חסד' הגדול ביותר, בעשותו את הסעודה וציווה על משרתיו

זאת חודש ניסן נקרא 'הזה', שנאמר 'החודש הזה לכם', ועל כך נאמר ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה, ללמד צריך לעבוד בחודש ניסן כאותה עבודה שבחודש תשרי. ומכאן 'זכר לדבר' עד כמה חשוב במרומים עבודת ישראל קדושים בימי ערבי פסחים.

הפליג בדבר בשו"ת 'מן השמים' (סימן עא) וז"ל, והחמירו בהם בכלליהם ובפרטיהם (של איסור חמץ בפסח), וכל המאריך בדקדוקיהן מאריכין לו ימיו ושנותיו.

ותתלהב נפשו בדברי ה'קב הישר' (פרק ז) בשם ספר 'יסוד יוסף' וז"ל. ויש קבלה בידי, כל מורה שאדם מטריח עצמו לכבוד יו"ט של פסח, והוא עייף ויגע בהטורח, אזי בעסק זה הוא הורג כל המזיקים הנקראים נגעי בני אדם, עכ"ל. והיינו שעל ידי זה מגרש ומבטל כל רע מעל עצמו.

מיהו צריך להשגיח ולזיזר מאד שכל עבודת הקודש של נקיון הבית מחמץ תיעשה מתוך שמחה וחרוה^ל ולא חלילה מתוך בעם ועצב^ל, רק ישיש

אדרבה זוהי ההכנה הראויה על ידי הטירחה בגופו ממש, וכמו שאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריין זי"ע 'הטרחות שמורחין קודם הפסח על ידי זה שוכח האדם עסקי עצמו וכו' והוא בבחינת פושט צורה, ועי"ז ילבש צורה ויבול לקבל חיות ואור חדש לפסח' (אמרי פנחס השלם, ער"פ אות קסו) ל"א. והיה הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע מפליג מאד בשבחן של ישראל העמלים לבער ולגרש כל זכר של משהו חמץ, ובקדושתו המליץ שפעולות אלו שוות לתקיעות שופר העולה קשר"ק, כי בערב פסח 'ראשי תיבות' שלהם הוא 'ק'ראצין 'ש'אייערין ר'יבין ק'עריין' (כולם ענין נקיון הם בשפת האידיש, לשפסף ולכבד את הבית מכל פירור של חמץ) והמלאכים העולים מהם הם קשר"ק וממליצים טוב על ישראל ל"ב.

והסמיכו לזה מה שאמר הרה"ק רבי ברוך ממעז'יבוז' זי"ע (בוצינא דנהורא בא) לרמוז בלשון הפסוק (שמות יג ה) 'ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה', כי הנה מצינו בחודש תשרי שנאמר בו לשון 'זאת' וכדכתיב (טו ג) 'בזאת יבוא אהרן אל הקודש', לעומת

'לעשות כרצון איש ואיש', אולם אם כלפי כל העולם היה 'וותרן' ונוח במידותיו, אך כאשר ושתי המרתה את פיו ולא עשתה רצונו - ויקצוף המלך מאוד וחמתו בערה בו עד שגזר דינה להריגה...

וכבר היה מעשה באחד ששאל את אחד מגדולי הדור שליט"א בערבי פסחים, היות ונפל בדעתו 'חומרא' רבתי שצריך לנקות - לגרד ולשפסף כהוגן בין המרצפות (tiles between the) ובני הבית אינם מסכימים כל כך לקבל על עצמם 'חומרא' זאת, האם עליו לכופם על כך... אמר לו הרב אכן הידור גדול וחשוב ראוי הוא, אך ב'חומרא' כזו אין סומכין על הנשים, אלא אתה בעצמך צריך לעשות זאת במו ידיך...

שמעתי אומרים בשם עדי ראיה שזכו להיות נוכחים במשך כמה שנים בליל הסדר אצל הגאון רבי דוב בעריש וויידנפלד זצ"ל גאב"ד טשעבין, בכניסתו לביתו מביהמ"ד התחיל תיכף בעריכת הסדר כמנהג ישראל, ופתח ואמר 'קדש' ותרגם בשפת האידיש את משמעותו של 'קדש' כנהוג, וכן עשה בכל שאר הסימנים, אך כשאמר הסימן של 'שלחן עורך' סתם ולא פירשו, רק אמר זימנא חדא 'שלחן עורך' מבלי לתרגמו ולפרשו, והיה הדבר למילתא דתמיהה בעיניו. אחר גמר ה'סדר' שאל לפשר הדבר, ונענה, הנה בשאר הסימנים כיוונתי את הדברים לעצמי, 'קדש' שאני אעשה קידוש, וכן 'ורחץ' שאטול ידי, וכן כולם, אך ב'שלחן עורך' אמרתי לבית יעקב אלו הנשים שיכינו את השלחן במעדנים ומטעמים לכבוד יום טוב, וכשמצווים לאחרים אין צורך לחזור ולפרש שוב, ודי באמירה רכה תחילה...

לא. וכבר העיד הרה"ק בעל ה'שומרי אמונים' זי"ע שבשנה אחת החליט בתחילת ימי ניסן ש'השנה' הוא רוצה לקבל את שפעת הקודש הבא ומתגלית בליל חג הפסח, לכן הודיע למשמשי שימעיטו ככל היכולת מלהכניס אליו את הקהל, וסגר את עצמו בכל ימי ניסן ב'הכנות גדולות' לקראת ליל הסדר, וממילא לא סייע בגופו להכנות הנדרשות, אבל, משנכנס החג ראה שמעולם לא היה לו סדר 'חלש' מבלי השגות מוחין עלאין כאותו ה'סדר'.

לב. חסידים מספרים, שהגבאים של הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע רצו להחליף את השולחנות ולקנות חדשים לפסח, גער בהם הרה"ק ואמר, וואס וועט דער בארדיטשובר זאגן - מה יאמר הרה"ק מבארדיטשוב, תדעו שהרעש והקול העולה משפשוף וגירוד השולחנות עולה למעלה ומבטל כל מיני קטרוגים מלמעלה.

לג. וכלפי אלו המתלוננים על 'קושי השעבוד' בערבי פסחים יסופר בזאת, כי פעם נכנס הגה"ח רבי נטע ציינווירט זצ"ל לביהמ"ד בימים שקודם הפסח, ופתח ואמר לסובביו 'מנהג אבותינו בידינו לעשות יום תפלה ותענית על

באר הפרשה - פרשת ויקרא

וישמח ליה בזכות גדולה זו שנפלה בחלקו לעשות נחת רוח לבורא יתב"ש ולקיים מצוותו ליה.
 והבי מתאמרא משמיה דהרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא ז"ע, דבכל המצוות כולן אין ראוי להרבות בחומרות יותר מדי, אולם בהלכות פסח כדאי להחמיר, כי כל חומרא וחומרא הן כתכשיטים לכלה, לפיכך דבר פשוט הוא שצריך לעשותן בשמחה וברוגע ולא מתוך עצבון וכעס חלילה, דומיא דקישוט הכלה הנעשה מתוך שמחה גדולה ויתירה.

בדרך רמז אמר הרה"ק רבי אשר מסטאלין ז"ע בפסוק (שמות לד יז) 'אלהי מסכה לא תעשה לך', וסמך ליה (פסוק יח) 'את חג המצות תשמור', כי מילתא דשכיחא היא שבאים לידי כעס בעת ההכנות לחג הפסח וכן בחג עצמו, והרי אמרו חז"ל (שבת קה:): כל הכועס כאילו עובד ע"ז, לכן הזהירה תורה שבימים אלו יזהר ביותר שלא לעשות 'אלהי מסכה' זה הכעס ליה, אלא בניחותא ורוגע ומתוך שמחה של מצוה ינקה את ביתו מכל משהו חמין ליה.

כל צרה שלא תבוא, וכיוון שנתרגשה צרה לפתחנו - ו'ערב פסח' שמה, אם כן מן הראוי להכריז על יום תפילה'... כמובן שבדבריו אלו הרגיע את הרוחות הסוערות, והבינו הכל דאדרבה יש לשמוח ולשבח להקב"ה על הזכות שנפלה בחלקנו, ובנים אנחנו לה' אלוקינו וזוכים לעשות רצונו.

לד. וכבר אמרו 'דבר נורא', דלכאורה אינו מובן על מה מקנטר הרשע ומתלונן - 'מה העבודה הזאת לכם', הלא פסח זמן חרותנו הוא, והכל יושבים בהסיבה כבני מלכים, ואין לך תענוג גדול מזה, ומה גרם לרשע למאוס בעת כזאת במצוות ה', הלא מסברא היה נראה יותר להתלונן בשעה שצמים ומתענים ביום הכיפורים, או בשאר קיום המצוות שאין בהן הנאת הגוף, אלא, אחר שהרשע רואה בערב החג איך כולם עומדים ומנקים את הבית בעצבון מתוך 'נערווען' (עצבים), ובמקום לשמוח בקיום מצות מלך מלכי המלכים מתרגזים ובאים לידי כעס ולכלל טעות, זה גורם לו למאוס בעבודת ה' ויצא שכרם בהפסדם ח"ו.

לה. דבר נפלא שמעתי מצדיק אחד שליט"א לרמז בלשון 'חגים וזמנים לששון', כי הנה 'חג' הוא מלשון עיגול וסיבוב כידוע [ומלשון 'ובמחוגה יתראהו' (ישעיה מד יג) ופירש רש"י, אם בא לעשות בו ציורים עגולים מסבב אותו במחוגה], ורמז יש בדבר, גם כשה'זמנים' הם 'מסובבים' ומעורבבים (פארדרייטע צייטן), והוא בבחי' 'יחוגו וינועו כשיכור' (תהלים קז כז), ראשו סחרחר ומסובב מרוב טרדות היום וה'סיבובים' ברחובות עיר לצורך המועד... עדיין תהא בששון ובשמחה...

לו. בדרך צחות אמרו, דהנה אמרו חז"ל (ר"ה טז.) 'למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין, כדי לערבב השטן', ובתוס' (ד"ה כד) הביא בשם הירושלמי 'כד שמע קל שיפורא זימנא חדא, בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורא דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע, ומתערבב ולית ליה פנאי למעבד קטגור', ועל דרך זה ייאמר לענייננו לגבי עבודות הנקיון שהם בבחי' 'תשר"ק' וכנ"ל, שבפעם הראשונה בה 'תוקעים' ומנקים נבהל השטן ועדיין אינו נבהל לגמרי, אכן אם חוזרים ותוקעים - בעת אשר אחד מהתינוקות (או מהגדולים...) הכניס חמץ למקום הבדוק והנקי, וחוזר ומנקה ביישוב הדעת בלא כעס, אזי השטן נבהל לגמרי לנוכח מדרגתו של איש הלזה שכה כובש את יצרו ועושה רצון ה' מתוך שמחה ושלווה.

לז. ידוע בשם החיד"א לרמז בסמני הסדר קדש ורחץ הרוצה לקדש ולרחוץ את עצמו כרפ"ס ר"ת כ"ל ר"אשון פ"ה ס'גור יחץ מגיד - מה שאתה חייב להגיד תחצה לחצי ותרויח ע"י זה שמוציא מצה שתוציא את כל המריבות מתוך ביתך, שהרי מרוח כורך - כל מחלוקות כרוכות במרוח לשני הצדדים, והשכר שולחן עורך - מזוני, כי מצפון - מצפון זהב יאתה, בך הלל נרצה שתוכל לברך להודות ולהלל לבורא עולם ולהיות מרוצה לפניו.

לח. בכל מצב ישמור על יישוב דעתו ולא יאבד עשתונותו, כי אז אין 'שמח וטוב לב' ממנו. באחת השנים כשפתחו את הדלת בליל הסדר ל'שפוך חמתך' - אצל הגה"צ רבי שמואל שמעלקא מסעליש זצ"ל מגדולי רבני אונגריין, מצאו את הגוי שקנה כיום את המול את החמץ מכל בני העיר על ידי הרב, והוא טען בתוקף שברצונו לחזור בו מן הקניין, - כי בני משפחתו ששמעו על כך הניאו אותו מלהתעסק ב'עסק' גדול כ"כ, בני משפחת הרב הבינו שלא יצליחו לשנות את דעתו של הערל, ובבהלה ניגשו אל אביהם - וכי עתה יעברו כל בני העיר על 'בל יראה ובל ימצא'... הרב לא נתרגש, ולא איבד עשתונותו, ובשלוות נפש קרא לנכרי וכיבדו בלגימה המקרבת, וביקש לשמוע ממנו את בקשתו בפרוטרוט, הרב האזין בכובד ראש לדבריו, ולאחמ"כ התעמק בהרהוריו, והשיב לנכרי, הצדק עמך,

על הכעס כי סתם 'דבש' דבש דבורים הוא (עיי' נדרים נג. טור י"ד ר"ז סעי' י"ד) והדבורים יש בהם 'עכס' (ארס) אותיות כעס. והנה שני מידות הללו אינם טובות אף לשם שמים - כמו שהזכיר ה'מגיד' את ה'ב' (באזהרות שבריש 'מגיד מישרים') שאף במקום שנצרך לקנאות קנאת ה' צבאות עב"ז ימנע מן הכעס, כי אין טוב יוצא מזה. וזה אשר בא הכתוב ללמדנו כי כל שאור כל גבהות לבב וכל דבש כל כעס לא תקטירו ממנו אפילו לאישה לה' אפילו לשם שמים.

ולמדנו בן מה'מצה', כי החמץ תופח ורומה לכיס מלא אויר, והיא היא מציאותו ומהותו של ה'כועס' שממלא כריסו ב'אף וחימה', ובפרט שהמצה מורה על שפלות וענוה שהיא עיקר הגורם לסבול את הכל בנחותא ולא להתרעם ח"ו, שהרי הוא שפל בעיני עצמו ויודע שמצד הדין אינו ראוי לקבל מאומה².

אך היות והשעה מאוחרת מאד, וא"א להודיע לכל הסוחרים באישון לילה על ביטול המכירה, ובימים הקרובים חוגגים כולם בני הקהילה את ז' ימי החג, ע"כ, חזור הנה בעוד כשמונה ימים, ואז נאסוף את כל השותפים ונבטל את המקח, ועתה חזור אל בני ביתך ותרגיע אותם שהכל יבוא על מקומו בשלום...!

לט. ומעניין לעניין באותו עניין, ידוע מאמר העולם ליתן טעם לשבח מדוע נקראת השבת שקודם חג הפסח בשם 'שבת הגדול', כי מדרך העולם שאין סועדים בשבת זו את סעודות השבת במקום שרגילים לאכול שם מדי שבת בשבתו, כי כבר הכינו את המקום לכבוד פסח ופינו משם את כל החמץ, והיינו שהשבת מוותרת משלה עבור הפסח, ואין לך גדול כמי שמוותר משל עצמו לרעהו..., והיא גופא הכנה דרבה לקראת חג הפסח. אימרה נפלאה שמעתי מאחד מגדולי האדמוריים שליט"א שהנה כתב ה'חק יעקב' שהמצה האמצעית שבה מקיימין את מנהג ה'חץ' תהא גדולה משאר המצות, ורמז יש בדבר שה'שובר' עצמו הוא הגדול ביותר.

הוסיפו על כך, לבאר הטעם שמצפינים ומחביאים את ה'חצי' הגדול, כי הנה צריך להוציא מה'קערה' ומהשולחן חצי מצה בכדי לקיים מנהג 'יחץ' ו'צפון', ואילו החצי השני זוכה להיות מונח על שולחן מלכים... נמצא שאותו 'חצי' שהוציאו הוא 'מפסיד'... וזאת באו ללמדנו כי זה ה'מוותר' הוא הגדול ולו משפט הבכורה...

מ. ביאור נורא מבאר הגה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות דף רלז טור א) בלשון הכתוב (ו ט) 'מצות תאכל במקום קדוש', דמדת הענווה וההכנעה, שיהא האדם סובל הכל - גדלה מעלתה מכל הפרישות שבעולם המכונה 'קדוש', וזה מרומז בפסוק 'מצות תאכל' - מצה מרמזת על הענווה, והרי היא 'במקום קדוש' נמצא שהוא במקום הקדושה, ומוסיף ה'חתם סופר' - 'ועוד בה יתירה', כי 'בחצר אוהל מועד יאכלוה' - כי פרי שכר הענווה יאכלו אף בעולם הזה המכונה 'חצר' וטרקלין לעולם הבא.

ויתכן להוסיף על יסוד דבריו כי בהתאפקות מהכעס בענייני הבית ו'החצר'... וכמרומו בעניין המצה, הרי הוא מהפך ומעלה את ה'חצר' ל'אהל מועד' ומקדש את עצמו ואת ביתו בקדושה נפלאה...

ומעניין לעניין באותו עניין, שמעתי על אחד מהרבנים שליט"א שראה פעם אחת את אחד מגדולי הת"ח יורד מביתו ובידו 'צרוור' (שקית) האשפה כדי להניחה בעגלת האשפה הנמצאת ברחובה של עיר, אמר לו ה'רב' ל'גדול' שלום עליך רבי ומורי, שאלו ה'גדול', ומה למדת ממני עד שאתה קורא לי 'מורי ורבי', השיב לו הרב, למדתי ממך להוציא האשפה מבית החוצה... אמר לו ה'גדול', והרי גם בבית המקדש הייתה אחת מה'עבודות' - הוצאת הדשן מן המזבח... טען כנגדו ה'רב', מה דמיון יש בין בית המקדש לביתי הפשוט, מיד החזיר לו אותו גדול, אכן כל ימי הנני עובד לקדש את ביתי עד שיהא מקום ראוי להשראת השכינה...

וכבר כתב בספה"ק 'פלא יועץ' (סוף ערך גלות), כי מה שמגדדין את בעה"ב ממקומו בערבי פסחים וצריך לישב בין תנור לכירים מכפר בגלות כי מה לי בולו מה לי מקצתו. ובלבד שיכוין לשם כך וליקבלינהו באהבה רבה לט'. עיי"ש.

נוראות הובא משמיה דהרה"ק רבי לוי יצחק מבארידטשוב זי"ע, שעל ידי ההכנות להג הפסח יש ביד האדם להשיג מדריגת רוח הקודש, אך מדת הכעס מונעת ממנו מעלה נשגבה זו.

וכך מתאמרא בשם הרה"ק רבי חיים חייקל מאמרווא זי"ע (ונמצא כתוב בשערי אמונה להרה"ק רבי נטע אב"ד קאלביעל משנת תרנ"ט, ועוד ספרים) לבאר במה שנאמר בפרשתו (ב יא) 'כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה', כי הנה שאור מרמז על גאוה, כי הוא הגורם לעיסה להיות תופחת ועולה, דבש מרמז

באר הפרשה - פרשת ויקרא

שאר שבועיה - עקירת היצר הנרמו בחמץ

בתב הרדב"ז בתשובותיו (ח"ג תקע"ז ד"ה תשובה שניה) שעל פי דרך הפשט אי אפשר להסביר מדוע החמירה תורה כל כך באיסור חמץ דאסור במשהו ואסור בהנאה, (וכיוצא בחומרות אלו שלא מצינו בשום איסור), ועל כן אני סומך על מה שאמרו רז"ל במדרשות, כי

חמץ בפסח 'רמו' ליצר הרע והוא שאור שבועיה^{מא}, ולכן בלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו^{מב}, ואפילו כל שהוא לא בטיל, והוא אמת ונכון^{מג}.

זהבי נמי אמרו בגמרא (ברכות יז.) 'רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב

מא. הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע דקדק פעם בלשון המשנה (פסחים ב.) 'אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר', ולכאורה אינו מובן מאי דקאמר 'בודקין את החמץ' והלא בודקין את הבית מן החמץ שבו, ונשאר המהר"י בקושיא. בין השומעים היה גם בנו המהרי"ד זי"ע, שלימים חזר על קושיית אביו, ופתח ליישב את הקושיא במשל, למה הדבר דומה, לשני סוחרים שנסעו ליריד למכור סחורתם, והצליח ה' דרכם שבזמן קצר מכרו את הכל, ובשמחה הכינו את צעדיהם לחזור לביתם מוקדם יותר ממה שחשבו תחילה, כיון שכן החליטו לחזור רגלי, ויצאו לדרך, לאחר כמה שעות רצו לנוח מעט מעמל הדרך לתת תנומה לעפעפיהם, אך חששו לשלום צרור המעות, כיוון שלא ידעו היכן להחביא את צרור כספם, הביטו כה וכה, ויראו כי אין איש, כי אם עדר של פרות רועות באפר, על כן השכיבו עצמם על הזרעים, ואת צרור הכסף תלו על אחד העצים.

אך סוחרים אלו לא ידעו ולא הבינו שפרות אינן רועות לבדן בשדה מרעה, ויש כאן איזה רועה המנהיג את עדו, והוא אכן ראה איך שהם תולים את המעות על העץ, המתין הלה עד שנרדמו השנים, מיהר אל העץ - ונטל את כל הכסף לעצמו, אך חכך בדעתו כדת מה לעשות - אם יברח עם הפרות הרי הפרות מקימים קול רעש גדול בדרך הילוכם ויתעוררו הסוחרים משנתם ויתפסוהו בקלקלתו, ולאידך אם יברח בלי הפרות הרי בעל הפרות יקיים בו 'פסק', על כן מילא את התרמיל בגללים של הפרות תחת הכסף - כדי שלא ירגישו הסוחרים בקחתם את תרמיל המעות - כי ריק הוא, והשכיב עצמו במקום אשר שכב עד עתה, ואכן תחבולתו הצליחה, כאשר התעוררו הסוחרים משנתם שמחו בראותם את תרמילם 'מלא' תלוי על העץ והמשיכו בדרךם בשמחה, אולם כאשר פתחו את התרמיל חשכו עיניהם בראותם כי מלא הוא בגללים במקום הכסף, והביטו זה על זה בתדהמה ותמהו 'איך יתכן שהפרות הגיעו לראש האילן ונטלו את צרור הכסף ומילאו אותו גללים...' ובסכלותם אמרו, נו, וכי אפשר לנו לילך אל הרב לדון 'דין תורה' עם הפרות... ובכך סיים מהרי"ד את דבריו, כאשר הקהל משחק על טפשותם של הסוחרים, ולא הבינו כלל מה בין עובדא זו לקושיית מהרי"ד מבעלזא זי"ע.

בכל אותו זמן עמד בנו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע מן הצד והקשיב בכובד ראש לדברי אביו, ובתום דבריו התחיל כל גופו לרעוד מרוב פחד, ולשאלת החסידים הסביר באימה, שדברים עמוקים וטמירים גזו אביו בהאי עובדא, דהנה הסוחרים נשארו בקושיא מחמת טיפשותם, ואם היה להם קצת שכל בקדקדם היו מהפכים את הקושיות לתירוצים, דהנה דווקא מחמת שהוקשה להם - האיך יתכן שהפרות עלו על העץ ליטול צרור כסף, היו צריכים להסיק שוודאי היה שם רועה שהוא אשר עלה על העץ לגזול את כספם.

והנמשל, האדם ירד לעוה"ז עם תרמיל - זה הלב, ועליו למלאותו באבנים טובות ומרגליות על ידי קיום התורה ומצוות, אולם לפעמים נרדם האדם על משמרתו דומיא דהסוחרים שנתנו תנומה לעפעפיהם, ובשעה זו מרוקן היצה"ר את לב האדם מכל הרכוש שצבר בתרמילו, ומכניס תחתם גללים - עוונות ותאוות רעות רח"ל, אמנם בהגיע זמנים טובים מתעורר האדם משנתו ובודק את לבו, והוא נדהם למצוא שם 'גללים', אך במקום לבחון מאין מקורם של הגללים כדי להוציאם ולהחזיר לעצמו את רכושו הרי הוא מתייאש ומשלים עם מצבו השפל, אולם המשכיל מבין שהקושיות הן עצמן התירוצים, ויסיק שהיצר הרע הוא המכשיל את האדם בעת תרדמתו, כמאמר החכם ב'חובות הלבבות' (שער יחוד המעשה פרק ה) 'אתה ישן והוא ער לך', והוא אשר גזל ממנו את כל אוצרותיו, וימהר לרדוף אחריו ויתבע ממנו את רכושו ויעמוד על המשמר מכאן ולהבא שלא ירדם שנית, ולכן בזמנים טובים של אור לארבעה עשר 'בודקין את החמץ' ולא את הבית, כי עליו לחקור אחר שורש הדברים, מה מקור ושורש של החמץ, באיזה דרך מצא היצר פירצה למלאותו בכל אלו הגללים, ולהחזיר את האבידה היקרה זו הנשמה הטהורה של כל יהודי.

מב. רמז לדבר נתן הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע במה שנפסק בשו"ע (סי' תלב ס"ב) 'אין בודקין וכו' אלא בנר של שעוה', שהרי ה'שעוה' עשויה מדבש דבורים, וכבר מצינו בפוסקים על כוחו של 'דבש' להפך טהור לטמא,

שאור שבעיסה ושעבוד מלכויות', ופירש רש"י 'ומי מעכב - שאין אנו עושים רצונך, שאור שבעיסה - יצר הרע שבלבבנו, המחמיצנו', ולכן החמירו כל כך באיסור חמץ כדי להרחיק את האדם מן העבירה, שלא תהיה לו שום שייכות עם הסטרא אחרא^מ.

מחיצה עשרה - לעשות מחיצה גדר וסייג ובבללל ההרחקות מה'חמץ' ומהיצר הרע שלא יראה ולא ימצא אפילו במשהו הוא עשיית גדרים וסייגים המרחיקים את האדם מן העבירה, וכמו שהחמירו ב'חמץ' אף בדברים שאינם איסור ממש מעיקר הדין

שאם נפלו בעלי חיים לתוך הדבש הרי הם מותרים באכילה, ומשום כך בודקים בנר של שעוה לרמז על 'בדיקת חמץ' שתכליתה 'לגרש את היצר' ולהפך את הטמא לטהור.

מג. כתב הרמ"א (סימן תלב סעיף ב) 'ונוהגים להניח פתיתי חמץ במקום שימצאם הבודק, כדי שלא תהא ברכתו לבטלה', ונתחבטו הפוסקים איך תועיל עצה זו להציל את הבודק מברכה לבטלה, והלא אין זה כי אם הערמה בעלמא, שהרי כל הבית נקי מחמץ, ואילו אותם פתיתים אינו 'בודקם' - שהרי הוא עצמו הניחם במקומות הידועים לו. והשיב הגאון מטשעבין זצ"ל בשם צדיק נסתר שהתגורר בווארשא [לפרנסתו עסק בתיקון שעונים, וכאשר שמע אודותיו גאב"ד טשעבין שבר את שעונו והלך לתקנו אצלו כדי שיזכה להתברך מפיו, אך כאשר הגיע אליו הבין הצדיק את כוונת בואו, וסירב לברכו, באמרו שאיש פשוט הוא, בלית ברירה ביקש ממנו שיאמר לו דבר חידוש, ולבקשה זאת לא סירב, ואמר לפניו תירוץ זה], דהנה מצוות בדיקת חמץ היא לאור הנר, וילפינו ליה בפסחים (דף ז:) בגזירה שוה מכמה פסוקים, וחדא מינייהו הוא הכתוב אצל עבדי יוסף ש'חיפשו' את הגביע אשר הם עצמם הכניסו לבין אמתחותיהם של השבטים, ואעפ"י שידעו מקום המצאו של הגביע נאמר שם (בראשית מד יב) 'ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא', אלא מכאן, שאף חיפוש כזה שמיה 'בדיקה', ושייך שפיר לברך על בדיקה זו, ודפח"ח. ממאמר זה למד הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע, דהנה פעמים יתלונן האדם - מה אעשה, והקב"ה הכניס בקרבי יצר הרע גדול וקשה כ"כ, לזה אמרינו ליה, אכן הקב"ה הכניסו, אך המטרה הייתה כדי שתבוא ותוציאנו ותגרשו מעמך, ובידך כוח וגבורה להוציאנו, דומיא דפתיתי חמץ שהוכנסו לשם בכוונה תחילה בכדי שיבערום ויוציאו מן הבית. מד. ועיקר הכל שיעשה ככל שביכולתו לעקור את היצר מלבו, כי 'מצה' מלשון מצה ומריבה שיריב עם יצרו, ולא ישכיב עצמו למרמס תחת גלגלי מרכבת היצר... הנה ידוע פתגם העולם מדוע קוברים את המת - 'ווייל ער לאזט זיך' (כי הוא נותן לקברנים לעשות בו ככל העולה על רוחם...), כי זה כל האדם - החי לאזט זיך נישט, ואינו נותן ליצר לשלוט בו ולעשות בו ככל העולה על רוחו.

ורמז לדבר, כדברי הרה"ק מבלאזוב זי"ע (צבי לצדיק, מאמרי ניסן, מאמר ד' אות א), כי מצה בגמטריא קל"ה (135) וכשתחלקנה לשנים ב'יחץ' יעלה כל חצי לששים ושבעה ומחצה (67.5), והרי מן הדין יש לקחת לאפיקומן את החצי הגדול יותר נמצא שיש להסיף על חצי אחד ויעלה במנינו שישים ושמונה (68) בגמטריא 'חיים', ויבואר כמין כפתור ופרח, כי דייקא המצה - המריבה שאינו נתון למרמס תחת הייאוש שהיצר מייאשו זה נקרא 'חי'.

אחד מתלמידיו של הגאון בעל ה'נודע ביהודה' זצ"ל יצא לתרבות רעה ונעשה 'כומר' אצל הנוצרים ה"י, כאשר הגיעה הבשורה הקשה לאזני רבו הצטער על כך מאד, וביקש לעשות כל טצדקי שבעולם כדי להחזירו למוטב, לאחר בירור קצר נודע לו, ש'כומר' זה יושב לנוח מידי יום ביומו בשעה פלונית על מרפסת ביתו הפונה לרשות הרבים, כשהוא נהנה אז להביט ולהסתכל על העוברים ושבים, ויהי כשמעו כי כן החליט ה'נודע ביהודה' לעבור דרך שם באותה שעה ולברך אותו לשלום, והיה אם יענהו לשלום יהיה זה לו לסימן שיש תקוה להחזירו בתשובה, אך אם לא יתייחס אליו הרי זה מוכרח שהתנתק לגמרי מארץ החיים, וכשם שמצווה לומר דבר הנשמע כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע, וכן עשה, ולשמחתו קידם אותו התלמיד לשלום, וה'נודע ביהודה' שוחח עמו בנימוסין ובירכו לשלום, כאשר חזר לביתו שלח תיכף אחד מתלמידיו שימהר להזמין אליו את הכומר, ואכן תוך זמן קצר הגיע הלה אל בית רבו לשעבר.

כאשר נתייחד הרב עם התלמיד, פתח ה'נודע ביהודה' ושאלו בדברים היוצאים מן הלב, מדוע עזב את דרך התורה והיראה ובחר ללכת בדרך עקלתון ובשרירות לבו אחר עצת יצרו הרע, נענה הלה והשיב, שבימים שלמד בישיבתו אכל 'טעג' אצל אחד הבעלי בתים שבעיר [כידוע, בימים ההם עדיין לא היו נותנים אש"ל (אכילה שתיה לינה) בישיבות הקדושות, והבחורים היו סמוכים על שלחן בעלי בתים נדיבי לב שהסכימו לזון ולהחזיק תלמידי חכמים על שולחנם], פעם בחג הפסח נפל גרגיר חטה בתוך התבשיל, ושלח אותו הבעה"ב לברר אצל ה'נודע ביהודה' על

מכות ומכביצה ואף שלא נצטוו בברכת המזון אלא רק כשאכלו כדי שיעור שביעה, והרי שרק בזכות החומרות והתוספות על דברי תורה נגאלנו, וא"כ 'הרשע' שאינו חפץ בחומרות אילו היה שם לא היה נגאל.

בדרך זה ביארו צדיקים וגאונים מעם מנהג הנחת ה'ביצה' בקערה, שהנה מדרך התרנגולת שאינה מטילה את הביצה רק לאחר שעלה עליה ה'קרם', אך כל זמן שלא גדלה הקליפה אזי הביצה מחוברת ומעורה במעי התרנגולת, כך הקב"ה הוציא את ישראל 'גוי מקרב גוי' כי אף שהיו 'בקרוב גוי' אך היתה 'קליפה' שהפרידה ביניהם, שהיו 'מצוינים' שם ולא שינו שמם ולשונם ולבושם ושמרו על גדרים בינם לבין המצריים. ומשום כך מניחים את הביצה, להודיע בזאת ש'החפץ בגאולה' עליו להיות מוקף במחיצות להבדיל בינו לבין הגויים ואז יתהוה ראוי לגאולה.

בודק עד מקום שידו מגעת - אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו

אבל, לא יאבד עשתונותיו, כי אין הקב"ה דורש מן האדם שיבדוק ויחזר אחר החמץ כי אם עד כמה שידו מגעת, וכדאיתא בגמרא (פסחים ה.) חזר שבין

'משום חומרא דחמץ', ואף צריך לעשות 'מחיצה' בינו לבין חמצו של נכרי, כך צריך לעשות 'מחיצות' של ברזל בינו לבין העבירה.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו², שרק בגלל ההבדלה בין ישראל למצרים בתוספת 'חומרות' גדרים וסייגים יצאנו ממצרים לחרות עולם. וכה ביאר ה'פלא יועץ' בספרו 'אלף המגן' (בשלה, על הגש"פ) בשאלת הרשע 'מה העבודה הזאת לכם', שהוא שואל וטוען, דייכם במה שאסרה תורה, אבל מה העבודה הזאת לכם - שאתם מוסיפים בכל יום תורה חדשה ומרבים גדרים וסייגים, ועל זה נאמר 'לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר', כי אם אינו שומר את הגדרים בזה סופו לכפור גם 'בעיקר' - בציווי התורה המפורשים. 'ואף אתה הקהה את שיניו ואמור לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, לי ולא לו, אילו היה שם לא היה נגאל', כי כל יציאת מצרים היתה 'לקחת לו גוי מקרב גוי' כעובר במעי בהמה שהיו משוקעים בטומאת מצרים, ואף מידת הדין קטרגה עליהם הללו והללו וכו', אלא שהקב"ה 'נושא פנים' לישראל, והמעם מבואר בגמ' (ברכות כ:) כי הם מחמירים על עצמם לברך

כשרותו של התבשיל, ואחר שעיין הרב בפוסקים פסק שמצד עיקר הדין יש מקום גדול לסמוך על הפוסקים להקל, אך משום חומרא דפסח יש להימנע מלאוכלו, חזר התלמיד ומסר את תשובת הרב לבני הבית אשר קיבלו מיד את הפסק לזרוק את כל התבשיל, אמנם התלמיד עצמו לא היה יכול להתאפק, וסבר שבידו לסמוך על הפוסקים המתירים את התבשיל, וגבר עליו יצרו ואכל את התבשיל. לאחר זמן התחיל היצה"ר לעורר הרהורי חרטה בלבו, וניקר במוחו שוב ושוב כי חוטא ופושע הוא, ואין עוד בעל עבירה כמותו, שהרי נכשל ואכל 'חמץ בפסח', ומתוך כך הפילו מדחי אל דחי עד שנעשה כומר לעבודה זרה ה' ירחם, מיד השיב לו רבו, אולם, עתה ידעת, שבשעתו אמרתי לך שיש מקום להתיר התבשיל, ודבר פשוט הוא שלא נכשלת בחמץ בפסח כלל, ומצד הדין היה אפשר לסמוך על רוב הפוסקים המצדדים להקל, לכן קבל נא על עצמך להתחרט על חטאיך ומכאן ולהבא תחזור אל ה', דבריו נתקבלו בלב התלמיד, ואכן נעשה לבעל תשובה גמור.

מכאן, שעצת היצר היא זו, להפיל את האדם לפח היאוש, בכדי להביאו משם עד שאול תחתית, רחמנא לשיזבן. מה. הרה"ק ר' שמעון שלום מאמשינוב זי"ע הגיע לבקר בחוה"מ פסח את הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע ובתוך הדברים אמר לו בשם זקנו הרה"ק מווארקע זי"ע על הא דאיתא בהגדה קודם 'והיא שעמדה' שמכסים המצות ומגביהים הכוס ואומרים והיא שעמדה, שהנה המצות הם חיובם בלילה הזה מדאורייתא, לעומת זאת ארבעה כוסות הם רק מתקנת חכמים, ובא לרמז בזה כי אנו מגביהים את הכוס שחיובה מדרבנן ו'מסלקים' את המצות שהם מן התורה, ואומרים והיא שעמדה להורות כי רק קיום תקנות חז"ל הם שעמדו לאבותינו ולנו להחזיק מעמד בדרך התורה, וכל הגדרים והסייגים הם ה'שומרים' עלינו שנוכל לקיים את מצוות ה'. ונתלהב המהרי"ד וציווה לבנו מהר"ם מבילגורייא זי"ע לרשום את הדברים לזכרון כשהוא מוסיף לומר שמותר לכתוב זאת אפילו בחול המועד מפני 'דבר האבד'...

הסמיק לזה כ"ק אדמו"ר מסיקוורא שליט"א דבר פלא שאומרים בשם הרה"ק החתם סופר זי"ע לבאר הטעם ששלטה ההשכלה הארורה בבערלין ביותר, כי שם זלזלו במנהגי ישראל... (הובא בהגדה של פסח נתיבות הקודש - סיקוורא עמ' רכב).

מצוה נגד היצר הרע, ו'אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך' כי 'לקל גומר עלי', נמצא שמכיוון שיצא למלחמה כבר נחשב לו כמו שעשה את הכל, ולכן בידו לברך בשעת 'בדיקת' החמץ - כי אז הוא זמן היציאה למלחמה, ואין הקב"ה מסתכל על התוצאה אלא על ההשתדלות והרצון של האדם לקיים בנפשו רצון ה', ושפיר מברך כאילו עשה הכל.

שהכסיפו פניו - הכנה ותיקון ענייני בין אדם לחברו עוד רמזו צדיקי הדורות שבכלל 'החמץ' שנצטוונו לבערו מן העולם, הוא ה'חמץ' השוכן בלב האדם בפרט בעניינים שבין אדם לחברו, בדברי הרה"ק ה'עבודת ישראל' זי"ע (בסוד לשבת הגדול) על המשנה (פסחים מח): 'איזהו שיאור כל שהכסיפו פניו, כאדם שעמדו שערותיו', וכך נפסק בשו"ע (סימן תנט סעיף ב) 'מצה שהכסיפו פניו הוא חמץ', וכתב המג"א (שם סק"ה) 'אבל העולם אין נזהרים בזה', וכתב הרמז בזה שיש אנשים שאומרים דברי חידודין לחבריהם ומלבינים פניהם ברבים, ואזל סומקא ואתא חיוורא, וזהו 'שהכסיפו פניו' זהו בוודאי חמץ גמור, רצ"ל עצת היצה"ר, ואין העולם נזהרים בזה, כי אומרים מצחק אני, ובודאי מי שרוצה להיות ירא שמים יהיה נזהר מזה החמץ, ולבערו מכל וכל^מ.

ואכן זה כלל גדול בתורה, שגם בעת שהוא עוסק בחפצי שמים ישגיח מאד בכבוד הזולת^מ שלא לפגוע בכבודו חלילה, והעולם אין נזהרין בזה, ואוי להם לבריות שעל ידי חוסר תשומת לב יפגמו בקיום המצוה שתיחשב חלילה כמצוה הבאה בעבירה ח"ו^מ.

שני בתים 'זה בודק עד מקום שידו מגעת, וזה בודק עד מקום שידו מגעת, והשאר מבטלו בלבו', ולמדנו מכאן, שאין הקב"ה בא בטרונא עם בריותיו, ועל האדם לבדוק רק עד כמה שידו מגעת ותו לא, עוד למדנו כאן, שאכן, מוטלת עליו חובה גדולה לבדוק עד כמה שבכוחו לעשות, ולהגיע עד מקום שידו מגעת ולא פחות מטעמי עצלות.

זאת ועוד 'השאר מבטלו בלבו', ואמר ה'בית אהרן' זי"ע שבמקום שאינו מגיע בידיו צריך לבטל 'מיט א שטיק הארץ', היינו רצון הלב וההשתוקקות להיות טוב, כי אין הקב"ה דורש ומבקש מהאדם אלא שישתוקק לטוב, ומשעשה כפי יכולתו וכפי כוחותיו שניתנו לו מן שמיא - הן בעניינים התלויים במעשה הן בשאר ענייני עבודת ה', נחשב לו כעשה את הכל.

ביסוד זה הסביר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, דידועה הקושיה מדוע מברכים 'על ביעור חמץ' בעת בדיקת חמץ ולא בעת ביעורו מן העולם בשריפה, אלא, כפי הידוע (וכדברי הרדב"ז הנ"ל) שה'חמץ' מרמז על היצר' אתי שפיר, כי מי יאמר זכיתי לבי - בערתי את החמץ אשר בקרבי, ורק בעת 'בדיקת חמץ' שבידו לקוות ולייחל שיזכה לבערו לגמרי שפיר מברך 'על ביעור חמץ'.

עוד י"ל בדרך רמז, כי אף שא"א לאדם לומר בעת הביעור שזכה לבער יצרו מאתו כדת וכנכון, אמנם, ביד כל אחד לגשת אל הקודש לבדוק את החמץ - לחפש אחריו ולהכריז כי הוא יוצא למלחמה, מלחמת

מו. הרה"ק ה'מקור ברוך' זי"ע המליץ ואמר, דהנה מנהג ישראל קדושים שבשריפת החמץ שורפים גם את הנר והנוצה שהשתמשו בהם בשעת בדיקת החמץ. ולכאורה צ"ב, כי בשלמא הנוצה נשרפת מכיוון שהיא נוגעת בעת הבדיקה בחמץ עצמו שדינו בשריפה. אבל הנר שלא נגע כלל בחמץ מדוע ישרפוהו, אלא ביאורו, בשעת בדיקת החמץ צריכים לבדוק העוונות כידוע, ונמצא שהנר עזר לחפש חטאת האדם, ומשום כך דינו בשריפה. הוסיפו לבאר, שהנה זה ימים רבים שטרחו בני הבית ועמלו בכל כוחם בנקיון, שטיפה והדחה, ובחיפוש מחיפוש אחר כל גרגיר חמץ. ואחר כל זאת, מגיע הנר הזה ובודק ו'מחפש חסרונות' - אחת דינו לשריפה. מז. הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל היה נוהג לעשות 'ברכת האילנות' על עצי פרי אשר גדלו בחצרה של אלמנה אחת, פעם ניגש אליו 'לעורר' אותו, כי אין ברכתו בשלמות בתכלית כל ההידורים והדקדוקים, ועדיף לו לברך במקום אחר בהם גדלים עצים הרבה ששם יוכל לקיים באופן מהודר ביותר, השיב לו הגרש"ז אף אני מהדר בעשיית המצוה, וה'הידור' הוא ב'לב אלמנה ארנין'... שהיא שמחה שאני מברך על שלה, וכדאי הוא הידור זה מהידורים אחרים...

מח. לאחר נישואיו של הרה"ח רבי שלמה פרישטיק ז"ל עם בתו של הרה"ק רבי גדליה משה מזוועהיל זי"ע, לא ידע מה לעשות בפרוס חג המצות, כי אביו נהג לאכול מצות מכונה ואילו אצל זקנו הרה"ק רבי שלמה

כבד את אביו ואת אמך - מצות כיבוד אב ואם
 בתיב ב'עשרת הדברות' (שמות כ יב) 'כבד את אביך
 ואת אמך', והנה מצות עשה זו מדאורייתא
 שהיא 'חמורה שבחמורות' (ירושלמי פאה פ"א ה"א) נוהגת
 בעל עת ובכל זמן, אך 'הזמן גרמא' ביותר להתחזק
 בקיום מצוה זו, כאשר בחורי החמד שבו אל בית
 הוריהם¹, וגם אותם שכבר הקימו ביתם שעליהם לעזור
 ולסייע בידי הוריהם.
 וכבר כתב בספר החינוך (מצוה לג) 'משרשי מצוה זו
 [של כיבוד אב ואם] שראוי לו לאדם שיכיר

והנה נפסק בשו"ע בריש הלכות פסח (תכט א) 'שואלין
 בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום, הנה -
 ומנהג לקנות חיטים לחלקן לעניים לצורך פסח', ובהמשך
 דברי המחבר 'אין נופלין על פניהם בכל חודש ניסן,
 ומתאמרא בשם הרה"ק רבי ברוך ממעז'יבו' זי"ע לבאר
 את הסמיכות, שרצה הרמ"א להקדים, שתחילת דבר
 ידאנו איש לרעהו, שיהיו לו כל צרכיו בהרחבה, ויתן
 'מענות חטים' לעניים², ורק לאחמ"כ ידאג האדם לצרכי
 עצמו שיהא 'אין נופלין על פניהם' - שאף הוא עצמו
 לא יבוא לידי נפילה³.

מזוועהיל זי"ע היה הדבר חמור מאד, וכיון שעמד לערוך את ה'סדר' על שלחן אביו לא ידע כדת מה לעשות, הלך
 להתיעץ עם רבני ירושלים, והם יעצו לו לשאול את פי הרה"ק מזוועהיל עצמו. ברחימו ודחילו העלה את ספיקו
 על הנייר, ומסרו לידיו של ר' שלומיקה אשר קרא את השאלה במהירות, ובתוך כדי דיבור ענה לו ברורות 'וכי
 סבור אתה שבשמים ישאלו אותך אם אכלת 'מאשין מצות' [-מצות מכונה] או לא, בשמים ישאלו אותך שתי
 שאלות, האם שמרת את עיניך מלהסתכל בראיות אסורות, והאם שמרת את פיך לבלתי תפגע ח"ו ביהודי...'
 פעם סיפר רבי שלמה מעשה זה לכמה אברכים, ומשסיים דבריו שאלוהו א"כ לא השיב ר' שלומיקה על השאלה
 בענין מצות מכונה, ויהי כשמעו את שאלתם נסער לבו בקרבו ונדדק 'הוא לא השיב, ודאי שהשיב, הוא לעג על
 כל החומרא כאשר הדבר נוגע באיסור דאורייתא של פגיעה ברגשות יהודי אחר (של אביו), כי במקום פגיעה ברגשות
 יהודי אין מקום לשום חומרא בעולם...', והוסיף, שאם היה יודע שכך ישאלו אותו, לא היה מספר להם עובדא זו
 כלל, כי חסר להם יסוד גדול ביהדות.

מט. שנה אחת בעת עריכת ה'סדר' התלהב הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע בעת הגדה של פסח למשך כשעה ושעתיים,
 לאחר מכן נענה ואמר בשנה זו הסדר של הרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע (שהיה דר בעיה"ק ירושלים) מאיר
 למעלה מאד ונעלה מכל הסדרים, ברבות הימים נודעה סיבת הדבר, כי באותה שנה נשלח אליו סכום גדול מאחד
 מאנשיו שבחול, והיה סיפק בסכום זה לחוג את החג כשלמה המלך בשעתו, אבל הוא חילקו בין עניי עיר הקודש
 שיוכלו לחוג את החג כראוי, ולכן האיר סדרו מעלה מעלה (הגש"פ אמרי החן להגה"צ רבי אלחנן היילפרין זי"ע עמו' ל).
 נ. ועל ידי זה גופא שדואג לאחרים בזה הוא מעורר עליו רחמים וחסדים ומן השמים ידאגו לספק לו כל צרכיו.
 כי הנה שנינו במשנה (פסחים קיד.) 'מזגו לו כוס ראשון', להראות מנהג 'חירות' שאינו מוזג בעצמו אלא אחרים
 טורחים עבורו, ואם כי מעיקרא דדינא הרי זה נוהג רק כלפי בעל הבית, אבל כל שאר המסובים מוזגים לעצמם,
 אמנם רבים נהגו זאת בכל המסובים, שאין אחד מוזג לעצמו אלא אחרים מוזגים לו. אלא שלפי זה נמצא שכל
 אחד מוזג לשני, ואם כן יש מקום לשאול 'מה הועילו חכמים בתקנתם', שהרי סוף סוף כל אחד 'טורח למזוג', ומה
 המעלה הגדולה בכך שאינו מוזג לעצמו. וביארו עפ"י מה דאיתא בחת"ס ובספה"ק שעל ידי שבני ישראל עשו
 חסד אחד עם השני במצרים אזי גם מן השמים נהגו עימם במידת החסד, ולזכרון זאת אף אנו מתעסקים כל אחד
 בטובתו של השני. ואין זה רק 'לזכר' בעלמא... אלא כך הוא 'בכל דור ודור', כי 'איש לרעהו יעזור', ואבינו שבשמים
 ירחם עלינו ו'ימזוג' לנו כוס מלא ברכת השם.

ובענין זה, פעם התאכסן עני אחד בבית הגה"צ רבי אשר זאב ווערנער זצ"ל גאב"ד טבריא (שהיה מפורסם בהפלגתו
 במצוה זו) במשך תקופה ארוכה, אך דא עקא שעני זה היה מלא בכינים, והיתה הרבנית צריכה לעמול קשות להסירם
 מראשם של הילדים ומבגדיהם, עד ששאלה אותו מה יהיה הסוף... נענה לה בצדקותו, וכי בשביל כמה בעלי חיים
 קטנים כאלו נפגע ביהודי... והוסיף לומר, שמדה כנגד מדה, מי שאינו 'מפריע' להם - אף הם לא יפריעו ויציקו לו
 לאחר אריכות ימיו ושנותיו כשיהא מוטמן באדמה... (מאד נעלה עמי ר"מ).

נא. וכבר היה 'המשגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל מעורר את הבחורים לקראת סוף 'הזמן' שיעסקו
 בהלכות כיבוד אב ואם, למען ידעו את המעשה אשר יעשו. והיינו כאמור כי עליהם להבין ולהשכיל שזו

בעיקר 'לעולם שכולו ארוך', כלומר לזכות על ידה לחיי העולם הבא, אך כבר איתא במשנה (ריש מס' פאה) שהיא מהמצוות אשר אדם אוכל פירותיהן בעולם הזה מלבד הקרן הקיימת לו לעולם הבא²¹.

ושמעתי מהגאון בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל, דאיתא בחז"ל ששלמה המלך זכה ל'מלכות' בזכות הידורו הגדול במצוות 'כיבוד אם' ככתוב באורך ב'מלכים' (א פרק ב) ²².

ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנבר וכפוי טובה, שזו מידה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלוקים ואנשים²³. ושיתן אל לבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כיבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם...!

הנה אמרה תורה כי שכר קיום מצוה זו 'למען יאריכון ימך', והגם שפירשו חז"ל (קידושין לט:): שהכוונה

מצוות היום, ואינה 'נופלת' במאומה ממצוות עשה של אכילת מצה בליל הסדר... ובאמת צריך לדקדק בה הרבה יותר מכל ה'חומרות' בפסח, שכן כיבוד או"א היא מצוות עשה דאורייתא, ולא חומרא או דקדוק ממנהג ישראל קדושים...

מסופר שהגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל הלך פעם ברחובה של עיר בעצם יום השבת קודש, וראה יהודי מבוגר הנושא בשארית כוחותיו ספסלים, ולאחוריו מהלכים בניו בניחותא ובשלוות הנפש ו'טליתותיהם' על כתפיהם, ואינם מסייעים לו במאומה. מששאלם על מידת העזות הנוראה, הצטדקו הבנים שהם 'מחמירים' על עצמם שלא 'לטלטל' בשבת (ואינם סומכים על העירוב שבירושלים) ואילו אביהם אינו מקפיד, על כן נתנו לו ליטול על כתפיו את המשא הכבד. הדבר חרה מאד להגרש"ז זצ"ל - למשמע 'חומרות' כאלו, כשהם באים על חשבון ההכבדה על האב, ובמשך כמה וכמה ימים חזר בפני כל מי שנקרה בדרכו - השמעת טיפשות כזו, להכביד על האב במקום 'חומרא'...

ולדין ייאמר, יש ה'מדקדק' בהלכות הפסח לצאת ידי כל השיטות בחומרות על גבי חומרות, והרי הוא מזניח מצוות עשה דאורייתא העומדת לפניו לכבד את אביו ואת אמו... היש לך 'טפשות' כזו... נב. אמרו בעלי הרמז על הפסוק (בראשית כז לא) 'ויבא לאביו', שב' תיבות אלו יחדיו נקראים 'ישר והפוך', מתחילתם לסופם ומסופם לתחילתם, כי כך הטביע הבורא בעולמו שבן אשר יכבד אב, ישנה הדבר אצלו - שבניו יכבדוהו, ומי שאינו מכבד אב ואם, גם אליו יחזרו הדברים...

נג. וכך כתב רבינו בחיי ב'כד הקמח' (ערך כיבוד אב ואם) 'גדול כח מצות כבוד אב ואם, והיא מצוה בחונה כזהב, והבריות רואים לעין כי יש בשכרה פירות בעולם הזה, או בשלוה והצלחה שיוסיף לו השי"ת בכל מעשיו, או באריכות ימים, והוא השכר הקבוע במצוה הזאת.

בחז"ל מסופר על רבי חלפתא, שתדיר היה מעיין ובודק על הצטרכויותיו של אביו, והיה ממלא אותם בטרם יבקשם אביו מעמו - ונהגו עמו מן השמים 'מידה כנגד מידה', ונתקיים בו מקרא שכתוב 'והיה טרם יקראו ואני אענה' (ישעיה סה כד) - ומילאו מן השמים כל משאלותיו לטובה ולברכה בטרם פתח פיו לבקש ולהתפלל על מבוקשו. וכה כתב ה'חתם סופר' (עיי' דרשות חת"ס, ח"ב דף שסב ע"ב), כי לפעמים יעלה על ראש הבן לחשוב שאינו ראוי לו לבטל מזמנו כדי לשמשם ולכבדם שהרי בשעה זו יש בידו לעסוק בתורה שהיא כנגד כולם, ולבל יחשוש האדם לדבר הזה לפיכך הבטיחה תורה 'למען יאריכון ימך', כלומר שאם יבטל עכשיו מזמנו יזכה שהקב"ה ישלים לו ימים ושנות חיים, ואז יוכל להשלים בתורה ותפלה מה שלא הספיק לעשות משום כיבוד אב.

ומתאמרא משמיה של הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע שהיה אומר שיש לכל אדם קצבת 'שנות חיים' בזה העולם, וכל אותן השנים שהבן עוסק בכיבוד אביו ואמו אינן נכללות לו מכלל שנות ימי חייו, ויארץ ימים יותר כדי להשלים לחיות משך מספר השנים שנקבע לו (הובא ב'ויברך דוד' להרב הארפענעס חלק כיבוד אב פתיחה עמ' לג).

נד. וכך העיד ה'בית אהרן' על עצמו שזכה לכל מדרגותיו בזכות 'מצוות כיבוד אב'.

סיפר יהודי אחד מחשובי קרתא דשופריא, מעשה שהיה לפני רבות בשנים עם הגאון המחנך הנודע רבי משה טורק זצ"ל, הלה היה נוהג להתפלל בכל יום שחרית עם הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, ובכל יום היה מתברך מעמו בברכת 'צפרא טבא'. יום אחד הביא ר' משה את תלמידיו (מת"א) אל החזון"א, בעת שהותם בחדרו ניגש אחד התלמידים אל ר' משה ורצה לשאלו בלחישה דבר מה, אמר לו ר' משה, 'דרך ארץ, כאן בעמדנו לפני החזון"א אין מדברים מאומה'... לאחר מכן כשעבר תלמיד זה בין שאר התלמידים, עצר אותו החזון"א ושאלו מה שאלתך בני,

באר הפרשה - פרשת ויקרא

יה"ר מלפני אבינו שבשמים שנוכה כולנו להכין עצמנו כראוי לקראת ליל התקדש החג, ונוכה עוד השנה^{יה} לאכול מן הזבחים ומן הפסחים.

שתק התלמיד תוך כדי שהוא מביט אל ר' משה... אמר לו ר' משה אם החזו"א מורה לך - שאל אותו ככל אשר תאוה נפשך, וישאל התלמיד היאך ובמה זכה הרב להיות 'חזון איש', ענה לו החזו"א בב' דברים: א. מעולם לא ביטלתי אפילו רגע אחד לריק. ב. מעודי נזהרתי מאד מאד במצוות כיבוד אב ואם. (וראה עוד במעשה איש ח"ד עמ' קצח). נה. הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע אמר, כי הנה עומדים אנו בסמיכות לחג הפסח, זמן הראוי לגאולה, וכבר אמרו חז"ל (שבת קיח:): 'אלמלי שמרו ישראל ב' שבתות מיד היו נגאלין', על כן שומה עלינו להיזהר ביותר בשמירת ב' שבתות שקודם הפסח כדי שנוכה כבר לגאולה השלימה.

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הכנה לפסח

פרשת ויקרא

בס"ד | גיליון מס' 323

כיצד איטום בשקית ניילון הציל 4 נפשות בישראל?

אדם כי יקריב! (א, ב)

כמה נאים דבריו של בעל ה'חובת התלמידים' המתאר את עניין הנקיון לפסח ומשמעותו, ונעתיקם מתוך מתק לשונו: 'חג הפסח בחינת אהבה, לפי שמתוך חביבות ואהבה רצים לקיים מצוות אבינו שבשמים... רוצים הם להיכנס כל כולם לחורים ולסדקים, קופצים הם מעל התנור, מכניעים ודוחקים עצמם אל מתחת למיטה, כי הלב עורג! ומעטה, קשה להם לדבר דברים שאינם מענייני הפסח כמו להגעיל הכלים או למרק ולצחצח הבית כולו...'

אכן כן! הרגע הזה בו יהודי מתאמץ, מטפס למדף העליון או מתכופף מתחת למיטה כדי לגלות פירור חמץ שעוד תקוע אי שם, הוא ביטוי של אהבה לעשות מצוות בוראנו, להתאמץ כדי למרק את הבית ממה שהבורא גזר עליו שהוא מתועב

ודחוי בימים אלה! והנקיון הנרגש הזה מטפיע על האדם למרק את לבו ולצחצח את פינות נפשו. כשהוא משפשף בין חורי המרצפות הרי הוא מפשפש בין חורי נשמתו, מחפש לבער משם כל בדל שאור שבעיסה שהותר היצר!

דווקא בגלל שהחמץ מצוי כל כך, נקיונו דורש כוחות כה גדולים ומשמעותיים, טרחה והקרה של ממש. זו גם השליחות שלנו בנקיון הלב - למרק אותו מלכלוך שדבק בלבו של יהודי מתוך הרגל, לבער מתוך הנפש הנהגות ודרכי חיים שהפכו שגרתיות, אולם הן מסוכנות וארסיות כל כך! נכון, זה דורש מאמץ והקרה גדולה - אולם זו העת לבער את כל סוגי החמץ גם יחד!

פרשת השבוע פותחת במילים 'אדם כי יקריב מכס', במילים אלה טמונה משמעות כי האדם המקריב - מקריב מעצמו, מתוכו, מקרב לבו. כדי לעשות נחת רוח לבורא עולם נחוצה הקרבה, דרוש מאמץ, צריך לקחת משהו מבפנים, מתוכי הלב, ולזרוקו החוצה, לבערו מהעולם. זו השליחות שלנו בימים אלה, זה תפקידנו בשעה זו!

אחים יקרים, כשאנו מחזיקים ביד את חומרי הניקוי ומתרוצצים אחר החמץ, הבה נזכור את המשמעות העמוקה הטמונה בחמץ, ונקבל על עצמנו גם למרק מתוך הנפש הרגלים שהתרגלנו אליהם, סכנות רוחניות

שיאנו חוששים מספיק מפניהן. זה הזמן למרק מהלב, מהכיס ומהבית כל בדל יצר הרע, כל פירור של נסיון, כל גרגר של סכנה רוחנית, וכך נזכה להיכנס לחג הפסח שהורים זוכים, ולהיגאל מכבלי היצר לחירות עולם!

שלושה ימים שהצילו חיים!

על הסיפור הבא ביכולתי להעיד באופן אישי, ומעשה שהיה ביהודי שהתקשה להצליח בעיסוק רוחני, ועד מהרה גילה אותו היצר הרע האורב לכולנו. הוא נמשך אל חברים פחות טובים, ואילו הסיטו אותו ממעלתו כבן מלך, והסיתו אותו להחזיק במכשיר טכנולוגי מהסוג הפחות כשר, כדי שיהיה לו קשר עם העולם וכדי שיהיה לו מעניין בחיים... - רחמנא ליצלן.

מתוך שמחה וטוב לבב, עם ישראל כולו מצוי בהכנות קדחתניות לקראת חג הפסח הממשמש ובא. רעם שואבי האבק מנסר בחלל, מתערבב בניהוחות חומרי הניקיון הפזורים בכל פינה. ממאפיות המצות עולה עשן המיתמר לגבהים, ובכל קרן רחוב נערכת חלוקת 'קמחא דפסחא'.

עניין צחצוח הבית ונקיונו מכל בדל חמץ, מחייב מחשבה והתבוננות בכמה רבדים. ראשית, זוהי המצוה היחידה בה משהו שגרתית שכולנו מורגלים בו כמו חמץ, הופך לשנוא, מתועב ונרדף כל כך, ברמת 'בל יראה ובל ימצא'. שנית, ההלכה קובעת שניתן לצאת ידי חובה בביטול החמץ, ובכל זאת נהגו ישראל קדושים לנקות ולצחצח את הבית מכל פירור ולבערו מהעולם, לא להותיר לו זכר בתוככי בתינו, למרות שהדבר כרוך במאמץ לא קטן בכלל!

שלישית, רוב איסורי התורה הם איסורי אכילה, ואילו חמץ בפסח - הוא איסור הנאה לא רק בימי החג, אלא אף חמץ שהיה ברשותו של יהודי - אסור בהנאה גם לאחר החג! ורביעית, ואולי הקשה שבכולן, איסור חמץ הוא איסור התורה היחיד שבימי הפסח איסורו במשהו, פירור בודד אסור באכילה גם אם הוא מצוי בתוך סיר ענק. למה? מה יש בחמץ שאיסורו כה קיצוני ומחמיר? מה הוא מסמל, מה טמון בו, למה אנחנו כה מהדרים ומתאמצים לבערו מן העולם לחלוטין?!

בשאלות הללו עוסקים רבותינו, ומגלים סודות מאחורי הקלעים של איסור החמץ, ומה שהוא מייצג. הנה תגלית של הרדב"ז בתשובות חלק ג' סימן תתקע"ז: החמץ מסמל את ה'שאר שבעיסה', את היצר הרע שמחמיץ ומקלקל את לבו ומעשיו של יהודי. כמו השמרים אותם מוסיפים לעיסה, שאמנם נוכחותם מזערית אך השפעתם עצומה, כי הם מנפחים את העיסה, מחמיצים אותה, משנים את צורתה - כך היצר הרע השוכן בלבנו, הוא קטן ומזערי, אך השפעתו הרסנית ומזיקה. ולכן - - -

לכן אנחנו יוצאים למרדף אחר החמץ, המסמל כאמור את היצר הרע. אנו מבקשים לטרות, להתאמץ, לפעול בכל כוחנו - כדי לבער את החמץ, לבער את היצר. אנו משפשפים בכל הכח, משתמשים בחומרי ניקוי חזקים, שואבים בשואבי אבק רבי עוצמה - כדי לפעול בתוככי לבנו את ביעור החמץ, כדי לבער את היצר הרע מכל פינה נידחת בלב. אנו מבקשים לגרש את היצר ונסינונתי מעמקי נפשנו, ולמען המטרה העילאית הזו אנו מתאמצים בכל הכח, לבל יישאר ממנו זכר!

מתברר, כי למצוות ניקיון הבית מן החמץ יש משמעות עמוקה: 'האדם נפעל כפי פעולותיו' - כפי שכותב בעל ספר החינוך, ואנו מבקשים שהפעולות שאנו עושים, הטרחה המייגעת שלנו כדי לבער חמץ - יהיה בהן את הכח להשפיע עלינו לנקות את נפשנו, למרק את ליבנו, לצחצח את נשמתנו. פעם בשנה אנו מבקשים לזרוק החוצה מתוככי הלב את כל הארס וההרס שהטיל בנו היצר, ולהגיע בלב זך ונקי לליל הסדר, ליל הגאולה!

מתחדשים בחג האביב!

אנשי בשורה אנו היום, כי במועד חג האביב - חג הפסח, נתחדש בסייעתא דשמיא בהופעת הכרך השלישי בסדרת 'פניני פרשת השבוע', ובו אוצר הגיליונות שבידיכם מסודרים בזה אחר זה לפי סדר פרשת השבוע והמועדים. כרכים א' ו' הפכו ברוך ה' לרבי מר, רבבות יהודים בעולם כולו רכשו אותם ונהנים מאוצרותיהם, ועתה - כרך ג' עומד להופיע!

בסייעתא דשמיא, רבבות רוכשי כרכי א' ו' מתענגים מדי שבת בשבתו על אוצרות הגיליון, כאשר כל שבוע הם זוכים לתובנה מרוממת על ערך יהודי העולה מפרשת השבוע, מלווה ומעוטר בסיפורים מרגשים ומרתקים, המוגשים בצורה שווה לכל נפש. הדברים מוצאים מסילות ללב הקוראים, ואופי יהודים מעידים על מהפכים חיוביים שחוו הדודות למאמרי הגיליון הסדורים בספר, באותיות מאירות עיניים ובהגשה מרהיבת עין.

גם אתם - קוראיו הנאמנים של הגיליון, מוזמנים לרכוש את הספר החדש שיפוע השבוע בחנויות הספרים המובחרות, וליהנות מאוצר בלום של מאמרים, סיפורים, הנהגות וסגולות, פנינים העולות מפרשות השבוע ומעשירות כל שולחן שבת, שיעור שבועי, או שיחה מרוממת בין איש לרעהו. להזמנות מרוכזות חייגו: 055-677-8160.

המכשיר אומנם הפיג לו את השעמום, אולם בד בבד הפיג גם את יראת ה' שבערה בו, את הלחלוחית של יראת שמים שפיעמה בלבו. דרך המכשיר הזה הוא נחשף לחומרים מסוכנים רוחנית, הכיר חברים נוספים - מסוכנים לא פחות, ובאופן כללי מצבו הרוחני הלך והידרדר מדחי אל דחי. נראה היה כי הוא שועט במורד הרוחני ללא יכולת לעצור...

במוצאי שבת 'בשלח-שירה', י"ז בשבט תשפ"א, נפגשנו ושוחחנו. הוא תיאר את הקשיים העוברים עליו, את הבדידות שנכפתה עליו עקב ימי ה'סגר', ותירץ באינספור תירושים למה הוא מוכרח להחזיק במכשיר הזה, וכמה בזכותו הוא קשור לעולם ויודע מה קורה, כלשונו. כל הבקשות והתחוננים שיתנתק מהמכשיר המסכן את חייו הרוחניים עלו בתוהו, כלה ונחרץ עמו להמשיך להחזיק בסם המוות הרוחני הזה - ויהי מה!

לקראת סוף השיחה, דיברנו על סיפור יציאת בני ישראל ממצרים, כיצד היו שקועים בעומק הגלות, ומשה רבינו ביקש לצאת רק לשלושה ימים, מתוך הבנה ששלושה ימי גמילה מבוץ הגלות - כבר יפתחו להם את השער לחוש את טעם הגאולה והחיבור עם בורא עולם. לפיכך, ביקשתי ממנו שלושה ימי ניתוק. רק שלושה ימים של ניתוק מהמכשיר, של אוויר צח וזך, נקי מהמיאוס שמציף את נשמתו דרך המכשיר. אחרי שלושת הימים - אם ירצה חלילה - יוכל לשוב אליו כאוות נפשו!

הלה שמע, וניאות להפקיד את המכשיר. כשהוא אורז אותו בכמה שקיות ניילון אטומות - לבל ייכשל בו מי שישמור על המכשיר. תוך כדי איטום השקיות, ביקשתי ממנו עוד משהו:

כשבוע קודם לכן, התוודעתי לסיפור של יולדת בשם מרים יהודית בת חיה גיטל, אשה צעירה שהגניף תקף אותה, ומצבה הלך והחמיר עד כדי סכנת חיים. הוריה, בעלה וילדיה היו אחוזי פחד ואימה, תפילות רבים נערכו לרפואתה, אולם נראה היה כי שערי שמים נעולים. מצבה הפך קריטי מרגע לרגע...

באותו רגע בו הוכנס המכשיר אל השקיות והלה נפרד ממנו לשלושה ימים, ביקשתי ממנו שיכוון שהוא עושה מצוה זו לישועת עם ישראל הנתון בצרה עקב הגניף, ובפרט לרפואת אותה אשה מרים יהודית בת חיה גיטל, שתזכה לרפואה שלימה. הרי הרגע הזה בו יהודי מקריב מעצמו למען שמו באהבה - הוא רגע גדול ונשגב בו שערי שמים פתוחים, כדאי לנצל את ההזדמנות להציל נפש מישראל ולפעול עבורה ישועה!

הוא נענה לבקשתי, ואמר את שמה פעם ופעמיים, עד שהמכשיר נאטם בשקית והורחק ממנו לשלושה ימים, ממוצאי שבת ועד יום שלישי בערב. ביום שלישי בערב, כשביקש להשיב לידי את המכשיר, נעניתי ואמרתי לו כי מצבה של האשה מוסיף להיות קריטי, לא שמענו על שינוי משמעותי. לפיכך, אני מבקש ממנו עוד שלושה ימים, רביעי, חמישי וששי, שלושה ימים נוספים ואחרונים של ניתוק מהמכשיר למען הצלת היולדת, שתשוב להיות אמה לילדיה!

לא היה לו קל להסכים, ובכל זאת - כנראה שלושת ימי הניתוק השפיעו עליו וזיככו את לבו קצת, עד שנענה לאתגר להתנתק לשלושה ימים נוספים, לרפואת היולדת. על פניו ניכר כי הדבר דורש ממנו מאמץ רב ומורכב, אך הוא התעודד בכך שאינו מתאמץ לחינם - הרי הוא מקריב את המאמץ שלו לרפואת אשה יולדת, שתזכה לישועה ורפואה בקרוב. וכך יצאו לדרך שלושה ימי ניתוק מרוממים נוספים...

האמת ניתנת להיאמר, שלא הכרתי כלל את משפחתה של אותה יולדת, אפילו שם משפחתה לא היה ידוע לי. רק סיפורו - שקרע את הלב של רבים שהעיתור לרפואתה - הוא שתפס את תשומת לבי. ואז, ביום חמישי בערב, כלילה שבין היום השני לשלישי, בהשגחה פרטית מופלאה פגשתי בבעלה של אותה יולדת, ושאלתיו לשלום רעייתו.

הדברים שאמר הרטיטו את לבי: 'ביום שלישי החליטו הרופאים לנסות להעיר אותה. ימים ארוכים היתה מורדמת ומונשמת והם לא העלו בדעתם אפשרות כזו, אבל ביום שלישי לקראת ערב הם החליטו לנסות. אט אט הורידו את מינון חומרי ההרדמה, ולמרבחה הנס והפלא היא החלה מתעוררת... היום דיברתי איתה!' - אמר בעלה בעיניים דומעות, 'בעזרת השם היא בדרך להבריאה! זה נס!'

לא האמנתי למשמע אוזניי. ממש כך! ביום שלישי בערב, באותו זמן בו האיש סיים את שלושת ימי הניתוק הראשונים, התחולל בו מאבק אם להמשיך לשלושה ימים נוספים, והוא ניצח בו - באותו זמן ממש החל המהפך במצבה של האשה היולדת! הנה כי כן, יהודי אחד התאמץ, הקריב, התנתק, זרק וזנח את המכשיר המסוכן לשלושה ימים בודדים - והיה די בזה כדי להשיב אשה לחיים! לא יאומן כי יסופר!

כשהסיפור נודע לאחד מצדיקי הדור שליט"א, הוא ביקש לפרסמו בעולם כולו, בהטעימו משפט שכדאי לזכור: 'מכשיר טכנולוגי אסור - הוא סם המוות, פשוטו כמשמעו. המתנתק ממנו - הרי הוא כנגאל ממוות לחיים. אין פלא כי ביכולתו לחולל תחיית המתים!!!'

והוסיף אותו צדיק שליט"א, כי הקדוש ברוך הוא הקדים רפואה למכה, בכך ששנים ארוכות לפני הופעת הגניף המסוכן בעולמנו - נתן לכולנו את הכח לפעול את הישועה ממנו. כי העובדה שמכשירים כאלה כה מצויים, העובדה שהנסיגות

בשמירת העיניים, האוזניים והמחשבה כה קשים בדורנו - היא היא הדרך להקל על המחלה ולהביא רפואה, כי כשיהודי מתאמץ למען בורא עולם ומקריב מעצמו - בורא עולם פותח לו את השער, מעניק לו ישועה!

אחים יקרים, כעת, כשאנו ממרקים את הבית ומוציאים ממנו כל בדל חמץ, זה הזמן למרק את הלב ואת הכיס, לגרש ולבער מהם כל נסיון, מכשיר אסור, כלי טכנולוגי מסוכן. גם מי שאין לו כל מגע עם מכשירים מעין אלה, עדיין הנסיגות של שמירת העיניים אורבים לו בכל פינה, מסכנים את חייו הרוחניים. הרגע בו יהודי מתגבר, מתאמץ, מקריב כדי לשמור על נקיון נפשו ונשמתו - הוא רגע הזדמנות לפעול בו ישועה!

עכשיו הזמן לנקות את הלב, לגרש ולבער את היצר המתוכו. להשליך כל מכשיר טכנולוגי מסוכן, לעצום עיניים מול תמונה שאינה ראויה, להתגבר על היצר לבל יתנחל בליבנו. כך נזכה להגיע לחג הפסח נקיים וזכים, ראויים לקבל את השפעות החג ומתנתו, וגם נזכה להיגאל - כל אחד מצרותיו, ולשורר שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו!

נס הצלה כפול!

לסיפור הקודם יש המשך, מרגש ומרטיט לא פחות. לאחר שהיהודי הגיבור נחשף לנס העילאי שתחולל בזכותו, לאחר שהתברר לו כי זכה להציל אשה ואם בישראל ממוות לחיים, הדבר טלטל אותו טלטלה עמוקה, עד כדי ש...

שבועיים אחר כך, נסע אותו יהודי ברכב, ובמהלך הנסיעה סיפר לנהג על נס ההצלה של האשה היולדת, הודות להתנתקות ממכשיר מסוכן רוחנית. תוך כדי דבריו, החל לדבר על לבו של הנהג, שגם הוא החזיק במכשיר כזה, וביקש ממנו להצטרף למהפכה. 'זה טעם גן עדן!' - אמר לנהג, 'תנסה להתנתק או להתקין סינון חזק, רק לשלושה ימים. אתה יכול להציל נפש מישראל, וגם לזכות בתענוג רוחני עילאי, בידיך הדבר!'

הנהג שמע, והתקשה להיעתר לכך. המכשיר משמש אותו שעות ארוכות בהיותו בדרכים, והוא מתקשה מאוד להתנתק ממנו. אולם הנוסע דיבר על לבו עוד ועוד, הסביר לו עד כמה תחושת הניתוק היא מרוממת ונעימה, וגם מסוגלת לישועה ורפואה. כשהנהג עמד להיעתר לבקשה, ביקש ממנו הנוסע לכוון לזכותה של אשה נוספת, גם היא יולדת, אם לכמה ילדים, שאף היא לקתה בגניף ומצבה קריטי, ושמה חיה רבקה בת לאה.

'אני כבר לא יכול להציל אותה' - אמר הנוסע בחיוך, 'כי אני כבר התנתקתי. אבל אתה עוד יכול! תתנתק, תתקין סינון איכותי. אתה יכול להציל נפש מישראל, להשיב אמה לילדיה!' - ביקש, והנהג הזכיר את שמה של האשה לרפואה שלימה, והבטיח כי למשך שלושה ימים - יתקין במכשירו סינון איכותי מאוד שימנע ממנו כל שימוש שאינו לצורך חשוב מאוד עבורו, כדי לנסות, 'לראות איך זה...' כלשונו...

והוא אכן זכה לראות בעיניו 'איך זה...' - - -

ביום השלישי לסינון, הוא נוהג ברכבו בכביש מהיר, כשלידו חבר. מסיבה שאינה ברורה סוטה הרכב ממסלולו ומתנגש בקיר, מתהפך ומתרסק לחלוטין. בשפת המכונאים הרכב 'הלך טוטאלוס', נותרה גרוטאת מתכת מרוסקת, מפוררת לחתיכות קטנות. כוחות ההצלה שחשו למקום היו בטוחים שהם עומדים לפנות גופות, אבל... -

מתוך שביר הרכב, יצאו הנהג והנוסע שלצידו, מהלכים על רגליהם בבראות איתנה, מנערים מעליהם שביר זכוכית ואבק. כן כן, כוחות ההצלה והחילוץ התקשו להאמין שנוסעי הרכב יצאו ממנו בשלום, אבל כך בדיוק קרה! - הנהג הגיבור שהתנתק מנסיגות המכשיר זכה לראות עין בעין את הצלתו, תוך שלושה ימים בלבד!

ובכך לא תם סיפורנו: כזכור, אותו נהג לא ידע כי אורבת לו סכנה, ולא ידע כי עליו לשמור את זכויותיו לעצמו... הוא זיכה את זכות התנתקות לרפואת האשה חיה רבקה בת לאה. כשהזכיר את שמה לרפואה, היתה האשה מחוברת למכשיר 'אקמו' המחליף את פעולתם של הלב והריאות שכבר לא תפקדו, עד כדי כך היה מצבה מסוכן, קריטי ממש...

לא חלפו אלא כמה שבועות בלבד, והאשה נותקה ממכשיר 'אקמו', ואף התעוררה מההרדמה. עודה זקוקה לרחמי שמים כדי להבריאה לחלוטין, ויהא פרסום סיפור זה לרפואתה, אולם בחסדי שמים - מכלל סכנת חיים היא כבר יצאה. מצבה השתפר ללא הכר. התברר, כי הניתוק מסכנות המכשיר הטכנולוגי - הציל את הנהג והבריאה את האשה גם יחד!

אחים יקרים, בעת הזאת, רגע לפני כניסת חג הפסח הבעל"ט, זה הזמן לנקות את הלב, למרק את חזריו, להשליך מעלינו כל נסיון, להתנתק מכל מכשול, ולצאת לגאולה רוחנית מהיצר הרע ככל האפשר. עכשיו, כשאנו ממרקים את הבית מכל בדל חמץ, הבה ננקת את הלב ממה שמציף אותנו בנסיגות או מכשיל אותנו בראיות אסורות, הבה נתגבר על כל נסיון בכל הכח, תוך הקרבה אישית גדולה, ונזכה לפתוח לעצמנו שערי ישועה וגאולה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת ויקרא תשפ"א

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר (א, א)

פי' רש"י "צא ואמור להם דברי כבושין, בשבילכם הוא נדבר עמי" וזה תמוה, וכי זה דברי כבושין המה? והלא דברי גדולה המה, שבזכות ישראל זכה משה שנדבר עם השי"ת, וי"ל דדברי כבושין היינו שע"ז יוכלו להכיר כמה הי' גדול חטא העגל, שע"י שנעשו בעלי תשובה הגיע למדריגה גדולה הזאת שזכה משה שנדבר עמו השי"ת בזכותם.

(תורת משה לחת"ס)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה (א, ב)

כתב בספה"ק בני יששכר: (מאמרי ראש חודש - מאמר ב) "והנה ענין הקרבנות הוא לקרב כל המדריגות 'דומם' 'צומח' 'חי' 'מדבר' אל הקדושה, הנה הקרבן - החי, העצים - צומח, המלח - דומם, והאדם (מדבר) שמקריבם בכחו אל השי"ת הנה כל הנפשות של דומם צומח חי מדבר כולם מתקריבים ומשתחווים לקדושתו ית"ש וזהו תענוגיו ושעשועיו ית"ש, וזה נקרא קרבן להו"ה שמקרב כל הארבע מדריגות נפשות אל ד' אותיות השם הנכבד.

(בני יששכר)

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה וגו' תקריבו את קרבנכם (א, ב)

יש להבין מדוע בתחילה כתב "קרבן לה'" ובסוף כתב "תקריבו את קרבנכם"? והביאור בזה: אדם כי יקריב מכם - שאדם מקריב קרבן מעצמו - מעצמותו, מהרצונות הפרטיים שלו, זה קרבן לה' כי ה' רוצה בעיקר את ליבו של האדם, את רצונו ואת האנוכיות שלו, כמו שכתוב: "תנה בני ליבך לי" אבל כשאדם מקריב בהמה שמינה וליבו בל עימו, בלי הכנעה והרהורי תשובה - זה לא קרבן לה' אלא קרבנכם.

וכן בפסוק ג' כתוב: "אם עולה קרבנו" אם אדם רוצה לעלות קרבן (עולה) ולקרב את עצמו לבוראו (קרבנו) מה יעשה? יקריב אותו (לרצונו) יקריב את רצונו לפני ה'.

סיפר הרה"ק החוזה מלובלין, פעם אחת בליל חורף קר היה הקיסר נפוליאון שוכב באוהל בקרב גייסותיו על פני השדה ומתכסה בכמה שמיכות, ולפתע תקפו צימאון גדול למים אך מפני הקור הגדול התעצל לצאת מתוך שמיכותיו, עד שאמר בליבו: אם כן עצלן אתה נפוליאון מה בינך ובין האחרים?

מיד קפץ ממשכבו והלך לקצה השדה שם עמדה חבית מים. כיון שהגיע לשם חזר ומלך: בשביל מעט מים טרחתי כל-כך ולא יכלתי להתגבר על צימאון? אם-כן? מה ביני לבין שאר בני תמותה? לא שתה, הלך ועלה חזרה על יצועו.

למעשה כזה - סיים החוזה את סיפורו - אני קורא שבירת הרצון.

וסיפור זה יכול להיות אצל כל אחד מאיתנו:

כך סיפר הגר"ש שבדרון זצ"ל: בבחורותי אהבתי לעשן סיגריות, והשתוקקתי היתה גדולה. פעם הייתי עם חברי בחדר אחד ושוחחנו על דבר מה, החורף היה בעיצומו והקור הירושלמי היה עז, כעבור זמן מה חשקתי מאוד לעשן סיגריות, אולם זו היתה מונחת בחליפה התלויה על הקיר...

כאן הזדמנו העצלות והתאוה לפונדק אחד, תאוה לעשן סיגריות, ועצלות כי התעצלתי לקום מהמיטה לקחת את הסיגריות מפאת הקור... חשבתי לעצמי מה עושים, אתגבר על התאוה ולא אקום?

נשארתי עצלן. אשבור את העצלות ואקום לקחת סיגריות? נשארתי עם התאוה.

מה עשיתי? קמתי, ניגשתי אל החליפה והוצאתי את חפיסת הסיגריות, ממנה הוצאתי סיגריות אחת, חיפשתי גפרורים, ואף מהם הוצאתי רק אחד, אח"כ הנחתי את הסיגריות עם הגפרורים על השולחן ואילו אני חזרי למיטה מבלי לעשן...

כך התגברתי על התאוה וגם שברתי את העצלות.

בתפילת ראש חודש אנו אומרים: "בהיותם מקריבים לפניך זבחי רצון" שיהיו מקריבים וזובחים לפניו את הרצון שלהם.

(האמנתי כי אדבר)

ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ בעשיתה אחת ממצות ה' אשר לא תעשיתה ואשם": (ד, כז) יש לדייק בפסוק מהו "ואשם", הרי אמר כבר שנפש תחטא וכו' ממצות ה' אשר לא תיעשנה? ועוד, "אשם" יש במשמעותה הזדה יותר משגגה, והרי כאן מדבר משוגג ולמה נקט לשון של "ואשם"? ידועה השאלה, אדם שחטא בשוגג, הרי עשהו בלי כוונה ולמה מוטלת עליו החובה להתכפר? כדי לבאר עניין זה נקדים את דברי המדרש בפרשתנו: (מדרש תנחומא ויקרא פרק ו) "שנו רבותינו מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה לא יצר אדם על עבירה שעשה בשוגג אלא שנפתח לו פתח שיחטא ואפילו בשוגג ואפילו במזיד". דהיינו, שכשעובר האדם עבירה בשוגג מוטל עליו לשוב לא רק על העבירה בשוגג שעשה כעת, כי וודאי שקדמו לזה עבירות אחרות שעשה בשוגג או במזיד. ויש לו לשוב על החטאים שקדמו לעבירה הזאת.

עוד נקדים, דברי המשנה במסכת אבות: "ועל כרחך אתה נוצר וע"כ אתה נולד וע"כ אתה חי וע"כ אתה מת וע"כ אתה עתיד לתת דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה". נשאל הגר"א על דברי משנה זו: כיון שיצירתו ולידתו וחיייו של האדם הכל הם בעל כרחו, אם כן למה צריך ליתן דין וחשבון? וכי הוא בחר להגיע אל המצב הזה?

ואמר רבינו הגדול הגר"א ז"ל לבאר עפ"י דברי הגמרא במסכת בבא בתרא ד', שמה אומרת הגמרא שראובן שיש לו שדה, באמצע השדה של שמעון, ושמעון הקיף את שדהו משלוש צדדים, אי אפשר לחייב את ראובן להשתתף בהוצאות בניית הגדר, מחמת שתי סיבות: א. שהוא לא ביקש משמעון לבנות את הגדר. ב. שראובן טוען שבין כה וכה נשאר הצד הרביעי פתוח, כך שאין רווח מהגדר של ראובן. אך אם עמד ראובן והקיף את הצד הרביעי, מגלגלים עליו להשתתף גם בשלש המחיצות הראשונות.

והנה כאן ביצירת האדם גדר הקב"ה בשלשה גדרים: "בע"כ אתה נוצר", "בע"כ אתה נולד" ובע"כ אתה חי", א"כ אין לחייב את האדם בעונותיו כדין המקיף את חבירו משלשה רוחות שלא מדעתו, אך כאשר האדם יחלה והוא משתדל בכל כחו להתרפא וכל אשר לו יתן בעד חייו, ובזה מגלה דעתו שהוא חפץ בחייו, וממילא מגלגלים עליו את הכל.

בזה ביאר באופן נפלא את המשנה הנ"ל: "ועל כרחך אתה נוצר וע"כ אתה נולד וע"כ אתה חי" - א"כ למה נענש על עבירותיו? ומתרתצת המשנה כיוון ש"על כרחך אתה מת" - שהמיתה היא בעל כרחך, ואינך חפץ למות, לכן: "ע"כ אתה עתיד לתת דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה" כדין המקיף את הגדר הרביעי.

ומספרים שהמגיד מדובנא זצ"ל נוכח אז כאשר אמר זאת הגר"א ז"ל, והוסיף להמתיק דבריו הקדושים עפ"י משל, כדרכו כקודש: איש אחד

שהיו לו שתי בנות, אחת כעורה רעת מראה מאד, והשנית רגזנית ומלאה קללות ודברי פתי, ולא היה איש אשר ירצה להנשא להן. בא שדכן חכם והציע לאביהם שני חתנים: בעד הכעורה הציע חתן שהוא עוור, ולא יוכל לראות צורתה, ובעד השנית הציע חתן חרש אשר אזנים לו ולא ישמע. וייתב הדבר בעיני אביהן, ונגמר בכי טוב, ובאמת נישאו שתי בנותיו, לאותם חתנים.

ויהי היום, והגיעו אל עיר מגוריהם שתי רופאים מומחים: האחד רופא עיניים והשני רופא אזניים. שני החתנים נגשו אל הרופאים ובקשו תרופה למחלתם, הרופאים אבחנו את בעייתם, והסכימו לרפא אותם בעד סכום גדול. החתנים הסכימו, והתחייבו לגייס את הסכום הגדול, שבביל שירפאו ממומם.

הרופאים אכן הצליחו לרפא אותם. שמחתם הרקיעה שחקים. אך, אליה וקוץ בה, שלום הבית שזרם על מי מנוחות – הופר כאחת, בבית החרש קמה מהומה ומחלוקת גדולה בינו לאשתו, ואף כן בבית העיוור לשעבר, שהאחד ראה צורתה המנוולת של אשתו, והשני שמע דברי הפתי ומבול הקללות. עד כדי כך, שכאשר באו הרופאים לתבוע שכרם מאנו לתת החתנים לתת באמנם כי הרע להם יותר, ונהרס שלום הבית.

הדבר הובא למשפט לפני הרב, ואחרי ששמע טענות החתנים, שהרופא קלקל ביותר ע"י רפואתו, אמר הרב: א"כ, בדין שהרופאים מוכרחים לתקן מה שקלקלו, ולהשיב את החתנים למצבם הקודם – אם יש בכחם. נענו הרופאים ואמרו: להרוס זה קל יותר מאשר לתקן...

כאשר שמעו שני החתנים את פסק הדין של הרב, ותשובת הרופאים, רעדה אחזתם ונזעקו ואמרו כי אין רצונם בשום אופן לשוב למצבם הקודם!

אמר הרב, א"כ חייבים אתם לשלם את הסכום בשלימות לרופאים.

והנמשל ברור, שכאשר האדם מתחזק ומתאמץ להירפא, ולהאריך את חייו שומה מודה הוא כי מרוצה הוא מכך שבא לעולם...

בזה נבין את דברי המדרש תנחומא הנ"ל. שאם יבוא האחד ויטען, הרי הייתי שוגג ולמה עלי לכפר גם על השגגות? התשובה: היות שאדם זה עשה פעם אחת עבירה – אפי' קטנה, במזיד, הרי שגילה והראה שישנה אפשרות שימרה את פי ד' ולכן מגלגלים עליו גם את השגגות.

ואפשר להעמיס טעם זה בפסוק "ואם נפש אחת תחטא בשגגה וכו' אשר לא תעשינה" וכי למה חייב כפרה על כך? התשובה: "ואשם", שפעם היה לו חטא במזיד וממילא מתחייב כפרה אף על השוגג.

(ציוני תורה).

מאוצרות המגידים

כל חלב לה' (ג, טז) כתב הרמב"ם (הל' איסורי מזבח פ"ז ה"א): "ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו וכו',

והוא הדין בכל דבר שהוא לשם הא-ל הטוב שיהיה מן הנאה והטוב, אם בנה בית תפלה – יהיה נאה מבית ישיבתו, האכיל רעב – יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו, כסה ערום – יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר – יקדיש מן היפה שבנכסיו, וכן הוא אומר 'כל חלב לה'."

והנה לרבים מאתנו ישנם הרבה רגעים של התלהבות, של התעוררות, שבטוחים אנו שיובילו לשינוי בכל מהלך החיים, ואכן מכח אותם רגעים ממשויכים אנו לחיות את חיינו כבני תורה, אך בחלוף הזמן ההתעוררות דועכת.

בפסוק כאן כתובה עצה נפלאה: "כל חלב – לה"!

בכדי להקדיש בהמה להיות קרבן, הסדר הוא: נכנסים לרפת, בוחרים בהמה ואומרים: 'הרי זה הקדש', ולפי ההלכה הבהמה הופכת מיד להיות נכס של הי"ת.

מדוע התורה אומרת לנו לפעול לפי הסדר הזה? מדוע אי אפשר פשוט לקחת בהמה, להביא אותה לבית המקדש ולהקריבה, בלי שתיהפך קודם להיות ממון הקדש?

טמון כאן רעיון נפלא. נצייר לעצמנו אדם שעשה עסק גדול והרוויח ממון רב. הוא שמח שמחה גדולה, ב"ה יש לו כלפיו הכרת הטוב. מתוך השמחה הגדולה בא לכלל החלטה להביא לבית המקדש קרבן, שהוא ביטוי של אהבה ע"י שפיכת הדם על גבי המזבח.

הוא נכנס לרפת לבחור בהמה המשובחת והנאה מכולן, ומכריז: "הרי זו לה"!

זהו השלב הראשון, ואילו את השלב השני, העליה לירושלים והבאת הבהמה לבית המקדש, הוא יבצע במשך הזמן – אולי עוד שבוע, אולי בחודש הבא.

בינתיים הדברים משתנים, מצבו הכללי שוב אינו שפיר כשהיה, עליו לשלם חובות. כשמגיע זמנו לעלות לירושלים ולהביא את הבהמה לקרבן, הוא חושב לעצמו: 'בעצם, זו בהמה יקרה, אני לא יכול להרשות לעצמי להביא לקרבן כזו בהמה'... אך זה מאוחר מדי, הוא כבר התחייב כשאמר "הרי זו לה"!" הבהמה כבר מוקדשת, נחשבת רכוש ההקדש, ואין באפשרותו להתחרט!

מספרים על האדמו"ר מוויז'ניץ זצ"ל שפעם התקשר לאחד מחסידיו והזעיקו לבוא מיד. כשהגיע אמר לו: אני צריך כסף לצדקה! שאל החסיד: מדוע הרבי הזעיק אותי היום? מה היה קורה אילו הייתי בא מחר? ענה הרבי: היום הכסף הזה הוא בגדר רווח, מחר הוא כבר יהיה בגדר קרן!... לכן קראתי לך היום כדי שתתן מיד את הכסף לצדקה, ללא יכולת להתחרט.

'אני מקדיש את אהבתי אליך, ה"!

שמעתי מעשה נפלא שהיה עם מרן החפץ חיים זצ"ל.

לח"ח זצ"ל היה בן יקר, חלק מהמשנה ברורה הוא כתב יחד אתו. והנה למרבה הצער הבחור שבק חיים לכל חי. בעת פטירתו הח"ח לא היה בראדין, וכשהגיע לשם, היה זה ממש אחרי הקבורה כאשר האנשים היו עדיין סביב הקבר. הוא ביקש מהם להמתין מעט, ואז פתח ואמר את הדברים הבאים:

בתקופת האינקוויזיציה חיה בספרד אשה אלמנה ולה בן יחיד אשר היה כל עולמה, מלבדו לא היה לה מאומה בחיים. רח"ל אותו בן יחיד נהרג, וכשה קרה היא אמרה כך: רבש"ע, אני מודה ומתוודה לפניך, שכאשר בני היה חי היה מקום בלבי גם לו, ולכן לבי לא היה שלם באהבתי אליך. עד עתה, כשהשגחה גרמה שאינו בין החיים יותר, לבי שלם באהבתך.

המשיך הח"ח ואמר: רבש"ע, כשבני היה חי, היה מקום בלבי לאהבה אליו, וכעת את האהבה הזו אני מקדיש לך, הקב"ה!

כלומר, הח"ח הביא סיפור וניסה ליישם אותו על עצמו, אך כמדומה שאם נדייק בדברים נגלה הבדל משמעותי בין הסיפור ליישום שלו, כיון שסוף כל סוף הח"ח חי כמה דורות אחרי אותה צדקת שחיה בזמן קדום יותר, והרגשותיו לא היו באותה דרגה שלו.

היא אמרה שעתה לבה שלם באהבת ה', והמשמעות היא מיידית – עכשיו לבה שלם. הח"ח לא אמר – רבש"ע, האהבה שישנה כעת בלבי היא אליך, אלא – "את אותה אהבה שהיתה לי כלפי הבן – אני מקדיש לך".

שכן, מרן הח"ח בא עם הכוחות וההתלהבות למלא את לבו באהבת ה'. הוא הביין: כעת אני מתלהב, זהו רגע מרגש עד מאוד, הלוויית הבן שהיה כה יקר, אך מה יהיה מחר ומה יהיה מחרתיים, ומה לאחר מכן? בגאונותו ובצדקותו אמר: אני מקדיש את אהבתי אליך יתברך! ממילא, בעתיד לא תהיה לי ברירה, אצטרך לעשות הכל כדי להישאר במדרגה הזו.

היה זו גאונות בעבודת ה'.

אברהם אבינו נידב עצמו לה'

רעיון זה מעשי בתחומים רבים בחיים, וניתן על ידו לפתור בעיות רבות. אמרו חז"ל (ברכות ו ע"ב): "כל הקובע מקום לתפילתו – אלקי אברהם בעזרו". קורה ואדם מאבד מההתלהבות שלו בתפילה. אם יקבע לעצמו מקום לתפילתו – מובטח לו שהקב"ה יהיה בעזרו, ולא עוד אלא "וכשמת אומרים לו: אי עניו, אי חסיד, מתלמידיו של אברהם אבינו".

ויש להתבונן, מה עשה אדם זה בכדי לזכות למדרגה זו? וכי משום שהגיע לבית הכנסת וקבע מקום לתפילתו, זכה להיקרא עניו וחסיד?

והנה כאמור, השכר המובטח לקובע מקום לתפילתו הוא: "אלוקי אברהם בעזרו". מדוע דוקא אברהם?

התורה מתארת את אברהם אבינו ע"ה במילים "נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם" (תהלים מז, י), דרשו חז"ל (סוכה מט ע"ב): "אלקי אברהם ולא אלקי יצחק ויעקב? אלא: אלקי אברהם, שהיה תחילה לגרים".

אברהם אבינו היה נדיב כי היה הגר הראשון בעולם, הוא נידב את עצמו לקב"ה.

משל לאדם שרח"ל איבד את עינו בתאונת דרכים. חבירו הרואה אותו בצערו מנסה לנחמו. הוא פונה אליו בשאלה: אם לכולם היתה עין אחת, האם גם אז היית עצוב? והוא עונה: לא. אם כך, אומר החבר, תדמיין לעצמך שלכולם יש עין אחת...

כך גם אדם שאין לו פרנסה, יאמר לו: הנה, לחם ב"ה יש לך! תאר לעצמך שלא היה לך אפילו לחם...

כל אלו סברות טובות, אך אין בכוחן לרפא את כאב הלב. מדוע?

כי מה שמפריע לאדם הוא שלא רצה משהו ורצונו לא התמלא, אלא ההרגשה שמשהו נלקח ממנו! קנאה היא תכונה טבעית אצל כל בני האדם.

ישנה קנאה כשרה כמו קנאתה של רחל בלאה, שמכח קנאה זו נולד יוסף, וישנה קנאה שאינה כשרה. אם לאדם יש את החלק שלו, הוא לא יקנא במשהו טוב יותר. אדם מקנא רק כשחסר לו, כשהוא מרגיש שמה שמגיע לו אין לו.

בהר סיני היו עם ישראל כאיש אחד בלב אחד. כיצד היה יכול כל אחד לאהוב את השני, בשעה שראה בעיניו שהשני זכה להשגה מעבר להשגה שלו?

התשובה היא - אף אחד לא קינא בחבירו כשהיתה לו את השלימות שלו. אדם שהוא שלם לעולם לא יקנא באחרים. קנאה וכאב לב נובעים מחמת שלאדם חסר משהו. אם למישהו חסרה עין, כואב לו משום שהוא מרגיש שגם לו מגיע שיהיו לו שתי עינים כמו לשאר אנשי העולם. אם חסר לאדם פרנסה, קנאתו באחרים אינה משום שהם עשירים והוא לא. אם היה לו את החלק הנצרך לפרנסתו הוא לא היה מקנא. הוא מקנא כי הוא מרגיש: גם לי מגיעה פרנסה. גם אני צלם אלקים, ומן הראוי שחסדו של הקב"ה יושפע על כולנו שלימות, זה משהו ששייך לי!

זוהי ההגדרה האמיתית של כאב לב - כאב על דבר שמגיע לי, שבאמת שייך לי, ונלקח ממני.

לנדב את כאב הלב לקב"ה!

אדם יכול להחליט החלטות יפות, לפעמים זה עוזר ולפעמים לא. נאמר שלאדם יש בעיה מסויימת, הוא מרגיש שמגיע לו ואין לו. הקב"ה לקח את הדבר ממנו וכעת עליו להשלים עם המצב.

אכן זה לא קל. מה עושים במקרים כאלו?

העצה בזה היא, שינדב את הצער וההפסד כקרבן לקב"ה על אם ישראל, שיאמר: "תהא מיתתי כפרה על כל ישראל". "נדיבי עמים נאספו", תנדב את הכאב לקב"ה!

הח"ח ראה את בנו היקר נקבר והוא עשה דבר גאוני. הוא אמר: רבש"ע, לקחת אותנו? אני מקדיש אותך! במקום שתקח - אני נתן אותך. בזה הרגע נהפך אותו כאב לב לקרבן עולה, אשה ריח ניחוח לה'.

לאדם יש כאב לב. הוא מושך מצד אחד והקב"ה מהצד השני. תתבונן רגע: במקום להילחם ולהצטער, אדרבה, תאמר: רבש"ע, אני מבקש ממך שעגמת הנפש הזו תפתח שערי שמים ותשפיע שפע ברכה והצלחה לכל עם ישראל.

"תן לו משלו". אם ה' לקח דבר, הוא יודע מדוע, ופעמים רבות כאב הלב הזה עשוי להוריד שפע, וכשיוריד שפע - אתה הקרוב ביותר ואתה תקבל אותו.

לדאבונו כל כך הרבה מכאב הלב פשוט הולך לאיבוד. הבה ננדב אותם לקב"ה, נבקש במילים מפורשות שהצער וכאב הלב יהיו כפרה על עם ישראל, כי כאבי הלב הללו הם שנותנים לנו את הזכות ואת הכח להמשיך.

(תפארת שמשון)

אלף זעירא

משה רבינו ביקש, כאמור, לכתוב "ויקרא" והקדוש ברוך הוא הורהו לכתוב "ויקרא". בקש רשות לכתוב לפחות אלף זעירא, וקיבל. ואמרנו שבא להורותנו, שאם אי אפשר להשיג הכל, נשיג לפחות חלק.

מהי מהותה של גרות? מה בעצם ההבדל בין גר לשאינו גר? הרי ברמב"ם (הל' מלכים פ"י) מבואר, שגוי יכול לקיים את כל המצוות ולקבל עליהן שכר [חוץ משתי מצוות: שבת ומילה], ואכן כך מספרים חז"ל על אברהם אבינו, שקיים את כל התורה כולה עוד לפני שהתגייר. מה משתנה אפוא בשעה שגוי מתגייר?

ההבדל הוא כך: כשאברהם אבינו נטל לולב ואתרוג בעודו גוי - הוא קיים מצוה לה'. כשהוא התגייר - הוא נידב את עצמו לה'. מעתה הוא עבד הוא לא מנדב את עצמו. "תן לו משלו, שאתה ושלך שלו" (אבות פ"ג מ"ז), אחרי שנידב עצמו לה' - ממילא הכל יבוא, כי מעתה הכל שייך לה'.

לכן הקובע מקום לתפילתו ומבין שזהו חלקו של הקב"ה - "אלקי אברהם בעזרו". אברהם היה הראשון שנדב לה' והביא לו קרבן, ואדם זה הולך בדרכו, הוא נותן לקב"ה מה ששייך לו, וכשדבר שייך לקב"ה - זוכים לסייעתא דשמיא מיוחדת.

להקדיש את שעת הלימוד מראש

טמונה בדברים עצה מעשית.

נצייר לעצמנו יהודי אוהב תורה, רוצה ללמוד בכל מאוודו. הוא מגיע הביתה אחרי יום עבודה מפרך, מוציא גמרא מהארון ומתחיל ללמוד. כמה זמן? כמה שיוכל... אחרי שלוש דקות העיניים מתחילות להיעצם והראש נשמת על צדו. הוא מתיישב על הספה לנוח מעט - ובזה נגמר הסיפור...

הציור ודאי מוכר לכולנו. מה בכל אופן ניתן לעשות במצבים הללו?

אתן לכם עצה נפלאה. כשמתיישבים ללמוד, יש להחליט לפני כן [כמובן בלי נדר] כמה זמן מתכוונים ללמוד. לעשות קביעות עתים - והזמן הזה שייך לה'. זהו קרבן עולה, כליל לה', ואז - אם העינים מתחילות לבעור, יאמר לעצמו: מה כבר יכול לקרות לי? הרי אף אחד עוד לא מת מעייפות... ובמקרה הכי גרוע אמות על קידוש ה'. ברגעים קשים אלו יזכיר לעצמו את דברי חז"ל: "אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהן, שנאמר 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'" (ילקו"ש תורה רמז תשס).

בצורה כזו, רוב הסיכויים שלימודו ייראה אחרת לגמרי. אם מתחילים ללמוד מתוך החלטה נחושה, עם חשק פנימי - גם אם באמצע התינוק מתחיל לבכות והאשה מצפה לעזרה, זה אחרת, כי הרי הקדיש את השעה הזו לה' במסירות נפש.

צריך לדעת, ואני אומר זאת רק בהשקפה, לא מבחינת הלכתית - כשקובעים שעה ללמוד תורה, הזמן הזה שייך לקב"ה. אדם נדב את הזמן הזה וכעת כביכול הזמן שייך לקב"ה.

דמעה - יהלום שיש לנצל

לרבים מאתנו יש מדי פעם כאב לב, כתוצאה מבעיות בפרנסה, בחינוך הילדים, בריאות וכו', ועליו לדעת כי מבחינה מסויימת כאב לב הוא דבר יקר מאוד, יהלום שצריך לדעת איך להשתמש עמו.

מסופר על הגאון רבי ברוך בער זצ"ל, שבהיותו ילד קטן, פעם אביו נתן לו מכה והוא התחיל לבכות. באמצע הבכי נטל הילד סידור בידו והתחיל להתפלל תפילת מנחה. שאל אותו אביו - מדוע אתה מתפלל מנחה עכשיו? ענה ר' ברוך בער: הרי ממילא אני בוכה, עדיף כבר שאנצל את הדמעות ואתפלל כעת תפילת מנחה!

דמעות הן יהלומים, "אף על פי ששערי תפילה ננעלו שערי דמעות לא ננעלו" (ב"מ נט ע"א), וכשקורה וכבר בוכים מסיבה כלשהי - יש לנצל את הדמעות לתפילה מעומק הלב, תפילה עם דמעות.

ביום כיפור הגברים עומדים בקדושה ובטהרה כל היום בבית הכנסת ומתפללים, ואילו הנשים פעמים רבות נאלצות להישאר בבית, עם הילדים הקטנים. אותה אשה שנשארה בבית ביום הקדוש מרגישה את עצמה אומללה, לא ניתנה לה האפשרות להתפלל בבית הכנסת. היא לוקחת סידור, מתחילה להתפלל, ומדי פעם מורידה דמעה. אין לשער ערכן של דמעות אלו. אשה שמורידה דמעה, יכולה לפתוח את כל השערים.

כמה יקר הוא כאב הלב, בכוחו לפרוץ את כל המחיצות!

כאב לב - על דבר המגיע שנלקח

ידוע שה"חפץ חיים" זצ"ל בקש מחתנו, הגאון רבי אהרן הכהן זצ"ל, שינצל את כח הדיבור שנחנן בו, וישתדל לדרוש ברבים בדברי תורה ומוסר, לעורר את הלבבות לשמירת התורה והקפדה במצוות.

ואמר לו: "פעמים רבות עולה בלב הדרשן החשש שמא עמל הוא לחינם ומכלה כוחו לריק. שדבריו אינם פועלים ואין איש שמתעורר לשוב על ידם בתשובה. ברם, עליך להתעודד וללמוד מן הפריצים. יוצאים הם לציד ברוב תכונה והמולה, מלווים בעוזריהם ובעדת כלביהם ומכלים יום תמים ברכיבה מתישה. דהרה וסערה - ואין מאושר מהם בשובם עם צבי או דוב, אריה או זאב כשלל..."

ואף אתה, לא עליך המלאכה לגמור, אל תתימר להשיב את כל העולם בתשובה. דיך אם תעורר הרהורי תשובה בלב ר' צבי או ר' דוב, ר' אריה או ר' זאב - אין לך שכר ועונג רב מזה!"...

זהו שאמר הכתוב (משלי יז, כד): "את פני מבין חכמה, ועיני כסיל בקצה הארץ". כלומר, הכסיל רוצה להשיג הכל, עד קצה הארץ. ואין זה ברוחו, ומתיימש מכל וכל. והחכם המבין מסתכל באשר לפניו, ומשיג מעט, ועוד מעט, והולך מחיל אל חיל, מתקדם בשלבים!

והיה ה"חפץ חיים" דורש ממפיצי ספריו, שבכל מקום בואם ידרשו בענין שמירת הלשון, חשיבותה ונחיצותה. חזר אחד מהם מסבב המכירות, נתן ל"חפץ חיים" את הכספים שקיבל, והודיע על התפטרותו. ביקש ברכה למקצוע חדש.

"מדוע" תמה ה"חפץ חיים", "הלא הצלחת למכור ספרים רבים בזמן קצר. זיכית יהודים רבים, וגם הרווחת לא רע".

אישר, אבל אינו יכול לעמוד בתנאי שהותנה עמו, שישא דברים בכל מקום בואו.

"מדוע", שאל ה"חפץ חיים".

ענה: "אספר לכם, אקח לדוגמא את אחת הערים", אולי זה כגדר לשון הרע, לומר את שמה. סיפר שבקש לשאת דברים בבית הכנסת הגדול, ואמרו שהרב מוסר שם שיעור קבוע. גם בבית הכנסת השני והשלישי מתקיימים שיעורים, וברביעי ובחמישי לא מעוניינים בדרשה. לבסוף נשא דברים בבית הכנסת של החייטים. עלה ודרש בגנות חטאי הלשון. כל המספר לשון הרע מגדיל עוונות כנגד עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים (ערכין טו ע"ב), והקדוש ברוך הוא אומר: "אין אני והוא יכולים לדור בעולם כאחד" (שם), וראוי לסקלו באבן (שם), ועלול לעבור על שבעה עשר לאוין, כמפורט בהקדמת ה"חפץ חיים".

יידן, קרא בנהמת רוחו, כמה נזהרים אנו מטיפת חמאה שנפלה לתבשיל עוף, וכבר רצים לרב, ואוסרים את התבשיל, ומגעילים את הקדרה -

איסור אחד, מדרבנן. וכאן, שבעה עשר איסורים מדאורייתא, רחמנא לצלן!

שמע ה"חפץ חיים" דבריו, והתפעל: "נפלא, לדרשה כזו התכונתי!"

"כן", התמרמר, "וכשיצאתי, שמעתי אחד השומעים אומר לחברו: היה כדאי לבוא! סוף סוף, שומעים דברים לענין! אספר לאשתי, שלא תעשה כזה ענין משאלות במטבח. רצה לרב, שופכת את התבשיל, מגעילה את הקדרה. הרי זה פחות חמור מלשון הרע!"...

היה המום. במקום להועיל בדרשתו, עוד הזיק...

הרגיעו ה"חפץ חיים": "תנוח דעתך. ראשית, אין זו אלא תגובה של אחד, והלא היו שם כמה שומעים, ואולי הושפעו לטובה.

ושנית, כבר אמר הגאון רבי ישראל מסלאנט זצ"ל: כדאי לדרוש בפני עם רב, ואפילו יתברר שהדרשה לא פעלה מאומה למעשה. אבל אם במהלכה אחד השומעים נתקף הרהור חרטה, ולו יהא זה בהבוב קל, זיק שנעור וכבה -

ואפילו אחד זה לא יהיה אלא הדרשן בעצמו...

וכבר היה כדאי!"

ואספר - בשעתו, בקשו המשכילים לקעקע את חומת היהדות בליטא. מה עשו, יסדו בחסות השלטונות "בית מדרש לרבנים" בו חנכו "רבנים" לעתיד לכפירה, וללעג לכל קודש. מובן שהמוסד רכש שם רע ואיש לא שלח לשם את צאצאיו.

הוגיעו ראשיו את מוחם, כיצד יקנו לו הילה של יוקרה. שמו של הגאון רבי ישראל מסלאנט זצ"ל היה נערץ בפי כל, החליטו שאם יסכים להעניק

חסות למוסד, לעמוד בנשיאותו שיקרא שמו עליו, לא יהססו ההורים לרשום אליו את הנערים.

גייסו את השלטונות לרעיון הנואל, ושר ההשכלה אובארוב נתן הסכמתו. יתר על כן: קרא למנהיג הדור הגאון רבי איצלה מולוז'ין זצ"ל, ודרש ממנו לפעול בענין.

רבי איצלה הסכים לכך, מהסיבה הפוכה. סבר שאם רבי ישראל יעמוד בראש המוסד יחולל בו מהפכה ברוכה. יפטר את המורים הכופרים, יבחר במורים יראי שמים, וישפיע בדמותו הכבירה וביראתו הקודמת חכמתו העצומה על החניכים.

הכלל, שר ההשכלה הרוסי התלוה אל רבם של ישראל, ויחדיו פנו לרבי ישראל - שהיה אז אברך בשנות השלושים לחייו - שיעתר לבקשה.

רבי ישראל שלל את הרעיון מכל וכל. הוא סבר שהמוסד רקוב מיסודו, ומנויו רק יתן גוושפנקא לשחיתותו, כחותמת הכשר למוצר טרף. וכדי שלא להתגרות במלכות מצד אחד וגם לא להיות תחת מרות גדול הדור בליטא שחיבב את הרעיון, ברח לעיר הנמל ממל שבצפון גרמניה.

המצב הרוחני של הקהילה היהודית בממל היה בשפל המדרגה. יהודים הגיעו לשם כדי להתערות בחיי הכלכלה, וכלכלת העיר סבבה סביב הנמל הגדול. פריקה וטעינה, יבוא ויציאה. הנמל עבד ששה ימים בשבוע, ושבת ביום ראשון, יום השבתון של הגויים. ועסקי היהודים עשו שבתם חול, רחמנא לצלן.

ידע רבי ישראל שלא יעלה בידו לשכנעם לסגור עסקיהם [כעשר שנים מאוחר יותר, כשהגיע לממל לתקופה ממושכת, עלה בידו לפעול לסגירת כל עסקי היהודים בשבת. אבל זו פרשה בפני עצמה]. עבדו ביום ששי כרגיל, סגרו עסקיהם עם ערב והחליפו בגדיהם, ובאו לבית הכנסת לקבלת שבת. שבו לקידוש וסעודת שבת, ולמחרת השכימו ליום מסחר רגיל!

ביקש רשות הדיבור בין קבל שבת לערבית. עלה ואמר: "טאיייערע ברודער", אחים יקרים, הרי כולנו יהודים, וכולנו מאמינים, וכולנו רוצים לשמור את התורה. והראיה, שאתם כאן. שלאחר יום עבודה מפרך ומתיש התכנסתם לקבלת שבת חגיגית. אלא מאי, גדול נסיון הפרנסה, ואינכם עומדים בו. לא אחווה דעתי, 'כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע' (יבמות סה ע"ב). אבל בדבר אחד תסכימו אתי -

גם אם 'חייבים' אתם לפתוח את העסק, אין שום הכרח ואין שום היתר לעשן! אין שום היתר לכתוב, ולו אות אחת, במה שאינו נוגע לעסק. לפחות זה!"

"כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים" (ברכות ו ע"ב), הדברים היוצאים מן הלב נכנסו ללבוותיהם, וקיימו וקבלו עליהם לשמור שבת כהלכתה, בכל פרטיה -

מלבד בעסקיהם.

לא, לא היה לכך היתר. אבל כמה חלולי שבת נמנעו בעקבות אותה דרשה -

אלף זעירא!

ובהיותי בארצות הברית, ספר לי שם רב אלו שאלות מגיעות אליו. אחד טלפן, אביו נפטר, ועליו לשבת שבעה. אבל אינו יכול להשבית את העסק שבוע שלם. יאמר הרב, מה המינימום שעליו לשבת. והשיבו על אתר: המינימום הוא ארבעה ימים.

סבר וקיבל.

שמעתי ותמהתי: אני מכיר "שלושה ימים לבכי, שבעה להספד, שלושים לתספורת" (מועד קטן כז ע"ב). אבל ארבעה ימים, מה המקור?

הסביר לי: "הוא נפטר ביום רביעי". נו, אז מה? "שלפחות בשבת יהיה העסק סגור".

הבנתי: אלף זעירא!

(והגדת)

נפש כי תחטא (ד,ב)

מדוע חילה התורה בין החוטאים: לגבי יחיד כתבה: 'נפש כי תחטא', לגבי צבור (פסוק ג): 'ואם כל עדת ישראל ישגו' ולגבי נשיא (פסוק כב): 'אשר נשיא יחטא'?

מבאר ה"כלי יקר": שלשון 'כי' מורה יותר על ודאות מלשון 'אם', ולשון 'אשר' מורה יותר על ודאות מלשון 'כי'.

"לפיכך, בחטא הרבים, שהוא דבר שאינו מצוי שרבים יסכימו על החטא, לכך נאמר 'ואם כל עדת ישראל ישגו', שהוא מורה על הספק" - כשמדברת התורה על צבור שחטא בעקבות הוראה שגויה של בית דין, נקטה בלשון 'אם', כיון שרחוק הדבר שצבור לשם יסכימו לשמוע להוראה שאינה נכונה.

"וכן בכהן משוח נאמר (פסוק ג) 'אם הכהן המשוח יחטא', כי רחוק הוא ובלתי שכיח שהכהן המשוח או רבים יחטאו". "אבל סתם יחיד בנקל יבוא לידי חטא, על כן נאמר 'נפש כי תחטא', שלשון 'כי' מורה על דבר שקרוב לודאי יהיה כן".

"אבל הנשיא המתנשא לכל ראש ונוהג נשיאותו ברמה מתוך רום לבבו, ודאי יבוא לידי חטא, לכך נאמר 'אשר נשיא יחטא', כי לשון 'אשר' מורה על דבר שודאי היה ואין בו ספק".

ובספר "שערי אהרן" הוסיף נופך לביאור זה בשם המגיד רבי נטע מחעלם: ראשי התבות של "אשר נשיא יחטא" הם 'אני'. אדם שעסוק בכל עת בטיפוח ה'אני' שבקרבו בנקל עלול להכשל בחטא.

כיוצא בכך אנו מוצאים אצל פרעה שלאחר מכת ברד אמר (שמות ט, כז): "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים", ביטוי שממנו משתמע כאילו הכניע את עצמו ואת גאותו, אולם לכשנדקדק בו נמצא, כי הוא שרבב את ה'אני' שלו לתוכו, ומן הרגע שבו קים 'ואני' - הכל מתקלקל.

ואכן, אלמלא תיבת "ואני" היו ראשי התיבות של הפסוק הזה 'ה' ו' ה'; ורק תבת "ואני" הרסה את המהלך.

רבי גד'ל איזנר תאר בהקשר לכך אפיזודה מעניינת, המופיעה בספר "במחיצת ר' גד'ל" (עמוד קיט-קטו):

היה זה בימי השואה הנוראה, במחנה קולדיץ, לשם הובילה ההשגחה העליונה את רבי גד'ל. במחנה זה העסקו היהודים בעבודות כפיה המשברות את הגוף ואת הנפש, ורבי גד'ל, כדרכו, ניסה לרומם את רוח היהודים המושפלת עד שאול תחתיה.

באחד הימים נקרא, עם עוד קבוצת יהודים, לעבודות חפירה קשות. בטרם הורד אל בורות החפירה, הבחין רבי גד'ל שהשומר שהופקד עליהם הינו שוטה, סימן ההיכר הבולט לכך היתה הגאווה הגדולה שלו בהיותו מהלך עם משרוקית בפיו, ושעון זהב מתנופף מעל מעילו.

כידוע כשנסיון עם שוטה מצליח - הוא מסתיים טוב, וכאשר לא, הדבר עלול להיות מסוכן... בכל זאת החליט ר' גד'ל לנסות.

"שימו לב" - לאט ר' גד'ל לחבריו - "הזהרו ואל תעזו לצחוק...".

"מה עומד להיות?", הרימו כולם את גבותיהם בשאלה.

"בעצמי אינני יודע, אבל דבר מה יהיה כאן, ואתם - השמרו פן תצחקו...". כולם הבטיחו והחלו לחפור ולחפור ללא הפסקה.

"קאמראד'ן" (חברים) - קרא לפתע ר' גד'ל בשפת ה'דויטש' בקול שנשמע היטב באזני השומר - "אם ירצה המייסטער שלנו, יכול הוא להשמיע שריקה שתשמע בכל הרחוב"... בהערה זו בקש לבחון עד היכן מגעת שטיותו של אותו שומר... ואכן, כעבר שבריר דקה שלף הלה את משרוקיתו ושריקה חדה חתכה את האויר.

"הרי אמרתי לכם" - קבע ר' גד'ל.

דקות ספורות לאחר מכן שוב נשמע קולו: "קאמראד'ן, אם ירצה המייסטער שלנו עוד נוכל לדעת מה השעה עתה..." וזאת עלינו לדעת, חוקי הנאצים אסרו על היהודים לדעת את השעה, וקבעו כי עליהם לעבוד אך ורק על פי פקודות.

לא חלפו דקותיים, והמייסטער המהולל חלף ליד הבור ואמר, כאילו באקראי: "האלב צוועלף" (אחת עשרה וחצי)...

"קאמראד'ן" - אמר שוב ר' גד'ל - "אם ירצה המייסטער שלנו, יתכן שיהיה לנו הרבה קולרבי לאכילה...".

הפעם בקע מפי של השומר קול מתנצל: "והרי גם לי עצמי אין...".

"הו" - ענה לו ר' גד'ל - "אם רוצה המייסטער, בודאי שיוכל להשיג...".

השומר החל להלך אנה ואנה, ולא חלפו רגעים רבים, עד שלפתע החלו להתגלגל על תוך בורות החפירה כמה צנוניות... באותם ימים אפילו חתיכות קליפות היו נחשבות לאוצר, נקל, אפוא, לשער, מה גדולה היתה המתנה שבצנוניות של ממש...

הפעם, לא עצרו האסירים כח - וחיוך רחב נשפך על פניהם. ר' גד'ל עדין שמר על סבר פנים רציני, אולם השומר חש כי דבר מה אינו כשורה... כבר למחרת הלשין על ר' גד'ל לרשע האכזר הממונה עליו, נאצי חסר לב, אשר בכל פעם שעבר ליד האסירים היו הללו משפילים את עיניהם לכל יאלצו להביט אל תוך עיניו ולפגוש את מבטו. ר' גד'ל נענש בכמה מכות הגונות על ראשו, ועוד ימים רבים זכרו שם את המעשה.

הנה כי כן, אדם הלוקה במידת הגאווה, מסוגל בשל גאותו הסרוחה להדרדר לשפל המדרגה ולהופיע כשוטה גמור העושה הכל על מנת להשיג עוד ועוד כבוד, וכדי בזיון וקצף.

(ומתוק האור)

והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל (ה, כג)

כי יחטא ואשם - כשיכיר בעצמו לשוב בתשובה, ולדעת ולהתוודות כי חטא ואשם (רש"י)

דרך התשובה לעולם אינה נחסמת בפני הרוצה לשוב. אם אך יכיר בחטאו ויעשה את המוטל עליו כדי לתקנו ולכפר עליו - יתכפר לו עוונו בלי להשאיר בו אפילו רושם.

דא עקא, שהיצר מטעה את האדם להתיאש מן התשובה, וכך באר ה"חפץ חיים" את בקשתנו בתפילה "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו":

משל לכפרי אחד, שבהגיע חג הסוכות בא אל המתבן להכניס את התבואה. העגלה היתה עמוסה ולא יכלה להיכנס.

מה עושים?

נכח שם ליצן אחד שאמר לו: "תמורת עשרה רובל איעץ לך עצה". שמח הכפרי ושלם את הסכום שהושת עליו. "וכעת", פנה אל הלץ, "אמור לי מה עצתך".

נתן בידו הלץ זכוכית מגדלת והנחה אותו להביט דרכה אל הפתח. "עכשיו תוכל להכניס את התבואה" אמר הבדחן והלך לדרכו.

רדף אחריו הכפרי וזעק בגרון ניחר: "רמאי" הפתח אמנם גדול, אבל התבואה גם היא גדולה יותר ואינה נכנסת".

"אין בעיה", אמר הליצן, "אתן לך כעת גם זכוכית מקטנת. על התבואה הסתכל עם זכוכית מקטנת, ועל הפתח עם זכוכית מגדלת וכך תוכל להכניסה...".

כך בדיוק, אומר ה"חפץ חיים", פועל השטן: לפני שאדם עובר עבירה, בא השטן ומנסה לשכנעו לעבור את העברה. "איך אוכל לעשות עברה?" נבהל היהודי, והשטן עונה: "זאת עבירה? זה בקושי מנהג... כולם עושים זאת, וחוץ מזה תוכל לעשות תשובה". כך הוא מקטין בעיניו את חומרת מעשה העבירה.

לאחר שעבר האדם את העבירה, ובא לעשות תשובה עליה, מגיע אליו השטן עם זכוכית מגדלת ואומר: "על כזאת עבירה אתה רוצה לעשות תשובה? הלא אתה שקוע בבוץ מעל לראש, אין לך סיכוי!..."

על כן מבקשים: "הסר שטן מלפנינו ומאחרינו". שלפני החטא לא יבוא להראות לנו שהחטא אינו כל כך חמור, ולאחר החטא לא יצליח לשכנע אותנו שאי אפשר לעשות תשובה על חטא עצום שכזה...

והנה נאמר בפסוק: "שמח בחור בילדותיך, ויטיבך לבך בימי בחורותיך, והלך בדרכי לבך ובמראי עיניך, ודע כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט" (קהלת יא, ט) אומרת הגמרא: אלו הם דברי יצר הרע שאומר לך "עשה חיים!" אבל מה אומר היצר הטוב? "כי על כל אלה יביאך האלוקים במשפט".

ולכאורה - אומר ה"מגיד מדובנא" - קשה להבין כיצד חצי פסוק אומר יצר טוב, וחצי פסוק אומר יצר הרע.

אלא ודאי - ממשיך המגיד מדובנא - הפסוק כולו דברי יצר הרע הם, והדברים יתבארו, כמובן, על פי משל:

אדם פגש בחברו ושאלו "האם כבר אכלת היום משהו?"

ענה החבר: "לא, ובטני כבר נדבקת לגבי מרעב"

"אם כך המצב" אמר הראשון, "אני מזמין אותך לאכול"

נכנסו למסעדה, והחבר הזמין כיד הדמיון הטובה עליו. לפני ברכת המזון, נשמט ה"מארח" מהמקום והשאיר את חברו לבד.

הגיע בעל המסעדה עם החשבון המנופח, ותבע ממנו את התשלום.

"אני רק הזמנתי", התפתל החבר, "חברי הוא צריך לשלם", אך לא עזר לו מאום, הוא נאלץ לתת את שעונו היקר בתור משכון ויצא מן המסעדה כולו כעוס ונסער.

לאחר שבוע פגש את ה"מארח" שלו, מיד כשראו התנפל עליו בשצף קצף.

עצר אותו החבר ואמר לו: "רגע אני מבין שהשארת שם את השעון היקר שלך. שעון זה עולה לפחות פי שנים ממחיר הארוחה, ולפדות אותו הרי אינך יכול, חזור לשם, אפוא, ואכול עוד ארוחה דשנה..."

כך פועל היצר הרע, אומר המגיד מדובנא. אומר הוא לאדם: מאחר וממילא "על כל אלה יביאך האלקים במשפט", הרי ש"שמח בחור בילדותך" - תמשיך 'לעשות חיים' עוד ועוד, אל תעצור, ממילא אתה כבר שקוע מעל לראש בעוונותיך...

אבל החכם עיניו בראשו, ויראה לתקן את אשר עיוות, ויפה שעה אחת קודם!

(ומתוק האור)

"הדיוט אם מריח ריח כנפים נפשו קצה עליו והתורה אמרה והקטיר הכהן הכל המזבחה וכל כך למה אלא כדי שיהא המזבח מהודר בקורבנו של העני" (רש"י ומדרש)

כיון שהתאספנו לענין של צדקה, היום תשמעו עובדה שלא סיפרתיה מעולם ברבים - הכריז רבי שבתי יודלביץ.

התאספנו לענין הצדקה של - חימום המקוואות בערי השדה. כפי שכבר אמרו הדרשנים שדיברו לפני. בין היושבים כאן, ישנם עשירים - שיכולים לתת כסף - לכמה שנים לחימום המקוואות, אבל גם העניים מבין הקהל יתנו חודש או חודשיים, וזכותם גדולה עד לב השמים, תראו במדרש על פרשת השבוע - מה רב וגדול קורבנו של העני עד שהקריבו על המזבח את הכנפיים של התורים ובני יונה כדי להדר ולהתהדר בקרבנו, כדברי חז"ל: "הדיוט אם מריח ריח כנפיים נפשו קצה עליו והתורה אמרה והקטיר הכהן הכל המזבחה (גם את הכנפיים) וכל כך למה אלא כדי שיהא המזבח מהודר בקורבנו של העני", סיפור נורא מובא במדרש - המעשה באגריפס המלך ואותו עני שהיה מביא כל יום ציפורים לבית המקדש, תראו בעצמכם במדרש. מה שנוכל ללמוד מכל הסיפורים (שם במדרש), כי גם חלילה, מי שהוא עני ואינו יכול להקריב קרבן גדול של אלף לירות - אלא רק תורים ובני יונה שרכש בעשרים לירות, יכול גם הוא להעלותם לריח ניחוח אשה לה! אחי ורעי, כולנו כאיש אחד, בלב אחד, נלהיב את ליבנו - לתיקן וחימום המקוואות בעיירות הרחוקות ואז, זכות ארגון "טהרת המשפחה בישראל" תעמוד גם לנו - לשובע שמחות וישועות הכלל והפרט.

תשמעו סיפור על ענין צדקה מורי ורבותי.

רבה של ירושלים בדור הקודם היה גאון נורא רבי שמואל סלנט. הוא ניהל את העיר בחכמה רבה עשרות שנים, הוא היה פיקח וחכם חרשים, כידוע לידועים.

בתקופה מסוימת החלו לבנות מקווה חדש. - דבר שהיה נחוץ מאד בירושלים דאז. התחילו, אך לא יכלו לממן את השלמתו. תושבי ירושלים כידוע, היו עניים מרודים והפרוטות שנתרמו על ידם לא הספיקו להשלמת המקווה.

יום אחד, לפתע, לבש רבי שמואל סלנט את מעילו, נטל את מקלו והודיע לבני ביתו כי הוא יוצא והולך אל הגביר המפורסם וויטנברג, להשפיע עליו שיתרום מהונו לבניית המקווה.

בעיני בני המשפחה והעסקנים, הליכה זו היתה תמוהה, כי העשיר וויטנברג ידוע היה - כקמץ נורא. לכן, לא היה להם ספק שהרב מכלה את כוחותיו לריק. רבותי, אתם יודעים מה זו קמצנות בטבע? זו מחלה קשה מאד, כמו למשל, אדם לא מסוגל לחתוך לעצמו אצבע - כך

הקמץן חש אם מוציא כסף מכיסו. אינו מסוגל - באמת קשה לו, הוא מסכן מאד, חולה מאד - במחלה קשה.

העסקנים ובני הבית לא אמרו מילה לרבי שמואל מסלנט, התעטפו בשתיקה, והביטו אחרי מעשיו. הרב יצא לדרכו.

הוא נכנס לביתו של הגביר שקיבלו בכבוד גדול.

רבה של ירושלים התיישב על אחת הכורסאות, הציע לפניו את בקשת התרומה לבניית מקווה טהרה. אתם מבינים כי מי שלוקה במחלת קמצנות, גם אם הוא מבין את נחיצות הענין של המקווה וגם אם יושב לפניו רבה של ירושלים ומטעים לו את קדושת המצוה, קשה לו להתגבר על עצמו...

כשסיים הרב להרצות את דבריו השתרר שקט מוחלט. וויטנברג לא קם ולא זע ממקומו. ישב בשקט.

לפתע פתח וויטנברג את פיו ושאל: "סקרן אני לדעת כבוד הרב, הרי אין חכם ונבון כמוך בירושלים עיה"ק, וא"כ איך הרב מתנהג לכאורה בדרך של שטות - לבא אלי לבקש כסף עבור המקווה, בעוד שהרב וכל העסקנים יודעים שאני לא תורם מאומה גם לאנשים החשובים ביותר, והרב מבין כי גם למקווה לא אתן פרוטה שחוקה, וא"כ לשם מה טרח הרב עד לביתי?!"

אחז רבי שמואל סלנט במטהו, הביט עליו ואמר: אני אסביר, דע לך כי יום יבוא ותמות. תבוא לקבורה כמו כל שאר היהודים, שם יאכלו התולעים את בשרך, הגוף ירקב ועילה עליו ריקבון גדול ונורא. תעמוד לדין בשמים ככל יהודי "ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון", ואחת השאלות שישאלו אותך שם, היא - מדוע לא סייעת בבניית המקווה וכתוצאה מכך נחלשה הטהרה בעם ישראל? אתה בוודאי תמהר להשיב להגנתך "לא תרמתי, כי לא ביקשו ממני, אנשים כבר פסקו לנקוש בדלתי (התייאשו ממני). לכן, לשם כך, באתי לביתך עתה - הגביר רבי שמואל סלנט את קולו ברעדה - נכנסתי לבקש ממך כסף, ובכך לשלול ממך את האפשרות הזו - שגם אפשרות זו של מענה בבית דין של מעלה לא תשאר בידך.

לפתע, וויטנברג החל להזדעזע בכל גופו, ואמר לרבה של ירושלים: "במטותא מינייכו, בבקשה, יקח נא הרב את מפתחות הקופה ויוציא ככל שיחפוץ, אבל אנא - שאני לא אראה בעיני!" אתם שומעים "קח אבל שלא אראה". כל כך גדולה הייתה קמצנותו הטבעית שגם כאשר החליט לתת, לא יכול היה לראות זאת בעיניו...

הרב עשה כבקשתו.

מפי השמועה למדנו, כי מאותו רגע ואילך חלו בקרבו שינויים. נפרץ סדק בחומת הקמצנות, נתינה זו הראשונה סייעה בידו להחליץ מהקמצנות. מקרה זה היה פתחו של מחט שבסופו של תהליך - התרחב עד שנהיה לפתחו של אולם. ומעתה עת השתנה וויטנברג - והיה לנדבן גדול. כאן בירושלם קיימת שכונה על שמו "בתי וויטנברג" - בה מצאו שיכון חנים עניי ירושלים, יראי ה' מבני היישוב הישן. זכה איש זה באחרית ימיו, לעשות חיל במעשיו, לגנוז זכויות לעולם הבא, ולהיות דוגמא לרבים בנדיבות לב.

כדאי היה הקושי בגיוס הכספים לאותו מקוה, כדי שבסופו של יום, מגבית זו תחליץ את הקמץן מקמצנותו, וגם מדינים קשים לעולם הבא. זכות מצוותיו תעמד לו, והיום הזה זכויותיכם במצות צדקה - לחימום המקוואות, תגן עלינו מכל צער וצוקה נגע ומחלה. חזק וברוך. (להגיד)

זוהירות בממון הזולת

"ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה [שהשביעהו שאינו יודע עדות לחברו] והוא עד או ראה או ידע, אם לוא יגיד ונשא עונו. והיה כי יאשם לאחת מאלה, והתודה אשר חטא עליה" (ויקרא ה, א-ה). וכתב ה"שפתי כהן", שהמדובר בידוע עדות ממון לחברו ואינו מעידו, ומפסיד ממון. "מכאן תדע כמה הוא חביב ממנו של ישראל לפני הקדוש ברוך הוא. שאמר כאן: 'ונשא עונו, והיה כי יאשם, והתודה אשר חטא' קראו עוון ואשמה וחסא והצריכו וידוי, מה שלא אמר כן

לא בחטא של כהן משיח ולא בחט הקהל, ולא בנשיא, ולא ביחיד [שחטאו בשוגג בחייבי כריתות], להודיע שחטא שבין האדם לחברו הוא יותר גדול מחטא שבינו לבין המקום. ועל זה אמרו (אבות פ"ב מ"ב) יהי ממון חברך חביב עליך כשלך -

וזהו רמז וא"ו של "לוא יגיד", לומר: לא יגיד, שאם לא יגיד יזיק לעצמו. שממון חברך הוא כשלך, שכולנו בני איש אחד אנחנו, נפש אחת! עד כאן דבריו.

אשרינו, איכשר דרא, וממון חברינו חביב עלינו כשלנו -

מה בשלנו אנו משתמשים כסדר, אף בממון חברנו כן...

הלה תמה עם כולם, אך מכיון שהחל לשעמם, לא שיר ולא ניגון, משך בכתפיו, פנה והלך. מיד לאחר מכן יצא הרבי מחדרו. ראה שאותו יהודי הלך, וקידש על היין. נטל ידיו, בצע על הפת, והסביר מה היה כאן.

פתח וסיפר -

הגאון הקדוש רבי יעקב יוסף מפולנאה זצ"ל, נמנה בשעתו עם מתנגדיו החריפים והתקיפים של הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל ושיטתו. הואיל והיה תקיף בדעתו לא חת מפני כל, החליט לנסוע למזיבוז' ולהתעמת עם הבעל שם טוב. להוכיחו על דרכו החדשה והשגויה, לדעתו.

אמר ועשה, והבעל שם טוב קידם פניו בכבוד רב. שמע את דבריו עד תומם, ופתח בהסבר נרחב של דרכו ושיטתו. הביא סימוכין ליסודותיו, והיו הדברים מאירים ושמחים.

בתוך כך נשמעו נקישות בחלון. רוכל הגרוטאות הנכרי של העירה שאל: "שרוליק, אולי יש לך כלי פגום שאתה רוצה להשליך, או כלי שבור שברצונך לתקן?"

מיד הפסיק הבעל שם טוב שיחתו המרוממת עם אורחו, וענהו: "לא, אין לי דבר לתת לך -

מה שיש להשליך כבר השלכתי, ומה שיש לתקן כבר תקנתי".

והלה בשלו: "שרוליק, תחפש טוב" -

והבטיח: "וכשתחפש, תמצא!"

והבעל שם טוב קם, ויצא מן המחסן שבירכתי הבית.

"תולדות יעקב יוסף", שהיה מהכהנים הקפדנים (קדושין ע"ב, מהושע ד, ד), נפגע והקפיד.

ובצדק -

הוא טרח ובא לכאן מפולנאה הרחוקה, הוא נחשב לאחד מגדולי דורו, והם משוחחים בענינים העומדים ברומו של עולם, והמארח קם ונוטש אותו כדי לחפש גרוטאה לבקשת גוי מגושם! היכן מצות הכנסת האורחים הגדולה מקבלת פני שכינה, והיכן כבוד התורה ולומדיה!?

בתוך כך שב הבעל שם טוב, מאובק כולו, וגרוטאה בידו. פנה אל הרוכל וסיכם על תיקונה תמורת כמה פרוטות. לאחר מכן שב אל אורחו, והבחין בהקפדתו ובסערות רוחו. מיהר להרגיעו והפיס דעתו. אמרו לו: "הלא יבין מר - אנו יושבים ודנים בדברים העומדים ברומו של עולם, ממריאים לשחקים. ודיון זה עורר מורת רוח במרום, הקפדה וביקורת -

שלחו אלי נכרי זה, שיוכיחנו, לבל אהפוך את הקערה על פיה. שאבסס את היסודות בטרם אבנה מגדל וראשו בשמים. שאעסוק ב'סור מרע' לפני שאעמול ב'עשה' טוב -

הורו לי, שבתחילה יש להפטר מהמדות והתכונות הרעות, להשליך את הגרוטאות שאין להן תקנה ולשפר את המדות הטובות, לתקן את הכלים השבורים, ולשוב בתשובה על כל החטאים. שאם לא כן, הלא נאמר (תהלים נ, טז): "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי, ותשא בריתי עלי פיך"...

שמעתי והבנתי. עניתי לו שכבר עברתי שלב זה. כבר השלכתי מה שיש להשליך, ותקנתי מה שיש לתקן. אמר לי: חפש חיפוש מדוקדק, ותמצא עוד -

קמתי, וחפשתי, ואכן מצאתי...

בשעתו, יסד ה"חפץ חיים" את ישיבתו בבית הכנסת שבראדין. למתפללים שם היו מקומות קבועים, ולכל אחד הסטנדר שלו, ובו הטלית והתפילין, הסידור והחומר. כשהתלמידים למדו, הסיטו והעבירו את הסטנדרים ממקום למקום, כל אחד בחר סטנדר לפי גבהו ונוחותו והעבירו למקום לימודו. באו המתפללים בבוקר והנה בוקה ומבולקה, כל אחד חיפש את הסטנדר שלו. השמיע ה"חפץ חיים" שיחה נוקבת: רועי בהמה דקה פסולים לעדות משום שחשודים על הגזל. ואף זה אבק גזל, להשתמש בסטנדר שאינו שלך ולא להשיבו למקומו, למורת רוח בעליו. משלא עשו דבריו פירות, היה בא בעצמו באשמורת הבוקר, כשבית המדרש שומם, נושא את כל הסטנדרים הכבדים ומשיבם למקומם!

וידוע, שפעם שהה ה"חפץ חיים" זצ"ל בפטרבורג, לרגל אחד הכינוסים בעניני הכלל. בשעת לילה מאוחרת נזקק לגליון ניר כתיבה. החנויות היו כבר סגורות. פנה לחדרו של רבי שלום בער מלובאוויטש זצ"ל ששהה במלון, וביקש לרכוש דף ניר. הרבי הושיט דף, וה"חפץ חיים" הושיט שתי קופיקות נחושת. הרבי סרב בחיוך, וה"חפץ חיים" החזיר את הניר. לא הסכים לקחתו עד שהרבי יטול תמורתו!

נכח שם הנדיב רבי זליג פרסיץ, ותמה באזני ה"חפץ חיים": "הלא יודעים אתם שאצל הרבי מלובאוויטש אין לשתי פרוטות כל ערך!" ענהו ה"חפץ חיים": "אכן, לשתי קופיקות אין כל ערך, אבל מגזל של שתי קופיקות נברא מלאך חבלה, שבכוחו להרוס את חומות פטרבורג!"

"אבל אין כאן גזל", טען הלה, "הרבי נתן ברצונו!"

"כשמקבלים במתנה, אין לדעת. אולי הוא מחשיבני יותר מערכי, אולי נתן מפני הבושה ואי נעימות. כך, קניתי ושלמתי!"

ופעם נכנס ה"חפץ חיים" לבית המרחץ, וראה יהודי שנטל 'בהשאלה' סבון חברו. התכופף ולחש לו: "באופן זה, יוצאים מכאן מלוכלכים משנכנסו"...

איני רוצה לקטרג, רק להזכיר גמרא (בבא מציעא כד ע"א): ממר זוטרא חסידא נגנב גביע כסף. ראה בן ישיבה שנטל ידיו ומנגבן במגבת של חברו. אמר: הוא הגנב, שלא אכפת לו ממון הזולת! כפתוהו, והודה.

ונזכיר מה שמסופר על רבי מרדכי פורגמנסקי זצ"ל, שבמשך תקופת שהותו בגטו קובנה לא ישב על כסא. משום שכאשר צופפו את המוני היהודים בגטו הצר הביאו רבים כסאו מבייתם והכניסו לדירות הצרות, ופעמים שהחליפו דירות או נלקחו להשמדה והכסאות נשאר מיוותמים, ומי יודע האם הבעלים או היורשים מרשים!

"ונפש כי תחטא, ושמעיה"

יהודי חילוני הלך ברחוב העיר בליל שבת, מניף בקלילות את מקל ההליכה שבידו, כאפנת אותם ימים. לא היה עירוב בעיר, והטלטול אסור בה, כולל טלטול המקל. ראה אנשים לבושי שיראין חופזים ועולים לבית המדרש, ותמה: לאן הולכים הם בשעת לילה מאוחרת זו, החליט לעלות אחריהם ולראות.

בית המדרש הואר בהמון נרות, והיה גדול בהמוני חסידים שהצטופפו ביראת כבוד וחרדת קודש סביב השולחן הארוך. בראשו עמד הרבי

שמעו ה"תולדות יעקב יוסף", ותמה.

המשיכו בשיחתם המרוממת, ה"תולדות יעקב יוסף" שוכנע, והפך לאחד מגדולי מקושרי הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל. בסיומה של השיחה אמר: "רבנו, מסכים אני לכל, מלבד דבר אחד - אני יכול להסכים לכך שנבואה פסקה מישראל ונתנה לרוכל גוי, וממרום משגרים בפיו מסרים עבורנו".

ענהו הבעל שם טוב: אל תאמר 'איני יכול', אמור: 'איני רוצה!' -

ומדוע אינך רוצה, כי אם תאמץ גישה זו היא תתחייב לחשבון נפש על כל צעד ושעל! בכל דבר, תמצא איתות. תוכחה, והדרכה.

לא יכול או לא רוצה, אינו מקבל. נפרד לשלום ויצא אל הרחוב, והימים ימי הפשרת שלגים, הקרקע הפכה לביצה בוצנית. עגלון נכרי עבר עם עגלתו הטעונה. גלגל שקע בבוץ, והעגלה התהפכה. מיהר להתיר את הסוס מהיצול, וחפשו מי שיעזור לו להקים את העגלה. ראה את ה"תולדות יעקב יוסף" יוצא מבית הבעל שם טוב, וקרא: "בוא הנה, ראבין, עזור לי להפוך את העגלה!"

ענהו: "זקן אני וחלש, איני יכול" -

רטן העגלון: "אל תאמר 'איני יכול', אמור 'איני רוצה!'"

המילים היו כה מוכרות... מיד ניגש והתאמץ, ויחדיו הצליחו להעמיד את העגלה על גלגליה. שב על עקבותיו, ואמר לבעל שם טוב: "גם בכך צדקת!"...

סיים הרבי מטשורטקוב זצ"ל את סיפורו, ואמר: נוהגים אנו כבית שמאי (ביצה טז ע"א), להכין עצמנו כבר מהיום הראשון בשבוע, לשבת. על אחת כמה וכמה, מיום רביעי בשבת (פסחים קו ע"א). ואין צריך לומר בערב שבת, כי רק מי שטורח בערב שבת יאכל בשבת (עבודה זרה ג ע"א). ולאחר הכנה מרוממת זו התפללנו קבלת שבת וערבית של שבת, וכשאתם הלכת לביתכם לקדש ולאכול עסקתי בהכנה נוספת לקידוש, בלימוד הזוהר הקדוש על הפרשה -

ולאחר כל זאת נכנסתי לקדש על היין, ונשאתי עיני, וראיתי מולי יהודי, ובידו מקל הליכה?!

יהודי, מחלל שבת?!

הייתה זו תוכחה מגולה, כסטירת לחי -

אם הראוני חילול שבת, אותנו לי שהשבת שלי אינה מושלמת, שהכנותי שלי לוקות בחסר. שבתי לחדרי בשברון לב, הוספתי והתעליתי, וכשחזרתי לקדש לא ראיתי עוד...

בין השומעים היה בחור מליטא, מיישבת וולוז'ין, והרעיון היה כה מחודש בעיניו, לא ידע כיצד להתחסס עליו. כששב לשיבה סיפר לרבו, הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל. מה דעת ראש הישיבה על הרעיון החסידי?!

והנצי"ב לא התפעל. ענה: "תוספתא מפורשת היא (שבועות ג, ג): אין אדם מתחייב לשמוע אלא אם כן חטא, שנאמר (ויקרא ה, א): "ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה". הרואה עושי עבירות, נתחייב לראות. הרואה עושי מצוות זכה לראות -

הוי אומר שכל מה שהאדם רואה, הוא איתות עבורו!

בכך נבין מה שספרו בגמרא (כתובות טז ע"ב), שעני אחד בא לפני רבא. לא זו בלבד שהעניק לו נדבה, אלא זימנו לאכול על שולחנו. ויותר מכך: שאלו במה הוא סועד, מה יזמין לצהריים.

והלה לא התבלבל. לא השיב בענוה: למאי נפקא מינא, אוכל מה שיגישו. אלא מסר תפריט: "בתרנגולת פטומה ויין ישן"...

בדרך הדרוש

תמה רבא: הן ניזון אתה מנדבות, מדוע חייב הציבור לספק לך מותרות?!

כבר אמרנו שלא התבלבל. לימד את רבא, קדוש ישראל, פרק באמונה ובטחון: האם אוכל אני משלהם? משל הקדוש ברוך הוא אני אוכל! שנאמר: "עיני כל אליך ישרו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו" (תהלים קמה, טו), "בעתם" לא נאמר אלא "בעתו", מלמד שכל אחד ואחד נותן לו הקדוש ברוך הוא פרנסתו בעתו.

עוד הוא מדבר, ונוקשים בדלת.

פותחים, ואיזו אורחת! אחותו של רבא, שלא ראה אותה מזה שלש עשרה שנה, הגיעה לביקור. היום מביא האורח בקבוק משקה או זר פרחים. היא הביאה תרנגולת פטומה ויין ישן!

אמר רבא: מהו שלפנינו, מה פשר התזמון הזה! סלח לי על דברי, קום ואכול!

לך הביאה, עבורך ולא עבורנו!

כלומר, ראה בכך איתות. הסכמה ממרום לדברי אותו עני.

ופסוק מפורש הוא: "ואזניך תשמענה דבר מאחריוך לאמר זה הדרך לכו בו, כי תאמינו וכי תשמאלו" (ישעיה ל, כא). ומסופר בתלמוד הירושלמי (שבת, סוף פ"ו) שרבי יוחנן וריש לקיש בקשו לרדת לבבל, להקביל פני שמואל. עברו ליד תלמוד תורה, ושמעו את הנערים משננים פרשת "ושמואל מת" (שמואל א כח, ג). כוונו השעה, ומצאו שנפטר באותה שעה.

רבי יונה ורבי יוסה בקשו לבקר את רבי אחא שחלה. חששו, שכבר אחרו את השעה. שמעו אשה ששאלה את חברתה: "כבה הנר?" - בימיהם לא היו גפרורים, בוער נר תמיד ממנו הדליקו לבישול וחיומום. התפייטה השכנה: "לא כבה ולא יכבה נר ישראל". הבינו, שימצאוהו בחיים ויבריא.

והלא לא היו הדברים מכוונים אליהם, ועם כל זאת ראו בהם איתות. ונספר -

הצדיק רבי אליעזר זוסיא פורטוגל זצוק"ל, הרבי מסקולען, הצליח להיחלץ מצפרני שלטון הדיכוי ברומניה והיגר לארצות הברית בה שהו רבים מחסידיו. הגיע לביקור בארץ הקודש ועלה לבקר באתרא קדישא מירון. רב הישוב, הגאון רבי מאיר שטרן שליט"א, קידם את פניו. יחדיו עלו לציון הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי.

אך הניח רגלו על המפתן, ונשמע קול זעקה מחרידה: "מנוול, ארווייס!" צא, מנוול!

נרעד הרבי וחוררו פניו, ונסוג לאחוריו.

רב המקום הכיר את הקול, והרגיע את הרבי: "אל ישים לב, זהו אחד התמהונים הצועק על יצרו הרע, שיעזבנו!" -

אמר לו הרבי: "ומה, כסבור אתה, חשבת? ששמעתי בת קול מן השמים? אבל אם השמיעו לאזני בשעה הזו את הקריאה הזו, בקשו לאותות ולומר: כך לא נכנסים אל רבי שמעון בר יוחאי!"

והוא שב על עקבותיו לעלה לבית הרב, והחליט להקים במירון מוסד תורני, בבחינת: "מושיבים ישיבה על קברו" (בבא קמא טז ע"ב) ישיבת "חסד לאברהם" לנוער מילדי העולים. שכרו דירות ואיתרו ראש ישיבה ומלמדים, הביאו ריהוט וציוד ורשמו תלמידים. שבועיים ימים עסק בענין עד שהשיבה החלה לפעול, ואז שב ועלה לרבי שמעון בר יוחאי, לשטוח בקשותיו...

אם שמעת, אם ראית, אם הובא לידיעתך, מתכוונים אליך!

(והגדת)

וכפר עליו הכהן לפני ד' מכל אשר יעשה לאשמה בה ויקרא אל משה (א, א) במדרש: הה"ד שמע ישראל ד' אדם כי יקריב מכם קרבן לד' (א, ב) וידבר ד' אל משה לאמר צו את אהרן ואת בניו לאמר ותמוה, ונ"ל דאיתא דצדיק גדול ממלאך שהמלאכים במדרש: אתם ולא משה ותמוה, אך דאיתא בגמ' שלא וגו', דאיתא בגמ' דיומא (דף י"ט ע"א) הני כהנים אינם אומרים השם רק אחר שלש תיבות וישראל יאמר לד' קרבן שמא יצא נשמתו קודם שיאמר קרבן שלוחי דרחמנא ניהו דאי שלוחי דידן ומי איכא מידי אומרים אחר ב' תיבות, והא"ש ויקרא אל משה וקשה ונמצא שם שמים לבטלה אבל יאמר קרבן לד' אבל דאנן לא מצינן למעבד ושלוחו מצי למעבד, והא"ש הלא המלאכים אינם יכולים לשמוע קולו של שם אבל משה הי' יודע אימתו ימות והי' יכול לומר לה' קרבן, וכפר עליו הכהן ולמה דוקא דשלוחי דרחמנא הם אי צדיקים גדולים ממלאכי השרת שאומרים השם וזה הפירוש במדרש אתם ולא משה ודו"ק: משום האי טעם חשובין הם וממילא לכך אמר צו את אהרן ואת בניו שיהיו בניו חשובין כמותו: ודו"ק:

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאצרות אמונים

כחם של דבורי תורה ותפלה שאומר הוא לפני קונו ויצורו!
תפארת שלמה!

יְקַרְבֵנִי אֶת יִצְרָנוּ לְהִשְׁתַּעֲבֵד לָךְ
אם עלה קרבנו מן הקרב זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אתו לרצנו לפני ה' (א כ)

חכמים (ר"ה א, ע"פ רש"י שם) דיקו מִכָּף שְׂנֵאָמַר כָּאֵן: "יקריב אתו", אף שפבר נאמר קדום: "יקריבנו", שאם מסרב הנודר להביא את קרבנו, על בית הדין מוטל לכפותו לקיים את נדרו. ואולם כיון שעליו להביא את קרבנו "לרצנו", לפיכך "כופין אותו עד שיאמר: 'רוצה אני'".

אמר ה' שפת אמת! כי בדברי הגמרא מצינו רמז לכך שאדם החפץ לכוף עצמו תחת על המצוות, יכול לבקש שמשמים יכפוהו לבחור בטוב. וכעין מה שפצינו (יומא ס"א) שיער הרע של עבודה זרה נמסר בידי אנשי כנסת הגדולה. ואכן, על כף מבקשים אנו מדי בקר: "וכוף את יצרנו להשתעבד לך", ואף בימים הנוראים אנו מתפללים: "ויבכו תן פחדך... ואימתך על כל מה שבראת... לעשות רצונך בלבב שלם".

שפת אמת! ויך תרל"ב, ראש השנה תרמ"ז; מפי סופרים וספרים!

אֲשֵׁם אֲשֵׁם אֲשֵׁם - אֲשֵׁם הוּא לֵה

אֲשֵׁם הוּא אֲשֵׁם אֲשֵׁם לֵה" (ה ט)

דרש רבי יצחק מג'לד מחכמי בגדד:

במשנה (ברכות לג ב) מבאר כי כל "האומר... מודים מודים" - משתקין אותו. הגמרא (שם) מבארת את הסבה שהיא לפי שכאשר הוא כופל את לשון ההודאה, הוא נראה כמודה לשתי רשיות חלילה, ומתוך כך מוסיפה שיש להשתק אף את האומר: "שמע שמע", לפי שגראה כמקבל עליו על שתי רשיות. ובידושלמי (מגלה ד' הוסיף עוד, שמאותה סבה יש להשתק אף את האומר: "אמן אמן").

שלוש המלים שאסרו חכמים לכפל - אמן, שמע ומודים, הן בראשי תבות: אשם. ויש לומר כי כדי לרמז על האסור האמור נכתבה המלה אשם בפסוק שלפנינו שלוש פעמים, לאמר: אשם, אשם - הכופל את תבות: אמן, שמע או מודים, אשם [חוטא] הוא לה".

יצחק רכב

מלה קטנה - עצמה אדירה

"ויקרא אל משה" (א כ)

דרש רבי יעקב דב מרמורשטיין נשיא בני אמונים:

"ויקרא" - ראשי תבות: ויענו ישראל קול רם אמן, רמז לדברי הגמרא (שבת קי"ב) שיש לענות אמן "בכל כחו" והינו "בקול רם" (ראה תוספות שם ד"ה פל העונה).

ומפני מה נכתבה האות אל"ף [המורמזת לאמן] זעירה? כדי להזכיר לנו שעגית אמן היא פעלה קלה וזעירה, ובקלות יכול אדם לצבר באמצעותה מצוות אין סוף.

פסול להקריב, כף כהן בעל מום פסול מלהקריב (ראה זבחים ט"א)

ואולם, לגבי קרבן הלב - התפלה - מזכירה התורה רק את המקריב, ובכך היא באה ללמדנו שגדולה תפלה יותר מן הקרבנות" (ראה ברכות לב ב); בשונה מקרבן הבהמה שאינו יכול להיות מקרב על ידי בעל מום, תפלתו של בעל מום, אם היא עצמה שלמה בלא מום, אדברה, רצויה היא יותר מתפלת השלם בגופו.

פכתוב בתהלים (נא ט): "זבחי אלקים רוח נשברה".

תוצאות חיים [אמפטרודם תקכ"ד]

מו הבהמה נוכל ללמד על מדרגת היהודי

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הקרב ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" (א כ)

דרש האדמו"ר רבי שלמה מרדומסק:

"אדם" - מן השוה, "כי יקריב" - כי יבקש להתקרב לה' ולהתעלות בעבודתו. "מן הבהמה... תקריבו את קרבנכם" - מהבהמה יוכל הוא להבין עד כמה גבוהה היא מדרגתו, ומתוך כך להתקרב לה'. שהנה בזמן שבית המקדש היה קיים אף האדם הפשוט ביותר יכול היה בהבל פיו, מבלי לעשות כל שנוי בגוף הבהמה, לשנות את מהות הבהמה ולהופכה מבהמת חליו לקדושה למזבח. ואם כה גדול הוא כח דבורו של היהודי, על אחת כמה וכמה מה נשגב

מעלתה של תפלת נדבה

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" (א כ)

"בקרבנות נדבה דבר הענין" (רש"י).

הדעת נותנת שנחוץ יותר לפרש את דינים של קרבנות החובה, מדוע אפוא פתחה התורה בקרבנות הנדבה?

פרש רבי יוסף צבי דינר ראב"ד לונדון:

הקדימה התורה לפרש את קרבנות הנדבה כדי ללמדנו על גדל מעלתו של מקריבם. מעשיו של המקריב מוכיחים שאינו מקיים את מצוות התורה רק כדי לצאת ידי חובה, אלא הוא מחזר בכל כחו אחר המצוות כדי לעשות נחת רוח לקונו.

כך גם בתפלה שהיא פיוס במקום הקרבנות (ראה ברכות כו ב), יש חשיבות מיוחדת לפרקי תהלים ולתפלות שמוסיף האדם על התפלות הקבועות, כי באמצעותן מראה שהוא מוכן להתאמץ בעבודת בוראו יותר מכפי שחייב.

דרכי יוסף צבי ע"מ נד

כאן המקום לשבח את המקפיד על מנהג הקדמונים לומר את ברכות השחר בתוך חבורת אנשים העונים אמן איש אחר ברכות רעהו (ראה ש"ע א"ח כ"ד). באמצעות הנהגה זו פותח המברך את יומו בהצהרה שהוא אינו עובד את קונו לצאת ידי חובה, אלא מחזר אחר עשיית המצוות בשלמות אף במקום שאינו מחייב לעשות כן מעקר הדין.

תפלתו של בעל מום רצויה יותר

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הקרב ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" (א כ)

לקח נפלא על מעלת התפלה שבמינוי היא במקום הקרבנות, דרש רבי חיים יעקב בוסקוביץ מהפסוק שלפנינו:

המתבונן ימצא כי שני חלקים יש בפסוק זה; הראשון: "אדם כי יקריב מכם" - כנגד התפלה שהיא פקרבנו הנובע מפעמי הלב, והשני: "מן הבהמה מן הקרב ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" - כנגד הקרבן הבא מן הבהמה.

והנה, לגבי קרבן הבהמה מזכירה התורה הן את הקרבן והן את המקריב - "תקריבו את קרבנכם", ובכך רמזה שדינם שווה; כפי שקרבן בעל מום

ביום רביעי הבעל"ט, י"א בניסן יחול יומא דהלולא של השל"ה הקדוש
בספרו הקדוש 'שני לוחות הברית' הפליג רבות בגדל מעלת עגית אמן, בין הדברים כתב:

א. והוא עקר ושרש יסוד מוסד לכל העולמות כלן" (מספת תמיד א"ת פ).

ב. "מי שמכון לכל ברכה וברכה היוצאת מפי המברך ועונה אמן בכינה וקדינו, גורם למעלה קדשה הרבה מאד, ושפע רב טוב לכל העולמות, כי הוא פותח המקור העליון, מקור מים חיים, כמו שפותח המעיין להשקות לכל הצרכים השקאה..." (שם).

"כן הוא האמת שאמן גדול מצד עצמו ולגדלתו אין חקר" (שם אות פא).

"בני אמונים" - אמן לכל ברכה.

יהי רצון שאחר ברכות השחר (ד)

יהי רצון' שאחר ברכות השחר (ד)

לפני ה'.

מלשינות המביאה לידי עדות שקר

עוד מבקשים אנו שנגזל "ממלשינות". אף בלקשה זו זקוקים אנו מדי בקר, שכן כל הלשנה עלולה להביא רעה גדולה על האדם, ואנו מסמיכים לה גם את הבקשה להנצל "מעדות שקר", כיון שלעתים מסתייע המלשין בעדי שקר כדי לבסס את הלטנתו (כ"ס פתחי' ברכות ופ' טו).

על חמרת עוון מלשינות נזכר ללמד מהספור הבא: בעת שקבל על עצמו הגאון מוילנא לגלות מביתו וממקומו, ארע ששכר עגלון יהודי כדי שביאו לאחת העירות שאלוהו בקש להגיע במסלול גלוהו. במהלך הנסיעה, בעת שעבר בגבול אחד העירות, סטתה העגלה מן הדרך ורמזה ערבות נרם שגדלו בשדה. העגלון מהר להסתתר, ובעל השדה שהיה גוי אלים מהר לרוץ לכונן העגלה ולהכות את הישב בנחמה. אף על פי שהאשמה היתה על העגלון, ספג הגאון את המכות בדומיה ולא אמר מאומה. לאחר מכן הסביר למקורביו: "אלו הייתי אומר לאותו גוי כי העגלון אשם ברמיסת ערבותי, היתה אמירתי בגדר מלשינות, שכן בקר הייתי גורם שהעגלון יספג מכות שלא יצדק" (שם עולם סוף ח"ב בהשקפה למסירת הלשון).

שתיצילנו מכל זרות קשות'

אמרו חכמים (אבות ג'): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו - רוח המקום נוחה הימנו", ופרש החובת הלבבות (שער יחיד הענינה פ"א) שאין פגות חכמים הרוחות לאדם לעשות פעולות כדי להאחזב אל עצמו על בני אדם. אלא ללמדנו שהבורא יתברך הוא זה שנותן את חנו של האדם בעיני הבריות ומאחזבו עליהם. ועל כך אמרו, שכל מי שרוח הבריות נוחה הימנו, אות הוא שאף רוח המקום נוחה הימנו, ולכך נתן את חנו בלב הבריות שהיה נבונה. על כך אנו מבקשים כאן שנגזל "משנאת הבריות" שלא יהיה שנואים בעיני הבריות, אלא רוח הבריות תהיה נוחה מאתנו, ומתוך כך אף נציל "מעליה" שלא יתגוללו עלינו הבריות בעלילות דברים כדי להרע לנו.

עוד מבקשים אנו שבבוא עתנו, בל נסתלק מן העולם במיתה משונה, כי אם במיתה רגילה כדרך כל אדם. "מיתה משנה" היא מות פתוצאה מופת חרב, מחמת רעב או מחמת אסון כלשהו. לעמת מיתה מחמת זקנה או מחלה, הנחשבת למיתה רגילה. (רש"י תענית א א ד"ה מיתה). כמו כן, ממשיכים אנו ומבקשים לבל נחלה חליה ב"חליים רעים": המיסרים את הגוף (רש"י ע"ז ה"ה א ד"ה רעים), ושומקרה שבו מתרחשים בעולם "מקרים רעים" נזכה לשמירה מיוחדת לבל נפגע מהם חליה.

מעיו הרע - שייסרה הקדוש ברוך הוא מעלי לבל תשלט בי, מלשון הרע - שלא ידברו עלי לשון הרע, ממלשינות - שלא ללשנו עלי חליה, מעירות שקר - שלא יעידו עלי עדות שקר, משנאת הבריות - שלא אהיה שנואי בעיני הבריות, מעלילה - שלא יעלילו עלי עלילות כדי להרע לי, ממייתה משנה - שלא כדרך כל הארץ, מחליים רעים - המיסרים את הגוף, ממקרים רעים - המתרחשים ובאים לעולם.

קדיש במנין של שני אנשים ושמונה נשמות

הספור שלפניכם נשמע מכלי ראשון מפי הרב הגאון רבי ישראל מאיר לאו שליט"א אשר היה עד לו. הוא מתפרסם עתה לקראת שבת הגדול, במלאת שבעים ושש שנים למועד התרחשותו - שבת הגדול תש"ה.

היה זה לקראת סיום המלחמה האזמה, בעת שמיליוני יהודים זכים וטהורים כבר עלו על המוקד על קדושת ה'. נתונים היינו, מתי מעט משארית הפלטה ואני בתוכם, בתוככי זועת מחנה בוכנולד הנודע לשמחה.

באותה עת לא חלם איש מאתנו שבתוך שלושה שבועות יצוי הקץ על סבלנו ונשוב להיות אנשים חפשיים. באותה שעה שכבנו על דרגשנו כשפנו על סף יאוש. כבר זדענו שאנו שרדים בודדים לעולם שהיה ונכחד, ולא ידענו למה עלינו לצפות.

כשפרצה המלחמה הייתי ילד כבן שלוש בסף הכל. עתה, קליל בן שמונה, לא זכרתי הרבה מהימים שקדמו למלחמה... ידעתי שמוצאי מהעירה פיטורקוב, שם פנה אבי כרב, וידעתי גם כי בצריף הסמוך בשכונת לאחי הגדול שוכנים אב ובנו שאף הם הגיעו מפיטורקוב, רבי לייבל ובנו משה פשיגורסקי.

לקראת סוף המלחמה הלך רבי לייבל ונחלש, ובאותה שבת הגדול עלתה נשמתו המיסרית בסערת הלחמה. הוא הותיר אחריו את בנו משה, שפעת היה יתום מאב ומאם, בודד בעולמו.

אף על פי שבחמש שנות האמה שחלפו עלינו כבר ראינו הכל... לא יכלנו שלא לדמע למראהו של מושיה'ה היתום הבודד שהכנס אל הצריף כדי להקדיש מאביו בפעם האחרונה, בקרם ישלח גופו אל הבליה נודע. כלנו לוו אותו במבטים מצעפים, אולם את שהתרחש בהמשך לא צפינו; רגע לפני שהמטה הוצאה מהצריף, נעמד מושיה'ה בחלל הפתח וזעק לעבר הקהל השקט שנצב למולו:

"בנו שאבא לא יזכה ללונה, נכון שלעולם לא אדע היכן הוא נקבר, אבל אני הוא בנו, ועל הקדיש שאני חב לומר אחריו לא אותה - תנו לי סדור!"

"מי יכול להביא לי סדור?" שאל בקשת הנער שבחמש השנים האחרונות לא זכה לפתח ספר יהודי, "אני יודע את שם הקדיש בעל פה", הטעים, אלא שפענה נאות לא היה בדינו. במקום כמו בוכנולד, אף לא היה נתן לחלם למצא ספר יהודי.

"אל תדאג", נסה משהו להרגיעו, "עוד מעט תסתים המלחמה וכלנו נשוב הביתה. בבית תוכל לומר קדיש על אבא כמו שצריך..."

אף לא שהתשובה לא הרגיעה את משה. ספק אם המשיב בעצמו האמין שיבא יום והוא ישוב הביתה. מבחינתו של הנער היתה זקמת אפשרות סבירה כי זוהי ההזדמנות הראשונה והאחרונה בעבור לומר קדיש על אביו, והוא לא רצה להחמיצה.

"תשיג לי סדור, אני מכרח לומר קדיש!" אמר משה, והבכי שהורו שפרץ מעמק לבו גרם לנו לנסות ולהתאמץ יותר בעבורו. לבסוף נגש אליו אחד מהנוכחים ולחש באזנו: "תשמע, מצצה המחנה נוצאת המכבסה שבה מכבסים את בגדי האסירים שפנחו את נשמתם כדי להעבירם לנהלים אחרים. מיום הקמת המחנה ועד עתה נמנהל אותה יהודי יקר שמוצאו מגורמנה. אומרים שהוא הגיע לכאן בזמן שעוד היה נתן להבריח פנימה חפצים כגון זה שאתה מבקש. גש אליו ותבקש ממנו, לא לפני שתבדק

שהשטח נקי מאנשים עוינות, יתכן שהוא יוכל לסייע לך". מושיה'ה, חוזר בצונו עז להשיג את מטרותו, לא המתין לרגע. הוא רץ במהרה אל המכבסה, בדק שאין בה איש מלבד הכובס שהיה עסוק במלאכתו, ורק אז נגש לעבר הכובס ובקול שבור ומשתנק התחנן: "התיימתי מאבי לפני שעה קלה. אני מכרח לומר עליו קדיש ולשם כך נחזי לי סדור. אנא, תן לי את הסדור שלך רק לכמה דקות, רק אקרא מתוכו את הקדיש" ואחזיר לך אותו מיד". היהודי, שפכי הנראה נבהל מהבקשה הישירה, נסה בתחלה להתחמק תוך שהוא צועק על הנער: "השתגעתי? נראה לך שאאתה נמצא בעצרת? אתה נמצא בבוכנולד, חביבי, אין כאן סדורים, ובקשה תפסיק לדבר שטויות!"

אלא שנראה כי הסרוב דוקא הגביר את עקשנותו של הנער. הוא פשפש בכיסו ולבסוף שלף משם את נשק יום הדיון; הוא נופך לפני הכובס בכרטיס היחיד שנתן היה להחזיק בבוכנולד - במנת הלחם היומית שחיוי היו תלויים בה - ואמר לו: "שבת היום, ואני יודע שבשבת אסור לצום. אבל בכל זאת, מצות כבוד אב חשובה יותר. ולמען כבוד אבי אני מוכן לתת את כל חיי, קח לך את פרוסת הלחם הזה, ובקשה - תן לי את הסדור לכמה רגעים".

בנקדה זו נשבר לבו של הקשיש. עיניו הצטעפו בדמעות, והוא השיב לנער: "זמן אנכי, ואינני בטוח כלל שאצא מכאן בחיים. עכשו שב ותאכל את הלחם שלך, והמתן לי עד שאשוב. אם משהו יבנס, אמר לו שיצאתי לרגע".

עשר דקות חלפו עד שהכובס שב למקום. הוא בדק היטב כי אין איש רואה, ואחר שלף מתחת לחלצתו סדור קטן ונבלי והושיט אותו למושיה'ה.

ופתאום ננער הקשיש ואמר: "יש לנו בעיה. כדי לומר קדיש אנו חייבים מנון, ומהיכן נשיג מנון כן במכבסה?" אלא שלילד כבר היתה לך תשובה מן המיון: "בזמן שחפתי חשבתי גם על זה", הוא אמר, ואחר הצביע על פגימות האסירים המפוספסות שהיו תלויות ליבוש על החבל; "הבגדים שמשו עד אתמול יהודים שנהרגו על קדושת ה'. נשמותיהם של יהודים אלו בודאי מרחפות בחלל האויר. יש לנו כאן שמונה פגימות, ויחד אתנו יש לנו מנון".

הרעיון התמים מצא חן בעיני הכובס הקשיש, וכך בתוך המכבסה של בוכנולד, במנון שהרכב מלשיני יהודים ושמונה פגימות, נשמעה הנעקה האלמונית: "תגדל ויתקדש שמה רבא".

ממשיך ומספר הרב לאו:

עשרות שנים חלפו מאז. ביום מן הימים התבשרתי בצער על פטירתו של המחנה, ר' משה פשיגורסקי זצ"ל, ונקראתי להספיד בהליתו שנערכה בעמדם קהל רב של חסידים ואנשי מעשה, ובתוככם אצאצאי הברוכים.

במקום להספיד ספרתי לנזכרים את ספורו המרטיטי של הקדיש שאמר הנפטר באותה שבת הגדול בלתי נשפחת אחר אביו, ואחר פניתי לעבר משונו וקראתי:

"מושיה'ה, ראה נא, הילדים שלך עומדים סביבך עם סדורים, והם אינם צריכים לומר על מנת הלחם שלהם כדי לומר אחריו קדיש..."

במילים אלו סיימתי את הספיד, ואז גאון ובתפארת, בתוך קהל של מאות פזרים שקרו יצקו הבנים: "תגדל ויתקדש שמה רבא!"

ר"ת	יציאה	כניסה	
19:07	18:26	17:14	ירושלים
19:04	18:28	17:31	תל אביב
19:06	18:28	17:23	חיפה
19:06	18:28	17:32	באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת ויקרא • ז' ניסן תשפ"א • גיליון 714

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

אבא שלך שבשמיים אוהב אותך פי מיליון. אין לך דרך להעריך כמה. ואם אתה רוצה להיטיב לכן שלך - אז בורא עולם רוצה לתת ולהיטיב ולהשפיע ולפנק פי אלפי אלפים. ואם אתה לא מעלה על דעתך להזיק לכן שלך - כל שכן שהבורא שכל כך אוהב אותך לא יזיק לך ולא ייתן שזיקו לך, וצר לו בכל צער שלך ולו הקטן ביותר...

"אם אתה רוצה לצאת לגמרי מכל החרדות שלך, זכור זאת היטב: **אבא אוהב תמיד את הילדים שלו. אבא רק רוצה להיטיב לילדים שלו. ואבא לא עושה ולא יעשה שום רע לילדים שלו!**"

זו לא אמונה - זו ידיעה פשוטה

זו אפילו לא אמונה. אלא זו ידיעה פשוטה. כמו שגברת לוי יודעת שבעלה אוהב אותה ולכן אין לה כל חשש, וכמו שהילדים שלך ישנים על מיטותיהם רגועים ואין להם שום חשש שתריבץ להם באמצע הלילה - כך מי שיודע את הידיעה הפשוטה שה' אוהב אותו וברא אותו רק לגלות את אהבתו ורחמנותו ורק כדי להיטיב אתו - חי חיים רגועים ומאושרים.

ייעצתי לברוך לחזור בינו לבין עצמו שוב ושוב על המשפטים הפשוטים האלה: "כמו שאני אוהב את הילדים שלי, כך אבא שבשמיים אוהב אותי. כמו שאני רוצה להיטיב לילדים שלי, כך אבא שבשמיים רוצה רק להעניק ולהשפיע ולהיטיב אתי. כמו שאני לא אעשה רע לילדים שלי, כך אבא שבשמיים לא יעשה לי כל רע..." ובפרט ישנן את זה בזמן שהוא חוץ התקפי חרדה, שאז יתפוס לעצמו פינה, ינשום עמוק, ויחזור שוב ושוב ללא הפסק, עד שהדיבורים יחדרו ללבו וירפאו אותו מכל החרדות.

אגב, זו גם עצה טובה למקרים של עצבות ומרה שחורה, כי גם העצבות נובעת בדיוק מאותה סיבה.

ממי אתה מפחד?

יותר מזה אמרתי לברוך: "תאר לעצמך שאתה רואה

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

עם מי אתה נוסע?

השמחה מהלא-נודע

הדפיקות על הדלת הפתיעו מאוד את גברת לוי. היא לא ציפתה לראות את בעלה עומד בפתח באמצע היום כשבידו זר פרחים ענק והוא מזמין אותה לרדת אתו לרכב ולהצטרף אליו לנסיעה. היא כמעט שכחה בעצמה שהיום זה יום נישואיהם השלושים.

היא שאלה את בעלה: "לאן נוסעים?" אבל הוא רק אמר: "אל תשאלו שאלות. בואי לאוטו וניסע..."

בדרך כלל דברים לא ידועים ובלתי צפויים מפחידים אותנו. אבל את גברת לוי זה לא הפחיד, והיא עלתה לרכב בשמחה למרות שלא ידעה לאן פניהם מועדות. אפילו חשש קל שבקלים לא היה לה. וגם לאורך כל הנסיעה היא שמחה והתענגה, למרות שלא היה לה מושג מהו היעד של הנסיעה.

מדוע גברת לוי לא פחדה מהלא-נודע? כי גברת לוי ידעה נאמנה שבעלה האוהב רוצה לפנק אותה לכבוד יום הנישואין. לא היה לה יל צל צל של ספק שרק טוב יהיה מנת חלקה.

אתם בוודאי לא מבינים כמה אני כל כך מתפעל. זה לא מפתיע אתכם שגברת לוי לא פחדה ולא חששה. למה שתפחד? הרי זה בעלה.

אך באותה מידה ברור לכם שאותה סיטואציה בדיוק הייתה יכולה להפוך לטראומה מפחידה ולצלצלת נפשית, אם היה מדובר באדם זר חלילה... עצם הנסיעה עם אדם זר שכונותיו לא ידועות - עלולה להיות סיטו מקפיא דם...

ברוך הגבר אשר יבטח

ולמה אני מספר לכם את זה?

מה הבעיה של ברוך? הבעיה היחידה שלו היא שהוא חושב שהוא נוסע אל הלא-נודע עם אדם שכונותיו מפוקפקות. אם הוא היה יודע ומרגיש שה"נהג" אוהב אותו, כמו אותה אישה שנוסעת עם בעלה לחגוג את יום נישואיהם - לא זו בלבד שלא הייתה עוברת במוחו שום חרדה, אלא הוא היה נהנה ומתענג מכל רגע בחיים. אבל בגלל שהוא לא יודע ולא מרגיש שה"נהג" שלו אוהב אותו ורוצה בטובתו - הוא חי בסיטו מתמשך...

זהו משל שממש מחיש את המפתח לכל האושר בחיים. כשאתה יודע שהאוהב הגדול ביותר שלך הוא זה שלוקח אותך, מוביל אותך, שומר עליך, דואג לך, רוצה לפנק אותך - אתה נהנה מכל רגע בחיים. אבל כשלא ברור לך שאוהבים אותך, וכל שכן שאתה חושב ששונאים אותך ורוצים להזיק לך או להתנקם בך - אז החיים שלך אינם חיים וזה השורש של כל החרדות וייסורי הנפש.

מתרפאים מחרדות. לגמרי.

שאלתי את ברוך: "יש לך בן?" והוא ענה לי בחיוב. "אתה אוהב את הבן שלך?" "בוודאי". "הייתה רוצה לעשות טוב לבן שלך?" "בוודאי". "האם היה עולה על דעתך להזיק לבן שלך?" "חס וחלילה".

ואז אמרתי לו: "אם אתה אוהב את הבן שלך - אז

מתארח בחג?
אז תלכו את המתנה!

באב רחלון

בדיחות הדעת

בבית הקמץן כשמזגו כוס שנייה ב"סדר" של פסח, פתח הבן ושאל: אבא, מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, כשבכל הלילות אין אתה פותח דלת לעני, הלילה הזה אתה עומד וקורא: "כל דכפין ייתי וייכול"? קם האב על רגליו והשיב: "עבדים היינו לפרעה במצרים" וזרכיו דרכי - מה פרעה גזר ואינו מקיים, אף אני קורא ואינו מקיים.

העלון מוקדש לרכואתו השלמה של חיים דוד ישראל בן רבקה

להקדשת העלון: 02-5308000

אני מחליטה- מה, כיצד, איפה ומתי עושים וכו'.

שנני לעצמך: "נכון קשה לי, אבל אני חזקה, לעולם לא אכנע, יש לי דעה כי ה' שם אותי בבית הזה בתפקיד של "אמא". אני צריכה בהחלט להתייעץ עם בעלי בכל נושא. אבל בנחת, בלי תלונות. הילד לעולם לא יראה אותי מובסת. מותר לי לרמות את הילדים ולא להראות להם שנשברתי ושאיני לא יכולה עליהם". וגם אתה אב יקר, עליך להיות פעיל קבוע בחינוך הילדים אך לא להיהפך לפקיד סעד, לשופט או תליין. גידול ילדים זו באמת עבודה קשה שה' יתברך נתן לנו, אף אחד לא יושב רגל על רגל והילדים שלו גדלים בנחת בבית לבד. צריך להתאמץ, לעמול, לטרוח ולהתפלל הרבה.

גיבוי וסמכות

כשלאשה קשה, תפקיד הבעל לגבות את אשתו. לומר לילדים בבית: "אמא מחליטה תשאלו אותה". במידה ועדיין קשה לעמוד בתפקיד הזה- נועץ באנשי חינוך, נשמע דיסקים, נקרא ספרי חינוך והכי חשוב נתפלל, נספר ונתייעץ עם השותף השלישי - ה' יתברך.

נשתף את ה' יתברך במשימת החינוך, כך יהיה לנו הרבה יותר קל להתמודד עם הילדים. נאמין בתפקידנו כהורים ונבקש מה' יתברך, כי רק הוא יכול לעזור לנו גם בשעות הצהריים ולא נצטרך לחכות עד הערב כשאבא יחזור. בהצלחה!!!

הרב אבוחצירא- יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

סמכות הורית ומשמעת בגיל הרך פרק ו'

מספרים שאמא אחת לקחה את הבן שלה בן החמש לקנות בסופרמרקט גדול. בכניסה, הילד ראה נדנדה בצורת סוס, מיד הוא ביקש לשחק עם הנדנדה, האימא שמחה מאוד, מה רע? הילד ישחק בנדנדה ובינתיים היא יכולה לקנות בלי הפרעות. וכך הסתובבה האם בסופר עד שסיימה את הקניות.

כשרצתה ללכת קראה לבנה ואמרה לו: "בא בני הולכים הביתה", הילד לא רצה ללכת ולא הסכים לרדת מהסוס ואמר: "אמא תקני לי את הסוס הזה". האימא אמרה לו: "אני לא יכולה זה עולה הרבה כסף!"

"אז אני נשאר כאן" אמר הבן. והחל להתנהל ויכוח ביניהם. הילד מתעקש, נשאר בשלו ולא מוכן לרדת מהסוס והאם מתחננת ומושכת אותו. בינתיים האנשים מסביב התאספו וצופו בהצגה.

התקשרה האם לבעלה, סיפרה לו את העניין וביקשה שיבוא מיד מהעבודה, אך גם האב לא ידע מה לעשות. לבסוף הם החליטו להתקשר לפסיכולוג מפורסם ש"חבן בחינוך" אולי הוא יכול לעזור להם.

הפסיכולוג אמר, שהוא לא יכול לעזור להם דרך הטלפון ושהוא צריך לבוא וזה כמובן כרוך בתשלום.

כשהגיע הפסיכולוג לסופרמרקט, התחיל לשאול אותה כל מיני שאלות ופרטים: מתי הילד נולד, כיצד הוא בד"כ מתנהג, על האחים שלו כשהוא רושם את כל הפרטים. בינתיים התקהלו אנשים, לראות מה יהיה הסוף ואיך ייגמר העניין.

הפסיכולוג ביקש מהציבור שיתרחקו ויעמדו בצד. הוא ניגש לילד שהיה עדיין יושב על הסוס ושחמ מכל העניין, הרכין את ראשו אליו ולחש משהוא באוזנו והנה פלא הילד ירד, רץ לאימו והיה מוכן ללכת הביתה.

מקצועיות של פסיכולוג

כולם התלחשו ביניהם על הצלחתו וגדולתו של הפסיכולוג. הוא ניגש אל האם הוציא את פנקס הקבלות רשם קבלה על סך 1000 ש"ח, הרי הוא בא במיוחד, והזמין את ההורים להמשיך טיפול בקליניקה שלו.

העיקר שאפשר לחגוג

הסיפור על הילד והסוס, מספר לנו על אמא שמתקשה להתמודד, היא "לא יכולה על הילד" היא לא מצליחה להשתלט עליו לבד ולכן היא זקוקה לעזרת האב, הפסיכולוג וכו'.

כלל חשוב מאוד בחינוך: אפילו שאנו מתקשים "להשתלט" על הילד, אסור לנו לעולם להראות לו סימני חולשה. לילד ישנם חיישנים מיוחדים, שכאשר הוא שומע את המשפט: "דודי, חכה בערב אני אספר לך לאבא מה עשית" או כשהוא שומע את אמא אומרת לאביו "הוא משגע אותי, אני כבר לא יכולה עליו"...

הוא הילד הכי מאושר בעולם. כי הוא יודע, שעכשיו נתנו לו את האפשרות לחגוג על אמא עד הערב. מה יקרה בערב? כבר לא מעניין אותו. העיקר שעכשיו אפשר לחגוג. בדרך כלל כאשר האם אומרת משפטים מעין אלו, היא גם מתייאשת מהתנהגות הילד ומאפשרת לו להתנהג כרצונו. ובערב? כשהאב מגיע הביתה בערב, הוא רוצה לנוח לאחר יום עבודה/לימודים מפרך, וקשה להכניסו בשעה זו לאולם הדיונים להיות סתוור, חוקר, שופט או עורך דין. ולכן מה שקורה בדרך כלל- שטיפול חינוכי לא ניתן לילד (כי טיפול "לא חינוכי" יכול להיות שיתנו לו). וכך יום רודף יום והחיים עוברים עם חוסר פתרון לבעיית הילד שמשתלט על אמא. הגדול מלמד את הקטן את "תורת החגיגה" עד... שעבר אחד האמא מתמוטטת וכשהאב מגיע הוא סוריד על הילד את תסכולו בגלל תלונות אשתו.

לוקחים פיקוד- בעזרת ה'

מה עושים? דבר ראשון אמא יקרה, את חייבת ללמוד "לקחת פיקוד".

עליך להפנים ולשדר לילדים ש: אני המפקדת כאן!

מתנה מושלמת למתארח

הזמן עכשיו

מארץ 10 הגדות של פסח של הרב שלום ארוש 052-2240696

ילדון חידודון

בפרשתנו קרבן המכפר על מסי' חטאים מיוחדים, לפעמים מגיע גם על אי' ודאות והוא קרבן בפני עצמו. בכל יום אנו מזכירים ששה. ובפרשתנו רק שלושה מזכירים.

תשובה פרשת תצוה: על עם ישראל שבתקופת נבוכדנצר ועם ישראל בתקופת אחשוורוש, והכוונה שעם ישראל בתקופת נבוכדנצר השתחוו לפסל נבוכדנצר רק מתוך יראה אך לא מתוך ליבם. גם בתקופת אחשוורוש עשה להם הקב"ה כליה רק למראית העין כדי שיפחדו ויעשו תשובה.

זוכה: יסכה קריספין, אלעד

al5308000@gmail.com | 02-5812252

מזל החודש טלה - הודיה -

ניסן

הודיה לה' היא העבודה העמוקה ביותר בהתבודדות.

(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

לזכות פעמיים

ההורים המדהימים שלי ועל המשפחה שלי וגם על הקורונה שעייבה את הפרס שלי מלהגיע.

לאחר כמה חודשים שאנחנו לומדות ע"י למידה מרחוק, המורה הודיעה על תכנית חדשה במרחב הקולי, שגם היא בסופה מובילה להגרלה עם זכיה.

רציתי מאוד לזכות אבל ידעתי שה' יעשה הכל לטובתי, והתודה שאמרתי חיזקה אותי מאוד.

אבל אז קרה הדבר המופלא, אתם מנחשים נכון,

המורה ביצעה את ההגרלה- והשם שלי הוגרל שוב, אבל הפעם, הפרס הגיע אלי.

שמחתי מאוד על הפרס

אבל הכי שמחתי- שהתחזקתי בתודה, וזה גדול יותר מהכל

אמרתי תודה וזכיתי שוב.

שלום, שמי נועה.מ. אני בת 11 וגרה במודיעין בחודש חשון תש"פ זכיתי בהגרלה מסויימת שאותה רציתי מכל שאר הפרסים, כשקראו את שמי ברמקול ממש התרגשתי, עליתי לבמה וקיבלתי כרטיס שאיתו אני אמורה לקבל את הפרס.

אבל מה שקרה אחר כך- התחילה הקורונה, והבנתי שבלי קהל, לא יהיה לי פרס, אז הכרטיס נשאר לי במגירה, ולבינתיים חלק מהזמן הלימודים התקיימו במרחב הקולי.

הצטערתי מאוד, אני לא טיפוס שזוכה הרבה, וגם עד שזכיתי, זה לא מתממש.

אבל אז החלטתי לומר תודה לה', אמרתי לו תודה על זה שזכיתי אפילו שהזכיה חסרת תועלת, ואמרתי תודה גם אם אני לא יקבל את הפרס לעולם. ואז הבטתי סביבי, וראיתי את כל הטוב שה' נתן לי וכמה דברים טובים יש לי שאני יכולה להשתמש בהם, אמרתי תודה על

פטרונות יש לשלוח למייל al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון

תפזורת

מצאו לפחות 10 מילים הקשורות לחודש ניסן

פ	ט	ד	א	נ	ו	א	ר	ב	ה	ע	ב	פ	ה	ג	ד	ה	ש	ל	פ	ס	ח
ש	ו	פ	ד	מ	א	י	נ	ע	פ	ו	ל	ק	פ	מ	ק	מ	ש	א	ק	ח	פ
ז	ס	ע	ט	ב	ד	ח	א	נ	ר	ת	י	ש	נ	י	ע	מ	י	ז	ו	ג	א
ו	ד	צ	ד	ד	ר	ע	ל	ע	א	נ	ל	מ	ח	נ	כ	ר	ל	ח	נ	נ	ח
א	ל	ש	ר	ר	ק	ס	ש	ק	מ	צ	ה	א	נ	י	א	פ	ע	י	מ	י	ת
ב	צ	ט	נ	פ	פ	א	ת	כ	ר	מ	ס	ע	ב	כ	ו	ר	ו	ת	א	ק	ש
י	ל	ו	א	ט	צ	צ	ש	ו	י	ד	פ	מ	ד	ח	ע	ח	ש	ח	י	נ	ג
ב	ר	א	פ	ש	מ	ו	ס	ל	ר	ע	ר	א	ב	ש	ר	נ	ק	א	נ	ו	ג
א	י	ד	ג	ד	ח	ע	ע	ש	ר	מ	כ	ו	ת	צ	ל	ב	ל	ח	ש	נ	פ

זוכה פרשת תצוה: משפ' חזני, בית שמש.

“רבי יהודה היה נותן בהם סימנים”

דואגים לצרכי כולם

בתרומתך אתה שותף ל:

מאות
משפחות
מאושרות

אלפי
מצרכי מזון
חיוניים

מאות
סלי
מזון

עשרות
שנים של
נתינה

קמחא דפסחא ע"י מוסדות "חוט של חסד"

צלצל עכשיו 02-5308000

התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46

שו"ת אקטואלי

השאלות שלכם, התשובות של הרב

מה עושים כשהקשיים מציפים?

כשלא מוצאים פרנסה? והאם מותר לומר מזמור לתודה בתחילת הלילה?

שאלה: אני עובר בחיים שלי הרבה מאוד התמודדויות, יש לי חובות, יש לי הרבה קשיים. אני מנסה להתחזק למרות כל הקשיים, ומנסה לתקן, אני מרגיש שקשה לי מאוד ושואל - איך אני אדע מה עליי לתקן?

תשובה: רבנו הקדוש אמר בתורה רס"א: "כשנפול אדם ממדרגתו... עצתו שיתחיל מחדש לנסך בעבודת ה'; כאלו לא התחיל עדין כלל מעולם. וזה כלל גדול בעבודת ה' שצריכין ממש בכל יום להתחיל מחדש:"

לכן כדאי שתלך לחפש איזה מקום שאתה יכול להיות בו לבד, ושם תשכח את כל החושך שאתה חי בו, תדבר עם הקב"ה ותגיד לו תודה. תודה לה' על כל הדברים הטובים שיש לך, תגיד תודה רבה שאתה רואה, ושאתה בריא וכל על כל דבר טוב שיש לך בגשמיות וברוחניות, תגיד תודה לה' על המצוות שאתה זוכה לעשות בכל יום, ועל הרצון הטוב שלך להתקרב אליו, וככה תודה במשך רבע שעה.

אח"כ תבקש מה' שיתן לך אמונה שלמה ושמחה, גם כן רבע שעה.

אם אתה רואה שאתה כבר שמח, מה טוב, ואם לא, זו העבודה שלך עכשיו, אל תתעסק עם כל מה שלא הולך לך. אתה צריך לעשות תשובה ולבקש רק על דבר אחד, על האמונה שה' הוא טוב ועל שמחה. וככה תעשה מידי יום, תשכח את כל הצרות שלך ורק תגיד תודה על הטוב שכבר יש לך, ורק תבקש על אמונה ושמחה. כי הבעיה שלך העיקרית שאתה בעצבות, שאתה מאשים את עצמך ורודף את עצמך. לכן תעשה ככה, יום יום תעשה כמו שאמרתי לך, עד שתפעל ישועה ותהיה שמח, ורק אח"כ תוכל לגשת ולהתפלל על דברים אחרים.

עצתו של היצר הרע היא להכביד את העבודה על האדם. שהוא מראה לך שיש לך מיליון דברים לתקן ושאינן לך סיכוי ולהראות לך את הכל שחור, וממילא להכניס בך ייאוש שלא תעשה כלום ורק תדרדר ותדרדר. לכן בא רבנו הקדוש ואמר: "תשכח את הכל! ותחשוב שהרגע נולדת!"

מאחל לך רפואה שלמה והצלחה גדולה.

שאלה: אני עובדת במקום רחוק מתורה ומצוות, ומרגישה שאין לי ברכה בפרנסה. עשיתי כבר שלוש פעמים שש שעות וביקשתי מה' יתברך שאזכה לעבוד במקום צנוע. כרגע אני לא מוצאת עבודה אחרת, ושאלתי היא, איך אזכה לפעול סוף כל סוף ישועה, לזכות לעבוד במקום צנוע?

תשובה: קודם כל, ולפני הכל, חשוב מאוד שתודי בכל יום לה' יתברך שיש לך פרנסה ומקום עבודה.

במקביל תעשי את החוק של התודה על הייסורים שיש לך מכל העניין שאת לא מצליחה למצוא מקום עבודה צנוע. אחרי שתעשי את חוק התודה, תעשי עוד כמה דקות התבודדות, ותבקשי מה' שיזכה אותך לעבוד במקום צנוע.

בנוגע לחוק של התודה, ישנה טעות נפוצה אצל אנשים, שהם לא מגיעים עם החוק של התודה לנקודה שהם אומרים לה': "אני יודע שאתה אוהב אותי, ועושה איתי רק טוב, ולכן מה שתמצא גם אני רוצה!", וזו הסיבה שהם גם לא פועלים ישועות.

תנסי להגיע לנקודה הזו.

תלמדי את החוברת 'חוק התודה' ובעזרת ה' תזכי ותצליחי להגיד את התודה עם הידיעה הזו שה' אוהב אותך ועושה, עושה ויעשה איתך רק טוב תמיד.

אחרי שאמרת תודה, תבקשי מהקב"ה: "תעזור לי, מתי שתמצא, אני שמחה בחלקי, אבל אני מתחננת תזכה אותי שתהיה לי עבודה במקום צנוע."

ובעזרת ה' יהי רצון שבקרוב תבשרי לנו בשורות טובות.

בינתיים אסור לך לעזוב את מקום העבודה שלך הנוכחי, רק להמשיך עם החוק של התודה והתפילות, והכל בסבלנות.

שאלה: בנוגע לחוק התודה, האם ניתן לומר את השמונה פעמים מזמור לתודה, גם בחצי הראשון של הלילה?

תשובה: מותר. וכמו שאנחנו נוהגים לומר 'שיר למעלות' וכל הפסוקים שאומרים בקריאת שמע שעל המיטה. דבר שהוא קשור לאיזו עבודה מסוימת מותר לומר אותו.

שידור חי

על ידי הרב שלום ארוש שליט"א
בכל יום שלישי, בשעה 20:00

שאלות ותשובות

ניתן לשלוח שאלות במייל
me5812210@gmail.com
או כמסרון לנייד:
052-6672221

לכשיו צה הצאן
לנקות את ה-

אני אוהב כל יהודי

כרישת ריחן לרכב ומוצרים נוספים:
050-9931931

הסדרה שלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

תמימות

אמר רבי נחמן מברסלב: מקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר בלי שעה התבודדות! ועוד אמר: התבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל! עוד אמר, שעל ידי תפילה אפשר לזכות לכל המעלות ולכל טוב וכו'. כי אי אפשר לטעות ולחשוב שכל אותן נשים צדיקניות הגיעו למעלות גבוהות אלו בלא ריבוי תפילה והתבודדות, הלא העיד רבינו שכל הצדיקים הגיעו למעלתם אך ורק על ידי שעסקו הרבה בתפילה ובתחינות ובקשות, והכל בפשיטות גמורה מתוך אמונה פשוטה ותמימה. אומנם, הן היו נשים ככל הנשים, ובוודאי עסקו בעבודות המיועדות להן במאמנות ובאחריות: טיפלו בבית ובילדים באהבה, ובוודאי לא הזניחו אותם, אבל בזכות הכוונה הטהורה והרצון האמיתי לעשות רצון ה', הן מצאו את הזמן ואת הכוח לעסוק הרבה גם בתפילה והתבודדות ולימוד וכד', וכך הגיעו למעלתן הגדולה.

בשביל להתרגל לדבר עם ה', צריכה האשה, שהתבודדות תהיה בראש ובראשונה לכל שאר עיסוקיה. כי כמו שכאשר מדברים אל הגברים לחזקם בהתבודדות, צריכים להזרים, שאף שמחובתם ללמד

צריכים לדעת, שישנה הסתרה גדולה על עינין ההתבודדות, וכמו שאצל הגברים דוחקים הרבה פעמים עינין זה של תפילה והתבודדות לקרן זוית, כמו שכבר העידו חז"ל: איזהו דבר העומד ברומו של עולם ובני אדם מזלזלים בו - זו התפילה, ומתעסקים יותר במצוות אחרות, ותמיד חושבים, שאין פנאי לחשבון נפש והוהיה ותפילה, כך זה משפיע על הנשים, לחשוב שכל עיקר עבודתן הוא לעסוק בעבודות הבית וכד', בלי לתת מקום לעיקר, שהוא הקשר עם ה', על ידי התפילה וההתבודדות.

כי בוודאי אין ספק שצריכים לעסוק הרבה מאד בתורה ובמצוות ובחסד וכד', ואין להשתמש בטענה שהתבודדות היא מעלה עליונה על סנת להזניח אותם חלילה, וכמו כן אין ספק שצריכות הנשים היקרות להקדיש זמן ותשומת לב רבה לתפקידים הקדושים שניתנו להן, שלא תהיה שום הזנחה לאותם עניינים.

אולם על השעה התבודדות אין לוותר לעולם, מאחר ורק על ידי שעה התבודדות אפשר לבוא לקיים באמת את התורה והמצוות כראוי, כי לא המדרש עיקר אלא המעשה, ורק כאשר יש לאדם שעה שבה הוא מתבונן על חייו, מודה על חסדיו של הבורא עמו, עושה חשבון נפש, מתוודה על חטאיו, עושה תשובה, ומתפלל על חסרונותיו וחסרונות העולם, רק כך מובטח לו שיקיים את מה שלומד ושיהיה ערך אמיתי לתורתו ולמצוותיו.

תורה ללא ספק, וכן לעסוק בשאר המצוות והחובות המוטלות עליהם, אבל על כל פנים צריכים הם לקבוע בכל יום זמן קבוע לעשות שעה התבודדות, לא פחות - כמו כן צריכות גם כל הנשים לדעת, שאף שמוטלות עליהן מטלות לא קטנות, והן עסוקות מאד בעבודתן החשובה בבית, על כל פנים חייבות הן לקבוע להן שעה של התבודדות בכל יום, חוק ולא יעבור.

נשים ששמעו שיעורים על התבודדות וקיבלו על עצמן לעשות בכל יום שעה התבודדות, ראו נסים ונפלאות, וזכו לשנות את כל ביתן עקב כך, כמו כן, כמובן שאפשר יותר, אך צריכה האישה לתת תשומת לב יתרה שזה לא יפגע בעבודת ה' שלה שזה הטיפול בבית ובגידול וחינוך הילדים.

בתים שלא היו שומרי תורה ומצוות, שנשותיהם קיבלו על עצמם להתפלל כל יום שעה שלמה ולבקש מהבורא שיקרב אותן ואת בעליהן ואת ילדיהן אל אור התורה והמצוות, ראו עין בעין את ישועת ה' ואת הכוח של תפלתן, כאשר לאחר זמן לא ארוך הפכו את ביתן לבית אמונה - הבעל נהיה עובד ה', והילדים הולכים בתלם כראוי, וזכו לשם טוב וחייתו את ילדיהם עם כלות וחתנים טובים ממשפחות חשובות, והם הקימו בעצמם בתים טובים המיוסדים על אדני האמונה והתורה.

רבי חיים אבולעפיה צוק"ל זיע"א ו' ניסן

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

של מושל הגליל דאהיר אל עומאר, הצדיק לא התממה ומיד כיוון את עצמו לדרך.

כשהגיע ר' חיים אבולעפיה מאיזמיר לטבריה בראש שירה של עשרות אנשים, קיבל אותו דהאיר בכבוד ויקר, ה"לבישו לבוש יקר הערך כלבוש מלכות. וכל אשר שאל ממנו הרב לא חסר דבר. מטרה עמדה בראש מעיניהם והיא להקים מחדש את העיר טבריה אשר במשך כשבעים שנה עמדה העיר בחורבנה. משמחים סובבו בשבטת הית"כ באה שעת הכושר לחדש את הישוב היהודי בטבריה. לפי דברי ר' משה ירושלמי חלם שר טבריה דאהיר אל עומאר שלושה לילות רצופים שעליו להושיב יהודים בטבריה. השר התייעץ עם חכמי צפת והם הפנו אותו ליהודי קונשטנדינא אשר שם ישבו נשיאי הארץ וכך הגיע לרבי חיים אבולעפיה ותן לו את הסמכתו לבנות את העיר טבריה.

על אף גילו המופלג אזר הרב כוחותיו ובמלוא המרץ עשה את הדרך מעיר לעיר. מספרים שהיה שוקן עמוד של אש מעל לראשו. בכ" בסיוון דרכו רגלי איש הא-לקים בטבריה, ובמשך שנתיים בנה בה בתים וחצרות ליהודים, ובנה בית כנסת מפואר מאין כמוהו בכל ארץ ישראל. כמו כן בנה בית מרחץ נאה וחתניות ליום השוק. חידוש היישוב היהודי בטבריה עשה רושם רב בגולה ורבים ראו בזה סימן לגאולה הקרובה ובתקופתו התגברה העלייה לארץ. בית הכנסת שבנה הוקם על חורבות בית הכנסת העתיק שבו התפלל האר"י.

ביום כ"א באדר ב' ה'תק"ב ביקר ר' חיים בן עטר זיע"א (אור החיים) את ר' חיים אבולעפיה בטבריה. סודות גדולים ונוראים קשורים בפגישתם של שני מאורי הדור. האור החיים כתב בפרשת ראה על הפסוק "אפס כי ייהיה בך וכו' ומסיים: 'משיח ה' חיים שמו וכוננת האור החיים באותו פירוש היא לרבי חיים אבולעפיה שהוחזק בדורו כמשיח בן דוד'. ביום שבת קודש ו' בניסן שנת ה'תק"ד נסתלק לבית עולמו, זכותו תגן עליו אכ"ר.

רבי חיים אבולעפיה צוק"ל זיע"א נקרא בשם זה ע"ש סבי סבו ר' חיים אבולעפיה הראשון. ר' חיים נולד בחברון ולמד בישיבת בית יעקב-ויגה של ר' יעקב חאגיז בה שימש ר' משה גאלנטי כראש הישיבה. הוא למד עם הרב חזקיהו דה-סילוה (פרי חדש). ומפיו של ר' יצחק מאיזמיר, ור' אברהם אמיגו. מובא שאליו הנביא נגלה אליו ולמדו את סודות התורה וצפונייה וגילה לו את השליחות שהועידו לו משמים בעולם.

לימים, נתבקש על ידי יהודי חברון לצאת כשד"ר, למסע גיוס תרומות בטורקיה וביוון עבור הקהילה היהודית בחברון שעמדה לקרוס תחת הנטל הכבד של המיסים שהוטלו עליה חדשים לבקרים. והוא מילא את שליחותו על הצד הטוב ביותר. משהגיע לאיזמיר שבטורקיה ראוהו כי הוא תלמיד חכם, ביקשוהו לשמש כרבה של העיר. וכך הוא נשאר בטורקיה וכהן באיזמיר ושמו נודע בכל הארץ. עד כי נאמר עליו על ידי בני דורו כי "אין דומה לו בכל הארץ וגם הישמעאלים והערבים נוהגים בו כבוד כי הם יודעים שגדול הדור הוא". במשך כשש שנים כיהן כרבה של איזמיר ושמו הטוב של הגאון הצעיר נודע למרחקים.

אחרי ששוב משליחות העיר חברון, נקרא רבנו לשמש כרבה של צפת. שם נדמון לעיתים קרובות לעיר טבריה שהייתה חרבה ושוממה כדי להשתטח על קברי צדיקים. אחרי פטירתו של ר' ישראל גבנישתי ז"ל שכהן כרב באיזמיר, שמו ראשי קהילת איזמיר עיניהם בר' חיים אבולעפיה ושלאו לו כתב רבנות והזמינו אותו לכהן כרב בקהילה מפוארת זו. ר' חיים נענה לבקשתם. אחת הסיבות הייתה האפשרות להדפיס את ספריו הקדושים, דבר שנבצר ממנו בצפת. ניסים גדולים נעשו בתקופת כהונתו באיזמיר. נשים עקרות נפקדו, עלילת דם בוטלה ע"י הרב שהציל את היהודים ממנה ועוד. אך משנה לשנה גברו וחסדקו עליו געגועיו לארץ ישראל ובמיוחד אל עיר אבותיו טבריה החריבה אשר "משם עתידין להגאל". עד שאליה הנביא נגלה לו בחלום וזר אותו לחזור לארץ ישראל. לבסוף כשהגיע אגרת ההזמנה

קו האמונה
02-6444250

חיזוקון
לומדים הלכה

יודי בחודש ניסן
אין אומרים ודוי
בכל חודש ניסן,
כיון שהחודש כולו
ימי שמחה
לעם ישראל
(בוהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

סיפור שהוא סגולה

בעדינות כי הקב"ה הוא המפרנס, והפריץ הוא השליח, ובכל זאת הוא מכיר טובה גם לפריץ שהוא השליח. אך הפריץ לא קיבל את ההסברים ובזעם גרשו מהארמון. הימים היו ימים לחג הפסח, משה החייט חזר הביתה בידיים ריקות ובלתי תקווה שיחזור לעבוד אצל הפריץ. אבל הוא היה בעל בטחון גדול וידע שבזמנו עולם לא יעזוב אותו אפילו שנראה כי חלילה אין תקווה.

שלווה סיפורים מרבי אלימלך מליזנסק זי"ע"א המסוגלים להכניס את חג הפסח מתוך הרחבה וישוב הדעת.

מכתב למלך

יהודי כפרי מצא את עצמו לפני חג הפסח ללא פרוטה. בעצת אשתו כתב העני מכתב למלך מלכי המלכים הקב"ה, במכתבו פירט את מצבו הכלכלי הקשה ועל כך שאין בידו פרוטה להוצאות הפסח. הניח העני את המכתב ביער על ידי גזע עץ וחזר לביתו. למחרת, הופיע המלך של המדינה עם חבורת צייד לערוך ציד, תוך כדי מסעו הבחין המלך במכתב. כשראה שהמכתב מופנה לכבוד המלך, כתוב בלשון יפה ומכובדת, חשב שהפניה היא אליו. עוד באותו יום שלח המלך שליח לכתובת היהודי שהיתה רשומה על המכתב, מעטפה עם סכום גדול של כסף. העני הודה לשליח ולשולחו. כך זכה העני לחגו את החג מתוך הרחבה וישוב דעת בזכות האמונה התמימה.

"מים שרף"

בתקופת רבי אלימלך חי יהודי אחד שלא היה באפשרותו לקיים את חג הפסח, בעקבות מצבו הכלכלי, עלתה בלבו החלטה להעביר חביות עם יין שרף לארץ השכנה ושם יוכל למכרם במחיר גבוה וותיהיה לו פרנסה בכדי שיוכל לקיים את חג הפסח. אלא, שהשלטונות סירבו להעביר את יין השרף דרך הגבול. ביקש היהודי את ברכתו של רבי אלימלך. ברכו הרבי בשמחה שכל החביות יהיו מים. ואכן כך היה, התקיימה הברכה וכשהיהודי עבר דרך המכס, צחקו הגויים ממנו שהוא מוביל לארץ השכנה חביות עם מים. לאחר שעבר את הגבול שוב פנה אל הרבי לבקשו ששוב יהפכו המים ליין שרף. ואכן ברכו הרבי והנס קרה. המים הפכו שוב ליין שרף. מכר היהודי את כל סחורתו וחזר עם כסף רב לכבוד חג הפסח.

בזכותה של אמונה

באחד הכפרים חי יהודי ושמו משה, במקצועו היה חייט, מידי שבוע היה יוצא רגלי סביתו, נודד ממקום למקום ועושה תיקונים לקראת שבת היה חוזר הביתה ונותן את מעט הפרוטות שהרוויח לאשתו שיהיה לה במה להחיות את נפשה עד שבוע הבא. סובב בורא העולם והחייט החל לעבוד בביתו של הפריץ, ומאז מצבו הכלכלי של היהודי שפר עליו. כך שבחסדי שמים החל מכסה את כל חובותיו. יום אחד החל הפריץ נכנס עם משה בשיחה ושאלו: "אמור לי מושק'ה איך הפרנסה?" ענה משה "בחסדי ה' וברוך השם יש לי פרנסה בחסד". כעס הפריץ מאוד ואמר: "הפרנסה מהפריץ שהוא מפרנס אותך מדי שבוע, לכן אמור: ברוך הפריץ". ניסה משה להסביר לו

את הבן שלך שוכב במיטתו רועד ומפוחד. אתה ניגש אליו בדאגה ושואל 'מה קרה בני היקר?' והוא עונה לך 'אבא, אני מפחד מסך שתרביץ לי או שתתעלל בי או שתהרוג אותי' - איך תרגיש במציאות כזאת? זה צער נורא! איך עולה על דעת הילד מחשבה כזאת, הרי כבר שנים אתה דואג לכל מחסורו בגוף ובנפש ומפנק ואוהב וטורח ורץ לכל מקום עבורו. הלא כן? אז מדוע הוא מפחד שתעולל לו דברים רעים חלילה?

"ואם זה מצער אותך כך, כל שכן שזה צער נורא לבזר עולם שמנשים אותך בכל רגע ומפעיל את כל מערכות גופך ומרפא אותך בכל שנייה, וזן ומפרנס אותך ודואג לכל מחסורך - כל שכן שמחשבות כאלה של פחד וחרדות מצערות אותו מאוד. זה מצער אותו שאתה לא רואה את כל טובותיו ולא מרגיש את אהבתו הגדולה ועוד חושד בו וחושש שירע לך חס וחלילה." הצער הגדול ביותר לאבא הוא לראות שהבן שלו לא יודע עד כמה הוא אוהב אותו.

משמח ומעורר

ישנו כלל שמידה טובה מרובה פי חמש מאות מסידת פורענות. כלומר, שכל מה שנכון בצד החיובי נכון פי כמה וכמה בצד השלילי, ומכאן אנחנו יכולים להבין שגם האושר הגדול ביותר לאבא הוא שהבן מרגיש את אהבתו ומתענג ממנה, והוא רק אומר לאביו: "אבא, איזה כיף לי שיש לי אותך. כמה אני מעריך את כל האהבה שאתה מרעיף עלי, את כל הדאגה שאתה דואג לי, את כל הפינוקים שאתה מפנק אותי..." אין מילים שמשמחות יותר כל הורה שבעולם.

וזה לא רק משמח את האבא אלא מילים כאלה יוצרות ומעוררות אצל ההורה רצון עמוק לתת ולהעניק ולהשפיע פי כמה וכמה. וכך גם כלפי בורא עולם. הנחת הגדולה ביותר שיש לבזר היא שהאדם הפשוט יודע כמה שה' אוהב אותו. וככל שיהודי מתענג על אהבת ה' - כך בורא עולם רוצה לתת לו להשפיע לו יותר ויותר.

נמצא שהידיעה שה' אוהב אותך גם מצילה מחרדות ומעצבויות, גם גורמת לאושר עצום בחיים, גם עושה נחת רוח אדיר לה' יתברך, וגם משפיעה עליך שפע של ברכה וישועה.

החירות להיות אוהבים

עיקר מטרת המצווה לזכור ולחגוג את יציאת מצרים ולספר ביציאת מצרים - היא כדי להרגיש את אהבת ה' אלינו, להיות מוכנים ללכת אחריו במדבר בארץ לא דועה בלי שום פקפוק ודאגה, ופשוט להתענג מאהבתו. ולכן השבח של יציאת מצרים הוא השבח הגדול ביותר בעולם שכל פמליה של מעלה באים לבתי ישראל לשמוע אותו מפינו.

יהי רצון שנזכה בחודש הגאולה ובחג הגאולה והאמונה - להיגאל מכל הגלויות וייסורי הנפש, וגם לחיות חיי חירות ואושר, ובוזה אנחנו מקיימים את שליחותנו וייעודנו ומשמחים את בוראנו יתברך ויתעלה ומקרבים את הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

ברכת שבת שלום ומבורך

גדול

הסמוכים

לחג הפסח, משה החייט חזר הביתה בידיים ריקות ובלתי תקווה שיחזור לעבוד אצל הפריץ. אבל הוא היה בעל בטחון גדול וידע שבזמנו עולם לא יעזוב אותו אפילו שנראה כי חלילה אין תקווה.

מנהג היה לו לפריץ מידי ללילה לספור את מטבעות הזהב שהיו לו, ולבדוק בשניו את אמיתותן של המטבעות לזוודא שהמטבע מזהב אמיתי, לצידו היה יושב קופו האישי. כן, כן, קוף חביב וידיד היה לו לפריץ והקוף הסתכל על תנועותיו של הפריץ ועקב אחר מעשיו. ברגע שהפריץ יצא מהחדר, הקוף חיקה את תנועותיו של הפריץ, במקום לנגוע במטבע, הקוף בלע את המטבע, וכך המשך לבלוע את כל המטבעות שהיו על השולחן, הבטן התמלאה והקוף נפל על הרצפה ללא רוח חיים. כשחזר הפריץ לחדרו ראה פגר על הרצפה ובאותו רגע צץ לו רעיון לצחוק ממשה החייט. הפריץ החליט ללכת באמצע הלילה אל ביתו של משה החייט, ולזרוק את גוויתו של הקוף בביתו של משה. חשב ועשה. בביתו של משה החייט נשמע לפתע רעש גדול מאוד באמצע הלילה, כל בני הבית ניגשו לראות מה קרה, ועברו עד מאוד למראה גווית הקוף על הרצפה צעקה נפלטה מפיהם של ישיבי הבית. אלא שלפתע פתאום ראה משה כי מהקוף יוצאים מטבעות זהב, התעשת מייד משה הרים ידיים לשמיים בהודיה גדולה לבזר עולם, שלא עוזב אותו ושלח לו כסף בכדי שיוכל להכין את חג הפסח. באותה השנה, ערך משה שולחן סדר מפואר שלא ערך מימיו והזמין אורחים אל ביתו.

באמצע הסדר החליט הפריץ להציץ אל ביתו של משה החייט ולראות את דלתו ואביונותו, גם החליט להוכיח אותו כי הוא המפרנס בלבד.

אלא, משהתקרב הפריץ וראה את האור ושמע את קולות השמחה לא יכול היה להתאפק, הוא נכנס אל הבית ולאחר שהזמין להיכנס ביקש לברר את אשר אירע ואיך הגיע לידי פרנסה. סיפר לו משה על גווית הקוף שהושלכה אל ביתו וממנה הושלכו מטבעות זהב לרב. או אז הבין הפריץ את אשר אירע והודה גם הוא בפה מלא כי אכן הקב"ה הוא זן ומפרנס לכל.

"ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", אימתי ילחם לכם?!

כשתחרישון בבתי הכנסיות!

מוסר הפרשה חידושים לפרשת שבוע

כנינים חסידות ברסלב

קרבות עונה

זאת בחומש שמות שם מתואר בניית המשכן, ולא היה צריך לחכות עד ויקרא?

ואפשר להסביר ע"פ הגמרא (סוטה ה'): "אמר רבי יהושע בן לוי, בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה, שבשעה שביית המקדש קיים, אדם מקריב עולה, שכן עולה בידו, מנחה, שכן מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר זבחי אלקים רוח נשברה".

ולכן הקב"ה פתח את ספר הקרבנות במדת ענוותנותו של משה, כדי ללמדנו בכך שאם ילכו ישראל בדרכו של משה להתנהג בעונה, הרי זה נחשב כאילו הקריבו את כל הקרבנות, ומזה נלמד ונשכיל שאפילו בזמן הזה שאי אפשר להקריב קרבנות בפועל, אם נלך בדרכו של משה רבינו להתנהג במדת העונה, מעלה עליו הכתוב כאילו הקרבנו את כל הקרבנות.

ועוד אפשר לומר ולהסביר ע"פ דברי מהר"ם ז"ע ב"שער היחודים" (סוף פרק ו' מענף הג') בשם רבינו האריז"ל, כי כל מי שיש בו מדת העונה אין היצר הרע (שהוא סמ"ל כידוע) שולט בו ואין יכול לקטרג עליו, שכן ענ"ה בגימטריא סמ"ל שהוא שמו של היצר הרע.

מעתה יאירו עינינו בהבנה בהירה להבין מה שפתח הקב"ה ספר ויקרא בענוותנותו של משה, מחמת

בשבת קודש הבאה עלינו לטובה, השבת הראשונה בחודש, או מתחילים לקרוא בתורה הקדושה את הספר השלישי מתוך חמשה חומשי תורה "ספר ויקרא", אשר חלק גדול ממנו עוסק בדיני הקרבנות. ולכן צריכים לנו להתבונן במה שבחר הקב"ה לפתוח ספר ויקרא עם אל"ף זעירא בפסוק "ויקרא אל משה" וביאר "בעל הטורים" העניין הזה, כי משה רבינו מפאת גודל ענוותנותו כתב א' קטנה, משה רצה לכתוב רק "ויקר" כאילו נגלה אליו ה' רק בדרך מקרה, ואמר לו הקב"ה לכתוב גם האל"ף, ושוב אמר לו משה מחמת רוב עונה, שלא יכתבה אלא קטנה יותר משאר אלפי"ן שבתורה וכתבה קטנה".

ומובא במדרש (ויק"ר א-טו): "ויקרא אל משה. מיכן אמרו כל תלמידי חכם שאין בו דעת נבילה טובה הימנו, תדע לך שכן, צא ולמד ממשה אבי החכמה אבי הגבאים, שהוציא ישראל מצרים, ועל ידו נעשו כמה ניסים במצרים ועוראות על ים סוף, ועלה לשמי מרום והוריד תורה מן השמים, ונתעסק במלאכת המשכן, ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרא לו, שנאמר ויקרא אל משה וידבר".

ובמדרש זה אנו למדים את ענוותנותו של משה רבנו, ומובן גם למה נכתב גם אל"ף זעירא. אלא שעדיין נשאר לנו לבאר, מה הקשר בין גילוי ענוותנותו של משה לספר ויקרא שהוא ספר הקרבנות, אם חפץ ה' לגלות לנו עניין ענוותנותו של משה בהקשר למשכן היה צריך לגלות

פעם אחת היתה שרפה בג'רסלב, אחר-כך הלך מוהר"ן זכרון-לברכה עם עוד איזה אנשים להביט על מקום השרפה, וראה, שהבעל-הבית בוכה מאד ומחפש אחר איזה חתיכת עץ או ברזל, שישתקף לו עוד, בעת שבינה ביתו מחדש, ולקט אותם אחד אחד. ענה ואמר לאנשי: "הראיתם איך נשזה הבעל-הבית שנתשרף ביתו, עם-כל-זה אינו מייאש את עצמו מלחזור ולחפש כל הדברים שישתקפו לו בעת הבנין? !ן הדבר ברחמיאית גם-כן! - אף שהבעל-דבר מתגבר מאד על האדם וכמעט ששונרף אותו לגמרי, אף-על-פי-כן אסור לו לייאש את עצמו! רק צריך ללקט ולחפש איזה נקודות טובות מתוך רבצי החטאים אשר נכשלו בהם, ועל-ידי-זה יזכה לשבץ להשם יתברך באמת, כמבאר בהתורה "אזכרה" וכי "ב"לקוטי-מוהר"ן רפ"ב (שיש"ק א-תא)

שהקרבנות באים כדי לכפר על החטאים והעוונות, אשר שורשם במדת הגאווה הגורמת שיסלק הקב"ה שכיתו מן האדם, ועל ידי זה אין לו סיוע להתגבר על היצר הרע, לכן פתח הקב"ה במדת העונה כדי ללמדנו דעת, כי שורש התיקון על כל החטאים הוא מדת עונה, אשר אז זוכים להשראת השכינה המסייעת לאדם להתגבר על יצרו, ועל ידי זה אינו צריך להביא קרבן על חטאיו.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

דינים השייכים לערב פסח שחל בשבת

ויזרקם לפח האשפה, וירחץ ידיו היטב וכן ישטוף פיו במים היטב, וטוב לנקות עם קיסם אבל יעשה כן בזהירות שלא יחבל בעצמו ויוציא דם.

ד. לאחר הסעודה אומרים את נוסח הביטול שיש בסידורים ואם אינו יודע ארמית יאמר ג' פעמים "כל חמץ ושאר שיש ברשותי, בין שראיתי ובין שלא ראיתי, בין שביערתיו ובין שלא ביערתיו, יתבטל ויהיה כעפר הארץ".

ה. סעודה שלישית אנו מקיימים במצה מבושלת או מטוגנת, כי מותר לאכול בערב פסח מצה מבושלת, שלא אסרו לאכול אלא רק מצה רגילה שיוציאים בה ידי חובה בליל הסדר, אבל מצה מבושלת או מטוגנת אין יוצאים בה ידי חובה בליל הסדר ולכן מותר לאכול בערב פסח.

ו. אם רוצה לעשות סעודה שלישית עם עוגיות מצה עשירה יכול לעשות כן, ויברך עליה מזונות ועל המחיה.

עצה טובה

מכיון שאפשר לצאת ידי חובה במצה מטוגנת או מבושלת, על כן העצה הראויה היא לטגן או לבשל כמה מצות מערב שבת (וצריך להקפיד שיישאר שלימות כדי שיוכל לבצוע עליהן בסעודות), ואז יוכל לסלק לגמרי את החמץ מביתו ולעשות את הביטול ביום שיש בשריפת חמץ, וכך את שלשת סעודות השבת יקיים במצה מטוגנת.

אחר הסעודה ואסור להדיח כלים שלא לצורך השבת.

ד. את החמץ שנאכל בסעודות שבת יש לאכול בזהירות רבה שלא יתפורר ויתפזר בבית, ויש נוהגים לאכול פת בתוך שקית ניילון ואחר כך לאכול סעודה כשרה לפסח בכלים כשרים וראוי לנהוג כך.

ח. טוב למכור את החמץ לפני יום שיש בבוקר, ואם לא הספיק למכור את החמץ לפני כן יכול למכור את החמץ עד כניסת השבת. (ליקוטי יוסף דיני ערב פסח שחל בשבת עמ' קצ"ד).

שבת בבוקר

א. מקדימים להתפלל בשבת זו עם הניח החמה, כדי שייפיקו לסיים סעודת שחרית לפני זמן איסור חמץ.

ב. את סעודת שחרית אוכלים מוקדם בבוקר כדי להספיק ולאכול לפני שמגיע זמן האיסור (סוף זמן אכילת חמץ - ירושלים 10:10 תאב"ב 10:10 טבריה 10:09 באר שבע 10:12).

ג. לאחר הסעודה מנערים את המפה מפירוורי החמץ שעליה לפח האשפה ואם נשאר פרוסות שלימות של חמץ יפררם עד שלא יהיה בכל חתיכה כזית

ביעור חמץ ומכירת חמץ

א. ביום שיש עושים ביעור חמץ בשריפה, ואף שמותר עדיין לאכול חמץ עד למחרת בבוקר בכל זאת ישתדל לעשות את שריפת חמץ בבוקר כדי שלא יבוא לטעות בשנה הבאה לבער את החמץ אחר חצות היום.

ב. אם לא שרף את החמץ בבוקר, יכול לשרוף את החמץ במשך כל יום שיש עד סמוך לשבת.

ג. את נוסח ביטול חמץ שרגילים לעשות כל שנה בשריפת חמץ עושים בשבת בבוקר לפני שמגיע זמן איסורו ולא ביום שיש.

ד. גם אם אמר את נוסח הביטול ביום שיש חוזר ומבטל שוב בשבת את החמץ שברשותו. (משגיב סימן תמ"ד ט"ק כ"ב).

ה. משאירים לחם שמספיק לשתי סעודות - ליל שבת, ושבת בבוקר.

ו. צריך לבשל את כל הבישולים שיהיו כשרים לפסח, כי אם יבשל חמץ יצטרכו להדיח את הכלים בשבת

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויקרא

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" (א, ב)

ברש"י, 'אדם' למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל. לאחד מבני ירושלים נולד בן בכור, הגיע לחזון אי"ש זצ"ל כדי לשאול ממנו חמשה סלעים של כסף צרוף שהיו ברשותו לצורך פדיון הבן. המנהג היה שאחר הפדיון רכש אבי הבן מהכהן הפודה את חמשת הסלעים במטבעות עוברים לסוחר, ומחזירים לבעליהם. כשהחזון אי"ש מסר את הסלעים לאותו אדם, הורה לו לבל יודיע לכהן לפני הפדיון, שבכוונתו לקנות ממנו בחזרה את הסלעים, כדי שהנתינה תהיה במתנה גמורה ובסמיכות דעת שלמה.

הכהן הפודה היה רבי אברהם מרדכי כהן מקובנה ז"ל, שעלה לירושלים ושימש בה כמוהל מומחה ומרביץ תורה. כשפנה אבי הבן לאחר הפדיון אל הכהן, ובקש לרכוש ממנו בחזרה את חמשת הסלעים, התנצל רבי אברהם מרדכי ואמר שלא ידע מראש שיתבקש להשיב את המטבעות, עתה כבר אינם ברשותו.

השתומם אבי הבן, הדבר היה מיד לאחר הפדיון, למי הספיק להעבירם, והלא זה עתה קבלם. הסביר הכהן, בביתו ישנן קופות צדקה שונות, מדי פעם אני משלשל לתוכן מטבעות, אבל תמיד מלוה אותי חשש, שמא הכסף שבידי

אינו נקי וישר, והרי במצות צדקה אמרו חז"ל (בבא בתרא פח:), 'צדק משלך ותן לו' ואין קטגור נעשה סנגור. לכן כאשר מזדמן לידי ממון כשר ללא חשש ופקפוק, אני מחלקו מיד לצדקה. הציע הכהן, שבשעה שגבאי הצדקה יבוא לרוקן את הקופה, הוא יקנה ממנו את המטבעות ויחזירם לאבי הבן. לאחר תקופה ממושכת כאשר הגיע אבי הבן אל החזון אי"ש כדי להשיב לו את חמשת הסלעים, סיפר לו את המאורע, והסביר מדוע התעכב עד עתה להשיב את המטבעות. כששמע החזון אי"ש את הנהגתו המיוחדת של רבי אברהם מרדכי כהן, התפעל ואמר, זהו יהודי כשר וישר.

(הכהן הגדול מאחיו)

וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" (א, א)

הדרשה המפורסמת ביותר, מן הסתם, בפסוק הראשון שלפנינו, היא זו של "בעל הטורים", שה-א' של "ויקרא" זעירה משום שמושה רצה לכתוב "ויקר" - לשון מקרה, והקב"ה ציווהו לכתוב "ויקרא" - לשון חיבה וחשיבות. הפתרון שמצא משה רבינו - הענו מכל האדם - היה לכתוב א' זעירא.

בעניין זה של מקרה וחשיבות, דרש רבי משה לייב מסאסוב שלקח נוסף טמון בא' זעירא זו, והוא: ללמדנו שאין מקרה בעולם, ואם אדם חושב שמושהו "קרה" לו בטעות, יתבונן נא בא' הזעירה ויבין שגם הפרטים הזעירים ביותר שמסביבו, כולם הם בגזירת עליון ועל ידם "קורא" לו הקב"ה מאוהל מועד - ברצונו לדבר עימו בדרך זו של רמזים.

אדם המתנהג בענווה, משתדל לקיים בעצמו "מכל מלמדי השכלתו", ואינו רואה פחיתות כבוד בכך שהוא לומד מהקטנים ממנו בגיל או בחשיבות, ולכן אנו צריכים להתבונן בפרשה זו של הקרבנות, שמגיעה סמוך ונראה למדת הענווה, ומהם ניקח בעז"ה לעבוד את ה'. כמו שאמר הכתוב באיוב: "מלפניו (מלמדנו) מבהמות ארץ".

(במחשבה תחילה)

"והפשיט את העולה

ונתח אתה לנתחיה"

(א, 1)

העולה מכפרת על הרהורי הגאווה שבלב, וזה רמזו במילת עולה, המורה על כך שהמקריב סבור שיש בו יכולת לעלות על אחרים במעלותיו.

ה"צמח דוד" מבאר פסוק זה בצורה נפלאה: "והפשיט את העולה" - את אותה עולה, את אותה גאווה, יש צורך להפשיט ממנו ולהסיר ממוחו, ורק לאחר שיסיר ממנו את רגשי הגאווה הפסולים, אז יוכל לקיים את המשך הפסוק - "ונתח אותה לנתחיה", אז יוכל להתבונן ולנתח את מעשיו והליכותיו שפגמו באיבריו, אך ראשית יש להוציא את הגאווה מליבו כמו המנתח המסיר את האיבר המקולקל, מחליפו או מתקנו.

בבית קברות יהודי אשר בקראקוב מצויה מצבה מחוץ לגדר עליה רשום: "פה נטמן יוס'ה קמצן קדוש".

"פְּתָאוּם יָבֹא אֶל הַיְכָלוֹ הָאֲדוֹן

אֲשֶׁר אַתֶּם מִבְּקָשִׁים" (מלאכי ג, א)

הרה"צ ר' אֲשֶׁר פְּרִינְד אָמַר: כַּאֲשֶׁר מְשִׁיחַ יָבֹא תְהִיָּה בּוֹשֶׁה גְדוֹלָה, כְּלָם עֲסוּקִים עִם הַקְּנָאָה הַתְּאֵוָה הַכְּבוֹד, עִם הַכֶּסֶף, כְּלָם יִהְיוּ עֲסוּקִים עִם הַדְּבָרִים הַגַּשְׁמִיִּים שְׁלָהֶם, וְכַאֲשֶׁר יָבֹא הָאֲדוֹן בְּפִתְעַ פְּתָאוּם, יִרְאוּ שְׂמֵלָאָה הָאֲרֵץ דְּעָה אֶת ה', וְאָז... כֹּל כֶּף יִתְבַּיֵּשׁ, וְיִפְתָּחוּ אֶת הַדְּלָת, וְיִסְתַּכְּלוּ יְמִינָה שְׂמֵאלָהּ, וְיִזְרְקוּ אֶת הַכֶּסֶף הַחוּצָה.

שְׂאֵל מִיִּשְׁהוּ אֶת ר' אֲשֶׁר: אִם יִהְיוּ לָנוּ כְּאֵלוּ בּוֹשׁוֹת כְּשִׂמְשִׁיחַ יָגִיעַ, אוֹלֵי נִבְקֵשׁ שְׂלָא יָגִיעַ. חֶשֶׁב ר' אֲשֶׁר וְאָמַר: הוּא יָכוֹל לְהִגִּיעַ, נִתְבַּיֵּשׁ חֶצִי שְׂעָה, וְאִם כ... נִתְרַגַּל לָזֶה.

(שיחות קדש - ספינקא)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"ויקרא אל משה"

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויקרא

ה"תוספות יום טוב" זיע"א: "רבנו! תן לי מעט פת להאכיל בו את ילדיי בשבת קודש!"

"אתן לך בכבוד ובשמחה. אך אמור לי נא, מכירים אנו זה עשרים שנה. מדוע באת דווקא היום?"

"אמור לכם את האמת בעניין הזה, אף שכל ימיי נשתמרה כסוד בלבי. מדי שבוע ביום חמישי, קיבלתי תחת דלתי השבורה מעטפה ובה חמישה רובל. אין אני יודע מי היה מניחה שם, אך אני יודע שבמעות אלה לוקח הייתי צורכי שבת לבניי ולבנותיי. ועתה לא קיבלתי המעות, והיכה הרעב בביתי."

בעוד הם יושבים ומשוחחים, באו עוד ועוד עניים מעניי היער, וכולם סיפור אחד להם על מעטפה תחת הדלת. מעולם לא דיבר איש מהם על זה, כי חושש היה שאם יפרסם את הדבר ברבים, יפסיק אותו אדם החפץ לתת בסתר להניח שם את מתנותיו, שמא בגלוי לא יחפוץ לתת. הרב הבין בחכמתו את סוד העניין וצווח צווחה גדולה ונוראה: "יוס'ה הקדוש! האם סולח אתה לנו? האם יש מחילה לאשר עוללנו לך? אתה פירנסת את עניי עירנו שנים רבות, ואילו אנו זילזלנו בכבודך וביזינו אותך בציבור, הלכנו את פניך, ואת חיינו אנו חבים לך. כלום יש מחילה בעולם לכפויי טובה שכמונו? אח, אח..." כך היה עומד וצווח עד שכמעט פרחו נשמתו. חבורת העניים ישבה אף היא סביבו ומיררו בבכי: "יוס'ה דאג לכל מחסורנו ואנו ובנינו רגמוהו באבנים ובשאר ירקות."

בליל שבת קודש, כאשר נם הרב את שנתו, נגלה לו יוס'ה בחלמו: "רבנו, סולח אני לכם בסליחה גמורה ואין לי שום טרוניא. דע לך, שבבית הקברות לא הייתי לבדי כלל. שמה באו אברהם אבינו, יצחק אבינו, יעקב אבינו, משה רבינו, אהרון הכהן ודוד המלך עם כינור ביד ליווני לפתחו של גן - עדן. מאושר אני כאן בכל אושר, שמעניק הקב"ה לאוהביו. רק צער אחד אנוכי מצטער, מתגעגע אני כל העת למעטפות תחת הדלתות לכבוד שבת קודש..."

"וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים אשר על המזבח" (א, ח)

כתב בספר מדבר קדש: כבר תמהו הראשונים, למה אצל בן בקר נאמר 'וערכו בני אהרן הכהנים' - לשון רבים, ואצל הצאן נאמר (פסוק יב) 'וערך הכהן' - לשון יחיד. ותירצו, כי בבן בקר, שהוא מין גדול, צריך כמה כהנים לערוך אותו, אך הצאן הוא מין קטן, ודי בכהן אחד.

אך עדיין יש להבין, מדוע צריך הכתוב לצוות על כך, הרי ברור שאם כהן אחד לא יוכל להקריב לבדו, ממילא יסייעו אחיו הכהנים?

הסביר הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שמעבודת הכהנים אפשר ללמוד שעל יהודי להיות טוב עין, כי ידוע שהכהנים היו בעלי כח וגבורה (זבחים סד, א), והיה

באותם ימים, לפני למעלה משלוש מאות שנה, שרר בקראקוב רעב ועוני כבד. רוב התושבים לא מצאו מלאכה לפרנס בה את משפחתם, ואלו אשר שלחו ידם בדבר, היו שואבי מים וחוטבי עצים אשר אין הפרוטה מצויה בידם.

כיוון שכך, לבושים היו בבגדיהם הבלויים, ודרים בביתם עלובים, וכאשר תקפן רעב, פעמים נתמזל מזלם והשביעו בפת חרבה נפשם, אך בדרך כלל ניצחוהו בדף גמרא, או פרק בחומש, על דרך הכתוב: "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה'" (עמוס ח, יא).

בין כל העניים המרובין הללו חי אדם אחד בעושר גדול ויוס'ה שמו. ביתו היה גדול ומפואר, וחדרים לו מימין ומשמאל, ובשעות הלילה - עששיות חניניות מאירות את חללו, ותנורים משכחים בו את הקור העז אשר בחוץ, למען תומתק על יוס'ה שנתו.

מרוב בגדים וכלים נאים, הגיע הדבר לידי כך, שמה שלובשים בני ביתו בתשעה באב קודם חצות, לא לבשה בקראקוב אפילו כלה תחת חופתה...

אולם, אף שאמרו חז"ל "דירה נאה וכלים נאים מרחיבים דעתו של אדם", דעתו של יוס'ה צרה עליו מאוד ולבו גס בבריות. מימיו לא פרס פרוסה לעני ולא שעה לשוועת רעבים עד שהיו אומרים עליו הבריות: "גדולה קמצנותו מגודל עושרו."

איש לא רצה בשיג ושיח עימו, ביום השבת לא בירכוהו ב"שבת שלום" וביו"ט לא איחלו לו "חג שמח". שנאת הבריות הגיעה אליו עד שילדים ניצבו על עצים וגגות ורגמוהו באבנים ובפירות רקובים.

יום אחד חלה יוס'ה במחלה קשה ושכב על ערש דווי. רופאיו קבעו ששעותיו ספורות. באו אצלו אנשי חברה - קדישא ואמרו לו: "יוס'ה, הנה אתה הולך למוות! לא ירד כספך עימך לקבר ולא יפיח בעצמותיך היבשות רוח חיים. תן לקופת הקהילה אלף רובל למען עניי העיר, ואנו נעסוק בקבורתך לפי כל הכללים ולפי הלכות כבוד המת. דע לך, אם אי אתה עושה כן, אין אנו מתעסקים בקבורתך, והיה בשרך טרף לעוף השמים!"

"אין אני נותן כי אם חמישים רובל, ותו לא! אם לא תרצו, לא תקברוני. כל חיי הייתי לבדי, וכך גם אקבור את עצמי לבדי". אמרו האנשים לעצמם: "לא רק קמצן הוא זה, אלא גם משוגע. הולך להיפרד מן העולם וחושב שלא ייפרד מכספו". קמו והלכו להם.

אחר שעה קלה נפח את נשמתו ומת. עבר יום אחד - ולא קברוהו. יום שני - ולא קברוהו. יום שלישי - ולא קברוהו. כיוון שהגיע יום רביעי, נכנס אצלו שכן הגר בקרבת מקום, אמר בלבבו: "לא משום כבודו של יוס'ה, אלא משום כבודו של הקב"ה, שלא יהיו בריותיו זרוקים כבשר בשדה טריפה". נטל את גופתו, הניחה על עגלה, ומשהגיע

לפאתי בית הקברות, חפר בור אחרי הגדר, טמן בו את המת ושב לביתו.

ערב שבת נכנס עני מעניי העיר אצל רב העיירה, הלא הוא הגאון הקדוש בעל

לעיי"נ האשה החשובה
מרת מרים 'וכבד נ"ר צבי'
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויקרא

שמים. לדוגמה, אם מישהו דיבר סרה בתלמיד חכם, לא היה כובש את כעסו והיה מיד מרים את קולו לנזוף בו ולהשתיקו. הוא פירש את דברי הכתוב 'כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו', שה' שאור' רומז על פנים זעופות וחמוצות, וה'דבש' מורה על מתיקות ועריבות. מי ששאיפתו להיות אדם השלם, חייב לדעת אימתי לאחוז במידה של 'שאור' - להזעיף פנים כשנתקל בעוברי עבירה, ואימתי להראות פנים שוחקות ומתק שפתיים - כשעושים רצונו יתברך שמו. אבל מי שהוא בבחינת 'כל שאור' - שכולו חמיצות והוא מזעיף פנים אף לשומרי תורה ומצוה, או שהוא בבחינת 'כל דבש' - שכולו מתיקות לכולם וגם לעוזבי תורה ח"ו, עליו הכתוב אומר 'לא תקטירו ממנו אשה לה'. בספר עשר אורות מובא, שסיפר הרה"ק רבי יהודה צבי מראזודל זי"ע על רבינו הקדוש החוזה מלובלין זי"ע, שרצה בוקר אחד לקום מוקדם יותר מהרגלו, וביקש מבני ביתו שיקדימו לו את סעודת הלילה, כדי שיוכל לעלות על יצועו מוקדם מהרגיל. מחמת סיבות שונות, סעודת הלילה לא הוקדמה, ואף התאחרה מעבר לשעה הרגילה, ובעקבות האיחור השתבשו כל תוכניותיו. אך החוזה הקדוש לא בא לכלל כעס, ואמר שרצה לקום בבוקר רק כדי לעשות את רצון הבורא, והרי גם מניעת הכעס היא רצון הבורא, הרי כל שורש הכעס בא ממידת הגאווה שעליה נאמר (סוטה ה, א) 'אין אני והוא יכולים לדור', לכן ישם האדם אל לבו להמנע ממידת הכעס שדוחקת את רגלי השכינה ח"ו.

"על כל קרבנך תקריב מלח" (ב, יג)

פירש בעל הפלא יועץ, רבי אליעזר פאפו זצ"ל בדרך רמז, שהמילה מלח היא בהיפוך אותיות מחל, כי הקרבן הגדול ביותר שיכול אדם להקריב לפני הקב"ה הוא להעביר על מידותיו ולמחול לאחרים, אפילו שמצד הדין הצדק עמו. הדבר נרמז בברית המלח שכל מי שמעביר על מידותיו ומחול לאלו הפוגעים ומביישים אותו, קרבנו ותפילותיו מתקבלים לרצון בשמים.

"מלח ברית אלוקיך" (ב, יג)

אמר הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע, ה' יתברך כרת ברית עם המלח, כי כל מהות המלח היא רק לתת טעם באחרים, ולבדו אינו ערב לחיך. זו גם עיקר עבודתנו בעולם הזה, שיתן כל אחד משלו לאחר, ולהיטיב לזולתו ללא טובת הנאה. הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע אמר, שלמלח יש מעלה מיוחדת שלא קיימת בשאר המאכלים - לעולם אינו מתקלקל או מסריח בגלל חום או קור.

נראה שהסיבה לכך היא משום שכל יצור שברא הקב"ה, פועל רק לטובתו. לא כן המלח, שבעצמו אינו ראוי לכלום, וכל מגמתו היא רק לתקן מאכלים אחרים, וכן להועיל להם שלא יסריחו וירקיבו. על זאת אמר לו הקב"ה, "בשביל שאתה עושה רק לטובת אחרים ועוזר להם

ביכולתם להקריב בן בקר לבדם, אלא שהיו טובי עין, וכל אחד רצה לזכות גם את חברו בדבר מצוה, ולכן שיתפו גם את חבריהם בהקרבה. וצריך כל אדם לקחת מזה מוסר השכל, שאם בדבר מצוה כן, על אחת כמה וכמה בשאר עניני העולם, כדכתיב (משלי כב, ט) 'טוב עין הוא יבורך'.

"אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחוח לה" (ב, ב)

פירש רש"י "הקומץ העולה לגבוה הוא זכרון המנחה שבו נזכר בעליה לטובה ולנחת רוח".

היה מלך שהיו לו הוצאות כספיות גדולות מאד לצורך מלחמותיו ולצרכי הגנה על ארצו. כדי למלא את אוצרות המלך התנדבו בני המדינה להביא לו מתנות רבות, והמלך שמח לקבל את המתנות והודה להם.

יום אחד הגיע עני שהלך ברגל מרחק רב מאד מביתו עד שהגיע לארמון המלך ובעמדו לפני המלך אמר בבכי רב, אילו היית אדוני המלך צריך אנשים שימסרו נפשם עבורך, הייתי עושה זאת ברצון רב ובאהבה. אולם רצונך אדוני המלך הוא בכסף שהעם יתן. הנה, לי יש רק פרוטה אחת ויחידה, ואותה אני נותן למלך בשמחה רבה. הלכתי במשך ימים רבים מרחק רב כדי להביאה למלך.

המלך שמח מאד בפרוטה זו שהוכיחה את אהבתו והקרבתו של אותו עני ואמר, אם אצרף פרוטה זו ליתר האוצרות, הרי היא תאבד שם ולא יהיה ניכר מקומה כלל. לכן, אשים אותה בנפרד ואכתוב לידה את שמו של העני ואת כל הפרטים של מעשהו הטוב, למען יהיה הדבר לעדות ולזכרון עולם. המתנות והאוצרות שנתנו לי האנשים האחרים יכלו במשך הזמן, ולעומת זאת מתנתו של העני תשאר לעד.

הנמשל הוא על הפסוק, "אזכרתה לה", שנאמר במנחת עני וכפי שפירש רש"י שם שהיא נשארת לזכרון לפני ה'. כל האנשים מביאים קרבנות והם נעשים לנחת רוח לפני ה'. העני עצמו מוכן להקריב למען ה' את נפשו וכפי שנאמר "נפש כי תקריב". אולם הקב"ה אינו מעוניין בנפש האדם אלא בדורון. העני יכול להביא כדורון רק קומץ מנחה, וד' מקבלו בשמחה, ואומר שחביב עליו קומץ זה מאד ועליו נאמר "אזכרתה לה", הוא יהיה לזכרון עולם לפני ה'. העני מתברך בזכותו של זכרון זה והקב"ה אוהבו.

"כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה

לה" (ב, יא)

הגה"צ רבי יהודה צדקה זצ"ל הזהיר מאוד את תלמידיו שיתרחקו ממידת הכעס, והיה נוהג לומר שהאדם הכועס עושה את נפשו טריפה, כמו שכתוב (איוב יח, ד) 'טורף נפשו באפו'.

תלמידיו העידו שמעולם לא ראו אותו בא לכלל כעס, מלבד מקרים שנגעו לכבוד

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויקרא

נאלץ לחרוג ממנהגו ולפנוות לחנווני בשוק מחנה יהודה בבקשת הלואה, בידעו כי בערב עתיד הוא לקבל את משכרתו.

התחייב לחנווני שעוד באותו יום יחזיר את חובו, והלה נענה לבקשתו בשמחה ובנפש חפצה.

אותו היום יום מושלג היה, ככל שנקפו השעות השלג נערם במהירות. לעת ערב כשהגיעה המשכורת המיוחלת לרבי אריה, נערם שלג כבד ברחובות ירושלים, רבי אריה התלבט, חפץ היה להשיב את ההלוואה, מאחר והמרחק לביתו של אותו חנווני והדרך היתה חלקלקה מחמת רב השלג והיתה בחזקת סכנה, האם עליו לעמוד בדבורו ולעשות את המאמץ הגדול, או שמא ישיב את הכסף למחרת.

לבסוף החליט שעליו לעמוד בדיבורו, על אף מזג האוויר הקשה. כתת רבי אריה את רגליו עד לשכונה המרוחקת, בה התגורר החנווני, שעה ארוכה נאבק בעקשנות ברוחות המצלפות, ובשלג הכבד שהצר את צעדיו.

בהגיעו אל הבית, שמע מבעד לדלת את בני ביתו של החנווני מתלוננים ואומרים, כיצד העזת להלוות סכום כה גבוה, מי ערב לנו כי אכן יחזירנו, ואם לא ישיב, מה נעשה? קולו של החנווני נשמע מתגונן, סומך אני על רבי אריה, אם אמר שיחזיר את הכסף היום, אין ספק שיעמוד בדבורו, עוד היום הוא ישיב את ההלוואה.

בעוד הקולות הרמים נשמעים למרחק, נקש רבי אריה בדלת. פתח לו בעל הבית, ובראותו אותו אמר זועף, רבי אריה, במזג אוויר קודר כזה, היה עליך בשביל הלוואה לכתת את רגליך? וכי לא יכולנו להמתין עם הכסף עד למחר...

(צדיק יסוד עולם)

"והשיב את הגזילה אשר גזל" (ה, כג)

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על זוג בעלי תשובה שבאו לפני הרב ובפיהם סיפור מצער: הבעל עסק כל ימיו בחלוקת סחורה לחנויות ונכשל תמיד בגזל. נהג היה האיש להפחית מכל חבילה מעט מן הסחורה שהוזמנה ואת מה שהפחית נטל לעצמו.

כעת, מששבו בני הזוג בתשובה שלימה, הם מבקשים לדעת מה לעשות לגבי מעשי הגזל שנמשך שנים רבות.

אין כל ברירה פסק הרב נחרצות עליו להשיב את הגזילה!

אבל כבוד הרב מלמל האיש במבוכה שווי הסכום הגזול שבידי הצטרף במשך הזמן למאות אלפי שקלים, איך אוכל להשיב זאת?

מה אוכל לעשות. השיב הרב בשאלה, את הכסף יש להחזיר לבעליו! אם כך אזרה האישה אומץ יש לי רעיון! נמכור את הדירה שברשותינו ובכסף שנקבל תמורתה נוכל להשיב את הגזילה שבידינו!

אמרו ועשו! מכרו בני הזוג את הדירה ופנו לכל אותם סוחרים איתם עסק הבעל במשך שנות עבודתו והשיבו להם את כספם!

להתקיים ולהשתמר, הנך מבורך בברית עולם להיות על כל הקרבנות".

(ילקוט מאיש לרעהו)

"אם הכהן המשיח יחטא" (ד, ג)

פעם אחת אירע לרבינו (הרה"ק ר' משה צבי מסאווראן ז"ל) חילול שבת בשוגג, שבעת התעטפו בטלית כיבה את הנר ברוח העיטוף, בעת התפילה עלה הדבר במחשבתו ולא נתן לו מנוח, ולא היה יכול להמשיך בתפילתו מרוב מרירות נפשו כי עגמה עליו.

חיך בדעתו עד אשר עלתה לו, באמרו כי לו יהיה שהיה הדבר במזיד היה מגיע לו גיהנום על כך, והלא גם בגיהנום משבחים הרשעים לקב"ה כמאמר חז"ל (שמו"ר ז, ג) כשם שקילוסו של הקב"ה עולה מגן עדן מפי הצדיקים, כך עולה מגיהנום מפי הרשעים... שמצננים את הגיהנום בדמעותיהם... והם אומרים 'יפה אמרת יפה דנת יפה חייבת', א"כ אצייר לעצמי שאני עתה בגיהנום ומשבח להקב"ה, קם ונתעודד והתפלל בשמחה רבה. (ליקוטי שושנים)

"מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה" (ה, יז)

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, הגיע לבקר חולה אנוש והחולה בכה בפניו רבות על מצבו הקשה. הרבי דיבר על לבו ונחמו, שה' יתברך כל יכול, והוא ישלח לו רפואה שלמה.

החולה שידע את מצבו, המסוכן והנואש, מיאן לקבל את דברי החיזוק של הרבי, והם לא התישבו על לבו.

לבו של רבי משה לייב, היה מלא וגדוש באהבת ישראל אמתית, ובראותו את החולה הכואב ונוטה למות, מגדל הצער והפחד, עמד ונשבע לחולה, שבוודאי ירפא בקרוב.

נתמלא החולה שמחה, לשמע השבועה המפורשת היוצאת מפי הרבי, ונעשה כברייה חדשה, כשהוא בטוח ברבי שהמתיק דינו והעביר את רוע הגזרה...

ויהי לאחר ימים מועטים, הלך האיש לבית עולמו, ותרעש העיר, כיצד יתכן, האמנם נשבע רבי משה לייב לשקר. אמר הרבי, ראיתי שאין לו סיכוי להחלים ממחלתו, אולם בשלחן ערוך (או"ח סי' שכט ס"ד) נפסק שמותר לחלל שבת אפילו עבור חיי שעה. אחרי שנוכחתי לדעת, שלא הצלחתי לשמח את נפשו של החולה השבור בדברים, אלא על ידי שבועה, הרי מותר להישבע משום פיקוח נפש, כדי להחיותו חיי שעה.

המשיך רבי משה לייב ואמר, "א כפרה, רבי משה לייב'ס עולם הבא, העיקר להחיות יהודי".

"או את הפקדון אשר הופקד איתו" (ה, כג)

מצב כספי דחוק, היה אצל רבי אריה לוי זצ"ל מירושלים דבר שבשגרה, לא פעם ולא פעמים לא היה ברשותו מומן כדי מחייתו, למרות זאת נמנע באפן עקבי מללוות כספים, שהרי ידוע הפסוק (משלי כב, ז) 'ועבד לזה לאיש מלוה', ובכלל, לא רצה להזדקק לחסדי בני אדם.

יום אחד כשהגיעו מים עד נפש, והיה עליו להחזיר סכום כסף בדחיפות,

{ אז נדברו }

פרשת ויקרא תשפ"א | לסדר: "תהילתי יספרו" | עלון מס: 506

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

המדריך לענייני כישוף.....

היום נדבר על כישוף... הגיע הזמן... כבר ממתי שאני ילד בגן גדלתי על המושג המסתורי שנקרא כישוף... כבר כשהיינו ילדים אני זוכר שהיה את הבית של המכשפה שכולנו פחדנו לעבור לידו... לך תדע... המכשפה תצא עלינו... כל פעם שראיתי מישהו מפחיד ברחוב פחדתי שהוא עושה לי כישופים... בקיצור: כישוף זה אמנם מושג מסתורי... אבל אנחנו הרבה משתמשים במושג הזה... והגיע הזמן לשאול אחת ולתמיד: האם יש לנו השגה במושג הזה? או שהמושג הזה הוא לגמרי מופשט ולא שייך אלינו... בפרט שכעת בדף היומי היו כמה דפים שמדברים על כישופים... ובפרט!!! שכעת ערב פסח... והמושג כישוף מיוחס בעיקר למצרים... כשמשה רבינו בא לפרעה ועשה אות שהמטה נהפך לתנין כתוב שפרעה זלזל וטען למשה: "תבן אתה מכניס לעפריים...?" אתה מנסה לרגש אותנו עם כשפים... הרי ארץ מצרים היא האמא של כל הכשפים...

כן... כל הכח של מצרים הגיע מכח הכישוף... כל הסיבה שעם ישראל בילו במצרים 210 שנים ואף עבד לא יצא משם זה רק בגלל כח הכישוף שלא איפשר להם לצאת משם...

אז מה??? מה זה הכישוף הזה? מה זה הכח הזה???

בא נשאל ככה: איך אני יכול לזהות מכשף??? הרי כתוב בתורה "מכשפה לא תחיה..." איך אני יכול לדעת מה זה מכשפה... אז מישהו פעם אמר לי שאצלו השוויגער זה מכשפה... נו... שומע... הוא כבר מסודר... הוא כבר מצא את המכשפה... אבל אני מדבר על מי שהשוויגער שלו לא מכשפה... איך הוא ידע לזהות מה זה מכשפה ומה זה לא??? **אז ככה:** המושג כישוף בכללותו הוא בודאי נושא הרבה יותר מופשט... שמסתמא שייך לכוחות טומאה שאין לנו מושג בזה... אבל עזוב... אני לא מדבר על הארגז כלים של הכישוף... אני לא מדבר איך! איך נהיים מכשפים... אני מתמקד רק בהגדרה הפנימית... מה זה כישוף...

אז תרשה לי להציע הגדרה מסוימת ששמעתי אותה... (לא הייתי לוקח אחריות גמורה על זה... אבל גם אם לא קוראים לזה כישוף... זה ודאי נכון) **כישוף זה סוג של השתלטות על בן אדם בצורה ידידותית ודיפלומטית!!!** מה הכוונה?? אם אני רוצה לסגור איתך חשבון... ואני רוצה לנקום בך ולעשות לך רע... **יש לי שני דרכים איך לעשות את זה...** יש את הדרך המקובלת והקונבנציונלית: ללכת ליער ולהיכנס למאורת השודדים... לצאת עם הציד... להגיע רעול פנים עם גרזן ולתפוס אותך במקום סתר ולתת לך מכות נאמנות ולקחת ממך את כל הכסף ולהשאיר אותך עשוק ורוצח ושבור ולחזור במהירות ליער להתחלק עם שאר השודדים... זו הדרך המוכרת של השודדי ים והסיפורים המוכרים שעליהם גדלנו... זו דרך אחת... אבל סו"ס להיות שודד זה גם מסוכן... כי סוף גנב לתליה וגם לא נעים... סו"ס אנחנו אנשים מתורבתים... ולחיות שודד זה להיות בן אדם עם "דם על הידיים..." **אז כאן יש דרך אחרת שהיא הרבה יותר מתוחכמת וידידותית ומומלצת...** לדרך הזו קוראים כישוף... בכישוף אני לא לובש בגדים של שודד ים... אני לא איש רע... ממש לא!! אדרבה... אני איש הכי טוב והכי רחום... רק מה??? יש לי את הכשרון איך להתעלל בך ולעשוק אותך... ואתה עוד תגיד לי תודה רבה!!! אני אמרר לך את החיים ואתה תהיה בטוח שאני מטייבך וכולך תהיה מלא רגשות הכרת הטוב כלפי... **זו ההגדרה הפנימית של כישוף!!!** וזה היה הגאונות של מצרים... מצרים היו מומחים בכישוף... **פה רך-- שהוא פרך!!!**

שים לב: עם ישראל עברו שתי גלויות מרות... גלות מצרים וגלות בבל- נבוכדנצר... **מה ההבדל בין שתי הגלויות האלו???** נבוכדנצר היה אכזרי מאין כמותו!! אבל הוא היה כנה... כולם ידעו שהוא רשע ואכזרי... כולם סבלו ממנו... כולם חיכו בכיליון עיניים שהוא ימות... וכשהוא מת כולם שמחו... ישעיה מתאר את השמחה והגיל שיהיה בעולם כשתתבטל גלות בבל... "והיה ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה אשר עובד בך ונשאת המשל הזה על מלך בבל, מכה עמים בעברה מכת בלתי סרה... נחה שקטה כל הארץ פצחו רינה..." בקיצור: כמה שנבוכדנצר היה רשע ואכזרי... דבר אחד טוב היה לו: **הוא לא היה רמאי!!!** כולם ידעו שזו הסחורה... כולם חיכו לסיים איתו... וכשהוא מת כולם שמחו ואמרו ברוך שפטרנו... **אבל מצרים???** מצרים היו לא רק רשעים ואכזריים... הם גם היו **מכשפים!!!** ואיפה זה מגיע לידי ביטוי? שעם ישראל סובלים ומועונים במצרים במשך שמונים שנה... זורקים להם את הילדים ליאור... עושקים אותם וחומסים אותם ו... **והם לא רוצים לצאת ממצרים!!!** טוב להם בסבל הזה... לעם ישראל היה מאוד קשה לצאת ממצרים... גם אותם עשרים אחוז שכן יצאו ממצרים הם לא הפסיקו לחשוב על אפשרות לחזור שוב למצרים... הם כל הזמן התרפקו על ה"חיים המאושרים" שהיה להם במצרים... זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם... אה... איזה אושר היה לנו שם... מה זה האושר המופלג שהיה להם שם?? על מה אתם מדברים?? **זה כבר כישוף!!!** זו היתה החכמה של מצרים... אני אמרר לך את החיים... אני אשלוט עליך בעריצות ובאכזריות ואתה עוד תהיה בטוח שאני האיש הכי טוב והכי רחום שהכי חושב עליך ודואג לך...

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

אם אבא שבשמים אמר שהוא יבא אז הוא בא יבא...

שבועיים לפני בין הזמנים התקשרתי לרב חשוב... תלמיד חכם גדול... שריד לדור דעה... ובקשתי ממנו שיבא לדבר בישיבת בין הזמנים... הוא הסכים... קבענו יום... קבענו שעה... עבר יום... יומיים... שבוע... שבוע וחצי... עברו שבועיים!!!! שבועיים תמימים... והנה הגיע היום!!!! היום שעליו דברנו... היום שהרב אמור להגיע ולדבר... באופן טבעי התקשרתי לרב... שלום הרב... רצייתי לברר... יותר נכון לוודא שהרב באמת מגיע אלינו היום...?? **אל תשאל איזה טעות עשיתי!!!** הרב פשוט לא הבין את השאלה שלי... הוא שאל אותי: מה יש?? מה התקשרת?? לא- התנצלת... אני רק שואל האם הרב באמת מגיע או לא... הרב המשיך לא להבין... מה השאלה... אנחנו הרי דיברנו עברית לפני שבועים... סיכמנו שבעוד שבועיים אני מגיע... אז למה אתה מתקשר... מה... יש עדכונים חדשים?? לא לא... כבוד הרב... הכל טוב... רק רצייתי להיות בטוח לגמרי שהרב מגיע... שהרב יבין... אני פשוט דיברתי עם הרב **לפני שבועיים**... ושבועיים זה הרבה זמן... אז רצייתי בסך הכל להתקשר שוב לוודא שהסיכום עדכני... **יש לציין: שהרב לא!!! לא הצליח להבין אותי!!!** כמה שניסיתי להסביר לו... הוא עדיין "לא הצליח" להבין מה פשרו של הטלפון הזה... מה רצית לשאול... הרי דיברנו... סיכמנו... סיכמנו יום... סיכמנו שעה... אז מה צריך להתקשר שוב פעם... השיחה הסתיימה ואני משכתי בכתפי... מה הרב רצה ממני... מה כבר אמרתי... בסה"כ התקשרתי כמו כל מרפאת שיניים שמזכירים לך שיש לך מחר טיפול... סו"ס דיברנו לפני די הרבה זמן... לפני שבועיים... ואולי מאז הרב התחרט ויש לו תכניות אחרות והחליט שהוא לא מגיע... לכן אני מתקשר לוודא שהוא "באמת רציני..."

ארך לי זמן להבין איפה פה "הטלפון שבור" ביני לבין הרב... **עד שנפל לי האסימון!!!** היום, בעידן הפלאפון... מרוב שאנחנו כל הזמן בתקשורת און ליינ... אז אף פעם אנחנו לא באמת **סוגרים עניינים!!!** כשאני יוצא מהבית ואני אומר לאשתי: עוד שעתיים אני חוזר... אף אחד לא חושב לרגע שאני מתכוין ברצינות... אתה יודע למה?? כי שנינו יודעים שבמשך השעתיים האלו הרי אני אתקשר אליה עוד שלוש פעמים... ממילא הדברים לא באמת מסוכמים... כי במשך השעתיים האלו יתפתחו כל מיני דברים... אני פתאום אתקשר מהמכולת ואגיד שלא מצאתי את הריצ' הפרווה... רק את החלבי... אז היא תגיד לי ללכת לחנות השניה ואז אוטומטית השעה תתעדכן לפי ההתפתחויות... ואז אני פתאום אתקשר ואגיד שאני נכנס למעריב... ואז שוב השעה תדחה או לחילופין תוקדם... ובקיצור: אני לא צריך להגיד לך איך זה נראה... תכל'ס: אתה יודע מתי אני באמת אהיה רציני?? כשאני אתקשר לאשתי חמשה בניינים לפני הבנין שלנו ואני אגיד לה: טוב... אני מגיע תוך חמש דקות... פה יש סיכוי שאנחנו כבר באמת רציני!!! כן... כעת כנראה שזה תאריך סופי... אני כנראה באמת מגיע תוך חמש דקות... ואז... אם אני פתאום אמצא איזה חבר ואתחיל לפטפט איתו מתחת הבנין... זה כבר לא יפה מצידך... כי... כי אמרתי שתוך חמש דקות אני מגיע... וחמש דקות זה חמש דקות!!! כן... בעידן הפלאפון והתקשורת האון ליינ... אני יכול לסכם עניינים **רק לטווח של חמש דקות!!!** ולמה?? כי בתוך החמש דקות האלו אני כנראה לא אתקשר עוד פעם אז אם אמרתי שאני מגיע אז כנראה שאני מתכוין ברצינות... אבל אם אני אומר שאני מגיע תוך שעה... אין שום סיבה בעולם שאני לא אתקשר עוד פעם בתוך החצי שעה הזו... ואז השעה תתעדכן... הבנת...?? זה נשמע קצת... קצת... קצת חולני... אבל זה מה שיש... זה הדור שלנו... זה אנחנו...

והנה לעומת זאת: ראיתי פעם מברק ששלחה איזה סבתא רבא שלי לבן שלה... היא כותבת לו ככה: בעוד שלושה חודשים!!!! ביום פלוני בצהרים... אני בעזה"ש מגיעה עם אניה שהפליגה מצרפת... תחכה לי בעוגן... כל טוב נתראה בתאריך הנ"ל... ומה אתה חושב?? היא כתבה שם בדיוק מה היא הולכת לעשות בעוד שלושה חודשים... וכך הוזהר!!! הבן אדם התייצב כמו שעון ביום פלוני ובשעה פלונית... ולא תאמין... היא באמת הגיעה... **ואתה יודע למה היא הגיעה??** כי לפני שלושה חודשים היא אמרה שהיא תגיע... אז היא הגיעה!!! מה לא מובן... בינינו... אני?? ? אם אני הייתי הבן שלה... בכלל לא הייתי מגיע לקבל את פניה... כי אז מה... אז היא אמרה משהו לפני שלושה חודשים... אבל מאז עברו הרבה מים בירדן... ובטח התכנית השתנתה עוד עשר פעמים... **ואני צודק!!!** אם זה היה היום... התכנית הייתה באמת משתנה עוד עשר פעמים... **כי שוה:** היום שיש תקשורת און ליינ וממילא כל הזמן התאריכים משתנים לפי אלף ואחד התפתחויות שמתרחשות מרגע לרגע... אבל פעם שלא היה תקשורת... והמברק האחרון שיכל להגיע היה מעודכן ללפני שלושה חודשים ואמא אמרה שהיא מגיעה... **אז היא מגיעה!!!** תחכה ותראה...

לאן אני חותר??? הנבואה האחרונה של הנביא האחרון...

מה כתוב שם?? מה כתוב בפסוק **האחרון** במלאכי?? בהפטרה של שבת הגדול אנחנו קוראים: **הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא... זה היה המברק האחרון אחרון חביב!!!** זהו!!! זה היה הנבואה האחרונה... זהו... מכאן ואילך אי אפשר יותר לשלוח מברקים... הדואר מהסוג של נבואה נחסם... נתבטלה הנבואה... אין עוד שליחויות כאלו ישירות משמים... אז הנה!!! הקב"ה כעת שולח מברק נבואי אחרון והוא מודיע לנו: בני היקרים אני מגיע!!! תחכו לי ברציף... אני מגיע... אה... אבל מאז שהקב"ה אמר את זה עברו המון המון שנים...?? נכון... אבל אז מה... היות וזה המברק האחרון שהיה יכול להישלח אלינו... והיות ואבא שבשמים שלח במברק הזה ואמר דברים מפורשים שהוא הולך להגיע... **אז הוא יגיע!!! מילה זה מילה!!!** הוא אמר שאוטוטו הוא מגיע... וא"כ לא נותר לנו אלא **פשוט לחכות!!!** לחכות לאליהו הנביא שיארגן אותנו לקבלת פני ה'... כי בא יבא לא יאחר... אבא שבשמים: אנחנו עומדים ומחכים... אנחנו מאמינים באמונה שלימה שאם אמרת שתבא אז אתה תבא... ואתה תבא עם חיובך גדול ותסביר לנו הכל... בפעם האחרונה ששלחת לנו מברק הודעת לנו שאתה שולח לנו אוטוטו את אליהו הנביא... שיבשר לנו בשורות טובות... אז אנחנו מחכים... עומדים ברציף ומחכים... אוי כמה משפחות מחכות לך אליהו הנביא... להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם... אנא אבא שבשמים... הרבה הרבה יהודים עומדים כבר בשפת הריצ' ומחכים לצפירת הרכבת... מחכים לתקע בשופר גדול להרותנו... אני מאמין בביאת המשיח ואצי"פ שיתממה עם כל זה אחכה לו בכל יום!! בכל יום!! בכל יום שיבא!

כן... זה קורה ממש ביום הבחירות!!! מתחילים מסכת שקלים... כן... עם ישראל ניצלו מעשרת אלפים כיכר כסף של המן בזכות השקלים... הם הקדימו את השקלים שלהם לשקלים של המן!!! אז הנה... בלילה שלפני הבחירות מתחילים מסכת שקלים... והמסכת שקלים הזו תפיר את עצתם ותקלקל את מחשבתם ותשיב להם גמולם בראשם... של מי?? לא יודע של מי... הפעם אני ב"ה לא מעודכן... מה שבטוח... יש מי שמסית נגדנו... ויש חששות... יש מי שרוצה לקחת את כל ה"שקלים" של המדינה לעצמו ולא להשאיר לנו שקל... נכון? וזה מטריד אותנו... נכון? אז הנה!!! הקדימו שקלי לשקליהם... בלילה הבחירות!!! אתה מתחיל ללמוד מסכת שקלים... מדובר במסכת קצרה מאוד ומאתגרת!!! בסה"כ עשרים ואחד דפים... הסיום הוא בל' בניסן...

אז לצורך העניין... היות ואנחנו טיפה מוטרדים מהבחירות... אז הנה... יש לך עשרים ואחד דפים כנגד עשרים ואחד מנדטים לחרדים!!! טוב?? שיהיה כך... תחליט שזה מה שאתה עושה להצלחת המערכה... אתה מקדיש לכל מנדט חרדי דף גמ'... בינינו... אם יהיה כשולן חרוץ וחרדים יהיו על התחנות... הרי זה יטריד את מנוחתך בשבועות הקרובים... אז יופי!!! תחליט שאתה ממיר את זה בדפי גמ'... עשרים ואחד דפים לעשרים ואחד יום הבאים... דף למנדט...

עשינו עסק?? כן... כל קול קובע... כל דף גמ' בודאי קובע... כבר הוזכר כאן בגיליון זה שאת התאריך כ"ט בשבט תשמ"ד אף אחד לא זוכר... את אף אחד לא מעניין שהיה אז עוד איזה בחירות... (אגב: זה תאריך בדוי ששלפתי אותו הרגע...) את אף אחד לא מעניין האם רבין ניצח או שמיר... שניהם כבר לא רלוונטים... וזה מעניין הרבה פחות מהטלג שלא ירד אשתקד... אז זהו!!! שבאותו יום כ"ט בשבט... באותו יום למדו בדף היומי איזה דף... מכות דף י"ג לצורך העניין (גם בדוי...)

והמכות דף י"ג זה כן מעניין!!! זה כן רלוונטי גם היום! מי שבאותו יום ישב ועסק בתורה ולמד את מסכת מכות דף י"ג... אז כל קול כזה קובע... כל קול תורה כזה עלה לשמים ולא נדם!! הבחירות נדמו... הפוליטיקאים התחלפו מאה פעמים... ואילו הדף י"ג במכות נשאר באותו מקום ומי שלמד באותו יום את הדף הזה זה הדבר היחיד שנשאר לו מהיום הזה!!!

הנתון הזה הוא רלוונטי גם ליום הבחירות!!! האם תהיה הצלחה או כשולן? לא יודע... דבר אחד אני יודע שבין הצלחה ובין כשולן... הם בודאי לא רלוונטים לעוד כך וכך זמן (עדיף לא להגיד כמה...) ואילו מי שיתחיל ביום הזה ללמוד מסכת שקלים... זה בודאי ישר לו בידיים!!! מי שהמתח של הבחירות יגרום לו להתחזק בלימוד התורה ולהתחיל מסכת שקלים... זה נצחון הבחירות לכל הדעות!!! זה הנצחון הגורף ביותר והסופי ביותר שאף מפלגה בעולם לא תוכל לעשות גוש חוסם לכהן נצחון... אז עזוב... במקום לקחת את הבחירות ללב... בא תקח לעצמך איזה חיוב טוב שתוכל לסמן וי שלכה"פ התאריך של הבחירות האלו צרובות לי בטעם טוב... כי את מסכת שקלים זכיתי להתחיל ביום זה!!! הקדימו שקלי לשקליהם...

כל מילה תורה תשקט את שונאי התורה ותכופף אותם תחת השולחני הזה שעומד בבית המדרש ועוסק בתורה בעמל ויגיעה... למחרת הבחירות אל תשכח לשלוח איזה מישהו שיעדכן אותך בתוצאות... אבל רק אחרי שלמדת את דף ג'

קורס לענייני כישוף...

המשך: וכאן חשוב להדגיש: אנחנו לא מחונכים להסתכל ככה!!!

כי כשאנחנו מספרים סיפור יציאת מצרים אנחנו כן מתארים את המצרים כרשעים... אנחנו מתארים את עם ישראל כסובלים ומחכים לשניה שנצא ממצרים... **זה נכון ו... לא נכון!** כי אליבא דאמת... באמת סבלנו במצרים ומאוד מאוד סבלנו שם... המצריים היו אכזריים אוהו אכזריים... **אבל מידע אחד מאוד חשוב אנחנו מפסידים:** כן... סבלנו מהמצריים... המצריים עינו אותנו... **אבל אנחנו???** אנחנו רצינו להישאר שם... אנחנו לא רצינו לצאת משם... היה לנו קשה מאוד להתנתק ממצרים... למה?? אם אתה כ"כ סובל במצרים אז למה אתה לא שמח לצאת???

אז הנה!!! **לזה קוראים כישוף!!! זה כישוף!!!** כישוף פירושו שאני אחוג על נשמתך... אתעלל בך... אעשוק אותך... אשחט את הילדים שלך... ואתה עוד תשתחוה לי בהערצה ותראה בי כמטיבך הגדול...

עכשיו: אתה יודע מה הדבר הכי נוראי בכישוף??? "שאלו לא הוציא אותנו הקב"ה ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה למצרים..." **שים לב:** אנחנו לא אומרים את זה על נבוכדנאצר ועל שאר המלכויות... למה?? מה יש דווקא בגלות מצרים שאם הקב"ה לא היה מוציא אותנו היינו נתקעים שם עד עצם היום הזה?? **כי שוב אותה נקודה:** נבוכדנאצר היה אכזרי ורשע... כולנו סבלנו ממנו... ברגע שרק יכולנו להתפטר ממנו היינו בורחים כל עוד נשמתנו... לכן זה לא יכול להחזיק מעמד יותר מידי הרבה זמן... יום אחד היתה הפיכה והיו מצליחים להתפטר ממנו... **אבל במצרים???** מה רע?? הכל טוב... המצריים כ"כ הצליחו לשכנע אותנו שטוב לנו שם... ש... שאני לא רוצה לצאת משם... טוב לי לבוסס בבון... טוב לי לסבול במצרים... לא רוצה אחרת!!! **זה האסון הגדול של כישוף... ולכן זה נקרא כישוף!!!** לכן כישוף זה דבר כ"כ מפחיד... אתה רוצה לעשות משהו רע?? תבא כמו שודד ים... שנדע מי אתה... אבל ברגע שאתה מגיע כמו האיש הכי טוב ומצליח לשכנע אותי שהאכזריות שלך כל כולה רחמים... זה כח שיכול להכניס בן אדם לבית סוהר שלעולם ועד הוא לא יצא ממנו...

זה בדיוק הפשט במה שמובא בחז"ל שאחד הכישופים של מצרים היה שאף עבד לא יצא משם... אין!!! עבד שנכנס למצרים מעולם לא יצא מגבולות מצרים... **אין אתה מסביר את זה??** אז בשלמא בסין אני מבין... בסין היה חומה!!! ברגע שיש חומה שמקיפה את כל סין אז אי אפשר לברוח... אבל בינינו... מה אתה חושב... שלא היו עבדים שהבריחו את הגבול של סין... ברור שהיה... כי נכון שיש חומה... אז נכון שהיא חומה גבוהה... אז נכון שיש חיילים ששומרים על החומה... אבל תסמוך עלי... אני שוקד כבר כמה חודשים על תכנית הבריחה... הצלחתי לשחד את אחד החיילים... הצלחתי למצא את הפירצה וברחתי... תסמוך על שבוי שסובל ומדוכא וחושב רק על דבר

אחד: איך אני בורח מפה... תסמוך עליו שהוא ימצא את הדרך איך לברוח גם אם זה יהיה כרוך בסיכונים מאוד גדולים... **אבל!!!** כשיש לך עסק עם שבוי ועבד נרצע שהצלחנו לשכנע אותו שזה המקום הכי טוב בשבילו... כאן אתה יכול להיות רגוע שהוא אף פעם לא יברח... אתה קולט?? יש שני סוגים של חומות איך אתה שומר על השבויים שלא יברחו... או שאתה עושה חומה מאוד מאוד גבוהה ואימתנית... וכולי האי ואולי... בטוח שעוד יצליחו לברוח גם ממנה... או שאתה פשוט עושה עבודה פסיכולוגית של כישוף ואתה מצליח לשכנע את העבד עמוק מבפנים שהוא הכי מאושר בעולם... ואז אתה לא צריך לבנות שום חומה... החומה נמצאת אצלו עמוק בלב... זו הסיבה שאף עבד לא יצא ממצרים!!! בטח שלא... איך אפשר לצאת ממצרים... הרי אני כ"כ "נהנה" שם... אני לא מעיז להפסיד את ה"זכיה" הגדולה להמשיך לסבול שם... זה כח של כישוף!!!

אז כמובן: כאן חשוב להדגיש: ברור שהכישוף המקורי נעשה בדרכים יותר מופשטות... של שימוש בכוחות עליונים... שהרמח"ל כבר מבאר קצת מה זה... ועם המושגים האלו באמת אין לנו השגה וזה לא קיים בדורנו או שכן... אבל הרעיון הפנימי איך הכישוף עובד זה בהחלט יש ומוכר בדורנו... (לא לחינם המושג "ויגזול את החנית מיד המצרי..." נאמר דווקא בייחס למצרים... כי זה גופא כל הנקודה בגלות מצרים... שהם ידעו לקחת את החנית ממך... לתפוס את החולשה שלך ולהשתמש בה לרצונם ואכמ"ל.)

וכעת אני אגלה לך סוד... אתה יודע מי הסמל והדוגמא לכישוף בדורנו???

מכשפה לא תחיה!!! שים לב: יש קשר מסוים בין כישוף לנשים... כישוף זה תחום ששייך בעיקר לנשים... רוב המעשים בחז"ל על כישוף מיוחס לנשים... שמעון בן שטח הרג שמונים מכשפות... **אתה יודע למה?? מסיבה פשוטה מאוד:** גבר מושחת שרוצה לגנוב ולרצוח ולשדוד... הוא לא מסתבך יותר מידי... הוא פשוט הולך ליער ופותח כנופיית שודדים... הם הולכים עם דגל של גולגולת... ותופסים אנשים חפים מפשע ולוקחים להם את כל הכסף... חבל להסתבך... **אבל אישה???** לאישה יש תכונות אחרות... היא לא טובה בלהיות שודדת... היא לא יודעת לעמוד עם גרון ולשדוד אנשים... ולכן!!! כשאתה הולך ביער אין לך מה לפחד משודדת... הנקבה לא יכולה לעשות רע בכח הזרוע... האחרון שאתה צריך לפחד ממנו בכח הזרוע זה אשה... היא תמיד יותר חלשה ממך...

אז זהו!!! שהשודדת הגדולה... היא דווקא לא מתחבאת ביער... היא לא מסתתרת אי שם... יש לה דרכים הרבה הרבה יותר מתוחכמות מהשודד הגבר... היא כ"כ מתוחכמת... עד כדי כך שרק שלמה המלך יודע להצביע עליה ולזהות אותה... רוצה לשמוע כמה פסוקים בתחילת משלי???

"כי שחה אל מוות ביתה ואל רפאים מעגלותיה, כל באיה לא ישובו... אחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות... רגליה יורדות מוות שאול צעדיה יתמוכו, כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה, דרכי שאול ביתה יורדות אל חדרי בטן..." **אה... מה זה התיאור**

המזויע הזה???

זה תיאור של שודדת אמיתית על כל השמונה בגדים של שודד...

דא עקא שרק שלמה המלך בחכמתו מזהה שיש פה שודדת!!! הנוער המתמודד שלנו בטוח שכל האושר שלו מגיע משם... מהרשת המקוונת... יש הרבה אנשים שרואים בזה את מילוי הסיפוקים והיצרים שלהם... ואני שואל אותך: האם יש מישהו בעולם שחושב שאינטרנט זה שודד ים?? **ממש לא!!!** יש מישהו שמעלה על דעתו שגירוי יצרים זה מעשה שוד?? יש מישהו שהצליח לשים את האצבע על פיתויים שפלים שקיימים בדורנו ולזהות שיש פה פשעי אנושות לאור השמש?? מה פתאום!!! במקרה הטוב יש כמה צול"ם שהם שומרים על העיניים כי הם אנשי דת וה' לא מרשה להם... ההתרשמות הכללית היא שהם מקריבים למען הבורא יתברך...

אז זהו!!! שמילוי סיפוקים בצורה לא מבוקרת... **הנה לך כישוף!!!** זו דוגמא קלאסית לכישוף... לא לחינם חז"ל אומרים: אחורי ארי ולא אחורי אשה... אתה יודע למה?? כי כשאתה הולך אחורי ארי... אתה יודע שיש מולך חיית טרף... שיש לה שיניים אמתניות... ואתה יודע לשמור מרחק... אתה יודע שהאריה הזה עלול לטרוף אותך ולאכול אותך ולא להשאיר ממך עצם... אם ככה... אתה יכול ללכת מאחוריו... אתה תדע לשמור מרחק... **אבל אחורי אשה???** מישהו קולט ש"אחריתה מרה כלענה ורגליה יורדות מוות שאול צעדיה יתמוכו??" מישהו מרגיש ככה... לא!!! אם לא... אז הנה לך כישוף... זה הכישוף במיטבו!!! ומכישוף צריך לברוח כנשך נחש

יש לך פה שוד אמיתי... יש לך פה מישהו שיכול להרוס לך את כל החיים ולא להשאיר ממך זכר... ואתה עוד נמשך אחריו ובטוח ששם תמלא את סיפוקך... הנה לך כישוף!!! זו הסיבה שכישוף זה תחום שמצוי יותר אצל נשים... האיש פחות יודע לכשף... האיש יודע להיות אכזרי והוא עושה את זה בכנות... כולם יודעים לברוח מעקיצות... כולם יודעים שיש אנשים רעים... אבל האם אתה מעלה על דעתך שהרוע הגדול בעולם מסתובב לך בין הרגלים... ונותן תחושה כללית שהוא הדבר הכי טוב והכי ערב???

עד היום אני לא סולח למי שהראה לי את הסיפור האכזרי של עמי ותמי... שלא תדע... מדובר בסיפורי ילדים מחרידים (שמיוחס לנאצי אחד שחיבר אותם) הסיפור שם מספר על עמי ותמי שמכשפה אחת תפסה אותם ורצתה לאכול אותם אז היא האביסה אותם ונתנה להם לאכול הרבה בשביל שיהיה לה מה לאכול... הסיפור המחריד הזה השאיר אותי עם סיוטים יחד עם הרבה הרבה ילדים אחרים שקראו את הסיפור הזה... **שם קבלתי לראשונה את הפחד מהמכשפה!!!**

אבל זה לא נכון... שמוליק הקטן... תרגע... המכשפה שהתורה מדברת עליה זה בכלל לא המכשפה של עמי ותמי... זה לא מכשפה!!! זה אולי שודד רשע שמסתובב ביערות עם הגרזן... אבל מכשפה?? מה

ובחנים... חנים חנים אין כסף... ואתה לא צריך להתאמץ בשביל זה... אתה לא צריך לחשוב פעמיים האם שווה לך לשלם מחיר שכזה... האם זה שווה את המאמץ או לא... הכל בחינם... הכל בלחיצת כפתור... ויש לך הכל הכל זה ממכר ויש לזה את כל הסיבות שבעולם למכר!!!

בטח... המושג חנים זה הדבר הכי ממכר בעולם!!! למה להיות שנוור זה משהו ממכר?? כי אתה מרויח כסף בחינם... ברגע שזה בחינם אז יש בזה ריגוש אינסופי... זה לא מתחם בגבולות של יכולת... וזה בדיוק ההתמכרות של הרשת כיום... יש לי הכל בלי הגבלה... אין מה שיעצור אותי... אין מה שיגביל אותי... אני לא צריך להתאמץ... וזה גלות מצרים העדכנית של דורנו!!! בן אדם מסוגל לזרוק את הילדים שלו ביאור... מסוגל להשאיר את המצפון שלו ואת הזמן היקר שלו מאחוריו... ומתמכר למצרים בחזרה... זו הקללה האחרונה שכתובה בפרשת כי תבא: והשיבך ה' מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תוסיף עוד לראותה והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה..." כתוב כאן שהקללה האחרונה תהיה התמכרות... ולא יפיה?? למצרים!!!

את אומרת: התמכרות זו עבדות נוסח מצרים!!! ובה אנחנו מומחים היום... התמכרות זה כישוף... יש פה בן אדם שסובל... יש פה בן אדם שגוזלים את חייו... את זמנו... גוזלים ממנו את משפחתו... ועוד טוב לו עם זה... הוא עומד מאחורי זה... הוא לא יושב כמו אסיר ומחכה לצאת מבית הכלא אלא הוא מרגיש שיש לו אפשרויות והוא מרחם על הפרמטיבים האלו... העשרים אחוז חרדים האלו שאין להם את זה ויוצאים ממצרים... מהכישוף הזה אנחנו צריכים לצאת!!!

דא עקא: שאנחנו צריכים לצאת לבד!!! כשהיינו במצרים ה' הוציא אותנו משם... אבל מכאן ואילך ה' כבר לא מוציא מיזמתו ממצרים... אתה צריך לצאת לבד!!! בכל דור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים!!! אדם צריך שהוא בעצמו יצא ממצרים... קדימה לעבודה... לצאת מהכישוף... להסתכל למילוי הסיפוקים שלנו בתוך העיניים ולזהות שזה רע לי... זה לא משרת אותי אלא מצר את דרכי...

וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אמן.

לא היה לנו כזו גלות באלפיים שנים האחרונות... עם ישראל לדורותיו סבל מכל מיני עריצים שדיכאו אותו וציערו אותו... אבל היום?? אף אחד לא מהלך עליך אימים... טוב לך... יש לך הכל... אז מה בכל זאת יש?? יש גלות של כישוף!!! יש גלות של הנהנתנות ופיתויים שמכניסים אותנו לצורת חיים ש... ש... שטוב לנו עבוד את מצרים... לא רוצים לצאת משם... דא עקא שבצירים של הילדים רואים תמונות זוועה של מצרים שמרביצים ליהודים מכות רצח ומצטייר לנו שזה גלות מצרים וזה לא נכון... התמונות האלו הם נכונות לתקופה מאוד קצרה... השלב הזה שפרעה אמר תכבד העבודה על האנשים ולא ישעו בדברי שקר ואז היה הסלמה... והנה עבדיך מוכים וכו'... אבל גלות מצרים האמיתית זה לא זה... זה לא המגלבים והמכות... זה צורת חיים מרה של אדם שהוא עבד בשיטה!!! עבד בעומק הפנימיות שלו... אדם שמכור למצריה... אדם שמכור לאורח חיים מופקר ובשביל זה הוא מוכן לחיות חיי עבדות בשביל לספק לעצמו את החיים האלו... וזה מאוד עדכני בדורנו!!! וחבל!!! חבל להשאיר את ה"פתיח בגנות" של פסח במכות ומגלבים שמזכירים לנו מחוזות של אושוויץ... לא!!! גלות מצרים לא היתה אושוויץ! תוציא מהראש!!! סבתא שלי היתה מוחה בתוקף: מאושוויץ רצינו לצאת... ואילו ממצרים לא!!! לא רצינו לצאת... הטעות של סבתא שלי היתה שבעקבות זה היא טענה שכנראה במצרים היה פחות רע מאשר באושוויץ... והההרואה שלא רצינו לצאת... אז זהו שלא!!!

אדרבה...

אם יש משהו בעולם יותר גרוע מאושוויץ... זה שתאר לעצמך שהגרמני היה מצליח גם לשכנע את היהודי שאושוויץ זה המקום הכי טוב בשבילו... תאר לעצמך שהייתה נגמרת השואה וכל היהודים היו נשארים באושוויץ מרצונם... זה הדבר היחיד שיכול להיות נורא מאושוויץ... וזה בדיוק היה האסון של מצרים שאילו לא הוציא אותנו... הרי אנו ובנינו משועבדים היינו... יש לנו הרבה הרבה מה לקחת מגלות מצרים לדור הנהנתן שלנו!!! גם הדור שלנו מוכן לעבוד בפרך ולהוציא את הנשמה בשביל מזבח הנהנתנות... הדור שלנו מוכן למכור את כל חייו ואת חיק משפחתו בשביל שתתן לי את המרחב החופשי והמופקר שאני אוכל לעשות מה שאני רוצה... ובשביל זה יש לנו ליל הסדר לא רק בשביל לשמוח על גאולתנו... אלא גם להבין שזה לא פשוט להיגאל מתפיסה שכזו!!! צריך שה' יושיט לנו יד ויוציא אותנו מהכישוף הזה...

אנחנו אומרים כבר אלפי שנה והיא שעמדה לאבותנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם!!! צריך לדעת שהיום העומדים עלינו לכלותנו זה לא איראן שרוצה לזרוק טיל גרעיני על ישראל... זה לא חמאס שרוצה לחטוף חיילים... זה גם לא השמאלנים שרוצים לקחת לנו תקציבים ולסגור את הישיבות... יכול להיות שגם הם רוצים לעמוד עלינו לכלותנו... אבל הם בטלים בשישים... קים ליה בדרבה מיניה... אנחנו עסוקים בפניות קודמות!! אנחנו עסוקים באויבים הרבה יותר משמעותיים שמסתובבים לנו בין הרגלים... והפעם זה מתוך תוכנו... עמוק מבפנים... זה הכישוף של יצר הנהנתנות ומילוי הסיפוקים שמוכר לנו סחורה של מקסימום הנאה ומינימום מאמץ... שאת זה יש לנו היום בשפע...

הקשר... המכשפה הזו מסתובבת ברשת... ואתה, בחור יקר בגיל העשרה... בטוח ששם תמצא את האושר הגדול... ואם קנית מכשיר ויש לך אפשרות לגלוש אתה באמת חושב שאתה מאושר... ואתה לא חוזר בך... אתה באמת רואה איך היא מאביסה אותך ונותנת לך לאכול ואתה נהנה מהחיים... והנה!!! זו המכשפה של עמי ותמי... אוי אוי... כמה עמי ותמי יש היום... כמה צערים וצעירות שהמכשפה הזו רוצה לאכול אותם... היא מאביסה אותם בשביל שיהיה לה מה לאכול... והיא אוכלת אותם... דא עקא: שהם בכלל לא עצובים... הם נמצאים בתוך הרשת שהיא בנתה להם והם בטוחים שהם נמצאים במקום הכי טוב... לא עמי ותמי! אל תכנסו לסיטום... המכשפה הזו היא מאוד נחמדה... רק מה??? עוד כמה שנים... כשתתבגר ותתחיל להבין עניין... ואז תראה את הדברים בצורה קצת יותר בוגרת... אז אתה תתחיל להבין על איזה מכשפה דיבר שלמה המלך... "פן תתן לאחרים הודין ושונותיך לאכזרי, פן ישבעו זרים כוחך ועצביך בבית נכרי, ונהמת באחריתך!!! בכלות בשרך ושארך, ואמרת איך שנאתי מוסר ותוכחת נאץ ליבי... בקיצור: זה כישוף!!! היצר של מילוי הסיפוקים בדורנו הוא הדוגמא הכי מוחשית לכישוף...

מדובר ביצר אכזרי... יצר שרק עושק לך את כל החיים... ומי שהולך אחרי זה מרגיש שהכי טוב לו... הוא ממלא את סיפוקו... זה במי שכבר נופל בזה... אבל לא רק הוא... גם מי שלא נופל בזה... גם העובד ה' שמצליח לשמוע בקול שלמה המלך ושומר על עצמו ולא נופל בזה... שומר על העיניים... שומר על הבית... לא גולש באתרים בעייתיים... גם הוא- גם אנחנו באיזשהו מקום אנחנו בטוחים שאנחנו אנשי דת שעושים טובה לרבש"ע ושומרים על עצמנו... (וטוב שכך... אבא שבשמים לא מתנגד שיעניק לא יקפוץ לכביש בגלל כיבוד אב... שיהיה כך... העיקר שלא יקפוץ לכביש...) מתי נבין שאם שלמה המלך מתבטא כאלו ביטויים והוא מקדיש את תחילת ספר משלי לביטויים כאלו מחרידים של עמי ותמי על הפיתוי הכי מושך בדורנו... אז שלמה המלך לא מדבר סתם... והוא רוצה שאנחנו נבין שאם יש משהו יותר גרוע משודד ים זה כישוף!!! אם יש גלות יותר גרועה מנבוכנצר שהיה רשע ואכזרי מאין כמותו... הרי הגלות היותר קשה היתה גלות מצרים ששטופים בזימה ואנחנו לא רצינו לצאת משם... וגם כשיצאנו משם רצינו לחזור לשם כדי... כדי להתיר להם את העריות... אז שוב!!! כמובן שהכישוף בכללותו הוא לא רק העניין הזה... אבל כיום אנו פוגשים את הכישוף מול המחשב המכשף... אנו פוגשים את זה מול הכישוף של הרשת

אני מתנצל בפני קוראי גיליון אז נדברו שאני יותר מידי הרבה מטרטר עם המהלך הזה... כל פעם שאני מדבר על גלות מצרים אני עסוק בנקודה הזו... אני עסוק בלהוכיח שעם ישראל "נהנו" במצרים ולא רצו לצאת משם... ואני חושב שהמהלך הזה הוא קריטי!!! זה עקרוני!!! זה סופר עקרוני!!! אתה יודע למה??? כי בדור שלנו אנחנו נמצאים בדיוק באותו מקום!! אנחנו נמצאים בגלות מתוקה שאנחנו לא רוצים לצאת ממנה...

תקציר פרק "אלו דברים..." הפרק היחודי והיעודי לערב פסח התשפ"א...

השנה בחג הפסח החבורה שלנו עלתה לכותרות... כל ירושלים דיברה עלינו... נהפכנו לשיחת היום בבית המדרש לאורך כל חול המועד... לא! אל תקנא בנו... זה לא כבוד גדול... אם זה לא היה אני היה אסור להגיד שמות כי זה היה לשון הרע... אבל זה היה אני... קוראים לי שלוימי... והשנה כידוע ערב פסח חל בשבת... והיה איזה אי הבנה... לא נכנס לכל הפרטים... השנה היו דיבורים במשפחה המורחבת שאולי השנה כבר ישחטו שלושה כבשים לקרבן פסח... אחרי שלפני חמש שנים המשפחה התרחבה והוחלט שחייבים לפצל את המשפחה לשני פסחים... (כי אין מספיק בשר בקרבן פסח אחד) הרי בחמש שנים האחרונות שוב התרחבה המשפחה בלע"ר בקצב מהיר מאוד... בבת אחת נוספו סריה של יותר משלושים נכדים ונינים שעד כה לא יכלו לאכול כזית צלי כדי אכילת פרס ופתאום כן... תוסיף לזה עוד יותר מעשר שמחות שהיו בשנים האחרונות שזה אומר עוד חתנים וכלות הילדים שלהם... בקיצור: השנה כבר דיברו על פיצול נוסף... דיברו ודיברו ועד הרגע האחרון לא סגרו עניינים... (ס"ו זה תלוי בכל מיני נתונים של טהרה שברגע האחרון עלולים להשתנות...) ותכל"ס... הגיע שבת קודש בצהריים... השעה שתיים בצהריים... כעת כולם בבית המקדש בהקרבן קרבן פסח, ואילו דווקא אני... יצא לי להגיע בדיוק אז לבית האכסניה לטבילה נוספת (משיקולי גב לגב ומחבורה לחבורה) תכל"ס... אף אחד לא היה באכסניה חוץ ממני... ואני רואה שם כבש אחד עומד בודד ומבויש... והבנתי שכנראה שחכו אותו פה... נס שהגעתי לפה... לקחתי את הכבש באופנים המותרים בשבת... הגעתי לשם... כמובן שלא פגשתי אף אחד מבני החבורה... לך תמצא מישהו בכל ההמולה... לא איבדתי עשתונות... שחטתי את הקרבן פסח וכיוונתי על כל דצריך מבני החבורה שלנו ש"יש ברירה" ואם יתברר שאין מספיק בשר אז אני מכיין עליו... הייתי מרוצה מהתושיה והיעילות שלי!! המתנתי עד שחשיכה... ויצאתי עם הקרבן פסח... אני מגיע לבית האכסניה ואני רואה את אבא וסבא עומדים בחוץ דרוכים... תגיד לי: איפה הכבש שהיה פה??? לאיפה הוא נעלם??? אמרתי להם: הנה... ידעתי ששכחתם אותו... אז לקחתי ושחטתי אותו לשם קרבן פסח... כיוונתי על מי שירצה להשתתף בו... אבא החייר... תפס את הראש בשני הידיים... נבהלתי... מה קרה אבא?? מה עשיתי?? אבא הסתכל על סבא וסבא הסתכל על אבא חליפות... ושקתו!!! בסוף סבא הפטיר ואמר: אני לא יודע... סיבכת אותנו כמו שצריך... מה קרה??? שאלתי כמעט בצעקה... תבין: הטלה הזה שנשא באכסניה הוא בכלל לא היה קרבן פסח!!! הוא היה בטה"כ שלמים!!! אהנו אפילו הקדשנו אותו כבר לשם חגיגה... ותכננו להקריב אותו מחר ביום ראשון לשם קרבן חגיגה... והנה אתה פתאום הגעת ושחטת אותו לשם קרבן פסח... אין לך מושג איזה שאלה סבוכה עשית לנו פה...

אבא וסבא התחילו לדבר בלימוד... האמת היא שבהתחלה לא כ"כ הבנתי מה כ"כ מסובך... הבנתי שטעיתי... הבנתי שהייתה לי פשלה... לא ידעתי איפה לקבור את עצמי... אבל הבנתי מסבא שזה בעיקר סיפור מסובך... ואז!!! פתאום אבא פלט לי... תקשיב... יתכן שאתה חייב קרבן חטאת...

הופה!!! פתאום נפל לי האסימון... רגע... היום היה שבת קודש... ואם הקרבתי קרבן והתברר שזה לא קרבן אז התברר שסתם עברתי על מלאכת שוחט בשבת... אוה... כעת התחלתי להבין מה קורה...

אבל לא!! אמר סבא... כנראה שאתה לא חייב חטאת... כי לפי רבי יהושע טעה בדבר מצווה פטור, גם אם הוא לא עשה מצווה... אבל לפי רבי אליעזר אתה כן חייב... כי לפי רבי אליעזר טעה בדבר מצווה פטור רק אם הוא עשה מצווה (מגן: שני תינוקות אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת, ושכן ומל את של ערב שבת בשבת... שס"ו גם את התינוק של ע"ש צריכים למול, רק לא דוחים שבת) אבל כאן??? אמנם טעית בדבר מצווה... אבל האם עשית מצווה או לא עשית?? ואז התפתח ויכוח סוער ברובו... ואנשים נוספים הצטרפו לדיון... והתחילה חגיגה שלימה... התחיל שם רייעד שלם... ואז פתאום הופיע אחד מהתלמידים של בן תימא... הוא רץ במהירות לבשר לנו... זה בסיידר גמור!!! הכל משמשים!!! הרבה שלי בן תימא סובר שחגיגת י"ד דוחה שבת... ואם ככה טוב ששחטת את השלמים הזה... תאכלו אותו בליל הסדר ואתם תהיו היחידים שזכיתם לקיים מצות אכילת חגיגת י"ד... (וברור אם כן, שגם מחטאת אני פטור)... אבל מהר מאוד הפרשיה הגיע לחבורת תלמידי רבי אליעזר... ובאמצע שכבר ישבנו והתחלנו את ליל הסדר... פתאום נשמעו דפיקות בדת... ו אחד מהתלמידים של רבי אליעזר בפתח... שמעתי שקרה לכם מקרה מצער... ששחטם שלמים לשם פסח... רציתי לעדכן, שדעת רבי אליעזר במסכת זבחים ששלמים ששחטן לשם פסח פסולים... (כמו שפסח ששחטו שלא לשמו פסול, ככה היפך, שלמים ששחטם לשם פסח פסולים וילף לה מקל וחומר) ואם ככה... אז לפי רבי אליעזר הקרבן פסול ואסור לאכול אותו!!! (וכמובן שלפי זה חייבים עליו חטאת מצד חילול שבת עכ"פ לפי רבי אליעזר, שהרי טעה בדבר מצווה ולא עשה מצווה) כן... בערב פסח שחל בשבת יש חבורה מיוחדת של תלמידי רבי אליעזר!!! אתה יודע למה?? כי רבי אליעזר פוסק שמכשירי מצווה דוחים את השבת!!! ולכן לפי רבי אליעזר הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום וחתיכת יבלתו של הקרבן פסח דוחים את השבת... ולכן זה מאוד בולט... קל לזהות מי הם התלמידים של ר"א ומי לא... אהנו במקרה לא תלמידים של ר"א, אז כשהבאנו את הקרבן פסח למקדש תחבנו את הסכין או בצמר או בין קרני... אבל תלמידי ר"א הביאו את זה בידים ובגאון (כמו שר"א הנהיג בייחס לסכין מילה שמביאו בשבת מגולה)... כמובן שאהנו בשבת לא מרכיבים את הקרבן פסח על הכתפיים והם נוהגים שכן... (ומשמע שבהלכה זו לא הוכרע שהלכה לא כר"א, כפי שמשמע בר"א דמילה)... עכ"פ גם בייחס לנושא של טעויות מהסוג הזה של שחיטת קרבן פסח בשבת בטעות... גם בזה יש לר"א דעה...

בקיצור: לא סתם פתחתי את הנושא הזה... כי אם תרצה גם השנה לזכות להקריב קרבן פסח ב"נשלמה פרים שפתינו" והרי בשנה זו יש פרק שלם במסכת פסחים שמדבר על הערב פסח המיוחד של שנה זו שחל בשבת!!! הרי בפרק הזה יש שתי סוגיות מרכזיות!!! סוגיה אחת אודות דעת רבי אליעזר לגבי מכשירי קרבן פסח האם דוחה שבת... זו סוגיה אחת!!! והסוגיה השנייה: אודות טעה בדבר מצווה... ואם נרצה להצביע על עוד סוגיה זה הנושא של חגיגת י"ד האם דוחה שבת... וכאן!!! בשורות הספורות האלו בכונה הכנסתי אותך לרקע הכללי של שלושת הסוגיות האלו גם יחד... השארתי את זה פתוח... כי זה סוגיה שלימה... אבל אתה לא תוותר!!! בשביל זה השנה יש לנו זמן בערב פסח שחל בשבת... השנה יש לנו את האפשרות לשבת ולעסוק בתורת קרבן פסח ויחשב לנו כאילו הקרבנו... (הלוואי ונזכה כבר להקריב בפועל, אבל אם חלילה לא-) השנה עיקר הלימוד הוא בפרק ששי דפסחים... פרק אלו דברים...

הוא פרק בהחלט כבד!!! אבל אתה כבר פנינים... טוב שהפרק הזה כבד... אם הפרק הוא כבד גם הקרבן פסח כבד... לא לחינם ונשלמה פרים שפתינו... לכאורה למה פרים?? אולי נשלמה כבשים או עופות שפתינו?? מה התשובה??? אם אתה מקריב בפועל... אז נו... יש הבדל בין מחיר של פר למחיר של עוף... יש עשירים שיש להם אפשרות להקריב פר, ויש עניים שיכולים להקריב רק עוף או מנחה... אבל ברגע שכל ה"נשלמה"... הכל מתחיל ונגמר ב"שפתינו??" אם ככה... אז למה להתקמץ על כבש ועוף... ונשלמה פרים!!! אם כבר אתה מקריב... תקריב משהו שמן... אם כבר ללמוד קרבן פסח... אז ללמוד סוגיה שמינה. אגוט י"ב ט...

ליל שימורים שהיה הקב"ה שומר ומצפה לו...

רש"י בפרשת בא אומר על ליל הסדר: ליל שימורים... שהיה הקדוש ברוך שומר ומצפה לו להוציאם מארץ מצרים... הוא הלילה הזה לה"י הוא הלילה שאמר לאברהם אני גואל את בניך... אותו לילה גדול ונורא הקב"ה כבר יושב ומחכה לו ארבע מאות שנה!!!! ארבע מאות שנה הקב"ה מחכה מתי... מתי כבר יגיע היום הזה... מתי יהיה אפשר לגאול את ישראל משעבוד מצרים... וברגע שסוף סוף הגיע היום הזה... כמה אהבה נשפכה שם... כמה געגועים... כמה רחמים... **אבל תחשוב!!!!**

שכעת אהנו נמצאים בגלות לא ארבע מאות שנה ולא שמונה מאות **אלא אלפיים!!!! אלפיים שנה אהנו כבר בגלות...** אם אם בגלות של ארבע מאות שנה הקב"ה היה שומר ומצפה... או תנסה לדמיין כמה הקב"ה כעת שומר ומצפה... כמה הקב"ה כבר מחכה ליום הגדול הזה... בגלות מצרים הקב"ה ישב וחיכה... אבל הוא לכל הפחות שיתף את עם ישראל בהמתנה שלו... עם ישראל היו שותפים בהתפתחויות... הם גם התכוונו וידעו שזה צועד לכיוון הזה... אבל כעת!!! בגלות האחרונה... הקב"ה לא משתף אף אחד... הוא לבד יושב ומחכה... שומר ומצפה... **ואי אפשר לדעת... יכול להיות ש... ש... שזה מחר!!!!** תנסה לדמיין איזה הצפה של התרגשות יש בשמים... איזה עוצמות של געגועים ורחמים נערכים שם בשמים לרמות בלתי נתפסות... אז אמנם נכון לרגעים אלו אהנו כביכול מחוץ לתמונה... **אבל אהנו התמונה בעצמה!!!** כל הדריכות בשמים היא סביבנו... אהנו ממשייכים פה שגרת חיים עייפה ושוחרקת... ובשמים מתכוונים ליום הגדול והנורא שהקב"ה שומר ומצפה לו כבר אלפיים שנות גלות...

אז כמו שבאותו ליל שימורים הקב"ה נטל כל אחד מישראל ונשקו בראשו... כל אחד מעם ישראל קיבל נשיקה אישית מאביו שבשמים... אז גם מחר... כשתבא הגאולה... הקב"ה יטול כל אחד ואחד מאיתנו וינשקו בראשו... כל אחד יקבל נשיקה אישית... נשיקה של רחמים... נשיקה של מפגש לאחר שנות פרידה כ"כ ארוכות... ואבא שבשמים ישאל כל אחד ואחד מאיתנו באופן אישי: **איד???** **איך הסתדרת לבד כל אותם השנים???** איך הסתדרת ככה בלי המגע החם והקרוב והממשי שלי?? כן... מדרש מפורש (רבה איכה ג') למחר נשתבא קץ הגאולה אומר להם הקב"ה לשראל: בני אני תמה מכם, איך המתנתם לי כל אותם השנים!!! כן... אבא שבשמים יחליף איתנו חוויות בדיוק כמו להבדיל אבא של גלעד שליט שפגש את בנו לאחר חמש שנות שבי בעזה... אבא שבשמים ישאל אותנו: איך?? איך עמדתם בזה?? איך יכולתם לסבול כ"כ הרבה הסתרת פנים בגלות הארוכה הזו?? ומה אהנו נענה לו??
וחן אומרים לו אילולי תורתך שנתת לנו כבר איבדנו האמונת לכן נאמר זאת אשיב אל לבי על כן אוכלו לו לולי תורתך ושעונו אי אבדתי בניי כן... זה מה שאהנו נענה לו... שהדבר היחיד שנתן לנו כח זה התורה הקדושה... אהנו נופף לו עם המסמך היחיד שנשארו לנו בשנות הגלות... עם התורה הקדושה... זה!! זה מה שהחזיק אותנו בכל הגלות הזו!!! וכעת לא נותר לנו אלא להמשיך להחזיק בכל כוחנו באותו מסמך... נדבוק בתורה הקדושה בכל לב... נעסוק בה... נשתעשע בה... נחבק אותה באהבה... וננסה להשתתף יחד עם אביו שבשמים בצפייתו הדרוכה והקרובה לקראת גאולתנו ופדות נפשנו... נתכוון נפשית לקראת המפגש הצפוי בקרוב בקרוב שנקבל את פניו עם התורה הקדושה ונאמר לו: זה!!! זה מה שהחזיק אותנו!!! ואיתה אהנו מקבלים את פניך

ההפלית את בני ברק בלתי היות שם קורונה???

השבוע יש לי חידוש ממש מעצבן... שיש לציין שכמעט כל מי שאמרתי לו את החידוש התרגז עלי לכה"פ ברגע הראשון... זה נשמע קצת עקום... ובכן: (קצת כהמשך למאמר שכבר נכתב בשבוע שעבר...) אנחנו רגילים לצייר את עשרת המכות שהאריה מגיע וטורף את המצרי... ואילו היהודי עומד מהצד מחוייך ושמה ומודה לה' מעומק לב שה' הציל אותי... הנה... האריה טרף רק את המצרי ואילו לי לא יחרץ כלב לשוננו... הצפרדעים קופצים רק על איבריהם ואילו עלי לא... הידד... איזה כיף... תודה ה'... תודה על החיבוק האוהב שקבלתי מה'... **אז זהו ש... שאני רוצה לחדש שלאוו דווקא לא!!!**

כשהיהודי עמד וראה איך שהמצרי מתגדר מהכניס ו... ואילו אני לא... **היהודי לא כ"כ נהנה מהחיים!!!** היהודי דווקא לא כ"כ שמח שהכניס לא הגיע אליו... ו... ואני אגלה לך סוד... לא רק שהיהודי לא שמח בזה... אלא עמוק במסתרי הלב שלו הוא אפילו קצת... קצת קיווה שהכניס כן יבואו גם אליו... לפחות קצת... בלי לשים לב הוא אפילו ניסה להתקרב טיפ טיפה למצרי כדי... כדי שאולי איזה צפרדע אחת סוררת תעשה חסד ותקפוץ גם עליו בטעות... בקיצור: חלק גדול מכלל ישראל לא כ"כ נהנו ממפגן האהבה וההפליה שה' הפגין כלפיהם בעשרת המכות...

אתה יודע למה? נו... הנחש למה??

פשוט מאוד: אני אתן לך דוגמא: תשמע נסבל: לפני כמה חודשים הגעתי עם כל המשפחה לאיזשהו מקום... ופתאום היה שמה ריח מאוד מאוד לא נעים... כולם התלוננו ש... ש... שהריח הזה פשוט בלתי נסבל... ומשום מה אני? אני לא הרחתי... לא הפריע לי... הכל בסדר... ברוך ה'... כנראה שמרוב שאני צדיק אז ה' שומר עלי... מה שנקרא "שלא יריח אותו צדיק..." מה יכול להיות יותר טוב מזה? ה' מילט אותי מהריח הבלתי נסבל הזה... אבל לא!!! יש לציין שדווקא ממש לא הייתי מרוצה מזה... ואתה מבין לבד למה... כי פתאום נכנסתי לחלץ... כי... כי אם כולם מתלוננים שיש פה ריח בלתי נסבל ואילו אני נמצא בעולם שכולו טוב... בשנה האחרונה זה נהיה משהו חשוד!!! זה לא נשמע טוב... אולי יש לי תסמינים של אבדן טעם וריח... מיד קמתי בבהלה ובדריכות ושאלתי איפה... איפה מקור הריח... הלכתי רחם כדי להריח... ואז נשמתי נשימה עמוקה ו... ו... והיחיתי מלא ראות... אוהו... איזה ריח נורא... ברוך ה'... כן... אני מריח... זה באמת באמת ריח בלתי נסבל... יופי... אני מאוד שמח שגם לי זה בלתי נסבל... (ואז הלכתי משם... וכצפוי אחרי דקה היה לי שוב נערוועק... כי שוב לא הרחתי... אז חזרתי לשם שוב בשביל לזכות שוב להריח את הריח הבלתי נסבל כדי לוודא שהכל בסדר... אני לא צריך להיכנס לבידוד...)

נו... ואני קצת שואל אותך ראש קטן: למה אני כזה מזוהיסט? אם כולם טוענים שהם סובלים מריח רע ואני ב"ה לא סובל... אז למה אני בכח מנסה לתחוב את האף שלי כדי לסבול כמו כולם... מה תענוג של סבלו? נו... מה התשובה? כן... נכון שבדרך כלל ריח רע זה סבל... אבל כאן?!! בשנה האחרונה ובסיוטאציה הזו כולנו יודעים שאם אני לא מריח יש לזה משמעות של קורונה!!!! המשמעות הזו מלחיצה אותי ולכן אני מעדיף לסבול כמו כולם ולו בשביל לשלול את המשמעות הזו.

עד כאן מוכר? אוהו... בטח שמוכר... אז הנה... על אותו משקל כאן:

יענקלה שלנו הוא מהשמונים אחוז שלא רצו לצאת ממצרים... יענקלה מכור לגמרי לרשת של מצרים... הוא לא מסוגל להעלות על דעתו אפשרות של ניתוק ממ"ט שערי טומאה של מצרים... אין על מה לדבר!!! והנה... יענקלה ואיבריהם יושבים שניהם יחד ומתכתבים בוואצפ... ופתאום... באמצע שליחת ציטוק לפתע מתחילה מכת צפרדעים בשיא העוצמה... מלא מלא צפרדעים מגיעים ומקיפים את איבריהם מכל הכיוונים...

אבל רק את איבריהם... אותי לא!!! **נו... יענקלה נהנה מהרעיון?** יענקלה היה מאושר שהצפרדעים לא מתקרבים אליו? ממש לא!!! למה? כי כמו שאני נבהלתי עד עמקי נשמתו שאני לא מריח ריח רע... ככה יענקלה די נבהל מהמחווה שהצפרדעים ביטאו כלפיו... כי... כי נכון אמנם שצפרדע שקופצת על מצרי זה בלתי נסבל... זו מכה... אף אחד לא אמר שלא... אבל עדיין... אם הצפרדע הזו קופצת רק על המצרי ולא עלי... יש לזה **משמעות!!!** המשמעות היא שיש לי **ת ס מ י נ י ס** של בנו אוהבו של ה' שזה אומר שה' רוצה לבודד אותי ולעשות אותי עם לבדד... ישכון ובגויים לא יתחשב... ה' רוצה אותי בן שלו ולא של הרשת... ואני ועד מהתסמינים האלו!!! אני רוצה לשלול אותם בכל מחיר... כמו שאני הלכתי בדווקא למקור הריח הבלתי נסבל כדי לוודא שאני בן מריח את הריח המעזעז הזה כדי לשלול שאין לי תסמינים... ככה יענקלה שלנו ניסה להתקרב למצרי... ניסה להתקרב לצפרדעים... ש... שיתקרבו גם אלי... מתחנן... תראו לי שאני ואיבריהם זה אותו דבר... אני רוצה שאתם תכירו גם במצרי... אל תעשו הפליות ביני לבין המצרי... אני לא רוצה להיכנס לבידוד של עם הנבחר... לא רוצה... אני רוצה להישאר כאן חיים מן המצוות... הבנת? **אז כמובן... יש פה ניגוד אינטרסים וקונפליקט קוטבי!!!**

סו"ס היה פה עשרת המכות... וזה היה מכות... מכות כואבות מאוד... וברור שכשהיהודי ראה את המכות גדולות ונאמנות שהמצריים קיבלו והוא לא קיבל... הוא שמח... הוא נרגע... הוא קיבל פה חיבוק מאוד מאוד עוצמתי מה': **אבל במקביל!!!** הוא לא ידע איך להתנער מהחיבוק הזה... הוא הבין טוב מאוד שהחיבוק הזה תובעני... לחיבוק הזה יש משמעות מאוד מאוד מחייבת שהוא לא רוצה להכיר בה... אז כמובן!!! אותם עשרים אחוז שכן רצו לצאת ממצרים... עליהם נאמר: "בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל **ויקוד העם וישתחוו**"... הם באמת הרגישו את החיבוק החם והאוהב של ה'... ועל זאת!!! על זאת שיבחו אהובים ורוממו לקל... אבל כל השמונים אחוז שלא רצו לצאת... והרי השמונים אחוז האלו היו בתשע המכות הראשונות... בשביל אותם שמונים אחוז התקופה של עשרת המכות היתה תקופה מאוד מטלטלת וסוערת... הם עמדו קרועים בינם לבין עצמם בניגוד אינטרסים... מצד אחד המצרי מקבל מכה ואני לא ו... ונס שלא... ומצד שני הייתי כן רוצה טיפ טיפה לחסוף מכה ולפחות להתחכך קצת עם הכינים והצפרדעים רק בשביל לוודא שאני עדיין שייך לקבוצת מועדון של המצרי... כדי לוודא שלא הוציאו אותי מהקבוצת וואצפ של מצרים...

אני רוצה שתבין: עשרת המכות זה היה גילוי עצום ונורא שאי אפשר היה להישאר מולו שווה נפש!!! נו... אז איך השמונים אחוז האלו נשארו באותה בלטה?? התשובה היא: שהם היו יותר מידי עסוקים **בעצמם** כשהגיעו אותם מכות... במקום לראות את ההשגחה פרטית העצומה שה' מראה כאן... במקום לטבוע בים של האהבה שמורעפת עליהם מאבא שבשמים... הם באותה שעה היו עסוקים במשמעות המלחיצה מה זה מחייב אותי... הם היו

עסוקים בלהתנער בכל הכח מהחיבוק הזה... מה הפלא שהם נשארו באותו מקום!!! הם פשוט היו עסוקים במשהו אחר!!! אין כאן המקום להאריך אבל על זה נאמר: ובמורה גדול זה גילוי שכונה!!! הגילוי שכונה ומורה גדול הלך בידח... מי שרצה לצאת ממצרים ראה פה גילוי שכונה עצום ונפלא... אבל מי שנצמד להתמכרותו שלו הגילוי שכונה הזה התפרש אצלו כמורה גדול... לא... לא רוצה... מה הפלא שאתם שמונים אחוז לא ראו את הגילוי שכונה? בטח... הם היו עסוקים במורה גדול... כמה שזה מחייב אותם...

כלפי מה הדברים אמורים??? בשבוע שעבר פתחתי כאן בגיליון נושא לדיון שלכאורה מה ההבדל בין עשרת המכות לקורונה... הרי גם קורונה זו מכה... שה' הראה לנו את ידו החזקה וזורעו הנטויה ואם לא הבנו עניין לאחר שנה שלימה... אז למה אנחנו בדיוק מחכים?? אנחנו באיזשהו מקום מעבירים את הכדור לרשב"ע מתי הוא יופיע ויראה לנו את כוחו הגדול וזורעו הנטויה ואז אנחנו נבין עניין ונזיז את עצמנו... ואני עומד ושואל: מי אמר שהוא לא הופיע... הנה... הוא כבר הגיע... הוא כבר מדבר איתנו שנה שלימה... ובכל זאת אנחנו לא זזים...

אז למה אנחנו מחכים?? ח"ו למכה הבהאה??

ככה טענתי שבוע שעבר... ו... וזה נכון... לכה"פ באופן חלקי...

אבל בשבוע האחרון שוב חשבתי על זה... ואני מסתייג... אני חוזר ביי... לא!!! אי אפשר להשוות!!! אי אפשר להשוות את מכת הקורונה לעשרת המכות... סו"ס יש הבדל אחד לאורך כל הדרך בין הזרוע הנטויה שישראל ראו במצרים לבין מה שכולנו חוינו בשנה האחרונה במגיפת הקורונה...

סוף סוף בעשרת המכות היתה **הפליה!!!** המכות היו רק רק למצריים ולא!!! לא לעם ישראל... וכך היה לאורך כל הדרך... ואת ההארה הזו לא היה לנו בקורונה!!! כלומר: כל זמן שאנחנו מדברים בייחס למכה עצמה... נו... אתה יכול להגיד שאין הרבה הבדל בין מכת קורונה למכת דם... סוף סוף שניהם מכות... בשניהם הייתה בחינה של זרוע נטויה ושפטים גדולים... אבל!!! סו"ס רק בספל של המצרי היה דם ואילו בספל של היהודי היה מים... **וזה לא היה בקורונה!!! בפירוש לא!!!** מכת צפרדעים וכינים וערוב... גם אם נטען שבייחס למכה... אין הרבה הבדל בין מכת ערוב למכת קורונה... אבל עדיין!!! במכת ערוב כתוב "ההפלית ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב..." ואילו בקורונה??? לא זכינו להפליה הזו!!! הקורונה לא הבדילה בין בני ברק לתל אביב... הקורונה הגיעה לארץ גושן לא פחות מארץ מצרים...

וזה כבר הבדל עצום!!! ממילא זה לא נכון לשים אותנו באותה שורה עם השמונים אחוז שראו הכל ולא זו מילמטר... לא!!! אי אפשר להשוות!!! סו"ס הם ראו במוחשיות איך ה' מכה רק את המצרי ואת בתינו הציל... ואילו אנחנו לא זכינו להארה הזו... עדיין לא... (ההארה הזו בא תבא... כשמישי יבא אכן יודיע ה' גבורתו לעיני הגוים יגלה צדקתו... ויראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוקינו, ויהללו את ה' כל גוים בזה שיראו כי גבר **עליו** ודווקא עלינו חסדו... אבל נכון לעכשיו לא זכינו לה וזה בהחלט סיגוריה על עם ישראל שנשארו שפופים ומובלבלים... וזה לא נכון לומר שזו הכבדת לב מצידנו כישראל במצרים...)

---אז אמנם יש הבדל בין הקורונה שעברנו לעשרת המכות... אבל בכל זאת!!! צריך לדעת: יש לכל תקופה את המעלות והחסרונות שלה... מצד אחד בעשרת המכות היה לעם ישראל הרבה יותר קל להתחזק באמונה... כי הם ראו את הרבש"ע משמים... הם ראו במו עיניהם איך ה' מפגין אהבה ונאמנות כלפיהם... וזו הארה שלא היתה לנו בקורונה ומהמקום הזה באמת היה להם הרבה יותר הזדמנות להבין עניין ולהסכים ללכת אחרי ה' בארץ לא זרועה... מה שאנחנו לא זכינו...

אבל!!! מידוך גיסא... דווקא אז היה לעם ישראל קושי מיוחד ש-לנו אין אותו... שם במצרים עם ישראל קיבלו כזה חיבוק אוהב מה'... הוא היה חיבוק כזה חזק!!! שהוא גם היה מאוד תובעני!!! היה לו משמעות של שינוי שנכפה עליהם תיכף ומיד והם לא ידעו איך להתנער ממנו...

תבין: דווקא ההארות פנים המופגנת הזו שה' היפלה את ישראל ממצרים שאנחנו כ"כ מקנאים בהם והלוואי שהייתה לנו בקורונה... **דווקא להם זה היה קשה מנשוא!!! ממילא אל תקנא בהם...** אל תקנא בעם ישראל שבמצרים שהיה להם כזו הארת פנים משמים... אל תקנא בכל מחיר בחיבוק שהם קיבלו מאבא שבשמים... כי החיבוק הזה היה כ"כ תובעני!!! שמי שלא רצה... התנער ממנו וחרץ את גורלו במקום...

כלומר: לצמצך שגם בקורונה היה אותו דבר ורק מי שמחובר לאינטרנט היה נדבק בקורונה... ואלו מי שהיה לו מחשב מסונן לא היה נדבק!!! **אתה חושב שאנחנו היינו נהנים מהחיים??** כן... העשירים אחוז או החמישים אחוז חרדים שמנותקים בלאו הכי מזה הם באמת היו משועשעים ושמיחים מהגילוי שכונה הזה... אבל הרבה מאיתנו שמכורים לכל מיני דברים שמוגדים לרצון ה'... אנחנו ממש לא היו נהנים מהגילוי העצום הזה... אדרבה... היינו עסוקים בלהפריך אותנו!!! היו מגיעים מומחים מכל העולם לברר... מה... זה נכון שיהודי שאין לו אינטרנט הוא מחוסן לקורונה?? ואז האיפויניסטי החרדי היה עסוק בלהוכיח שלא!!! זה לא נכון!!! הוא היה שובר את הראש למצא איזה חרדי ירא שמים שכן נמצא חיובי... בקיצור: הגילוי שכונה הזה... לא רע שלא היה מוזי אותנו מילימטר!!! אדרבה... זה היה מלחיץ אותנו יותר וגורם לו להתנער ממנו בהיסטוריה... בקיצור: אם כואב את הלב למה הקורונה הגיעה לבני ברק... למה אותנו לא ראינו... אם יצא לך להשתעשע בדימויך אה... איזה קידוש ה' היה לו יצויר שאף חרדי לא היו נדבק... אז תנוח עדתך... זה לא נכון!!! אם זה היה קורה אנחנו בעצמנו לא היינו מסתדרים עם זה... אנחנו בעצמנו היינו דוחים את החיבוק הזה... וממילא!!! איך אנו טעם להעביר לקב"ה את הכדור שיופיע ויראה את חסדו וישועתו... כ"כ... כ"כ... זה לא תלוי בזה!!! הקב"ה יכול להראות ישועות וחסדים ואנחנו רק נרצה להתנער מזה...

אז מה כן?!! הכל תלוי בנו... בעבודה הפנימית שלנו... על זה נאמר: טובה מרודת אחת בלבד של אדם יותר מאה מלקיות... העבודה הרצינית מחכה לנו בינינו לבין עצמנו... לתפוס את עצמנו ידידים ולהחליט על שינוי!!! הכדור רק בידיים שלנו!!! תפסיק לדמיין שאם יבא איזה צדיק ויראה לך מופתים בעיניים אז אתה תכנע לו בעינים עצומות ותדרוק את המכשיר... שטויות והבלים!!! תשכח מזה!!! אם יבא כזה צדיק ויעמיד לך את השמש ויקרע לך את היים... אתה תהיה עסוק בלהפריך אותנו... אתה תכחיש את השמש בשביל להישאר באותה בלטה שאתה לא רוצה לזוז ממנה... הכל מתחיל ונגמר במרדות שלנו!!! הכדור אצלנו ורק אצלנו!!! קדימה... לעבודה... לנקיונות של פסח... ארץ בנקיון כפי...